

EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA:
Estructura, funcionament i electorat (1978-1984).

Tesi per a l'obtenció del Grau de Doctor en Ciències
Polítiques, presentada per Gabriel Colomé i Garcia.

Bellaterra, 1988.

Time present and time past

Are both perhaps present in time future.

T. S. Eliot.

Voldria agrair les facilitats que he trobat en tot moment per part dels dirigents i col·laboradors del Partit dels Socialistes de Catalunya, els quals m'han proporcionat dades i informacions sense les quals la realització d'aquesta recerca hauria estat molt més difícil. De manera especial, he d'esmentar l'ajut que em dispensaren els senyors Joan Reventós, Raimon Obiols, Josep M. Sala, Joan Marcet, Jordi Font i Isidre Molas, les indicacions del qual, durant aquests quatre anys, han estat de gran valor. No voldria deixar sense mencionar a la Secretària de J.M. Sala, Conxita Morte, l'eficàcia i l'amabilitat de la qual ha fet que la investigació finalitzés en els plaços previstos. A l'Assumpta i a la Carme que posaren amb perseverància tots els verbs que faltaven. L'ànim i el suport que he rebut sempre dels companys de la Universitat i del Departament de la UAB. Voldria mencionar els ajuts rebuts de la Fundació Jaume Bofill i del Centro de Investigaciones Sociológicas per a realitzar la Tesi. Finalment vull indicar l'enorme deute contret amb Joan Botella, Director de la Tesi, professor i amic.

INDEX

CAPITOL 1: Antecedents històrics i evolució del PSC.....	p. 3
1.1. 1945-1947: El Moviment.....	p. 4
1.2. 1948-1962: La llarga marxa.....	p. 9
1.3. 1962-1968: La futura generació dirigent.....	p. 13
1.4. 1968-1975: El procés de canvi.....	p. 18
1.5. 1975-1978: El procés d'unificació.....	p. 24
1.6. 1978: La Unitat.....	p. 32
1.7. 1978-1984: La construcció del Partit.....	p. 45
 CAPITOL 2: Estructura interna del Partit.....	 p. 55
2.1. Organització i funcionament.....	p. 56
2.1.1. Regulació estatutària.....	p. 56
2.1.2. Relacions internes.....	p. 63
2.1.2.1. Grups Parlamentaris Socialistes....	p. 67
2.1.2.2. Grups Municipals Socialistes.....	p. 86
2.1.3. Relacions externes.....	p. 90
2.1.3.1. PSDE.....	p. 90
2.1.3.2. UGT.....	p. 100
2.1.3.3. JSC.....	p. 104
2.2. Financiació.....	p. 109
2.2.1. La Unificació.....	p. 110
2.2.2. Campanyes electorals.....	p. 111
2.2.3. Financiació interna ordinària.....	p. 121

CAPITOL 3: La direcció i els dirigents: renovació i recanvi.....	p. 128
3.1. Partits fundadors en el Consell Nacional.....	p. 131
3.2. Composició del Consell Nacional.....	p. 137
3.2.1. Comissió Executiva del Partit.....	p. 138
3.2.2. Els consellers.....	p. 141
3.2.3. Membres del Partit en el Comitè Federal del PSOE.....	p. 143
3.2.4. Consell Nacional.....	p. 145
3.3. Càrrecs d'elecció pública en el Consell Nacional.....	p. 148
3.4. La direcció socialista.....	p. 153
CAPITOL 4: Afiliació: evolució i implantació.....	p. 163
4.1. Efectes de la Unitat en l'afiliació: 1978.....	p. 166
4.2. Evolució de l'afiliació.....	p. 172
4.3. Implantació de l'afiliació.....	p. 181
4.4. Implantació i evolució de l'estructura interna: Federacions i Agrupacions.....	p. 186
4.5. Implantació del Partit a nivell local: Alcaldes i regidors.....	p. 193
4.6. Principals característiques sociològiques dels regidors socialistes: 1979-1983.....	p. 210
4.6.1. Representació municipal dels partits i Agrupacions d'electors.....	p. 210
4.6.2. Com són els regidors socialistes.....	p. 218
4.7. Composició sociològica dels militants: principals característiques.....	p. 227
4.7.1. Característiques socials.....	p. 229
4.7.2. Experiències polítiques dels delegats.....	p. 250

CAPITOL 5: L'electorat socialista: evolució i comportament.....	p. 280
5.1. Evolució del vot.....	p. 284
5.2. Comportament electoral.....	p. 298
5.3. Relació electorat-Partit.....	p. 315
 CAPITOL 6: El PSC en el sistema de partits de Catalunya.....	 p. 333
6.1. Descripció del sistema català de partits.....	p. 343
6.1.1. Primera fase.....	p. 344
6.1.2. Segona fase.....	p. 345
6.2. Principals característiques.....	p. 352
6.3. Tipus de sistema de partits.....	p. 365
 CONCLUSIONS.....	 p. 384
 NOTES.....	 p. 400
 APENDIXS.....	 p. 424
- Mapes.....	p. 425
- Gràfiques: Índex de correlació entre vot i afiliació.....	p. 452
- Tipus i distribució de les Agrupacions.....	p. 457
- Càrrecs de direcció dels parlamentaris.....	p. 464
- Comissió Executiva del Partit de 1984.....	p. 468
- Membres de les Comissions Executives del PSC.....	p. 469
- Membres dels Consells Nacionals.....	p. 472
- Protocol d'Associació entre els Grups Parlamentaris del PSC i del PSOE.....	p. 480
- Pacte d'Abril i Protocol de Unitat.....	p. 482
 BIBLIOGRAFIA	 p. 503

CAPITOL I:
ANTECEDENTS I EVOLUCIO DEL PARTIT

Aquesta introducció estarà bastida sobre els fets referencials històrics que han marcat els precedents del partit. Per tant, no tracta de realitzar una història del socialisme a Catalunya, sinó d'emmarcar la investigació en unes pautes històriques i cercar uns fets referencials que ens facin més entenedor el partit socialista.

1.1. 1945-1947: El Moviment.

La derrota de la República el 1939 va tenir com a conseqüència l'exili de gran part dels dirigents dels diversos partits polítics integrants del Front Popular que havia guanyat les eleccions del febrer de 1936, la il·legalització de partits i sindicats i de tota activitat política, la persecució ferotge dels derrotats, l'esborrament de les personalitats pròpies de les tres comunitats que havien accedit a l'autonomia i la imposició dels organismes i ideals del nou Estat dictatorial. El nou estat franquista naixia sota l'impuls del nacional-sindicalisme i de la religió catòlica, en l'anomenat nacional-catolicisme. L'Estat sorgit de la victòria fratricida signà els acords Anti-Komintern, adherint-se d'aquesta manera a la política de l'Eix.

El període 1939-1940 marca l'esberlament del PSUC, creat el juliol del 1936 de la confluència de diversos partits de l'esquerra catalana, comunistes i socialistes. Isidre Molas explica que "l'enfrontament al voltant de les relacions entre el PSUC i el PCE, superposat a una situació de crisi política general i a una divisió sobre el paper que calia desenvolupar en la lluita nacional, determinaren la sortida del PSUC, el maig del 1940, de diversos sectors de l'emigració mexicana, que s'articularen amb d'altres militants que s'havien desconnectat després de la desfeta. El pacte nazi-sovètic (24 d'agost del 1939) i la posició comunista davant la Guerra Mundial precipitaren les coses. Resultava difícil que els qui havien participat de forma activa durant tres anys en la lluita contra el feixisme a Espanya poguessin acceptar el pacte i les afirmacions sobre la guerra" (1).

El trencament amb el PSUC es produí en tres fases: la primera, els apartats a França; la segona, els apartats abans del Manifest "A tots els militants del PSUC. Als treballadors de Catalunya" i, finalment, els qui es sortiren després del Manifest. Continua explicant Molas que "la sortida d'aquest grup de quadres dirigents formà la base humana que féu possible un inici de reorganització dels sectors separats del PSUC residents a Amèrica. A partir d'ells s'estructurà el Moviment Social d'Emancipació Catalana. (...) El trencament tenia una base política important: la reafirmació del caràcter nacional català del Partit i del paper de la classe obrera en la lluita nacional i democràtica. Per això, un cop constituït el Consell Nacional de Catalunya a Londres (25 de juliol del 1940), es produí una coincidència sobre allò que era essencial: la superació de la legalitat republicana i estatutària,

la necessitat de refer el moviment de forces polítiques i la lluita per l'autodeterminació de Catalunya" (2). El Moviment Social d'Emancipació Catalana es transformà, el 1941, en el Partit Socialista Català. Per aquelles dates es crea, a l'Europa ocupada, sota l'impuls de Josep Rovira i amb el POUM de l'Interior, el Front de la Llibertat. Josep Coll descriu que "el Front de la Llibertat tenia com a missió, a partir de l'acció específica d'oposició, iniciar amb altres grups de resistència existents, i principalment amb el Front Nacional de Catalunya, ben estructurat ja en aquella època, les converses per tal d'arribar a la creació d'un Consell Català de la Resistència. Objectiu assolit més tard amb la fundació del Consell de Democràcia Catalana que s'havia de responsabilitzar de tota l'acció política de les forces que a Catalunya combatien el franquisme. El MSC seria l'expressió d'una política general" (3).

Les esperances de recuperació de les llibertats democràtiques a les acaballes de la II Guerra mundial es varen truncar pels acords de la Conferència de Ialta que dividien el món en dos blocs sota l'hegemonia de les dues superpotències. Aquesta divisió deixava Espanya en la zona occidental, amb un govern dictatorial enemic del bloc oriental. Els interessos de l'alta política varen primar sobre els interessos democràtics, essent l'aïllament del règim l'única mesura notable, però sense transcendència, que varen prendre els països del bloc occidental. Els partits i sindicats varen tenir de variar llur política cap a la recuperació democràtica. Hagueren de reorganitzar llur delmada estructura interior per poder resistir la repressió de la dictadura. L'alliberament de França i l'imminent derrota del nazisme porta com a conseqüència que es creï el Moviment Socialista de Catalunya

(MSC), el 1945 a Toulouse, sota l'impuls de Josep Rovira (4) i d'un sector important de membres del Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM).

La creació del MSC fou pensada per a integrar totes les tendències socialistes catalanes i, per tant, no es constituí com a partit sinó com a moviment aglutinador (5). Mercè Barceló descriu que "orgànicament el MSC no es constituïa com a partit sinó com a plataforma per al reagrupament dels socialistes catalans. Per això, la seva organització adoptà una forma molt peculiar que fou ja dissenyada en el mateix acte de constitució de manera provisional. Es creà un Consell de Coordinació, que posteriorment s'ampliaria amb un delegat de cada Delegació Departamental que es constituís. El Secretariat es componia de tres membres i esdevenia el motor del Moviment; d'aquesta manera, era qui convocava el Consell i constituïa les Comissions de Treball que cregués convenient. No obstant això, en negar-se el PSOE a reconèixer el MSC, el Secretariat quedà reduït a dos membres" (6).

Moreno i Ysàs comenten que "gairebé un any després que a França, el 21 d'octubre del 1945, es produeix el trencament del POUM de l'interior. La III Conferència, que havia de fer-se unitàriament i que ja havia estat ajornada va tenir lloc el 21 d'octubre per separat: les dues tendències del POUM van fer cada una la corresponent III Conferència" (7). La divisió interna del POUM entre els partidaris de mantenir el partit o de crear el MSC, tingué un signe diferent a l'exili i a l'interior. En el primer cas, el sector del MSC fou el majoritari, en canvi, a l'interior fou minoritari, mantenint-se el POUM quasi bé intacte amb tots els seus efectius.

El 1946 es reconstrueix a França la FSC del PSDE que es nega a participar en el MSC i proposa la creació d'un Partit Socialista Obrer Català que finalment no reb la llum verda. Referint-se al PSC Molas afirma que "la inserció en el corrent socialista, la irradiació bàsicament americana i l'alliberament d'Europa porten el PSC a connectar-se amb el MSC. (...) La nova plataforma política no exigia la desaparició immediata dels partits preexistents fins a la fundació del Partit Socialista de Catalunya, una vegada recobrades les llibertats" (8).

1.2. 1948-1962: La llarga marxa.

L'agrupació de les forces polítiques a l'exili en diferents juntes o plataformes deixava fora i aïllat el Partit Comunista d'Espanya (PCE), en una època de guerra freda entre els dos blocs. Un exemple d'aquest fet n'és el "Pacte de San Juan de Luz" (1948) entre el PSOE i les forces monàrquiques agrupades entorn de Don Juan, Comte de Barcelona. El Pacte es trencaria el 1951 després de les entrevistes entre el prete- nent a la Corona i el general Franco.

El PCE per la seva pròpia estructuració interna, es conver- tiria en la primera força de la resistència antifranquista, ja que malgrat haver estat durament castigat per les forces repressives, no havien pogut fer-lo desaparèixer como ho aconseguiren amb altres partits o sindicats, per exemple el POUM o la CNT que perderen tot pes específic en la societat. El 1949 el PSUC deixa de reclamar-se d'una UGT pròpia, havent existit fins aleshores dues centrals sindicals sota les ma- teixes sigles UGT.

Els socialistes comptaven amb uns pocs nuclis d'influència interior. Diverses escissions, la poca implantació del par- tit, la detenció de dues Executives del PSOE (1945 i 1947) i, sobretot, la seva desarticulació interior el 1951, deixaren el socialisme sense recursos per poder iniciar la penetració en la societat espanyola, que no va ésser realitzada pel PSOE, a nivell estatal, sinó per diferents grups socialistes no integrats en el PSOE.

Barceló afirma que "el MSC a l'exili es trobava el 1949 submergit en una crisi que responia a dos ordres de factors.

D'una banda, l'esperança en un immediat canvi de règim havia desaparegut; de l'altra, la seva estructura orgànica havia estat adoptada en funció d'una lluita a curt termini" (9). A més el 1950, el PSC trencà amb el MSC, segons explica Molas, "després de la reforma organitzativa d'aquest que avança vers la consolidació com a partit. Però de fet l'estructura diferenciada s'havia ja dissolt i un sector restarà més lligat al MSC, mentre que un altre s'orientarà a la creació del Consell Nacional Català. (...) De fet, el PSC com a grup organitzat havia anat dissolent-se al si del MSC mexicà i l'intent de reestructurar-lo al marge seu havia estat més aviat un acte de voluntat que no havia arribat a traduir-se, en un nou context de la política, en una realitat viva i tangible" (10). Trencament degut per l'acord del Consell de Coordinació del MSC, tal i com explica Barceló, d'estructurar-se "en partit polític dels treballadors de Catalunya i anar ràpidament a l'elaboració de la seva carta constitucional i programàtica" (11).

La dècada dels cinquanta, en plena guerra freda, vindrà marcada pel reconeixement del règim a nivell internacional pels acords amb el Vaticà i els Estats Units, i, consegüentment, el seu assentament. Però també marcarà l'inici, abandonada la lluita armada dels maquis, de la consciència de la societat contra la dictadura, les vagues contra el règim començaran a aparèixer a partir d'aleshores.

El 1957 se signa l'anomenat "Facte de París" que agrupava al PSDE, els partits republicans, la CNT, el MSC i el sindicat socialista UGT. El PCE formulà, el 1956, en el període de la desestalinització, la política de la reconciliació nacional que portarà a la convocatòria de la Vaga General Pacífica el 1959.

La ruptura entre les anàlisis de la direcció del PSOE i dels partits a l'exili i la realitat sociopolítica de l'interior començava a ésser cada cop més gran. No es corresponien les coordenades de la direcció amb la realitat de la societat espanyola. A més, la creació o el manteniment a l'interior de diversos partits o moviments socialistes independents del PSOE, com el Partit Socialista de l'Interior (PSI) de Tierno Galván, el MSC, entre d'altres, són un indicador del nul lideratge del PSOE a l'interior en la dècada dels seixanta. Els intents d'unificació de les forces democràtiques varen fracassar.

Durant tot aquest període els membres del MSC reberen la influència directa del laborisme britànic. Aquesta influència perdurarà en el si d'aquest segment del socialisme català fins a la dècada dels seixanta quan les noves generacions giraran els ulls cap a França i més concretament cap a París.

No s'ha d'oblidar que la xarxa de resistència "Martín" de Josep Rovira es trobava en contacte directe amb els serveis secrets britànics. Contactes que Rovira mantingué, un cop finalitzada la II Guerra Mundial, amb membres del laborisme britànic. Com afirma Barceló en referir-se als contactes de Serra i Moret, destacat membre del MSC a l'època, "el laborisme, com reiteradament hem assenyalat, és una de les influències més paleses en el pensament de Serra i Moret. Tenia amistat amb moltes personalitats britàniques com S. Cripps, Webbs, Attlee i MacDonald, i coneixia bé la seva obra intel·lectual i política. Però, al mateix temps, tant aquestes relacions com les seves freqüents estades a Londres li van permetre aprofundir en les transformacions econòmiques i socials que en aquell país es van produir. En altres paraules

les, va tenir l'oportunitat de conèixer molt de prop i seguir el procés que el Welfare State va significar. Des d'aleshores, la seva proposta d'un nou model d'Estat tindrà com a punt de referència el model britànic" (12). Per la seva banda, Martí Gómez assenyala, referint-se a Joan Reventós, que "en el espejo del pasado, el de los primeros años de militancia en el MSC, estaba el intento de un movimiento a imagen y semejanza del laborismo británico, a cuyo partido la dirección en el exilio del MSC llegó a pedir su apoyo para su ingreso en la Internacional Socialista. Decisión que al tiempo de originar en el interior una fuerte polémica llevó a una etapa de fricciones con la dirección del PSOE" (13).

1.3. 1962-1968: La futura generació dirigent.

La societat espanyola que sortia de la política econòmica d'autarquia, començava, amb els governs tecnòcrates de l'Opus Dei, la seva recuperació econòmica sota els Plans de desenvolupament, a la cua del tren de l'eclosió econòmica europea en la dècada dels seixanta. Internacionalment l'impacte de les revolucions cubana i algerina, el Congrés del SPD de Bad-Godesberg, marcaran els socialistes en aquest període. Serà l'època d'allunyament de la influència del laborisme britànic i l'apropament a França que influirà una nova generació dirigent situada en partits com el FOC, APES o FSF entre d'altres. Generació que portarà una renovació de plantejaments, la desaparició de la dialèctica de la guerra civil i farà entrar la influència dels universitaris en els partits. Es un període que finalitzarà amb l'esclat que suposà la revolta estudiantil del maig francès del 1968 i el final de la "primavera de Praga" amb la invasió de Txecoslovàquia. Com molt bé apunta Pasqual Maragall, el 1978, en afirmar que "en tot cas resta el fet incontrovertible que el FOC va representar al capdevall l'escola de formació de quadres d'una bona part dels partits d'esquerra d'avui i la cuina de bona part dels plats polítics que avui se serveixen" (14).

El naixement del Front Obrer de Catalunya és descrit per Maragall de la següent manera, "al 1961/1962 hi ha un trencament i apareix d'una banda el FOC mentre, d'altra banda, continua existint un sector continuista de l'Acció Democràtica Popular de Catalunya. La caiguda en mans de la policia dels principals quadres del FOC i del cap de la tendència

ADP-ista (maig 1962) porta a un procés de recomposició, tant dins de la presó com al carrer, sota la denominació FOC. (...) En sortir de la presó de Sòria els condemnats del 1962 (Urenda, Molas i d'altres van estar un any) s'inicià el rellançament. Hi va haver en aquest sentit una reunió cabdal a La Riba. (...) La reconciliació de les dues fraccions s'havia produït tant dins com fora de la presó. L'Urenda va ser l'eix del rellançament unitari" (15).

Les relacions i influències dels membres del FOC es poden situar, segons Maragall, en que "les relacions internacionals estables es concreten en aquesta fase a l'esquerra socialista de Bassó i al PSU francès. Presència a la primera Conferència del Mediterrani de partits progressistes i socialistes (abril 1968) -a la qual hi assisteixen també finalment els comunistes italians i espanyols- i als congressos del PSIUP i del PSU. (...) Històricament (des de Jutglar i Guerra i el mateix Molas) la simpatia dels FOC-istes per la línia POUM-DNT havia estat bastant sòlida, però llevat d'alguns contactes amb Fèlix Carrasquer i dels fets del 62, no va passar d'aquí" (16). El FOC, després de l'expulsió dels sectors trotskistes, el 1969, es disoldrà el gener de l'any següent.

La ruptura del MSC es consumà en la reunió celebrada a Toulouse el 1966 entre els dos sectors integrants del Moviment, per una banda, l'Exterior encapçalat per Josep Pallach i per l'altra, l'Interior dirigit per Joan Reventós. Tres eixos bàsics varen marcar les divergències fonamentals entre ambdós sectors: la qüestió sindical, la política unitària i la política d'unitat socialista. Aquests tres punts foren els qui provocaren la ruptura del Moviment entre el sector de l'Exterior, allunyat de la realitat quotidiana de la vida catalana i del sector de l'Interior que proposava un canvi

d'estratègia. Fou una ruptura basada més en les formes que no en el fons de la concepció del Moviment Socialista, però fou suficientment dura per a provocar l'allunyament dels dos sectors.

José Luis Martín Ramos analitza de manera molt acurada les causes de la ruptura del MSC, "la cuestión sindical: desde 1963 se había producido un cambio en la política sindical del Moviment, que hasta entonces había pasado por la reorganización de la UGT catalana; cambio que cristalizó en la constitución de la Alianza Sindical Obrera, integrada por la UGT catalana, la CNT y Solidaritat d'Obrers Catalans. (...) Sin embargo, es obvio que la ASO no conseguía penetrar en el desarrollo de ese nuevo movimiento obrero. (...) La orientación que la dirección del exilio del Moviment impulsaba respecto de las relaciones internacionales de ASO iban en el sentido contrario a la evolución del movimiento obrero" (17). Raimon Obiols dóna la seva visió del trencament del MSC per la qüestió sindical, "ya que mientras dentro propugnábamos el desarrollo de organizaciones de base, con Comisiones Obreras, Pallach y el MSC del exterior apoyaban a ASO en base a una colaboración con el sindicalismo vertical y coincidente con las reuniones celebradas en el Valle de los Caídos con un sector de la CNT próxima a ASO" (18). L'opció sindical ASO va ésser molt qüestionada pels membres del MSC de l'interior. "Aparecieron dos tendencias alternativas, -afirma Martín Ramos- los que propugnaban potenciar el desarrollo de la recién creada Unión Sindical Obrera y los que se dispusieron a participar en el nacimiento de Comisiones Obreras de Catalunya. De cualquier manera los partidarios de estas dos últimas opciones hacían causa común frente a la posición

inmovilista potenciada por la dirección del exilio de mantener la opción ASD" (19).

El segon punt de divergència fou la línia a seguir pel que fa a la política unitària i l'acceptació o no dels comunistes en els mateixos organismes. Segons Joan Reventós (20) el trencament del MSC fou degut a plantejaments tàctics i no tant per plantejaments de fons, per això la unitat posterior fou possible, però va ésser la qüestió de l'aliança amb els comunistes el tema més conflictiu. En aquest sentit, Raimon Obiols afirma que "mientras el MSC sostenía la necesidad de un planteamiento unitario, el del exterior se mostraba opuesto a participar allí donde estuviese el PSUC" (21). Martín Ramos diu que la "integración (fue) combatida por la dirección del exilio, plenamente identificada con las posiciones atlantistas del "socialismo de guerra fría". El Moviment fue uno de los fundadores y principales animadores de la Taula Rodona, lo que enconó las relaciones con la dirección del exilio, radicalmente contraria a que el MSC participara en cualquier instancia política en la que estuviesen presentes los comunistas" (22).

El tercer punt conflictiu fou la diferent visió sobre la política d'unitat socialista que calia seguir. "En este caso comenta Martín Ramos- la dirección del exilio esgrimió el laicismo tradicional del MSC para oponerse al establecimiento de relaciones entre éste y organizaciones de orientación socialista, como el FOC, cuyos militantes tenían un origen católico. La articulación en la Universidad de Barcelona del Moviment Febrer del 62 (MF-62), plataforma de acción política conjunta de MSC y de FOC, que fue considerada por los militantes del interior que la habían impulsado como un primer escalón en el avance hacia la fusión de ambas organizaciones

fue recibido con reticencias por Josep Pallach y sus partidarios" (23).

Però, a part les diferències entre el MSC de l'interior i de l'exili sobre aquests tres temes, el fet que produí la ruptura definitiva fou la diferent concepció del model de partit socialista que fou explicitada en la publicació d'un article a l'òrgan del Moviment, "Endavant", on Pallach recollia l'evolució de la socialdemocràcia alemanya després del Congrés de Bad Godesberg del 1959, però que com a model no fou acceptat pels membres del Moviment de l'interior que mantenien concepcions marxistes de partit de classe. "Un artículo publicado en la primera plena de "Endavant" en abril de 1966, sin el conocimiento previo de la organización del interior precipitó la división, -afirma Martín Ramos-. El artículo titulado Un gran partit de les esquerres de Catalunya empezaba ya a desmarcarse de la política tradicional de unidad socialista y propugnaba la convergencia en una organización unificada con los sectores liberales de izquierda" (24).

El trencament definitiu es produí en el Consell Coordinador que es reuní el mes d'agost del 1966, en no acceptar els representants de l'interior l'Informe presentat per la direcció de l'exili. Després de la ruptura, el sector pallaquista es convertí en el Secretariat d'Orientació de la Democràcia Social Catalana (SODSC), el qual estava integrat per representants d'Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana i antics membres de la CNT, mantenint les sigles del MSC el sector dirigit per Joan Reventós.

1.4. 1968-1975: El procés de canvi.

La dècada dels setanta serà l'inici d'un procés d'acceleració per part de totes les forces polítiques de l'oposició cap a la seva clarificació. El lloc de trobada serà l'Assemblea de Catalunya que significarà la reunificació dels grups existents en un mateix organisme. La I sessió de l'Assemblea se celebrarà el novembre del 1971.

El juny d'aquell any se celebra el Congrés del PS francès a Epinay-sur-Seine en el qual François Mitterrand és elegit nou primer secretari del socialisme unificat. El procés d'unificació del socialisme francès serà important per la influència que tindrà en el socialisme espanyol i català. Però els intents d'unificació o de variació de la "vieille maison" com la denominà Leon Blum, és a dir, de la Section Française de l'Internationale Ouvrière (SFIO), es varen iniciar el 1965 quan Gaston Defferre proposà la creació d'un Gran Federació, projecte que fou abortat pel màxim dirigent del partit, Guy Mollet. La manca de renovació i l'"impasse" electoral a que havia arribat el vell partit havia tingut com a conseqüència la creació d'altres partits o clubs socialistes. Mitterrand creà, el 1964, la Convention des Institutions Républicaines (CIR) sobre la base de cinquanta petits clubs. El canvi qualitatiu que aportà al panorama socialista amb la seva visió diferent de la vida política francesa, en el sentit que les eleccions presidencials portaven de manera forçosa a una bipolarització esquerra-dreta i, per tant, el pacte amb el PCF es feia necessari. Amb aquest punt de vista es crea la Federació de l'Esquerra Democràtica i Socialista (FGDS) que

aconsegueix el 45% de vots a les eleccions presidencials del 1965 per a Mitterrand.

El Congrés de fusió entre la SFIO i la FGDS previst pel 1969 es trencà a causa dels aconteixements del maig del 68 i la invasió de Txecoslovàquia. El CIR de Mitterrand boicoteja el Congrés constituent del PS. La derrota soferta a les presidencials, després de la dimissió del general de Gaulle, per Gaston Defferre portà a la convocatòria d'una segona sessió del Congrés a Yssy-les Moulineaux, on Alain Savary és elegit primer secretari. Però la seva gestió crearà fortes tensions internes al nou partit. Aquesta conjuntura favorable serà aprofitada per Mitterrand amb el suport de Defferre i de Mauroy, per demanar de nou la unitat entre el CIR i el PS. El Congrés d'Epinau tancarà definitivament el procés d'unitat elegint a Mitterrand com a primer secretari. No serà fins el 1975, en el Congrés de Pau, que el PSU de Rocard s'integrarà en el PS, tancant, d'aquesta manera, la unió dins dels socialisme francès.

A Catalunya, 1974 és l'any clau que marca, en molts sentits, l'inici del desenvolupament dels tres futurs partits unificats i l'ascensió cap a la cúpula del PSOE d'una nova generació dirigent de l'interior que substituí la vella guardia socialista.

La Federació Catalana del PSOE, reconstituïda, surt de l'anonimat i comença a tenir una certa presència a Catalunya. El setembre d'aquell any es produeix el canvi a la direcció de la Federació i Josep M. Triginer és elegit secretari polític.

D'aquest any, Joan Marcet comenta que "el juliol, a partir del document Pel reagrupament dels Socialistes Democràtics a Catalunya, es crea el "Reagrupament Socialista i Democràtic

de Catalunya", on s'incorpora el sector del MSC que segueix Josep Pallach, el sector d'ERC encapçalat per Heribert Barre-
ra, el grup "Socialistes Democràtics Catalans" i grups comar-
cals com el "Bloc Popular de Lleida" que encapçala Joaquim
Arana. A l'estiu de 1974 es llança també la crida Per la
unitat dels Socialistes de Catalunya, i es constitueix el
nucli impulsor de la "Convergència Socialista de Catalunya",
que pretén l'estructuració d'un fort Partit Socialista, i que
aplega en aquests moments el sector majoritari del MSC diri-
git per Joan Reventós, el PSAN-Provisional (que poc després
evolucionaria cap a altres espais polítics), un important
sector de No-Alineats de l'Assemblea de Catalunya i sectors
procedents del desaparegut Front Obrer de Catalunya. En els
mesos següents confluïran en aquest procés de convergència
persones que provenen de la Força Socialista Federal, de
Reconstrucció Socialista de Catalunya, sectors del moviment
Topo Obrero, dels Grups Autònoms i de Plataformes de Comis-
sions Obreres, etc." (25).

Josep Martí i Gómez descriu la gestació de CSC en els se-
güents termes, "el año 1974, el MSC del interior participa en
la formación de Convergència Socialista de Catalunya. Parti-
cipan en el proyecto militantes del MSC, ex militantes del
FDC y del FSF, Topo Obrero, Moviment Autogestionari Socialis-
ta y Grup d'Estudiants Socialistes. (...) En su gestación se
dieron dos procesos convergentes, a un mismo tiempo indepen-
dientes y paralelos, conducidos por Raimon Obiols y Isidre
Molas, respectivamente. El proyecto de Obiols era más orgáni-
co. El de Molas más intelectual, al estar desvinculado del
MSC. Lo que impulsó el gran salto fue, según Obiols, "la
constatación de que existía una generación universitaria que

estaba a la espera de que ello se produjese". Cuando Obiols habló seriamente sobre el proyecto con Joan Reventós eran los meses de primavera de 1974. Reventós conversó con Molas sobre el tema en el verano del mismo año, concretamente en Reus" (26).

Els dos models abans referits es diferenciaven, segons Raimon Obiols (27), en la concepció de com havia d'ésser CSC, "el model Molas es basava més en una constitució d'una estructura de partit que portés l'impuls d'aglutinar les diferents forces, en canvi, el model Obiols veia CSC més com un procés obert d'integració de tots els moviments i persones, és a dir, més assembleari". Martí Gómez afegeix que "CSC empezó a tomar cuerpo tras una reunión celebrada en el despacho del abogado laboralista Francesc Casares. Por parte del MSC, además del propio Casares, asistieron Arturo Fernández y Raimon Obiols. En representación de los universitarios interesados en el proyecto, Daniel Font, Arturo Isern y Toni Puigvert. CSC nacía como un proyecto que trataba "de impulsar la política de unidad socialista, recuperando el espacio del FLP, que había dejado desmovilizado a muchos de sus antiguos militantes, del socialismo histórico y de un sector del nacionalismo del PSAN". El nacimiento de CSC quedó recogido en el documento "Crida per la unitat dels socialistes" (28).

Pel que fa al PSOE, fou liderat per Indalecio Prieto i posteriorment per Rodolfo Llopis, com a secretari general des del 1944, que tingué lloc el I Congrés a l'exili a Toulouse, seu del partit, fins el 1972. El desfase en les apreciacions i anàlisis del partit a l'exili sobre la política espanyola portarà a un allunyament cada cop més accentuat amb els membres de l'interior. La fractura es produirà en el XII Congrés, celebrat a Toulouse el 1972, en el qual els membres

del partit de l'interior aconseguïen que la Secretaria General es convertís en òrgan col·legiat, primer pas per a l'ascensió de Felipe González a la Secretaria General en el XIII Congrés de Suresnes el 1974, com a cap visible dels membres de l'interior.

De Esteban i López Guerra afirmen que "en realidad la convocatoria del XII Congreso de 1972 no se produjo reglamentariamente, ya que no fue realizada por la persona adecuada (Rodolfo Llopis, secretario general del partido), sino por Nicolás Redondo, que no estaba facultado para ello. Se trató, más que nada, de un "golpe de Estado", coronado por el éxito, en la organización partidista. El Congreso "ortodoxo" tuvo lugar en diciembre, convocado por Llopis. Es pues difícil precisar quién se escindió realmente del PSOE, los "renovados" o los "históricos". A éstos les acompañaban la legalidad del partido; a aquéllos la legitimidad del éxito" (29). Rodolfo Llopis i el seu sector no varen reconèixer legitimitat alguna a aquest Congrés ni, per tant, acceptaren les seves resolucions. Finalment la Internacional Socialista tancà la qüestió reconeixent el PSOE "renovat" com a únic i legítim representant de les sigles que ostenta.

La creació de la "Conferència Socialista Ibèrica", el 1974 a París, impulsada pel PSOE, agrupant al MSC i SODSC per Catalunya, al PSB per Galícia, al PSPV pel País Valencià i al sindicat USO, fou el primer intent d'una certa unificació del socialisme espanyol però fracassà en sortir-se'n el PSOE. Cal referenciar que el SODSC de Pallach sortí de la CSI en no acceptar la presència del MSC.

Aquell any de 1974 es crea la "Junta Democràtica d'Espanya" (PCE-PSI-ASA-CCOO) i a l'any següent neix la "Plataforma de Convergència Democràtica" (PSOE-ID-P.CARLI-PSD-MC). Entorn al Partit Socialista popular, antic PSI, de Tierno Galván, es crea la "Confederació Socialista" que agrupa partits socialistes de les nacionalitats i de les regions.

1.5. 1975-1978: El procés d'unificació.

La mort del general Franco el novembre de 1975 tancava una pàgina de la història, obrint-ne una altra plena d'incògnites. L'immobilisme creat pel govern Arias davant de les aspiracions de la societat provocà la seva caiguda l'estiu del 1976 i la seva substitució per Adolfo Suárez. L'oposició antifranquista s'havia unit entorn a la "Coordinació Democràtica" coneguda popularment com la "Platajunta", ja que agrupava els partits i sindicats integrants de la "Junta..." i de la "Plataforma...". El president Suárez inicià les negociacions amb l'oposició democràtica, posant la primera piqueta en la demolició formal de les estructures de l'antic règim, més per la força i la pressió dels aconteixements que no per pròpia voluntat. La legalització dels partits polítics, inclòs el PCE, salvant algunes excepcions com el cas d'Esquerra Republicana, fou l'últim punt abans de les eleccions de juny del 1977.

El 1976, els dos antics sectors del MSC constituïts en Reagrupament i en Convergència, prosequien llurs camins paral·lels en la constitució de dos partits diferenciats. Continua Marcet explicant que el "18 de maig Andreu i Abelló i un grup de seguidors anuncien la seva separació del partit, vist el suport públic a Barrera tant de Joan Saurer, en aquest moment secretari general d'ERC, com de Josep Tarradellas, president de la Generalitat a l'exili, i també de la majoria del partit. Andreu i el seu grup s'incorporaran com a components del PSC en procés constituent, al costat de CSC i altres grups. Per la seva banda, Heribert Barrera abandona,

de comú acord amb Pallach, el RSDC, per dedicar-se amb plena independència a reconstruir Esquerra. Paral·lelament, el Reagrupament Socialista i Democràtic —sota el lideratge indiscutible de Josep Pallach, acorda el 20 de maig en el transcurs d'una reunió del seu Consell Polític, adoptar el nom de "Partit Socialista de Catalunya", fet que suposarà una font de conflictes, a l'interior sobretot del Consell de Forces Polítiques de Catalunya, per la disputa de la denominació amb Convergència Socialista. (...) CSC continua el seu procés cap a la constitució d'un gran partit que aplegui tots els socialistes de Catalunya. Ultra la incorporació ja citada dels escindits d'ERC que encapçala Andreu i Abelló, s'afegeixen al procés de forma progressiva, el Partit Popular de Catalunya (Joan Colomines), el Secretariat Polític del POUM (Adroher, Alberich, Fernández Jurado,...) i un Grup d'Independents pel Socialisme (GIS) que recull un nombre important de persones vinculades al món intel·lectual i cultural català (Cirici, Capmany, G. Motta, Joan M. Serrat,...). Més endavant s'hi incorporen també l'anomenada Tendència Socialista del PSC-ex Reagrupament (Sobrequés, Moreno,...) i el sector comorerista del PSUC. L'11 de novembre se celebra a Sarrià, el congrés constituent del PSC (Congrés), que es presentarà com la força vertebradora del socialisme català" (30).

L'antiga Conferència Socialista Ibèrica es convertí, el 1976, en la Federació de Partits Socialistes, en la qual s'integraren Convergència Socialista Andalusà, C.S. Aragó, C.S. Catalunya, C.S. Madrid (Regió), Euzko Socialistak, Partit Autonomista Socialista Canari, Partit Socialista Galleg, P.S. de les Illes, P.S. del País Valencià, Reconstrucció Socialista d'Astúries i R.S. de Murcia, dins d'un model

"d'articulació federal antiseparatista de tots els socialistes ibèrics" (31). Felipe González havia escrit que "nos hemos encontrado con la sorpresa de que algún grupo (Federación de Partidos Socialistas) que se reclama del socialismo antepone su nacionalismo de origen a su concepto del socialismo y defiende su existencia independiente como grupo, no autónoma, porque son a la vez partidarios de la independencia de la nacionalidad en la que operan" (32).

Davant l'ofensiva de la Federació de Partits Socialistes, el secretari general del PSDE, Felipe González, viatja a Barcelona "donde es recibida su visita - segons Eduardo Chamorro- con suma reticencia por Josep Pallach, y con cuidadosa cautela por Joan Reventós. Para González se trata de "discutir y negociar la reconstrucción y la unidad de los socialistas de todos los pueblos del Estado". Pero mientras Reventós propugna "un partido federal en el área de las regiones históricas, federado, a su vez, con los partidos socialistas de las nacionalidades", el sevillano es mucho menos conceptual y más pragmático, para él lo fundamental "es el reparto de funciones y competencias en cada una de las nacionalidades". Las discrepancias no son, sin embargo, fundamentales y queda establecido entre ambos el arranque del proceso que unificará ambas formaciones socialistas" (33).

La mort de Josep Pallach, el gener de 1977, trencà, en certa mesura, el projecte del PSC-R i el deixà orfe del seu cap. El nou secretari del partit fou Josep Verde i Aldea.

El 1977, davant de la convocatòria d'eleccions generals a Corts, el PSC-C de Joan Reventós i la FC del PSOE dirigida per Josep M. Triginer signen un acord de candidatura conjunta, sota la denominació de "Socialistes de Catalunya",

producte del pacte signat el mes d'abril, el qual conté l'anunci de la futura unitat d'ambdós partits. "El segundo éxito del PSOE -comenta Pedro J. Ramírez- en este terreno, fue el acuerdo entre su Federación Catalana y el Partit Socialista de Catalunya de Joan Reventós. El PSC de Reventós - también miembro de la FPS- era, en especial desde la muerte de Josep Pallach -líder de un socialismo más moderado pero muy catalanista -, el punto de confluencia de la mayoría de los socialistas del Principado. Su posición de preeminencia con respecto a la Federación catalana del PSOE determinó que los términos del pacto fueran muy peculiares. El PSOE renunciaba a imponer sus siglas a priori y la unificación quedaba aplazada hasta después de las elecciones" (34).

Aquest pacte era peculiar perquè, com afirmen De Esteban i López Guerra, "la posición del partido con respecto al resto de las organizaciones socialistas fue consecuencia de esta revalidación. El PSOE se negó en todo momento a acuerdos coyunturales de tipo electoral: la oferta que se hizo al resto de los grupos socialistas fue la integración dentro del partido, no la creación de un partido nuevo. Y, pese a la aparente dureza de esta posición, produjo excelentes resultados. (...) En los meses siguientes, una serie de partidos regionales se fueron integrando en el PSOE, desmontando de hecho la Federación de Partidos Socialistas (FPS) creada en 1976. A principios de 1977, en efecto, se integró la Convergencia Socialista Madrileña, ejemplo seguido por otros grupos, como el Partido Socialista de Murcia, y, sobre todo, el Partido Socialista de Cataluña, que, sin integrarse formalmente, llevó a cabo una alianza electoral con la Federación Catalana del PSOE, que expresamente se configuraba como un paso hacia la integración total" (35).

En el Pacte d'abril, el PSC, la FSC del PSOE i els socialistes independents havien acordat realitzar "la unitat socialista a Catalunya mitjançant un procés que culminarà en la constitució d'un únic Partit Socialista de Catalunya, resultat de la unió dels socialistes de Catalunya. Aquest partit, plenament sobirà configurarà l'organització política del socialisme a Catalunya i la seva articulació amb el PSOE en la perspectiva de la unitat de tots els socialistes de l'Estat". Més endavant s'afirma que "en llur propi àmbit les organitzacions socialistes de les diferents nacionalitats i regions de l'Estat tindran sobirania plena. En aquest projecte unitari i d'articulació s'inscriu l'acord dels signants d'adoptar una posició comuna en relació a la seva possible participació en el proper procés electoral". El procés que donà lloc a la signatura dels "Pactes d'Abril" enfrontà dues postures internes en el si del PSC-C. La majoritària, encapçalada per Martín Toval, que era favorable al Pacte i a la posterior fusió amb la Federació i la minoritària, liderada per Obiols, que afirmava que s'havia de negociar amb més duresa. Raimon Obiols afirma que "segurament si no s'hagués dut a terme, hi hagués hagut un trasvàs d'un partit cap a l'altre" (36).

Per la seva banda, el FNC i el PSC-R materialitzen un acord electoral amb CDC i EDC, que amb el nom de "Pacte Democràtic de Catalunya" es presenta públicament el 9 de maig. El 15 de juny del 1977, 41 anys després de les darreres eleccions democràtiques celebrades el febrer del 1936, s'obria una nova etapa cap a la democràcia i les llibertats. Els socialistes aconseguiren convertir-se en la primera força política de Catalunya amb el 22,5% de vots sobre el cens electoral,

seguits pel PSUC amb el 14,4% i en tercer lloc se situava el Pacte Democràtic i la UCD amb el 13,3%. Els socialistes obtingueren 15 diputats, el Pacte 11, la UCD 9, el PSUC 8, la UDC-CC 2, la ERC 1 i AP 1.

Els resultats electorals clarificaren el mapa polític espanyol. El PSOE amb 118 escons sorgia com la segona força del país, darrera del partit governamental, UCD, guanyador de la contesa amb 165 escons, i gran part dels partits socialistes agrupats entorn al PSP de Tierno Galván foren escombrats, obtenint 6 escons en les noves Corts.

L'any 1978 marca el punt d'inflexió per a la unificació del socialisme espanyol en dues vessants. La primera, a nivell català, i la segona a nivell estatal. El PSOE aconseguí que la majoria dels partits socialistes agrupats entorn al PSP, després del seu fracàs electoral, s'integrin en les seves files sota les sigles del PSOE.

QUADRE 1.1.: Resultats electorals del 15 de juny de 1977.

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Electors	3.035.289	307.520	239.553	329.793	3.912.155
Votants	2.406.283 (79,3)	250.562 (81,4)	198.688 (78,8)	255.599 (77,5)	3.101.132 (79,3)
PSC-PSOE	732.592 (24,1)	40.666 (19,7)	27.801 (11,6)	59.473 (18,0)	808.539 (22,5)
PSUC	475.919 (15,7)	24.887 (8,1)	22.696 (9,5)	41.072 (12,4)	564.574 (14,4)
PDC	372.546 (12,3)	67.204 (21,8)	45.412 (19,0)	36.898 (11,2)	522.060 (13,3)
UCD	362.422 (11,9)	45.225 (14,7)	45.222 (18,9)	68.550 (20,8)	521.419 (13,3)
UCDCC	129.072 (4,2)	13.348 (4,3)	17.583 (7,3)	14.074 (4,3)	174.077 (4,4)
EC	110.084 (3,6)	6.169 (2,0)	14.118 (5,9)	10.788 (3,4)	141.159 (3,6)
AP	75.514 (2,5)	7.954 (2,6)	10.066 (4,2)	15.143 (4,6)	108.677 (2,7)

QUADRE 1.2.: Distribució dels escons.

Alianza Popular-Convivència Catalana.....	1
Unión del Centro Democrático.....	9
Unió del Centre i la Democràcia Crist. de C....	2
Pacte Democràtic per Catalunya.....	11 (5 CDC, 2 EDC, 4 PSC-R)
Esquerra de Catalunya.....	1
Socialistes de Catalunya.....	15
Partit Socialista Unificat de Catalunya.....	8

QUADRE 1.3: Partits Socialistes en l'Estat Espanyol (1976).

	PSOE (SH)	Partido Socialista Obrero Español (sec.Mist.)
	PSOE	Partido Socialista Obrero Español
	PSP	Partido Socialista Popular
	CSC	Convergència Socialista de Catalunya
<u>FPS</u>	CSPV	Convergència Socialista del País Valencià
(Fed. Part.	PSG	Partido Socialista Galego
Socialis.)	ES	Euzko Sozialistak (los socialistas vascos)
	RS	Reconstrucción Socialista
	PSI	Partit Socialista de les Illes
	CSMR	Convergencia Socialista de Madrid-Región
	FID	Federación de Independentistas Demócratas
	DSA	Democracia Socialista Asturiana
<u>CS</u>	ASC	Alianza Socialista de Castilla
(Confed.	ASA	Alianza Socialista de Andalucía
Socialis.)	MSB	Moviment Socialista de Balears
	PSA	Partido Socialista de Aragón
	PASC	Partido Autonomista Socialista de Canarias

Nota: El 28 de marzo de 1976 se abría un proceso conducente a la integración de la Confederación en la Federación (FSP) mediante convergencias regionales.

Font: GONZALEZ, F., ¿Qué es el socialismo?, Barcelona (Ed. La Gaya Ciencia), 1976.

1.6. 1978: La Unitat.

Mentre el PSC-C i la FC del PSOE preparaven les bases de la futura unitat, escriu Marcet, que "la continuïtat del Pacte Democràtic es manté, amb més o menys problemes, fins a la primavera de 1978, en ple procés d'elaboració i discussió de la nova Constitució espanyola, moment en què Joaquim Arana abandonarà la "Minoria", serà després expulsat del PSC-R i s'integrarà a ERC, i la resta de diputats del PSC-R, sense abandonar el grup parlamentari, inicien la col.laboració amb "Socialistes de Catalunya", com a primer pas cara a la integració en el procés d'unitat socialista a Catalunya que culminarà el juliol de 1978. (...) En els darrers mesos de 1977 augmenten les tensions a l'interior del Pacte Democràtic per l'enfrontament cada vegada més obert amb el PSC-R que (...) tendeix dia a dia a acostar-se al projecte d'unificació socialista, que porten l'altre PSC i la FSC (PSOE)" (37).

La fusió dels tres partits es realitzà en dos temps. El dia 15 de juliol de 1978 foren convocats els Congressos respectius, per acceptar la dissolució dels antics partits i la integració en el nou, aprovant cadascun d'ells el Protocol d'Unitat. El dia següent, 16 de juliol, se celebrà el Congrés d'unificació. La representació dels delegats congressuals es féu a partir de les dades d'afiliats de cada partit, corresponent-li una quota a cadascun d'ells. PSC-C i FC del PSOE obtingueren la mateixa quota congressual, 450 delegats cadascun, essent la del PSC-R molt baixa, només 100 delegats. A més, es repartí d'igual manera la quota de representació en la futura Executiva del nou partit, corresponent-li 11 membres al PSC-C, 11 a la FC del PSOE i 3 al PSC-R.

Diversos problemes sorgiren en els Congressos previs del PSC-C i de la FC del PSOE, essent el més tranquil el del PSC-R.

Fou en el Congrés de la FC del PSOE on es produí el fet més rellevant, en no ésser aprovada la gestió de l'Executiva encapçalada per Josep M. Triginer, votant en contra el 46% dels delegats per tan sols un 26% a favor. Es podia llegir en el Diario de Barcelona que "esta desautorización parece una maniobra destinada a socavar la posición de Triginer, cuya postura ha quedado muy debilitada. En concreto, miembros de la base del partido afirmaban su decisión de desplazar a Triginer acusándole poco menos que de liquidacionista" (38). Aquesta crítica estava fonamentada en el fet que un sector de la Federació pensava que eren els altres dos partits els qui s'integraven en la FC del PSOE i no que comportés la dissolució d'aquesta. Com així ho afirmava el diari El País en les seves pàgines on es podia llegir que "las mayores críticas a Triginer venían del hecho de que no informaba al resto del partido del proceso unitario. Ello creó una increíble confusión, consistente en que incluso delegados al Congreso del PSOE, de este fin de semana, ignorasen que se iba a la fusión con los otros dos partidos" (39). Aquesta desautorització provocà la caiguda posterior de Triginer de la Secretaria d'Organització en la nova Executiva del partit fusionat, essent la seva plaça ocupada per un destacat ugetista, Carlos Cigarrán, que es convertí, de fet, en el número dos del nou partit socialista.

La Federació catalana del PSOE renuncià a la voluntat expressa que qualsevol procés d'unitat es realitzés sota la condició d'estructurar el nou partit com una Federació del

PSOE. Així, el PSC (PSC-PSOE) es definí com un partit sobirà i com a tal decidia de participar en organismes representatius comuns amb el PSOE. Encara que la FC del PSOE políticament sortia enfortida, com ho declarà Joaquim Jou, membre del Comité Federal del PSOE, en les pàgines de El País, en afirmar que "nosotros hemos hecho concesiones léxicas, tales como admitir el término "soberanía". Pero cabe preguntarse a qué equivale ese término si luego se admite que coticemos a nivel estatal i que exista una misma disciplina parlamentaria en el seno del PSOE" (40).

El Congrés del PSC-C tingué també els seus moments tensos protagonitzats per la tendència més catalanista del partit anomenada II Congrés que oferí una forta resistència en presentar esmenes als Estatuts del nou partit. Però l'acceptació total dels dirigents del partit de la fusió fou decisiva per a deixar en minoria aquesta tendència.

El PSC-R celebrà el seu Congrés sense entrebancs, essent la seva representació en el Congrés d'Unificació minoritària. Dels tres partits fundadors, el Reagrupament fou qui perdé una major part d'afiliats que es negaren a entrar en el procés de fusió.

Però, quin era el pensament dels màxims dirigents del PSOE sobre l'articulació del socialisme a nivell estatal i sobre quines bases s'havia d'estructurar la unitat socialista? La unitat del socialisme per a Felipe González es planteja sobre dues tesis diferents, "una que pretende articular al socialismo en el seno de un partido federal y otra que parte de la configuración de múltiples partidos de regionalidad y nacionalidad que se federan entre sí" (41). Aquestes dues visions diferenciades de la unitat del socialisme comporta per al líder del PSOE que, en primer lloc, "un partido debe tener

una concepción clara de cómo ha de articularse el Estado y de qué ámbitos autonómicos deben tener las diferentes nacionalidades y regionalidades en el seno de una concepción federal" (42).

En segon lloc, "no se puede excluir la existencia de grupos políticos o partidos que pretendan el fraccionamiento definitivo del conjunto del Estado, creando zonas no ya autonómicas sino independientes. Este no debe ser, a mi juicio, el papel de ninguna formación que se reclame socialista. (...) Nos parece errónea la tesis de la articulación del socialismo a partir de la existencia de grupos o partidos socialistas independientes que se relacionan entre sí por la cúspide, por la dirección representativa de estos grupos" (43).

La millor estructuració del socialisme unificat per a González és la federal, en la qual estructuració s'esglaonaria de la següent manera: un Congrés unitari que defineix les grans línies estratègiques del partit, "el Congreso de todo el estado no tiene por qué resolver cuestiones específicas de Catalunya o Galicia, pero sí decidir los grandes rasgos de la lucha de clases; por ejemplo, la estrategia electoral. En definitiva, es necesario estructurar el socialismo federalmente, sin ninguna visión centralista y sin ningún complejo "sucursalista" (44). Congrés que escolleix la direcció del partit, tant a nivell executiu com a nivell permanent (Comité Federal) i, finalment, "en las autonomías y regionalidades se estructuraría la organización de forma autonómica. Celebrarían sus congresos para adaptar la línea global establecida a las circunstancias específicas de su nacionalidad o regionalidad, para configurar sus propios estatutos de funcionamiento, designar los organismos rectores de su vida política y

responder a los problemas específicos de la nacionalidad o regionalidad" (45).

Cal analitzar els tres Protocols d'Unitat de cadascun dels tres partits per comprovar les diferències existents entre ells a l'hora de la unificació. La comparació d'aquests Protocols amb el definitiu possibilita copsar quins dels tres partits aconseguiren plasmar la seva idea de com havia d'ésser el nou partit i si la idea general exposada per Felipe González es trasllueix en els documents de la unitat del socialisme català.

En primer lloc, cal veure com és recollit el tema de la sobirania del partit en el Protocol d'Unitat. En aquest es pot llegir en el quart punt que "el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) tindrà plena sobirania en aquells àmbits de competències que els socialistes de Catalunya propugnem per l'organització política del nostre país, d'acord amb el marc constitucional aprovat en el seu programa pels socialistes de tot l'Estat". Aquest punt quart del Protocol final és idèntic a la proposta de la FC del PSOE en el punt dos del seu document. En canvi difereix dels textos dels altres dos partits. El PSC-C propugnava en el primer punt que "el partit sorgit de la unificació entre el PSC-C i la FSC (PSOE) i, en el seu cas, altres sectors socialistes, tindrà plena sobirania a tots els àmbits de competències que els socialistes propugnem per a l'organització política del nostre país". El PSC-R se situava en la mateixa línia que el PSC-C, en afirmar, en el punt dos, que "la sobirania del Partit Socialista de Catalunya serà plena, és a dir exclusiva i excloent en tots els àmbits de competència que els socialistes de Catalunya propugnem per l'organització política i constitucional del nostre poble". Com es pot veure el Proto-

col final reserva la plena sobirania del partit només en aquells àmbits de Catalunya, d'acord amb el programa dels socialistes de tot l'Estat, és a dir el PSOE.

El segon punt, cal cercar-lo entorn de les relacions que s'estableixen amb el PSOE. La Federació catalana estructurava les relacions amb el PSOE en el marc, no tant d'un partit federat, sinó com una Federació més. Són significatius els punts 3 i 4 de les Bases de la Unitat, en els quals es pot llegir que "cas de donar-se interpretacions diferents sobre els límits de competències, qui dirigeix és el Comité Federal del PSOE. (...) L'aplicació a Catalunya de les resolucions preses per l'àmbit estatal serà portada a terme pel futur partit". El PSC-C, per la seva part, entenia que "el PSC sorgit de la unificació, en virtut de la seva sobirania, configurarà la seva articulació amb el PSOE, en la perspectiva de la unitat de tots els socialistes de l'Estat". Per afegir més endavant que "les resolucions del Congrés dels socialistes de l'Estat que poguessin afectar aspectes de la sobirania del partit i d'alternatives compreses en el marc autonòmic per a Catalunya, que reivindicuem, no vincularan el Partit". A més, pels socialistes del PSC-C, el Congrés del partit "decidirà les seves relacions amb partits i organitzacions nacionals i internacionals". El PSC-R anava més lluny encara en aquest darrer aspecte en afirmar que "el Congrés del partit decidirà les seves relacions amb partits i organitzacions nacionals i internacionals, s'adherirà a la II Internacional Socialista i participarà en la seva organització amb la perspectiva d'ésser membre de ple dret". A més, pel PSC-R, les resolucions del Congrés del PSOE que afectessin aspectes de la sobirania del PSC (PSC-PSOE) no vincula-

rien el nou partit. De nou es comprova que en el document final va primar la línia de la Federació catalana ja que es pot veure com es reflexen els seus postulats en els temes esmentats:

"a) L'aplicació a Catalunya de les resolucions preses per l'àmbit estatal serà portada a terme pel PSC (PSC-PSOE).

b) El PSC (PSC-PSOE) mantindrà relacions polítiques internacionals dins del marc, decidit pel Congrés Federal del PSOE.

c) El PSC (PSC-PSOE) és un partit de classe i nacional que sorgeix de la voluntat constituent de les organitzacions socialistes de Catalunya i que, en virtut de la seva sobirania, decideix la participació en organismes representatius i decisoris comuns amb el PSOE".

El tercer punt és el referent a la qüestió sindical, tema que només és plasmat en el document de la Federació, i no és esmentat pels altres dos partits. Per a la Federació catalana, "el partit resultant de la fusió ha d'expressar la seva línia sindical mitjançant un suport incondicional a UGT, reiterant en tot moment l'obligatorietat de que tot militant del partit sol·liciti l'ingrés a la UGT i desenvolupi una presència activa en les estructures del seu Sindicat respectiu". El document final no obligava de manera tan taxativa a la militància obligatòria a la UGT sinó que "els membres del PSC (PSC-PSOE) que siguin assalariats hauran de militar sindicalment. L'opció sindical del PSC (PSC-PSOE) és la UGT". De l'obligatorietat que pretenia la FC del PSOE es passà a deixar la porta oberta, essent només una opció sindical la referència a la UGT.

Es pot afirmar a la vista dels diferents documents i el document final resultant que la FC del PSOE fou qui sortí més

beneficiada en veure recollides moltes de les propostes del seu document, a més d'eliminar-se totes les referències d'una plena i total sobirania del nou partit respecte del PSOE. De les dues tesis exposades anteriorment per Felipe González, la primera és la que és recollida pels socialistes catalans, finalment, en el document final d'unitat.

La unitat i els temes en conflicte del tres partits que es fusionaren el 1978 recorden, en gran mesura, una problemàtica històrica ja plantejada amb el debat del 1923 (46) i la unitat del 1933 entre la Unió Socialista de Catalunya i la FSC del PSOE (47).

La qüestió nacional i l'actitud del PSOE respecte a Catalunya en el debat del 1923 entre Fabra i Ribas i Campalans, entre d'altres, fou, segons Alcaraz, "el detonant que posà en marxa definitivament la constitució de la USC" (48).

Jesús M. Rodés afirma que "l'evolució del PSOE <1923> demostra l'adopció d'una interpretació de la història hispànica unitària (i unitarista) - de la qual no s'ha mogut perceptiblement- fet que implica la seva renúncia a cercar una alternativa a les concepcions de les classes dominants respecte a la comprensió del passat" (49). En canvi, les personalitats integrants de la USC es trobaven allunyades dels plantejaments del partit socialista, ja que, segons Rodés, "el model d'integració social marginal al qual conduïa l'organització casa-del-pueblo-ghetto, es substituïa per la via de la capil·laritat que permetés, progressivament, la implantació de les idees socialistes en el teixit social català, una perspectiva en la qual no són difícils d'advertir els trets amb què Otto Bauer caracteritzava els seus postulats sobre la "revolució lenta" " (50).

1923 representa el trencament amb el PSOE, accentuat, segons Alcaraz, per "les crítiques de la USC a la col.laboració que, en aquest període <1924>, d'una manera més o menys oberta, iniciarà el PSOE i la UGT amb la Dictadura" (51). 1933 representa el retrobament i l'intent frustrat d'unificar-se. Alcaraz afirma que "la Unió, des del seu naixement, no tingué mai propòsits rupturistes respecte el PSOE i que solament l'actitud intransigent d'aquest impedí la convergència entre tots els socialistes de Catalunya" (52).

Els punts de conflicte que diferenciaven els dos partits eren, segons Molas, els següents: "tomando 1932 como base, la división entre los dos partidos socialistas catalanes se ordena alrededor de cuatro temas de debate: 1) la política sindical (afiliación a un sindicato obrero o al sindicato obrero socialista); 2) la política de alianzas (alianza con las fuerzas democráticas catalanas para consolidar la República y la Generalitat o rechazo de esta alianza); 3) la política de construcción nacional (construcción de la sociedad civil catalana luchando por la dirección del movimiento catalanista o construcción nacional española de Cataluña), y 4) como consecuencia de todo ello, la estructura orgánica del partido (formación de un partido nacional soberano vertebrado con el PSOE, o federación de agrupaciones de un partido español)" (53).

Es la FSC del PSOE qui pren la iniciativa en el seu Congrés, en vèncer les postures favorables a la unificació del sector catalanista encapçalat per Recasens. S'arriba a un acord amb la USC per a la fusió dels dos partits en un de nou, Recasens i Comorera són els redactors del projecte d'estatuts.

El Congrés d'Unificació tingué lloc els dies 14 i 15 de juliol a Barcelona, el nou partit s'anomenava USC (Federació

catalana del PSOE). Els Estatuts del nou partit introduïen diferències amb l'organització del PSOE, però la Comissió Executiva del PSOE no va acceptar els estatuts del nou partit. Molas afirma que "el 10 de agosto la Comisión Ejecutiva del PSOE, en una carta, se pronuncia contra la fusión, expone su oposición a las tres novedades introducidas en los estatutos, así como al carácter de partido soberano" (54). Aquests són els següents punts de desacord: " a) l'article segon, pels mots "por su plena soberanía y personalidad"; b) l'article tercer, perquè no diu que els Estatuts de les seccions de la USC han d'estar també d'acord amb els del PSOE; c) el cinquè perquè dóna autonomia a les seccions; d) el vuitè perquè faculta la USC per delimitar les comarques i la seva estructuració interna. A més, l'ingrés de les seccions ha d'ésser aprovat per la Comissió Executiva" (55). Recordem que l'article segon dels estatuts deia que "l'actuació de la USC es caracteritzarà, en la política catalana per la seva plena sobirania i personalitat. En la política general i internacional, serà la FC del PSOE, al qual pertanyerà, acceptant la seva disciplina".

Finalment, el gener de 1934, el PSOE, en no haver-se arribat a cap tipus d'acord, decideix que "las antiguas agrupaciones se definan sobre su adhesión o no al Partido y admite así, en su seno, (...) a ocho agrupaciones" (56). La ruptura s'havia consumat, però la pràctica totalitat dels antics membres de la Federació es mantingueren en el si del partit fusionat.

Es podria pensar que existeix un continuum històric entre els fets relatats i la fusió del 1978, ja que es repeteixen uns temes, la resolució dels quals, com s'ha vist, es pacten però primant més les concepcions de la FC del PSOE que no els

postulats dels altres dos partits. Els quatre punts que separaven a uns i altres el 1932, són quasi idèntics en el debat del 1978, menys el tema de les aliances. A més, de la mateixa manera que la USC fou el partit majoritari en el si del nou partit, el PSC-C es convertirà en el partit que controlarà el partit fusionat. La diferència entre un i altre procés fou que el PSOE no acceptà la unitat el 1933 i, en canvi, fou un dels impulsors de la fusió el 1978. Es pot pensar, però, que existeix un continuum, un substrat i unes tradicions històriques que es mantenen en el si del socialisme català des d'aleshores i impregnen els partits que es fusionaren el juliol del 78.

La forma d'organització i de treball de cadascun dels partits originà grans problemes un cop aconseguida la unitat dels tres col·lectius. La FC del PSOE era un partit molt jerarquitzat i rígid en comparació amb el PSC-C. La FSC prohibia explícitament les tendències organitzades ja que el PSOE era un partit molt definit tant en la seva estructura com en la seva organització. El PSC-C, en canvi, era fruit de la unificació de diferents partits i grups de l'esquerra catalana i legitimava l'existència i actuació de tendències organitzades dins del partit. Els socialistes del PSC-C varen construir una organització molt flexible i poc jerarquitzada. El PSC-R s'assemblava més, en aquest aspecte al Congrés que a la Federació. Reconeixia el funcionament de les tendències però prohibia llur organització. En el Congrés d'Unitat s'arribà a una solució de compromís entre les diferències marcades pels tres partits. La solució que es va adoptar fou ambigua, tal com ho recullen els Estatuts del nou partit en l'article 2, apartat b: "la llibertat de discussió i d'expressió serà absoluta en tots els nivells del partit. Els

diferents corrents d'opinió podran expressar-se dins del partit. (...) Tanmateix, no podrà constituir-se cap tendència organitzada dins del partit".

Un altre dels temes de conflicte entre els tres partits era el tema de l'afiliació sindical. L'origen històric dels tres partits els diferenciava en llur concepció del que havia d'ésser el moviment sindical. Els tres defensaven la unitat sindical en una sola central en la que hi hagués representades les diverses tendències del moviment obrer. El punt de conflicte que els dividia era en la forma de realitzar-la.

La Federació Catalana del PSOE pretenia que la unitat sindical es realitzés entorn al sindicat socialista UGT i pensava que l'únic camí per aconseguir-ho era la potenciació d'aquest sindicat. Per la seva banda, el PSC-C, influenciat per la diversitat d'opcions sindicals de Catalunya, tenia els seus afiliats dispersos en diferents centrals sindicals, sobre tot, UGT, USO, CNT i CCOO, sense oblidar els sindicats unitaris USTEC, STAC i Unió de Pagesos. Defensava la unitat sindical però no imposava als seus afiliats militar en cap sindicat en concret.

La progressiva politització dels sindicats majoritaris, UGT i CCOO, tingué com a efecte que molt pocs creïessin que es pogués aconseguir crear una única central sindical. Aquesta conjuntura era favorable per a que el PSC-C hagués d'adoptar els criteris de la FC del PSOE, però el PSC-C tenia molts afiliats en altres sindicats que no militaven en la UGT, per la qual cosa s'arribà a una solució de compromís. Aquesta solució va ésser que el PSC-C no obligava als seus afiliats a militar sindicalment en la UGT, però mantenia que "l'opció sindical" del nou partit era la representada per la UGT, tal

i com ho varen recollir als Estatuts en l'article 7, apartat b. No serà fins el III Congrés del 1982 quan s'introduirà la modificació de l'obligatorietat de militar sindicalment en la UGT. Aquest canvi de postura va ésser possible per l'apropament entre el partit i el sindicat i, en gran mesura, per haver deixat d'ésser el reducte del sector perdedor del II Congrés.

El 16 de juliol del 1978, el Congrés constituent del partit socialista elegia la nova Executiva, encapçalada per Joan Reventós. Aquesta elecció tancava un llarg procés per a poder unificar en un sol partit els socialistes de Catalunya.

1.7. 1978-1984: La construcció del Partit.

Amb aquesta unificació no es tancava la porta als conflictes que s'originarien en el si del nou partit entre les dues tendències representatives de dues concepcions diferents de socialisme. Concepcions que provenen d'una tradició històrica diferenciada.

Recordem que el 1975 la Federació Catalana del PSOE fou exclosa de la formació del Consell de Forces Polítiques Catalanes perquè, com afirma Pierre Guidoni, "les promoteurs de celui-ci considérant qu'elle était la "succursale" d'un parti espagnol (...) L'accusation de "succursalisme" est fréquente, dans le vocabulaire politique des organisations catalanes" (57).

Aquestes dues tradicions i concepcions socialistes diferenciades poden descriure's de la següent manera: la tradició socialista provinent del PSC-C pren les seves arrels històriques en el moviment cooperativista, en l'anarcosindicalisme, en el catalanisme, és anticentralista, antiestatista i autogestionària, i amb fortes influències del cristianisme de caire social. En canvi, el PSOE representaria el socialisme de tradició republicana, laica, obrerista i estatista. Dins del marc general del socialisme, la tradició socialista del PSOE se situa dins del corrent "estatal", en canvi, la tradició socialista del PSC-C es trobaria emmarcada dins del corrent "societal".

Segons Joan Reventós (58), "el sediment històric del partit socialista cal cercar-lo en primer lloc, en el cooperativisme, en segon, en l'anarcosindicalisme i l'experiència de la

guerra, en tercer, en l'impacte del model iugoslau que aporta l'estructura de l'Estat i el tema de l'autogestió i finalment, en els cristians pel socialisme amb una gran influència escolar cristiana en els futurs dirigents".

Un dels temes de diferenciació cal situar-lo en l'autogestió que serà reflexionat intel·lectualment pel Front Obrer de Catalunya i, en canvi, segons Reventós, "en el MSC serà més una qüestió a nivell subconscient que racional". El tema de l'autogestió és recollida a França pel PSU de Rocard que el reformula expurgant-lo de les seves connotacions iugoslaves. Pels socialistes catalans aquestes formulacions provinents de França seran les que els impregnaran. Pierre Rosanvallon afirma que "l'autogestion, telle qu'elle est théorisée par les amis de Rocard, c'est cela. C'est la société civile contre l'Etat, la restitution de leurs facultés imaginatives aux travailleurs, l'appropriation par la gauche du droit d'entreprendre - dans le cadre contractuel d'une planification démocratique-. C'est encore l'outil d'un dépassement de l'éternel débat entre réforme et révolution. L'autogestion est à la fois la méthode et la visée" (59). Cal recordar que en els Estatuts vigents del partit socialista es manté la referència a la "consecució d'una societat sense classes, socialista i autogestionària" (Art. 2).

Cadascuna de les dues tradicions representa el que Michel Rocard anomenà "les dues cultures" en el discurs que va fer, el 1977, en el Congrés de Nantes del Partit Socialiste: "l'une est jacobine, centralisatrice, étatique, nationaliste et protectioniste. Elle procède d'une lecture caricaturale et sclérosée d'un marxisme travesti. L'autre culture est décentralisatrice, régionaliste. Elle refuse les dominations arbitraires. Elle se méfie du règlement et de l'administration,

elle préfère l'autonomie aux collectivités de base et l'expérimentation".

Cal recordar el que deia Felipe González en el llibre-entrevista realitzat per Pierre Guidoni el 1976. Comentava Felipe González que "hem tingut la sorpresa de veure que alguns d'aquests grups que es reclamen del socialisme són nacionalistes abans d'ésser socialistes, i col·loquen el problema de les nacionalitats davant del problema de la lluita de classes, davant del socialisme. (...) Existeixen posicions menys tallants sobre el tema, però sempre amb el gran problema de la prioritat donada al nacionalisme en comparació a les bases del socialisme mateix. Crec que això explica en gran mesura que el socialisme català - específicament català- hagi pene- trat poc en la classe obrera, i sobretot en la classe obrera immigrada d'altres zones del país, que és, per una altra banda, important fins al punt que moltes aglomeracions són poblades en la seva majoria per una població originària d'altres regions. Caldria estudiar seriosament les posicions de fons dels socialistes catalans, ja que segurament apareixeran greus problemes a Catalunya, que seran difícilment assumits per les tesis dels socialistes catalans. Aquests grans problemes apareixeran quan desapareixi la coartada del poder central que realment oprimeix les nacionalitats, impedeix la lliure expressió de les nacionalitats. (...) Quan desapareixi aquesta justificació - per no emprar la paraula coartada, que podria semblar pejoratiu- els problemes reals de Catalunya apareixeran i totes les tesis inter-classistes - una molt llarga gama d'interessos lligats entorn al concepte de nacionalitat enfront del poder central- tot això serà superat. (...) Tots aquests problemes poden aparèixer, i

donaran una tonalitat diferent al socialisme a Catalunya. (...) Per nosaltres, aquestes problemes de nacionalitat o de regió només tenen importància a Catalunya, en els límits que acabo d'indicar" (60).

La diferència bàsica entre uns i altres repercutirà en les contradiccions inherents que aquest fet comportarà en el si del partit unificat. Dues concepcions antagòniques i dues tradicions que volen obtenir la preeminència interna. Els problemes que sorgiran en el nou partit vindran donats per la lluita entre dues cultures històriques del socialisme.

Jorge de Esteban i Luis López Guerra afirmen que "una situació similar se produjo en Cataluña, donde los núcleos procedentes del PSC mantuvieron, después de su integración en el nuevo PSC-PSOE no sólo sus diferencias internas, sino una aguda rivalidad con los grupos procedentes de la anterior Federación Catalana del PSDE, y con los directivos de la Unión General de Trabajadores en Cataluña" (61).

El màxim grau d'antagonisme es produí en el II Congrés del partit socialista, el 1980. Arribava el partit al seu primer Congrés com a partit unificat després d'haver guanyat a Catalunya les eleccions generals de 1979 i les municipals d'aquell mateix any, després de la signatura del "Facte de Progrés", però la derrota en les eleccions al Parlament de Catalunya, un cop aprovat l'Estatut d'autonomia, quan les expectatives dels socialistes eren molt grans, va posar el partit en una profunda depressió. A més, el PSC refusà l'oferta realitzada per Jordi Pujol la mateixa nit electoral i repetida en el debat d'investidura, d'entrar a formar part del govern de la Generalitat. Jordi Font explica que "aquella mateixa nit ens varem reunir Reventós, Obiols i jo per discutir l'oferta feta per Pujol. La decisió que es va prendre

va ésser de refusar-la. Decisió que va ésser confirmada per la totalitat del Consell Nacional a excepció de Francesc Ramos que fou l'únic que la defensà. No es podia acceptar per diferents motius, el primer per la campanya electoral que havia dut a terme Convergència que condicionava el segon aspecte que era l'acceptació. Haver-ho fet hagués fet esclatar el partit en mil troços" (62). Per Raimon Obiols, "el dubte era si l'oferta de Pujol era real o només una figura retòrica. En tot cas, la majoria total del Partit estava en contra. Crec que vam cometre dos errors, el primer no haver intentat l'apropament a altres forces de progrés, ERC i PSUC. El segon era pensar que la situació a Catalunya estava normalitzada i, per tant, permetia un joc Majoria-Minoria / Govern-Oposició" (63).

La derrota electoral del 20 de març de 1980, havia estat precedida pels conflictes en la confecció de les llistes electorals entre els òrgans executius del partit i el sindicat socialista Unió General de Treballadors (UGT). Aquest fet, afegit a la frustració per la derrota a mans de la coalició Convergència i Unió liderada per Jordi Pujol, i la dimissió anterior de Raimon Obiols de l'Executiva el 1979, en desacord pel manteniment de les quotes de representació pactades en la fusió per a cada partit, el portaren a presentar-se al Congrés encapçalant el corrent anomenat "unitarista" que propugnava trencar amb les quotes existents de representació per als tres partits fundadors i realitzar realment la unitat, varen ésser els detonants de la crisi que s'obrí en el si del partit i que fou dirimida en el transcurs del II Congrés. Les conseqüències de la crisi foren, per una banda, salvar el jove partit de la ruptura, per una altra, la sorti-

da dels antics membres de la Federació catalana del PSOE del si de l'òrgan executiu del partit, i aquesta retirada comportà el trencament de l'equilibri inestable aconseguït en el moment de la fundació, decantant-se cap a una de les dues parts.

En aquest sentit afirma Jaume Lorés que "cal fer ressaltar, com exemple clarificador d'aquesta fragilitat socialista, que la primera resposta del PSC a la victòria de Pujol fou, altra vegada, una greu crisi en el seu Congrés, immediat efecte dels enfrontaments entre el sector anomenat "nacionalista" i personalment fidel a Joan Reventós, encapçalat per Raimon Obiols, i els sectors impregnats per les tesis del PSOE, donant un signe clar de com el PSC havia aconseguït la unitat socialista a Catalunya" (64).

L'enfrontament intern dels dos sectors en el si del partit unificat, en el Congrés de 1980, no provocà la ruptura definitiva, però deixà malmesa la unitat aconseguïda dos anys abans. Per a Lorés "l'espectacle que donaren els anomenats "barons" o "institucionals" del PSC en aquell Congrés dividit no prenent cap actitud definida, deixant en Joan Reventós aïllat i sol, pel fet d'estar massa pendent de les repercussions d'aquella crisi als ulls de la decisòria executiva espanyola, va fer nèixer la forta sospita que el PSC estava sotmès a un doble poder, amb interessos polítics i personals diversos: el de l'Executiva, encapçalat per Reventós i Obiols, fent-li costat els militants nacionalistes, i els diversos "poders institucionals" en Ajuntaments i Diputacions, que actuaven gairebé per sobre el partit amb el suport dels quadres mitjans d'aquest, que tenien càrrecs remunerats i de confiança en els poders locals. La situació fou tan greu que Raimon Obiols, en lloc de dirigir els seus esforços a

mostrar públicament la catalanitat del PSC, hagué de recompondre, amb concessions i forçades inhibicions, els mínims de la unitat del partit socialista" (65).

El II Congrés ve marcat per un període pre-congressual molt dur, amb dobles delegacions, impugnacions a les delegacions que deixaven entreveure el malestar existent i el tipus de Congrés conflictiu que seria. El Congrés es dividí en tres blocs que representaven tres sectors molt diferenciats del partit. Els "obreristes", procedents de la FC del PSOE, representaven el sector que entén que el socialisme no és nacionalista. Els encapçala Carlos Cigarrán. Els "unitaris", procedents dels dos PSC, liderats per Raimon Obiols. Mantenen que s'han perdut les eleccions al Parlament de Catalunya per no ésser un partit nacionalista progressista. I els "crítics" que és el sector minoritari i tenen com a cap visible Didac Fàbregas. Critiquen el partit d'ésser una organització massa jerarquitzada i defensen una postura més esquerrana vis a vis als altres dos sectors. Donen suport als "unitaris" en qüestions nacionals i d'ordre intern.

El trencament del Congrés es produeix el primer dia en constituir-se la Mesa del Congrés per una majoria de membres del sector "unitari". Aquest fet provoca que el sector "obrerista" abandoni la sala i es reuneixi en una sala apart. Les diferències amb el Congrés constituent són importants en aspectes com la qüestió nacional, la relació i coordinació federal amb el PSOE i pel que fa a la política sindical. Els Estatuts, degut a la greu crisi, varen ésser mantinguts sense canvis.

El conflicte se centrava, bàsicament, en l'aspecte ideològic ja que els "obreristes" defensaven que el partit havia d'ésser

ser una Federació més del PSOE i que, en cas de conflicte, fos el PSOE qui tingués la darrera paraula. Propugnaven, a més, la militància única en la UGT i rebutjaven les idees de catalanisme i d'autodeterminació. Per la seva banda, els "unitaris" i els "crítics" defensaven una línia nacional i catalanista progressista. En política sindical, els "unitaris" eren partidaris de la lliure associació tenint com a opció la UGT; els "crítics" no estaven d'acord en el punt referent a la UGT, propugnant la llibertat total de sindicació.

El partit socialista va estar a punt de trencar-se però s'evità la ruptura perquè el PSOE declarà que només reconeixeria allò que sortís del Congrés. Com ja s'ha dit la Comissió Executiva del Partit, encapçalada per Joan Reventós, no va poder reconstruir la unitat perduda ja que el sector "obrerista" es negà a formar-ne part. Raimon Obiols va ésser l'encarregat de la tasca d'estructuració i organització del partit socialista des del seu càrrec en l'Executiva. Però el fet important a destacar és que es trencava, a partir d'aquell moment, amb la representació dels partits fundadors a través de quotes. La fràgil unitat s'aconseguí mantenir a través del respecte cap als perdedors d'aquest Congrés i a través d'una política de gestos cap a aquest sector. Josep M. Triginer fou nomenat secretari general de la poderosa Federació de Barcelona amb els vots dels unitaristes.

La segona crisi interna del partit, després de l'intent de cop d'Estat del febrer de 1981, fou motivada pel pacte entre la UCD i el PSOE sobre la qüestió autonòmica i la subsegüent aprovació de la Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic, la famosa "LOAPA". El fet més destacable que provocà la crisi fou la no presentació de les esmenes redac-

tades a la Llei, per part del portatveu Ernest Lluch, el qual va ésser cessat d'aquest càrrec. Dos membres de la Comissió Executiva varen dimitir per aquest motiu, Eduardo Martín Toval i Joan Prats i Català. De nou, l'equilibri inestable havia estat trencat i aquesta vegada, com l'anterior, en el mateix sentit.

La victòria a les eleccions generals del 28 d'octubre de 1982 i la pujada al Govern de l'Estat del PSOE varen reconduir la recomposició, en part, de l'equilibri intern i, en gran mesura, de la unitat del partit perduda en el II Congrés; fet aconseguit, poc abans de les eleccions, en el III Congrés del partit. El Congrés de 1982 celebrat a Castelldefels fou la confirmació del sector que havia pres el poder dos anys abans en vèncer el sector anomenat "Nueva Mayoría" compostat per Martín Toval, Lluch, Fàbregas, Triginer i Prats.

La corresponsabilitat en les tasques de govern amb dos ministres del PSC, Narcís Serra i Ernest Lluch, per una banda, i la victòria de nou a les municipals del 1983, per l'altra, varen ajudar a la consolidació i estabilització del partit. Partit que tornà, el 1984, a perdre les segones eleccions autonòmiques però aquesta derrota electoral ja no va produir cap tipus de crisi interna com havia passat quatre anys abans.

Cal veure ara si aquestes dues tradicions i sensibilitats socialistes es mantenen al llarg del temps en el si del nou partit. Si existeix o no una primacia d'algun dels partits fundadors en el si dels òrgans màxims de direcció. Si es pot cercar un repartiment dels càrrecs d'elecció en funció a aquesta primacia. Dues tradicions, dues sensibilitats, dues concepcions diferents i diferenciades que marquen i emmarquen

el nou partit, els afiliats i el seu electorat. Com es visualitza internament aquest fet i quines conseqüències aporta al PSC la resolució o no dels temes conflictius sorgits en el moment de la unificació i que foren pactats en el Protocol d'Unitat final?

CAPITOL II:
ESTRUCTURA INTERNA DEL PARTIT

2.1. Organització i funcionament.

2.1.1. Regulació estatutària.

En l'anàlisi dels Estatuts del partit socialista es pot comprovar que aquest s'estructura com un partit de masses, tal i com el va analitzar l'estudiós francès Maurice Duverger (1). Es un partit de masses de classe ja que "proposa com a objectius la consecució d'una societat sense classes, socialista i autogestionària en la qual desaparegui qualsevol signe d'explotació i opressió de classe o nacional i la reivindicació de la personalitat nacional de Catalunya" (Art.2). Es un partit, per tant, que es defineix de classe i nacional. Cal remarcar que la referència a l'autogestió ens indica on se situa el partit socialista dins de la tradició del socialisme.

En segon lloc, és un partit d'afiliació directa (Art.6) característica dels partits socialistes europeus continentals, contraposat a un model d'afiliació indirecta, l'exemple més significatiu del qual serien els partits de tradició treballadorista.

L'estructura interna del Partit té tres nivells que anomenaré de la següent manera: Local, Federació i Nacional. Cada

nivell representa "components de l'organisme del partit" (2). Però, com recorda Duverger, "no és més que una part d'un tot, l'existència separada de la qual no és concebible" (3).

El primer nivell és el Local que és compostat per l'Agrupació, "és l'organització d'enquadrament polític, responsable en el seu àmbit de la política global del Partit" (Art.14). Per afegir que "les Agrupacions es constituïran en base a criteris geogràfics i administratius, de manera que cada Agrupació compregui un municipi o bé reuneixi diversos municipis en una Agrupació" (Art.14). Existeixen quatre tipus diferents d'Agrupació: de barri, municipi i comarca i la sectorial, que és una excepció al criteri geogràfic. L'Agrupació municipal és la més generalitzada en el partit però cal assenyalar que Barcelona, Sabadell i L'Hospitalet s'estructuren en base a Agrupacions de barri i que, per exemple, la comarca de la Garrotxa és una Agrupació de tipus comarcal.

Per finalitzar, els universitaris afiliats socialistes s'agrupen en la seva branca sectorial específica i com a tal estan integrats en la Federació de Barcelona. Els afiliats d'Agrupacions poden pertanyer a l'Organització Sectorial del Partit que comprèn els Fronts d'Acció i les Comissions d'Acció Sectorial, creats pel Consell Nacional a proposta de la Comissió Executiva del Partit (Art.26). En l'Organització Sectorial "s'integren els militants que s'agrupen en funció d'un àmbit especialitzat d'activitat política" (Art.15).

L'estructura interna de l'Agrupació es compon d'una Assemblea, òrgan màxim de decisió (Art.23) que elegeix la Comissió Executiva que executa les resolucions de l'Assemblea (Art.24). L'Agrupació representa en l'estructura interna

general del Partit la base que el sustenta i com afirma Duverger, "tracta de cercar membres, multiplicar el seu nombre, engruixir els seus efectius... La quantitat l'importa abans que tot" (4).

El segon nivell és el de Federació que és compost per la Federació que "coordina les organitzacions del Partit en el seu àmbit (Art.12). La Federació està constituïda per totes les Agrupacions ubicades en el seu territori (Art.18). Per afegir més endavant que "cada Federació integrarà una part o un conjunt de comarques d'acord amb els criteris de proximitat geogràfica, nombre d'afiliats i les característiques sòcio-econòmiques" (Art.12). El Congrés del Partit fixa el nombre d'afiliats i la seva composició i el Consell Nacional del Partit pot modificar-ho de manera provisional amb l'acord de la Federació afectada.

En aquest nivell es poden diferenciar quatre tipus de Federació: la municipal, la comarcal, la pluri-comarcal i comarques seccionades. La distribució dels diferents tipus de Federació manté un cert equilibri entre comarcals i pluri-comarcals, essent minoritàries les altres dues. Cal fer esment, a la comarca del Barcelonès, seccionada amb dues federacions municipals (Barcelona i L'Hospitalet) i una altra que comprèn la resta de la comarca. El Vallès Occidental dividida en dues Federacions, una municipal (Sabadell) i l'altra que agrupa la resta de la comarca, i per fi, la comarca del Baix Llobregat que és dividida en dues Federacions que comprenen el Sud i el Nord de la comarca.

L'estructura interna de la Federació està integrada per "l'Assemblea que és l'òrgan màxim del Partit en el seu àmbit. Estarà formada per la totalitat de militants o bé per representants de les Agrupacions en proporció al nombre de mili-

tants" (Art.19). El Consell que és l'òrgan màxim de direcció (5), el qual està compost, a grans trets, pels membres de la Comissió Executiva de la Federació i, per una banda els membres elegits per l'Assemblea de la Federació i, per l'altra, els membres elegits per les Assemblees de les Agrupacions (Art.20). I, finalment, la Comissió Executiva que executa els acords de l'Assemblea i les decisions del Consell (Art.21). Els membres de l'Executiva són elegits per l'Assemblea.

La Federació se situaria en el nivell intermedi de l'estructura general del Partit, en el nivell de coordinació entre la base i les instàncies superiors de direcció. Aquests dos nivells, el local i el federal afavoreixen "una jerarquia més clara i la separació de funcions més precisa" (6). Però també, i alhora, comporta una complexitat en l'organització interna.

La composició dels dos nivells amb la participació dels membres i l'elecció dels seus òrgans de direcció correspon, segons Duverger "almenys de manera tècnica, a les exigències de la democràcia política" (7).

El tercer nivell és el Nacional que és compost pels òrgans de direcció i de control del Partit. Els òrgans de direcció estan constituïts, pel Congrés, el Consell Nacional i la Comissió Executiva del Partit. Els òrgans de control són la Comissió nacional de Conflictes i la Comissió General de Control Financer.

El Congrés del Partit és "l'òrgan suprem del Partit, tindrà competència exclusiva per establir la seva estructura interna, regular la seva disciplina i elaborar la seva política i el seu programa" (Art.28). En el IV Congrés l'any 1984 es

decidí convocar el Congrés del Partit cada tres anys (Art.29), enlloc de cada dos anys com s'estipulava fins aleshores. Aquest canvi es deu, sobretot, a la necessitat de reduir les despeses d'organització dels Congressos. Les Agrupacions són qui forneixen els delegats congressuals en proporció al nombre d'afiliats de cadascuna d'elles.

En la tradició dels partits socialistes com el Labour Party o el PSOE, el primer dia de Congrés, la Comissió Executiva sortint posa la seva gestió a la crítica de les delegacions, només es poden formular crítiques i només els membres que componen l'Executiva poden defensar llur gestió. El Congrés elegeix una nova Comissió Executiva, als representants del Partit al Comitè Federal del PSOE, les Comissions de Control Financer i de Conflictes, i a una part del Consell Nacional.

El Consell Nacional és "l'òrgan màxim de direcció política del Partit entre Congrés i Congrés" (Art.34), la seva composició ha anat variant al llarg dels anys, però el que cal remarcar és que és un òrgan massa nombrós per a ésser operatiu. El Consell Nacional és el centre de resolució política, no l'òrgan de debat polític. Hi ha tres categories de membres del Consell Nacional: els consellers (8), els membres de la Comissió Executiva i els representants del partit al Comitè Federal del PSOE. Com ja s'ha dit, una part dels consellers són elegits pel Congrés del Partit i l'altra per les Federacions.

La Comissió Executiva "executa els acords del Congrés i les decisions del Consell nacional" (Art.40). La direcció del partit socialista és de tipus col·legiat (Art.3/G), essent el Primer Secretari un "primus inter pares", però en el que recau tot el pes específic de personalització del Partit. Cal remarcar que els dos primers secretaris del partit prove-

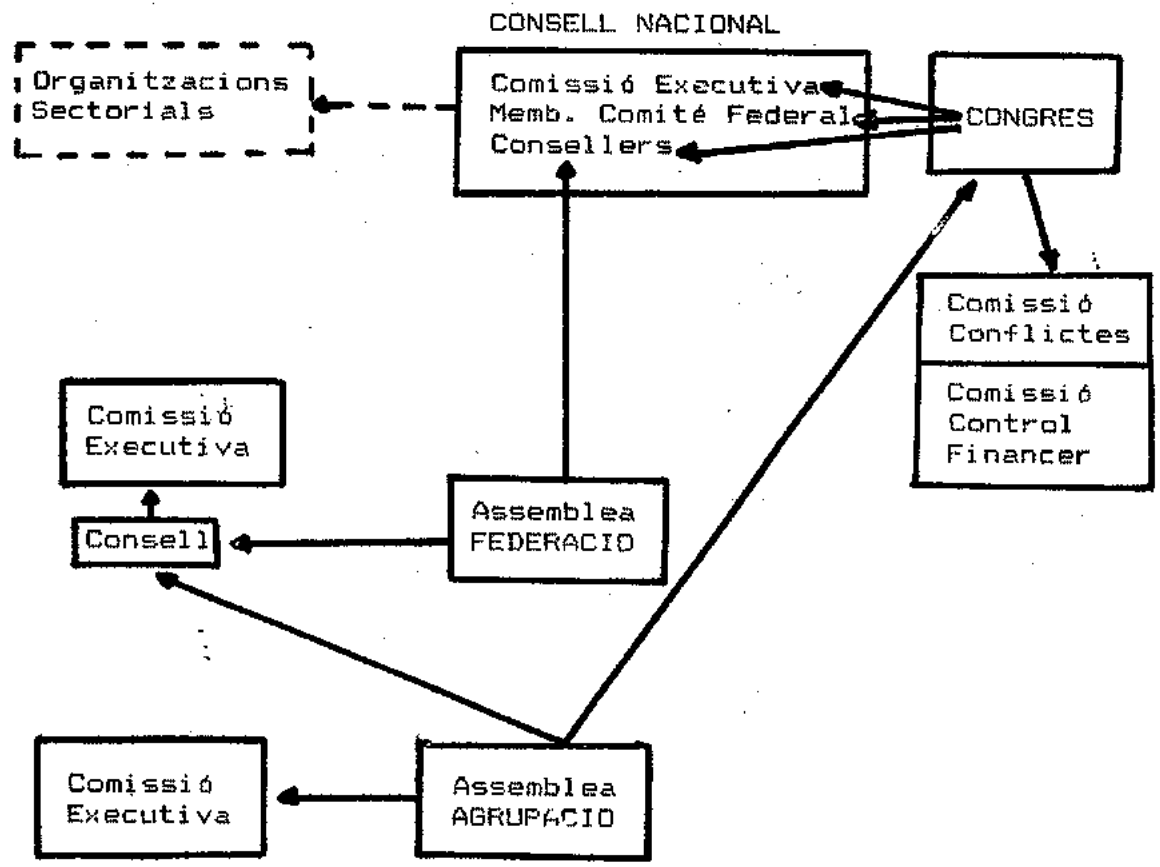
nien del Moviment Socialista de Catalunya. A partir del Congrés Extraordinari de 1983, s'insituï la figura simbòlica de President del Partit, la qual recaigué en el fins aquell moment Primer Secretari, Joan Reventós, essent substituït en el càrrec per Raimon Obiols.

La Comissió Executiva s'estructura en diferents Secretaries (9), les quals formen el Secretariat (Art.10) i el Ple de la Comissió Executiva. A partir del IV Congrés (1984), s'instituï el Ple de la Comissió Executiva que està integrat, a més dels membres del Secretariat, per vint membres elegits pel Congrés. La presència d'aquests vint membres en el sí de l'Executiva, sense responsabilitats de gestió directa, les quals corresponen al Secretariat, cal cercar-la en criteris personals, del pes polític de cadascun d'ells en el Partit.

Els dos òrgans de control del Partit a nivell nacional són la Comissió Nacional de Conflictes (Art.44) i la Comissió General de Control Financer (Art.47). La Comissió Nacional de Conflictes és l'encarregada en el sí del Partit de resoldre els expedients instruits, per faltes dels afiliats. Els seus membres són incompatibles amb qualsevol càrrec d'elecció pública, càrrec del Partit a nivell federal o nacional, o ésser funcionari del Partit.

La Comissió General de Control Financer que és un òrgan que també se situa a nivell de Federació com a control de les Agrupacions, "és l'òrgan encarregat de supervisar l'administració dels mitjans del partit i controlar que el seu ús estigui adequat a les resolucions dels òrgans competents" (Art.47).

ORGANIGRAMA DEL PARTII.

----- Elecció
..... Constitució

2.1.2. Relacions internes.

Per discernir el funcionament de l'estructura interna del Partit socialista, cal analitzar quin tipus d'articulació i d'enllaços té.

Segons Duverger, "en conjunt, l'articulació política tendeix a calcar-se de l'articulació administrativa de l'Estat; l'agrupació dels "elements de Base" pren així l'aspecte d'una piràmide amb esglaons coincidint amb les divisions territorials oficials" (10). Es comprova que l'articulació del partit socialista tendeix a estructurar-se a partir d'unes divisions administratives de caràcter territorial, la comarca, el municipi, i el barri. L'estructura interna del Partit, a més, s'esglaona en forma piramidal.

L'articulació del Partit és complexa, rígida i forta. Complexa ja que les parts de cada nivell formen el tot, i que cada part conforma el nivell superior. Cap d'elles pot funcionar sense l'altra. Rígida i forta ja que tant els Estatuts del partit com els diferents Reglaments interns regulen de manera minuciosa la vida interna del Partit.

Aquesta minuciositat es tradueix en garantir la participació tant dels afiliats com dels diferents elements organitzatius que el componen a tots els nivells (11). Es, en certa manera, l'intent de mantenir en l'interior del partit socialista els principis de la democràcia política, tant per la separació de funcions com per la participació. Aquesta participació es tradueix en que en els diferents nivells estiguin sempre re-presentats els nivells inferiors. Però aquesta democràcia interna és més aparent que real ja que cal tenir en compte diversos factors que la retallen.

Un primer factor, per mesurar l'articulació del partit socialista, és la incidència del sistema electoral, en aquest cas el proporcional, "l'escrutini de llista, funcionant en el marc d'una gran circumscripció, obliga als comitès o a les seccions locals del partit a establir entre si una forta articulació dins de la circumscripció, per posar-se d'acord sobre la composició de les llistes. (...) Si l'escrutini de llista coincideix amb la representació proporcional, l'absència pràctica del "panachage" i l'establiment d'un ordre rigorós entre els candidats, que determina llur elecció, encara és més gran l'obligació d'articular-se fortament. (...) L'escrutini de llista tendeix a una articulació que supera l'esglaió local; atenua la influència dels homes i incrementa la de les idees; dóna als programes generals predomini sobre les querelles de campanari; impulsa, doncs, a una organització nacional dels partits" (12).

El sistema proporcional comporta dos altres factors que cal tenir presents. Per una banda, la centralització en un òrgan del Partit de "la designació dels membres del Partit candidats a càrrec de representació pública correspondrà al Consell Nacional tenint en compte les propostes dels òrgans de direcció del Partit corresponents a les circumscripcions del seu àmbit territorial, d'acord amb el reglament que aquest elabori" (Art.49). Per l'altra, el sistema electoral intern del Partit. Com afirma Sartori, "sempre que el partit és important, això és, sempre que les carreres polítiques han de passar pel sistema de carrera del partit, aleshores la variable clau... és el sistema electoral intern, i això és així, perquè l'activitat electoral representa, des del punt de vista dels que estan en el poder, l'element central de la

seva estructura d'oportunitats. Això implica dues prediccions o previsions: 1) que el comportament de les èlites del partit reflexarà una estratègia d'explotació màxima del sistema electoral, 2) que les tàctiques de recompensa de la maximització del vot es modificaran en anar evolucionant el sistema electoral" (13).

A més a més, el partit socialista aplica la clàusula de l'exclusió a les minories que no obtinguin un percentatge determinat per poder expressar-se com a tal en el sí del Partit. Afegeix Sartori que "la clàusula de l'exclusió o Speerklausel, consisteix en establir un llindar per l'accés a la representació. Així mentre que el premi a la majoria té per objectiu fomentar les maxifraccions i recompensar a la fracció més nombrosa, la clàusula de l'exclusió té per objecte eliminar les minifraccions... el càstig és la no representació, molt semblant, a l'extinció" (14).

Cal distingir dos tipus d'enllaços: el vertical i l'horitzontal. Com afirma Duverger, "en un sentit general, s'anomena enllaç vertical al que uneix dos organismes subordinats un a l'altre; es considera horitzontal, al contrari, un enllaç entre organismes col·locats en el mateix nivell" (15). En el Partit socialista es comprova que el nexa d'unió entre els nivells interns es realitza a través d'enllaços verticals, és a dir, entre organismes subordinats: d'Agrupació a Federació, de Federació a Consell Nacional o d'Agrupació a Comissió Executiva del partit, o viceversa del Consell Nacional o de la Comissió Executiva cap abaix. Es veu, que el Consell Nacional i, sobretot, la Comissió Executiva del partit són omnipresents en tota l'estructura del Partit. "En els partits d'articulació forta els enllaços horitzontals conserven un caràcter excepcional" (16).

Dins l'estructura general del partit socialista es contempla la possibilitat estatutària de crear organismes de coordinació "en el cas que una Federació compregui més d'una comarca, es podran establir organismes de coordinació d'àmbit comarcal segons la reglamentació del Consell de Federació que establirà la composició i les funcions dels esmentats organismes. El seu funcionament dependrà, en tot cas, de la Comissió Executiva i del Consell de Federació. Així mateix, si l'àmbit territorial d'una entitat d'administració pública comprèn més d'una Federació, també es podrà establir una Comissió coordinadora entre aquestes, amb una composició i unes funcions de coordinació que establirà reglamentàriament el Consell Nacional, si aquest decideix la formació d'aquesta Comissió coordinadora. En el seu funcionament dependrà, en tot cas, de la Comissió Executiva del partit i del Consell Nacional" (Art.13). Com es pot comprovar els enllaços horitzontals només es realitzen en el si del partit per la via d'organismes coordinadors, que estan en tot cas i en tot moment, sota el control de les instàncies dirigents superiors. Així no es pot parlar en aquest cas d'enllaços horitzontals en sentit estricte.

Però, si en l'interior del Partit l'enllag horitzontal té un caràcter excepcional, no és així en la relació entre el partit i altres organismes externs "Els enllaços horitzontals conserven encara una importància bastant gran, no ja com sistema d'articulació interna sinó com a procediment d'imperialisme exterior. S'utilitzen aleshores per a dominar organismes annexos al partit i sabotejar partits adversos o organismes paral·lels" (17).

2.1.2.1. Grups Parlamentaris Socialistes.

Les relacions que manté el Partit dels Socialistes de Catalunya amb els Grups Parlamentaris Socialistes, tant a les Corts Generals com al Parlament de Catalunya planteja dos vessants diferenciades. Per una banda, la relació que manté el PSC a les Corts Generals, en les quals els seus parlamentaris es troben enquadrats en el Grup Parlamentari Socialista del PSOE. Per l'altra, les relacions que manté el Partit amb el seu Grup Parlamentari del Parlament de Catalunya. En el primer cas, com es veurà, les relacions són a nivell de partits, en canvi, en el segon, les relacions són englobables en les classificacions diverses de qualsevol relació partit-grup parlamentari.

2.1.2.1.1. Relació Grup Parlamentari-Partit.

La relació entre els parlamentaris i el partit en la teoria general ha estat formulada per Maurice Duverger, en el seu estudi clàssic sobre els Partits Polítics (18). L'autor francès realitza distincions classificatòries en aquestes relacions:

1.- El domini dels parlamentaris sobre el partit:

Hi ha domini dels parlamentaris en els partits de tipus antic, basats en els comitès que solen ésser partits "burgesos", és a dir, conservadors i moderats. El Parlament és la seva fita, la seva raó d'ésser i la seva única forma d'actuació. Són partits sense estructura centralitzada. Tanmateix, a vegades, aquest domini parlamentari es dona en partits centralitzats, com el MPR francès; i, en el sentit, contrari,

també es dóna la preeminència dels dirigents en partits descentralitzats, com ho són els nordamericans, on l'establiment de les eleccions primàries no ha servit per corregir aquesta autoritat dels comités.

2.- La rivalitat de parlamentaris i dirigents:

Quan l'organització central s'enforteix, els parlamentaris, generalment, perden posicions, s'arriba a un cert equilibri, com a succeït en les partits socialistes, encara que aquest equilibri es converteix en tensió i rivalitat. Els parlamentaris tenen al seu favor el prestigi de la seva funció; els dirigents, l'aparell del partit, l'equip d'estudis i l'estructura sindical.

3.- El domini del partit sobre els parlamentaris:

El predomini dels dirigents s'incrementa en partits com els comunistes, basats en el centralisme democràtic (19). El predomini del dirigent és total en els partits feixistes (20).

Pel nostre estudi ens interessa veure el tipus intermig, el que correspon als partits socialistes. Afirmar Duverger que "els partits socialistes estan subordinats als dirigents, per experiència conserven prerrogatives bastant grans. Es produeix un estat de tensió, sinó d'equilibri, entre dirigents interns i els parlamentaris. No es pot parlar ni de domini del partit sobre els parlamentaris, ni de domini dels parlamentaris sobre el partit, de fet, es tracta fonamentalment d'una separació de poders entre la direcció interior i la direcció parlamentària, i d'una rivalitat permanent entre elles" (21). Però Duverger (22) també apunta el que ell anomena l'absorció i la doble participació, és a dir, la

interpenetració de les dues estructures amb un equilibri entre elles i una acumulació dels càrrecs en les mateixes persones, facilitant la unitat de la direcció política.

Solé Tura i Aparicio redueixen els tipus de relació a dos: "la de predominio del grupo sobre el partido y la contraria. Cuando sucede la primera nos hallamos muy cerca de lo que tiempo atrás se denominaban partidos de cuadros: de hecho, el partido parlamentario aparece como la plana mayor del partido que decide directamente y en todo momento la política general a seguir, tanto de carácter parlamentario como extraparlamentario. En el otro supuesto, nos hallamos ante lo más parecido a lo que se denominaba partido de masas. Y todo ello, independientemente de la estructura orgánica de dichos partidos y de la adscripción política que posean. Pero, como se ve, en ambos casos el grupo parlamentario bascula en sus funciones como órgano de conexión entre realidades diferentes. En las dos sirve para unir y conectar la actividad interna del Parlamento con la actividad política extraparlamentaria" (23). Per tant, la divisió en dos blocs que proposen els autors es correspon a la divisió clàssica de Duverger entre partits de quadres i partits de masses.

2.1.2.1.2. Relació Grups parlamentaris Socialistes i PSC.

En la relació del Partit dels Socialistes de Catalunya amb els Grups Parlamentaris Socialistes s'ha de diferenciar, per una banda, la seva relació amb el PSOE i el Grup parlamentari Socialista a les Corts Generals, i, per l'altra, la seva relació amb el Grup Parlamentari Socialista del Parlament de Catalunya.

Corts Generals

Els parlamentaris del PSC estan enquadrats en el Grup Parlamentari Socialista de les Corts Generals, que agrupa tant als Diputats del Congrés com als Senadors, formant un únic Grup Parlamentari de les dues Cambres. El Grup Parlamentari es subdivideix internament en Grup Parlamentari del Congrés i Grup Parlamentari del Senat.

Els socialistes catalans varen deixar de tenir Grup Parlamentari propi, n'havien tingut en les legislatures constituent i primera, degut a la reforma del Reglament provisional del Congrés de Diputats. El nou Reglament fou elaborat i aprovat l'any el 1982 per la Cambra de Diputats, però en referència als Grups Parlamentaris no entrà en vigor fins a la II Legislatura. Jaume Lorés afirma que "sobre la ja difícil situació del socialisme a Catalunya incidí l'acord tàcit entre la LCD i el PSOE per suprimir els grups parlamentaris de les nacionalitats, que ja tenien presència en el Parlament a través del seu grup parlamentari estatal, fet que anava directament en contra dels grups dels socialistes de Catalunya en el Congrés i en el Senat. Malgrat les maniobres per fer creure que la disposició naixia només d'UCD, es pogué comprovar que el PSOE li havia fet costat activament" (24).

El PSC tingué Grup parlamentari propi en les Legislatures constituent i primera, per via del Reglament provisional. A més a més, els socialistes catalans en signar el "Protocolo de Asociación del Grupo Parlamentario Socialista de Catalunya (PSC-PSOE) al Grupo Parlamentario del Congreso del Grupo Parlamentario del PSOE" el 1977, després de la constitució de les Corts Generals, mantingueren relacions a nivell de Grups Parlamentaris amb el PSOE. El Protocol d'Associació que

consta de cinc articles, creà divergències entre ambdós Grups Parlamentaris per la interpretació de l'article 3, que diu el següent: "Ambos Grupos Parlamentarios acuerdan una disciplina común de voz, acción y voto en el Congreso de los Diputados, para lo cual la deliberación se producía en Asamblea común, y a través de reunión conjunta de los respectivos Comités Permanentes". El conflicte sorgí durant la discussió en el Congrés de Diputats de la Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autòmic, en la qual Ernest Lluch Martín el portaveu del Grup Parlamentari, dels socialistes catalans no presentà les esmenes corresponents que li havia tramès el Partit. El portaveu fou cessat i dos membres de la Comissió Executiva del Partit, Eduardo Martín Toval i Joan Prats Català, dimitiren.

La discrepància de criteris entre ambdós partits i Grups Parlamentaris es basava en la interpretació que feia cadascun d'ells de l'article 3 del Protocol d'Associació en el punt concret de la "disciplina comú de veu, acció i vot". Discrepància resolta, en certa mesura, favorablement a les tesis del Grup Parlamentari Socialista del PSOE.

En relació a la vigència del Protocol d'Associació, l'anomenat "Protocol d'Unitat" entre els tres partits fundadors (PSC-C, PSC-R i FC del PSOE), aprovat en el Congrés d'Unificació de juliol del 1978, es limita a assenyalar que "els parlamentaris membres del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) s'atindran respecte de la seva organització parlamentària a allò establert en l'acord de constitució del Grup Parlamentari Socialista de Catalunya" (25). Es a dir, que el document d'associació continua vàlid a tots els efectes en els seus quatre punts.

Els socialistes catalans han deixat de tenir Grup Parlamentari propi en aplicar-se l'article 23.2 del Reglament del Congrés de Diputats que diu: "en ningún caso pueden constituir Grupo Parlamentario separado Diputados que pertenezcan a un mismo partido. Tampoco podrán formar Grupo Parlamentario separado los Diputados que, al tiempo de las elecciones, pertenecieran a formaciones políticas que no se hayan enfrentado ante el electorado". Solé Tura i Aparicio, en comentar aquest article, afirmen que "efectivamente, las disposiciones que estamos comentando surgieron para impedir que determinadas formaciones políticas o partidos pudieran constituir por sí solos un Grupo Parlamentario, también se limitó la proliferación de grupos "artificiales" dentro del seno de una misma formación política o partidos (especialmente de aquellos que poseían una estructura federal o casi-federal) como método para racionalizar en cierta medida la pretensión anterior" (26).

La clau de la interpretació de l'article 23.2 es troba en la definició que es doni al concepte "no se hayan enfrentado ante el electorado", ja que cap formació política s'enfronta entre si davant l'electorat en no haver eleccions de tipus general sinó eleccions fraccionades en circumscripcions i no en una circumscripció única per a tot l'Estat. En canvi, el concepte de "formacions polítiques" és aplicable al PSC en ésser un partit federat al PSOE i, per tant, forma una coalició electoral de partits en temps d'eleccions. Encara que hi han autors que mantenen la tesi contrària, és a dir, que el PSC és un partit regional geogràfico-territorial del PSOE, com ho fan de Esteban i López Guerra (27).

L'altra tema d'anàlisi de l'article 23.2 és l'intent de racionalitzar i homogeneïtzar la Cambra. Reglament que podria

ésser reformat, però no seria una bona pràctica parlamentària la variació constant del Reglament segons els interessos de partit en cada Legislatura. A més, el PSOE es podria trobar amb el problema intern en reclamar-li altres sectors del partit Grup Parlamentari separat, entre ells els bascos, que ja el tingueren, però amb la diferència que no són partits federats sinó Federacions integrants del PSOE.

La constitució d'un Sub-Grup Parlamentari en el sí del Grup Parlamentari Socialista només és una qüestió de Reglament intern del Grup Parlamentari del PSOE. El Sub-Grup Parlamentari no té cap tipus d'atribució des del punt de vista del Reglament de la Cambra.

El PSC manté, per tant, unes relacions amb el PSOE, que cal situar a nivell de partits, per l'acord signat el juliol del 1977 de col.laboració entre ambdós partits a nivell de Grups Parlamentaris. En no tenir Grup Parlamentari propi els parlamentaris socialistes catalans adscrits al Grup Parlamentari Socialista del PSOE, formen un Sub-Grup Parlamentari intern amb un coordinador General, Joan Marcet i Morera, que és, alhora, el Secretari de coordinació amb les Corts Generals dins la Comissió Executiva del Partit. Es a través d'aquesta Secretaria que es coordina la relació entre els parlamentaris i el Partit.

Parlament de Catalunya

La relació entre el Grup parlamentari i el Partit vé reglamentada pels Estatuts del Partit i pel Reglament Intern del Grup Parlamentari. Sobre els reglaments interns Pitarch afirma que "los reglamentos internos de los grupos parlamentarios

son normes de existència potestativa desde un punt de vista parlamentari i de contingut discrecional, cuya principal virtualitat consisteix en definir els sistemes de disciplina interna del grup i articular les seues relacions amb el partit polític" (28).

Els Estatuts, aprovats en el IV Congrés de novembre de 1984, en l'article 50 diuen que "el Consell Nacional elaborarà un reglament de càrrecs públics que regularà la relació d'aquests amb l'organització del partit, dintre de les normes previstes en aquests Estatuts i que necessàriament contindrà l'obligació de formular anualment una declaració sota promesa d'ingressos". Els parlamentaris estan obligats a assistir, a més, a les reunions de l'òrgan de direcció corresponent i hi tindran veu quan l'assemblea ho cregui convenient però no vot. També hauran de lliurar una aportació econòmica mensual en funció dels criteris que s'estableixin en el Consell Nacional. Els parlamentaris estan controlats pel Consell Nacional del Partit, màxim òrgan de direcció entre Congrésos. Aquest control, com veiem de l'anàlisi de l'article 50 introdueix elements de rigidesa i de centralització organitzativa. El segon control per part del Partit sobre els parlamentaris és l'electoral, ja que la confecció de les llistes tancades i bloquejades en un sistema electoral de representació proporcional potencia la posició dels dirigents del Partit que són els qui confeccionen aquestes llistes (29).

El Reglament intern del Grup Parlamentari disposa de diferents sancions pels parlamentaris que incumpleixin llurs obligacions, essent la Comissió Permanent l'òrgan de control intern del Grup Parlamentari (Art.3 RIGP), que respon de la seua gestió davant el Plenari del Grup. Els diferents tipus de control intern i de sancions són els següents:

a.- Control:

- 1.- sotmetre a la direcció del Grup les intervencions, orals o escrites, i les actuacions que es proposin dur a terme i afectin la política parlamentària del Grup (Art.7.2.)
- 2.- Mantenir la disciplina del Grup en totes les actuacions parlamentàries i molt especialment pel que fa a la disciplina de vot, respectant i seguint les decisions adoptades pel Plenari del Grup o per la seva direcció segons correspongui (Art.7.4.)
- 3.- La manca d'assistència d'un parlamentari a les reunions de les ponències o comissions de les quals formi part o al plenari de la Cambra haurà d'ésser justificada i prèviament autoritzada. Les autoritzacions hauran de sol·licitar-se per escrit 48 hores abans al portaveu del Grup o a la Secretaria de Política Parlamentària. Quan per raons imprevisibles no puguin assistir ni sol·licitar autorització, hauran de notificar abans la seva manca d'assistència. En un termini de set dies hauran de remetre'n justificants (Art.9).

b.- Sanció

- 1.- Sanció per l'incumpliment de l'article 9, el parlamentari passarà a situació de parcial disposició (Art.10).
- 2.- Sanció econòmica de cinc mil pts. per l'incumpliment de l'article 7 (Disposició transitòria).

L'article 2 del Reglament intern diu que "els grups parlamentaris del PSC gaudeixen d'autonomia organitzativa i política en l'àmbit de l'activitat parlamentària, complint en tot moment les resolucions aprovades al Congrés del Partit i de les directrius acordades pels òrgans de direcció i execució del mateix. Els seus membres responen davant el Consell Nacional". La idea bàsica d'aquest article és que el Grup Parlamentari té autonomia, quedant lligat a les resolucions del Congrés del Partit i dels òrgans de direcció i execució del mateix. La connexió entre el Partit i el Grup Parlamentari es regula a través de l'article 52 dels Estatuts i de l'article 11 del Reglament intern del Grup parlamentari. Aquesta connexió es realitza a nivell del Consell Nacional, ja que els parlamentaris només responen davant aquest òrgan. L'article 52 apartat b. dels Estatuts diu que "el Secretari de Coordinació Institucional i el de Política Municipal i Territorial corresponents assistiran a les reunions del Grup quan no en siguin membres. De forma periòdica la Comissió Executiva de l'àmbit corresponent retrà comptes a l'òrgan de direcció, de la gestió, en general, sobre la política parlamentària o municipal realitzada, segons correspongui".

L'article 11 del Reglament intern afirma que "a cada sessió ordinària del Consell Nacional, la Comissió Executiva retrà comptes de l'aplicació d'aquest Reglament". La connexió entre el Partit i el Grup parlamentari es realitza, per tant, per una banda, per l'assistència del Secretari de Coordinació Institucional, i per l'altra, per l'informe de la Comissió Executiva, tant de la gestió del Grup (Art.52) com del compliment del Reglament (Art.11 RIOP). Cal remarcar que el Consell Nacional és qui ratifica el Reglament intern del Grup Parlamentari a proposta de la Comissió Executiva (Art.1).

El Partit dels Socialistes de Catalunya s'emmarcaria en el tipus intermig en les classificacions de Duverger, és a dir, la de l'equilibri i rivalitat entre dirigents i parlamentaris. Però, el partit té la tendència, apuntada també per l'autor francès, d'interpenetració i absorció dels dos càrrecs, de Partit i de parlamentari. Marcet i Jover col·loquen el Grup Parlamentari Socialista en el tercer apartat de la classificació de Duverger, és a dir, en la supeditació teòrica i efectiva del Grup Parlamentari a la direcció del partit, on l'autor francès descriu als partits comunistes i feixistes. Els dos autors afegeixen, més endavant, que "el estudio de la práctica desarrollada por el Grupo Parlamentario Socialista demuestra que la clasificación realizada por Duverger ha perdido vigencia, como ya señalaba Ramírez. Más que una supeditación del Grupo Parlamentario a la dirección del partido, en el PSOE se ha producido desde la legislatura constituyente una simbiosis entre las direcciones del Partido y del Grupo, en la medida que el núcleo dirigente estaba tanto en la Comisión Permanente del Grupo como en la Comisión Ejecutiva Federal. Así pues, en realidad nos encontramos con un fuerte proceso de concentración del poder en un núcleo dirigente, que vehicula sus decisiones, según proceda, a través de los órganos de dirección del Partido o del Grupo Parlamentario" (30).

Marcet i Jover recullen en la seva anàlisi la constatació de Duverger de la interpenetració de les dues estructures, però ja no com un equilibri sinó com a "simbiosi". "Simbiosi" de les direccions que agrupen el nucli dirigent entorn al Comitè Permanent del Grup Parlamentari, el qual controla i sanciona internament el Grup, i entorn a la Comissió Executiva del

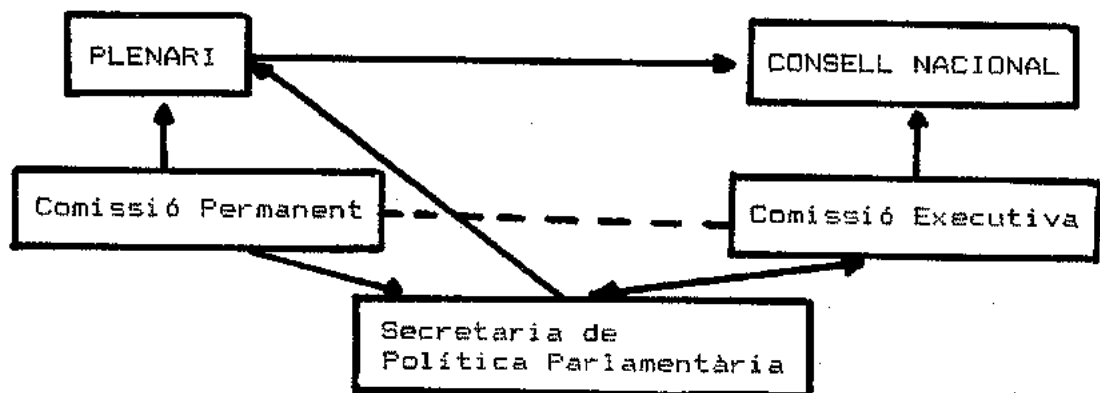
Partit que informa de la gestió del Grup i del compliment del Reglament intern del Grup Parlamentari en el Consell Nacional.

Com es produeix aquesta interpenetració i "simbiosi", és la qüestió que s'analitza a la llum de les dades.

ORGANIGRAMA DE LA RELACIÓ ENTRE EL GRUP PARLAMENTARI I EL PARTIT (31).

Grup Parlamentari

Partit

2.1.2.1.3. Dirigents i parlamentaris.

L'anàlisi de les dades ens aporta la constatació que existeix, com afirma Duverger, una interpenetració i absorció dels dos nivells de partit i de grup parlamentari en l'acumulació dels dos càrrecs en la mateixa persona, en aquest cas ser parlamentari, incloent sota aquest epígraf els membres del Parlament de Catalunya, Congrés de Diputats i Senat; i membres del Consell Nacional, incloent els consellers, membres de la Comissió Executiva i membres del partit en el Comitè Federal del PSOE. Es pot afirmar, com ho fan Marcet i Jover, que existeix una "simbiosi" entre els dos nivells de direcció, entre els membres de la Comissió Executiva i el Comitè Permanent del Grup Parlamentari, sense contradir, per això a Duverger.

L'anàlisi s'ha realitzat a partir de la fundació del partit socialista, el juliol de 1978, tenint en compte la condició de Diputat o de Senador adquirida a les eleccions de 1977. Però, és a partir de 1979 que s'ha comptabilitzat la part corresponent del Grup Parlamentari i del Sub-grup Parlamentari.

L'estudi s'ha fet a dos nivells diferents, per una banda, la interpenetració entre parlamentaris i membres del Consell Nacional i, per l'altra, la "simbiosi" entre les dues direccions, analitzant el pes dels parlamentaris en la Comissió Executiva i el pes dels membres del Consell Nacional en el Comitè Permanent. El centre d'interès s'ha situat en l'acumulació dels dos càrrecs.

En el període de 1978 a 1985, han estat elegits 100 membres del partit per ocupar les places de parlamentari, dels quals

el 55% (55) han acumulat els dos càrrecs, essent el 45% (45) els qui només han estat parlamentaris. És curiós constatar, que entre aquests darrers es troben tots els senadors, encara que abans d'arribar a ésser elegit senador o després de deixar de ser-ho fossin membres del Consell Nacional o haguessin acumulat els dos càrrecs, però mai com a senador, menys el cas de Marta Mata i Garriga que per la seva condició de parlamentària de Catalunya és senadora en representació del Parlament i, alhora, és membre de la Comissió Executiva del partit.

18 membres dels 61 han d'ésser relacionats amb el nucli dirigent dels 36 membres que han participat a tots els Consells nacionals del Partit, representant el 18% del total i el 30% del grup que ha acumulat els dos càrrecs. Es pot afirmar que existeix un pes important de decantació vers la doble acumulació de càrrecs, si tenim en compte el cas explicat dels senadors, quasi tots els parlamentaris han acumulat el doble càrrec (veure llista). Per tant, la interpenetració i absorció és un fet evident i demostrat. Cal comprovar si la "simbiosi" entre les dues direccions del Partit i la parlamentària es dona en els mateixos termes.

La primera dada rellevant és la constatació de que tots els membres que han ocupat les places de President, Secretari i Portaveu del Grup Parlamentari en el Congrés de Diputats i en el Parlament de Catalunya, així com els membres del Sub-Grup Parlamentari, han acumulat els dos càrrecs.

QUADRE 2.1: Congrés de Diputats.

Grup Parlamentari 1979-1982:

President	Joan Reventós (1979-1980)
Portaveu	Eudardo Martín (1979-1980)
Portaveu	Ernest Lluch (1980-1982)
Portaveu	Josep Verde (1982)
Secretari	Rudolf Guerra (1979-1982)

Sub-Grup Parlamentari 1982-1985:

Coordinador General	Joan Marcet
Coordinadors	Lluís M. de Puig i Jaume Antich
Comunicats de premsa	Pere Jover

QUADRE 2.2: Parlament de Catalunya.

Grup Parlamentari 1980-1984:

President	Joan Reventós (1980-1983)
Portaveu	Eduardo Martín (1980-1982)
Portaveu	Lluís Armet (1982-1984)
Secretari	Higini Clotas

Grup Parlamentari 1984-1985:

President	Raimon Obiols
Portaveu	Lluís Armet
Secretari i	
Portaveu segon	Higini Clotas

Centrarem l'estudi en l'anàlisi del pes que tenen els membres del Consell Nacional en el Comitè Permanent del Grup Parlamentari del Parlament de Catalunya i en el pes que tenen els parlamentaris en la Comissió Executiva del partit.

El Comitè Permanent representa el 45,45% (15) dels 33 membres del Grup Parlamentari de 1980-1984 i el 42,50% (17) dels 40 membres que formen el Grup Parlamentari de 1984-1985.

El pes específic dels membres del Consell Nacional és del 72,40% de mitjana del total, fluctuant del 87% de màxim al 61,50% de mínima, essent el 27,60% de mitjana del total els membres que no acumulen els dos càrrecs.

Dins del grup que acumula els dos càrrecs, el 73,50% de mitjana és membre de la Comissió Executiva del Partit, essent el 26,50% de mitjana del total el nombre de consellers. Per tant, el pes dels membres de la Comissió Executiva és determinant vers el reforç i la concentració del poder.

El pes dels parlamentaris en la Comissió Executiva del Partit és del 48,75% de mitjana, essent la Comissió Executiva del 80-82 qui més parlamentaris tingué amb el 60%, 15 membres sobre 25.

Si s'analitza el pes dels diputats i dels parlamentaris, es comprova que els representants del Parlament de Catalunya tenen una representació més elevada, el 31% de mitjana, que els diputats, el 24,80% de mitjana.

QUADRE 2.3: Participació en el Consell Nacional dels membres del Comitè Permanent.

1980-1984

Joan Reventós	CEX (80-82)	
Lluís Armet	CEX (80-84)	
Eduardo Martín	CEX (80-82)	
Higini Clotas	CEX (80-82)	
Francesc Casares	Cons (80)	
Lluís García	-	
Rosa Barenys	Cons (80-82)	CEX (82-84)
Joan Codina	-	
Marta Mata	CEX (80-82)	
Isidre Molas	Cons (80-82)	CEX (82-84)
Felip Lorda	CEX (80)	
Pere Ayguadé	CEX (80-84)	
Esteve Tomàs	CEX (80-84)	
Carlos Cigarrán	CEX (80-82)	Cons (82-84)
Antoni Santiburcio	Cons (80-84)	

1984-1985

Raimon Obiols	CEX (84-85)	
Lluís Armet	CEX (84-85)	
Higini Clotas	CEX (84-85)	
Isidre Molas	CEX (84-85)	
Felip Lorda	-	
Joaquim Nadal	Cons (84)	CEX (85)
Jordi Parpal	Cons (84-85)	
Francesc Casares	-	
Xavier Guitart	-	
Esteve Tomàs	CEX (84)	Cons (85)
Antoni Santiburcio	Cons (84)	CEX (85)
Lluís García	Cons (85)	
Marta Mata	CEX (85)	
Santiago Riera	CEX (84-85)	
Justo Domínguez	-	
Pere Ayguadé	CEX (84)	Cons (85)
Josep M. Sala	CEX (84-85)	

**QUADRE 2.4: Membres del Consell Nacional en el Comit  Perma-
nent i dels parlamentaris en la Comissió Executiva**

Comit  Permanent

	1980-82	1982-84	1984	1985	Mitjana
P/CN	87%	61,50%	64,70%	76,50%	72,40%
P	13%	38,50%	35,30%	23,50%	27,60%
	n=15	n=13	n=17	n=17	

	1980-82	1982-84	1984	1985	Mitjana
CE	69,20%	75%	72,75%	77%	73,50%
Cn	30,80%	25%	27,25%	23%	26,50%
	n=13	n=8	n=11	n=13	

Comissió Executiva

	1978-80	1980-82	1982-84	1984-85	Mitjana
Diputat	37,50%	24%	19%	18,60%	24,80%
Parlament	-	36%	27%	30,20%	31%
Total	37,50%	60%	48,70%	48,80%	48,75%
	n=25	n=25	n=37	n=43	

Nota:

P/CN = Parlamentari i membre del Consell Nacional
P = Parlamentari
CE = Membre de la Comissió Executiva
Cn = Conseller

Es pot afirmar que existeix una "simbiosi" entre els dos nivells de direcció que tendeix a unificar-se en un nucli dirigent, però no entra en contradicció amb la interpenetració i absorció dels dos càrrecs, ja que una cosa complementa l'altra, no hi hauria "simbiosi" sense el pas anterior d'interpenetració i absorció. De les dades es despren l'existència d'un nucli dirigent comú als dos nivells de direcció del partit i parlamentari. Aquest nucli dirigent es correspon, en certa mesura, al nucli estable i reduït del Partit, encaminant-se vers una forta concentració de poder.

El Partit dels Socialistes de Catalunya manté dos tipus de relacions diferenciades amb els Grups Parlamentaris Socialistes. A les Corts Generals, els seus diputats i senadors estan adscrits en el Grup Parlamentari Socialista del PSOE, en no tenir Grup Parlamentari propi per l'aplicació de l'article 23.2 del Reglament del Congrés de Diputats. El Partit manté una relació a dos nivells, per una banda, una relació entre partits, en aquest cas, el PSOE, en aplicació del "Protocol d'Associació" i per ésser un partit federat al PSOE; per l'altra, unes relacions amb els seus parlamentaris que formen un Sub-Grup Parlamentari Socialista intern dins del Grup Parlamentari Socialista del PSOE, a través de la Secretaria de la Comissió Executiva del partit de Coordinació amb les Corts Generals. Joan Marcet i Morera és qui ostenta el doble càrrec de Secretari i Coordinador General del Sub-Grup. La connexió entre Partit i Sub-Grup es realitza a través de la Secretaria esmentada, Sub-Grup que no és reconegut a nivell de Reglament de la Cambra, sinó només a nivell de Reglament intern del Grup parlamentari Socialista.

El Partit, en el Parlament de Catalunya, manté unes relacions amb el seu Grup Parlamentari que es poden classificar dins de les distincions que realitzà Duverger sobre la relació partit-grup parlamentari. Les relacions entre ambdós, partit i grup parlamentari, s'emmarcarien en la rivalitat i equilibri entre els dirigents del partit i els parlamentaris en un primer període que es podria situar fins l'any 1982. Però, com s'ha demostrat, a partir del 1982, s'obra un segon període caracteritzat pel fort procés de concentració de poder en un nucli dirigent degut, per una banda, a la interpenetració i absorció dels dos càrrecs, i, per l'altra, la "simbiosi" dels dos nivells de direcció que es troba representat en la Comissió Executiva del Partit i en el Comitè Permanent de Grup Parlamentari, tendint a unificar-se.

2.1.2.2 Grups Municipals Socialistes.

La relació entre els Grups Municipals Socialistes i el Partit vé reglamentada pels Estatuts del Partit i pel Reglament dels propis Grups. Els membres elegits per les corporacions locals estan sotmesos estatutàriament al mateix títol que els parlamentaris (Títol XII, art. 49-52, sobre parlamentaris i càrrecs públics en el Partit). A més, "podran participar també en els esmentats grups els regidors no afiliats al partit, sempre que acceptin els principis de disciplina d'acció i de vot i així ho acordi la Comissió Executiva de l'Agrupació amb la ratificació de la Comissió Executiva de la Federació (Art.1 RGMS). L'actuació dels regidors elegits en candidatures d'Agrupació d'Electors vé regulada per l'article 18 del Reglament dels Grups Municipals que delega en els Consells de Federació aquesta regulació.

A diferència dels Grups parlamentaris, la relació bàsica entre els Grups Municipals Socialistes i el Partit es manté a nivell de Comissió Executiva d'Agrupació (Art.8 RGMS), ja que com afirma l'article 24, apartat h dels Estatuts, "són funció de la Comissió Executiva d'Agrupació: establir els mecanismes de regulació i coordinació amb els Grups Municipals Socialistes que reglamenti el Consell Nacional". L'agrupació marca els eixos bàsics de la política municipal (Art.9 i 10 RGMS), els controla a través del Grup Municipal Ampliat, amb presència del Primer Secretari d'Agrupació (Art.4 i 6 RGMS) i l'obligació dels Grups Municipals Socialistes d'informar sobre la seva gestió a la Comissió Executiva de l'Agrupació (Art.11 RGMS). "El nomenament i la separació del regidor són competència, en primera instància, del Grup Municipal Socialista i de la Comissió Executiva de l'Agrupació de comú acord". En cas de discrepància, decideix la Comissió Executiva (de Federació o del Partit en funció del nombre d'habitants del municipi (Art.12 RGMS)). Però és el Consell Nacional del Partit qui designa, en darrera instància els candidats a càrrecs de representació pública, tenint en compte les propostes dels òrgans de direcció corresponents (Art.49 Estatuts). Es comprova una relació horitzontal a nivell de nucli base i vertical quant a nominació i control final.

Aquesta relació horitzontal entre Agrupació i Grup Municipal Socialista és la que ha provocat més conflictes en el si del Partit, en el període 1978-1985, ja que s'han succeït diferents contenciosos entre ambdues estructures, com queda palès en els Informes de Gestió al Congrés del Secretari d'Organització del Partit (veure Informes de Gestió dels anys 80, 82 i 84). Conflictes explicables, en primer lloc, pel volum de

regidors i alcaldes del Partit i la seva presència a Catalunya, no sempre acompanyada per la presència orgànica del Partit. Conflictes explicables, en segon terme, pel pes d'un nombre elevat de membres d'Agrupació a càrrecs electes, deixant en gran mesura la base orgànica del Partit, desguarnida de quadres. Conflictes que cal cercar, en tercer lloc, en el control que exerceix la Comissió Executiva de l'Agrupació sobre el Grup Municipal Socialista, encara que aquest tingui reconeguda la seva autonomia organitzativa (Art.2 RGMS), però és la Comissió Executiva qui respon de la gestió municipal davant el Consell Nacional del Partit (Art.52 Estatuts). Així, el Grup Municipal Socialista és controlat horitzontalment i la Comissió Executiva de l'Agrupació ho és verticalment.

Els membres electes de les corporacions locals tenen un pes específic elevat en el si del Consell Nacional. Representen el 38% del total de membres que componen el màxim òrgan de direcció socialista, hi són presents 160 elegits locals en el període comprès entre 1979 i 1984. D'aquests 160 membres, 30 (18,75%) són alcaldes, 124 (77,50%) regidors i 6 han estat regidors en 1979 per ésser elegits alcaldes en el següent mandat.

QUADRE 2.6: Càrrecs electes locals en el Consell Nacional.

	1979	1983	1979/83	Total
Alcalde	5%	5,63%	8,13%	18,76%
Regidor	24,28%	33,13%	8,13%	65,64%
Reg./Dip.Prov.	2,50%	2,50%	1,25%	6,25%
Reg.+ Dip.Prov.	-	-	5,63%	5,63%
Reg.79/Al.83	-	-	3,75%	3,75%
				(n=160)

Cal cercar aquesta preeminència numèrica dels elegits locals en el Consell Nacional en el fet que el nombre d'elegits locals és molt més elevat que el dels parlamentaris. Ara bé, proporcionalment els parlamentaris estan sobre-representats comparativament als electes locals.

Una altra raó cal cercar-la en el fet que molts d'aquests càrrecs locals són personalitats rellevants en llurs municipis, en els quals, si a més, existeix un segon factor com és la implantació organitzada del Partit com ara l'Agrupació, la seva elecció per a càrrecs dels òrgans superiors de direcció del partit socialista no serà, en principi, tan complexa.

2.1.3. Relacions externes.

2.1.3.1. Relacions amb el PSOE.

Les relacions del partit socialista amb el PSOE estan emmarcades sota el signe de l'ambigüitat, com es desprèn de la lectura dels diferents documents i Estatuts, ja que no es pot apreciar de manera clara quin tipus de relació mantenen ambdós partits. Aquesta ambigüitat cal cercar-la, en primer lloc, en l'elaboració del Pacte d'Abril de 1977, pel qual el PSC-C i la FC del PSOE arribaren a un acord electoral com a primer pas vers una futura unitat; en segon lloc, en el Protocol d'Unitat, aprovat pels diferents partits fundadors en llurs respectius Congressos, es desprèn que per a la FC del PSOE el paper del nou partit era, en el fons, ser una Federació més del PSOE, el que no era el cas pels altres dos partits, PSC-C i PSC-R, pels quals el nou partit havia d'ésser un partit federat amb el PSOE.

En definitiva, el Protocol d'Unitat que sorgí barreja les dues concepcions dels partits fundadors, primant, per una banda, la independència del Partit, però perdent-la en altres aspectes. Per exemple, en el pla sindical amb el decantament cap a la UGT com a "opció sindical" del Partit. No fou fins l'any 82, en el III Congrés, que es reconegué a la UGT com a l'únic sindicat socialista i l'obligació dels afiliats de militar-hi; en les relacions internacionals en no poder participar en la Internacional Socialista, representació reservada al PSOE; o, finalment, en la delimitació de la competència del Partit en l'àmbit exclusiu de Catalunya i a temes catalans.

Gunther, Saní i Shabad afegeixen en aquest sentit, que "además, el PSOE convirtió lo que había sido una coalición electoral con el Partido Socialista de Catalunya-Congrés en una federación formal. (...) Finalmente, su fusión con el PSC le permitió deshacerse de la imagen de partido centralista que tradicionalmente ha tenido en Cataluña y extender su mensaje más allá de la comunidad inmigrante para hacerlo llegar a los catalanes de nacimiento" (32). Más endavant, els mateixos autors diuen que "las organizaciones regionales de los partidos estatales en Cataluña tienen una gran autonomía en comparación con las organizaciones de los partidos en el resto de España, incluido el País Vasco. El epítome de tal independencia es el PSUC. (...) Finalmente, los partidos estatales en Cataluña han intentado fortalecer su identidad y mensaje electoral mediante la fusión con grupos regionales característicos. La organización catalana del PSOE, comparable con el PSUC, estaba históricamente mucho más ligada al partido estatal, y su imagen era más la de una fuerza política española que la de un partido regional. Pero, en 1977, formó una alianza electoral con grupos socialistas regionales, y en julio de 1978 se fusionó con el Partit dels Socialistes de Catalunya <SIC>. Para las elecciones de 1979, miembros de éste último grupo dominaban tanto la organización del partido como su dirección, concurriendo a las mismas bajo las siglas PSC-PSOE" (33).

Jurídicament, el partit socialista és plenament independent del PSOE, per la seva inscripció en el Registre de Partits Polítics, tal i com ho recorda la sentència de la Junta Electoral Central dictada el 1986, quan afirma que "finalment, la impugnación de la asignación de espacios al Partit

dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) carece de fundamento puesto que esta entidad política figura inscrita en el Registro de Partidos Políticos como distinta e independiente del PSOE; presentó candidaturas propias y obtuvo diputados propios en las elecciones el 28 de octubre de 1982, con independencia del PSOE y, finalmente, en el trámite de alegaciones se aporta acta notarial de constitución del Partido, otorgada el 31 de agosto de 1978, en la que consta que se disolvió y extinguió la Federación Socialista de Cataluña del PSOE, constituyéndose el PSC-PSOE por la fusión de otros partidos políticos y sin vinculación jurídica con el PSOE" (34).

En principi, la relació entre ambdós partits vé determinada pel Protocol d'Unitat de 1978 que és qui regeix les relacions dels socialistes catalans amb el PSOE, com així ho recorda la Disposició Adicional Primera dels Estatuts del partit estatal: "la articulación orgánica de los partidos federados surgidos de procesos de unidad socialista, se regulará por lo establecido en los respectivos acuerdos de unidad aprobados por el Congreso correspondiente".

Els Estatuts del PSOE regulen i donen forma als partits federats i a les Federacions. La regulació estatutària del partit estatal cobreix diferents aspectes que es poden enumerar en els següents termes. En primer lloc, la denominació del Partit: "cada partido o federación de Nacionalidad o Región determinará su propio nombre que deberá ir necesariamente acompañado de las siglas PSOE" (Art.15). A tall d'anècdota, cal fer esment que fou Raimon Obiols qui proposà la denominació del nou partit unificat. Recordem que en el darrer Congrés del partit socialista, el novembre de 1984, hi hagué una moció per eliminar les sigles emmarcades dins del parèntesi, moció que fou retirada a darrera hora i,

per tant, no votada.

En segon lloc, l'estructura interna del Partit (veure Art.16) i l'estructura dels òrgans de direcció: "son órganos del Partido o Federación Nacional o Regional" (Art.19).

En tercer lloc, la ratificació dels Estatuts aprovats pel partit federat pel Comité Federal: "la denominación, organización y estatutos de cada Partido o Federación Regional o de Nacionalidad, tendrán que ser ratificados por el Comité Federal en el plazo máximo de seis meses desde su presentación". En aquest sentit, es pot llegir en la Memòria de Gestió del Comité Federal de 1984 que "es competencia del Comité Federal la aprobación de los distintos estatutos remitidos por las federaciones de acuerdo con sus respectivos Congresos" (35). En la pàgina 30 d'aquesta Memòria en l'apartat C es llegeix "Estatutos del Partit dels Socialistes de Catalunya (FSC-PSOE)".

En quart lloc, en cas de conflicte entre òrgans del partit federat i el partit estatal, aquest pot suspendre'ls. "Cualquier actuación de los órganos de las colectividades que integran el Partido que resultase contraria a lo establecido en estos Estatutos, a las resoluciones del Comité Federal o de la Comisión Ejecutiva Federal, podrá ser suspendida y dejada sin efecto por decisión de la Comisión Ejecutiva Federal, remitiéndose la resolución definitiva a la primera reunión que celebra el Comité Federal" (Art.20).

Caciagli afirma que "las agrupaciones provinciales mantienen autonomía en éste y otros terrenos, aunque las instancias que parecen decisivas, también como canales de enlace con el centro, son las federaciones nacionales o regionales o, cuando existen, los partidos nacionales. (...) La opción por la

estructura federal se remonta para los socialistas españoles a 1917, al menos sobre el papel. Se hizo necesaria en el postfranquismo cuando la cuestión de la nacionalidad se reveló como una de las más graves para el nuevo sistema: el PSOE, acusado en el pasado de "centralismo" y de "estatitismo", se adaptó a las nuevas exigencias, si no por otras razones, aceptando las condiciones impuestas por algunas formaciones nacionales en el momento de la unificación" (36). Jorge de Esteban i Luis López Guerra afegeixen que "se trata en todo caso, y como indicamos, de grupos regionales, que se ven favorecidos en su actuación por la autonomía que permite la estructura federal del partido, y que, usualmente, si consiguen el control de la correspondiente organización regional, colaboran estrechamente con la dirección, sin graves problemas ideológicos, viéndose favorecida tal colaboración por la peculiar estructura del Comité Federal" (37). Pedro Bofill afirma que "sin embargo, la realidad nos muestra, hasta el día de hoy, que si se excluye el caso de Cataluña, en la mayoría de los partidos se hace poco uso de esta descentralización, lo que a mi juicio, pone de relieve la gran cautela de los partidos respecto al tema" (38).

Cal recordar que el nou Reglament del Congrés dels diputats, aprovat pel pacte entre la UCD i el PSOE deixà sense Grup Parlamentari els socialistes catalans.

Sobre la qüestió de la confecció de llistes electorals per al Parlament de Catalunya de 1984, es pot llegir en la Memòria de Gestió que "al no existir aún dictamen de candidaturas, el Comité Federal delega en una comisión la aprobación definitiva de las listas electorales para Cataluña. Esta comisión se compondrá de dos miembros nombrados por la Comisión Ejecutiva Federal y de tres elegidos por el resto del

Comité Federal. Estos últimos, tras votación de tanteo son: Alfonso Perales (Andalucía), Jaime Blanco (Cantabria) y Leopoldo Torres (Castilla-La Mancha)" (39).

Gunther, Sani i Shabad afirman que "en Cataluña, las continuas tensiones entre antiguos miembros de la federación catalana del PSOE y ex-dirigentes del PSC reflejaba en un microcosmos las tensiones básicas entre catalanes de nacimiento y la comunidad inmigrante. La estructura federal del partido sólo en parte había logrado favorecer la regulación de estos conflictos centro-periferia: por un lado, la existencia de organizaciones regionales autónomas o semiautónomas ayudó a impedir que los conflictos regionales diesen al traste con las funciones básicas de los órganos centrales del partido; mientras la Comisión Ejecutiva Federal evitara mezclarse en las disputas entre nacionalistas catalanes e inmigrantes, por ejemplo, no existiría ningún obstáculo intrínseco para una cooperación continua y estrecha entre los antiguos miembros del PSC que dominaban la dirección de esa organización regional y los dirigentes del PSOE en Madrid. Por otro lado, como han apuntado Jorge de Esteban y Luis López Guerra, la misma existencia de una estructura federal contribuye a perpetrar las tensiones centro-periferia que tienen su origen en la fusión del PSOE con los partidos socialistas regionales" (40).

Recordem el cas de la crisi del II Congrés del 1980, en el qual el PSOE evità la ruptura del PSC en no reconèixer el sector que havia abandonat les sessions congressuals. Però, les tensions entre PSOE i PSC es mantenen. Puhle afegeix que "en todos estos conflictos la Ejecutiva se ha impuesto, y con frecuencia Alfonso Guerra, en su calidad de presidente de la

Comisión Nacional de Listas, ha desempeñado un papel central en estos procesos. A pesar del aumento de la unidad y de la disciplina del partido ad extra, que fueron alcanzadas finalmente, estas luchas internas costaron hasta 1979 votos a los socialistas, y a veces han desmotivado a sus afiliados y a sus simpatizantes" (41). En aquest sentit, Bofill afirma que "obviamente, la actuación de los órganos de las federaciones es fiscalizada por los órganos superiores del partido, para evitar la desmembración del mismo. (...) La unidad del partido queda asegurada a través de sus órganos máximos de dirección" (42).

El Protocol d'Unitat regula la participació dels membres del Partit en el Comité Federal del PSOE i llur possible elecció en la Comissió Executiva Federal, com ho expliciten diferents articles dels Estatuts del partit socialista: "El Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) en virtut de la seva sobirania decideix la seva participació als organismes decisoris i representatius comuns amb el PSOE. L'àmbit territorial del partit és Catalunya. La seva actuació fora de Catalunya es regeix per aquests Estatuts" (Art.2). L'article 4 diu que "amb la finalitat de definir, conjuntament amb els altres socialistes de l'Estat, els elements estratègics coincidents amb la lluita de classes, el partit enviarà els seus delegats al Congrés Federal del PSOE perquè participin a les sessions, debats i resolucions que facin referència a les qüestions comunes de la lluita de classes a nivell estatal. El Partit està representat al Comité Federal. Aquesta representació es designarà en funció d'allò establert als Estatuts i d'acord amb els criteris de proporcionalitat en virtut del nombre de militants. Els membres del partit candidats a la Comissió Executiva Federal seran presentats, o en el seu cas

refrendats pel Partit, a través dels propis delegats que siguin presents al Congrés Federal". El Primer Secretari del partit socialista és membre nat del Comitè Federal (Art.27 PSOE). Els representants del Partit en el Comitè Federal són elegits pel Congrés i són membres nats del Consell Nacional (Art.34) i els membres del Partit de la Comissió Executiva Federal poden assistir a les reunions de la Comissió Executiva (Art.41).

El Partit ha de pagar una quota al PSOE estipulada segons el nombre d'afiliats. No s'ha d'oblidar, com així ho estableix l'article 8, apartat d dels Estatuts del PSC que "els militants del Partit que tinguin la seva residència a d'altres nacionalitats o regions d'Espanya sol.licitaran l'admissió a la corresponent Agrupació del Partit o Federació del PSOE. Recíprocament, els militants del PSOE que passin a fixar la seva residència a Catalunya, sol.licitaran l'admissió a la corresponent Agrupació del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE). els militants que fixin la seva residència fora de l'Estat Espanyol sol.licitaran l'admissió al corresponent Partit Socialista, membre de la Internacional Socialista, en cas que els seus Estatuts ho permetin".

Si s'ha parlat d'ambigüitat és perquè el partit socialista és jurídicament independent i sobirà; les seves relacions federals amb el PSOE estan regulades, en principi, pel Protocol d'Unitat, però, la realitat ens demostra que en molts aspectes el partit socialista té unes relacions amb el PSOE de federació, i, això, comporta dependències com s'ha vist envers el partit estatal contradictòries. Obiols afirma que "el PSC ni és un partit federat a un mateix nivell, ni és una Federació del PSOE. En la participació d'un projecte comú d'un programa socialista existeix una relació de dependència

amb pèrdua d'una part de la sobirania del Partit" (43).

En aquest sentit, de Esteban i López Guerra afirmen que "por razones ideológicas, o de conveniencia, los partidos de izquierda (socialistas y comunistas) hubieron de transformarse, al menos oficialmente, en federaciones que comprendían no sólo secciones territoriales, sino auténticos partidos regionales. Efectivamente, en muchos casos las organizaciones regionales de los partidos dejaron de ser meras subdivisiones territoriales de los mismos para obtener un notable grado de autonomía interna incluso una denominación propia, pese a la utilización paralela de las siglas del partido "madre" " (44). Per afegir, més endavant, que "cabe que se planteen legítimas dudas sobre la efectiva autonomía de estos "partidos hermanos" dentro de la organización nacional, pero en muchos casos se ha mostrado, a veces dramáticamente, que esa autonomía existe, y basta recordar para ello la crisis entre PCE y PSUC" (45).

Afirma Caciagli que "la autoridad del líder garantiza, por último, la fidelidad de los partidos nacionales y de las federaciones. Los sólidos lazos políticos y burocráticos con la periferia constituyen uno de los puntos fuertes de la actual dirección (que se ha servido de ello para marginar a los dirigentes de la izquierda, tipos de intelectuales-notables sin agarres en los aparatos). La estructura federal resulta ser otro importante recurso del PSOE, porque le permite adherirse mejor a los pliegues de una realidad plurinacional. Ciertamente, el centralismo funciona en la actualidad porque los líderes de los partidos nacionales y de las federaciones han sido hasta ahora, en virtud de negociaciones y pactos muy logrados, fieles ejecutores de la cúpula del partido "estatal" (46).

Puhle afirma, així mateix, que "al analizar los procesos centralizadores y el aumento de las decisiones tomadas "desde arriba" en el partido habrá que tener en cuenta, además, la consideración de si un partido socialista democrático, relativamente pequeño y escasamente institucionalizado y burocratizado como el PSOE, en una fase de consolidación democrática después de décadas de dictadura no necesita acaso un grado más alto de centralización y de centralismo que las organizaciones de masas ya establecidas desde hace tiempo como el SPD alemán o el Labour Party británica. Pero, por otro lado, la creciente centralización implica peligros bastante claros. Puede fortalecer en el partido la tendencia al desarrollo de una mentalidad jerárquica y de la obediencia fácil, y reducir el potencial de participación y del proceso de la toma de decisiones desde abajo hacia arriba, y hacerlo además en un momento en el cual justamente lo contrario sería tan necesario como recomendable: el fortalecimiento de los mecanismos democráticos desde abajo para hacer frente al aumento de patronaje, a las presiones del "sector oficialista" y a las "forces des choses" que afectan a un partido gobernante" (47).

Només cal llegir la concepció del PSOE estatal sobre la federalització i la seva unitat per adonar-nos que partits federats i federacions tenen autonomia orgànica, però sota el control central del partit estatal, com així ho indica l'article 142 de la Ponència de Síntesi del PSOE de 1984, "el PSOE es un partido federal que, reconociendo las diferencias culturales, económicas y sociales existentes entre los diferentes pueblos de España y la realidad constitucional de un Estado, configurado en Comunidades Autónomas, se dota de una

estructura y una organización federales. En consecuencia, conviene precisar las competencias y tareas que competen a cada nivel orgánico del partido. Serán competencia federal:

- a) La elaboración, desarrollo y, en su caso, ejecución del proyecto socialista.
- b) El control de la afiliación y administración.
- c) El seguimiento de la gestión que desarrollen los socialistas en las Instituciones.
- d) Todas cuantas cuestiones tengan repercusión federal, tales como la política de alianzas, los programas electorales, el desarrollo legislativo, la elección de candidatos a órganos de gobierno o legislativos, etc.".

Shabad afirma que "no pocas de las decisiones del gobierno socialista han producido también tirantezas entre el PSC-PSOE y los líderes socialistas en Madrid. Según Raimon Obiols, Secretario General del PSC-PSOE, el gobierno de González mantiene una "cierta inercia jacobina" respecto al proceso autonómico. Consecuentemente, algunos socialistas catalanes han sostenido que el "PSC debe recuperar su personalidad específica, distinta de la del PSOE, y su propia política en lo que concierne a todo lo que esté relacionado con lo que tenga que hacerse en Cataluña" (48).

2.1.3.2. Relacions amb la UGT.

El nexa d'unió del sindicat socialista, abans de la fusió de 1978, es realitzava a través la FC del PSOE. En canvi, cal mencionar que l'altre sector fundador del partit unificat participà en la creació de Comissions Obreres, i mantingué

estrates relacions amb la Unió Sindical Obrera (USO), però en el Protocol d'Unitat es plasmà la tesi que "els membres del Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) que siguin assalariats hauran de militar sindicalment. L'opció sindical del PSC (PSC-PSOE) és la UGT", que recollia les divergències entre els partits fundadors sobre el tema sindical. Fou en el III Congrés de 1982 que es recollí la tesi propugnada en la Unitat per la Federació Catalana del PSOE de només acceptar a la UGT com a únic canal de participació sindical per als afiliats socialistes al nou partit.

Gunther, Sani i Shabad afirmen que "una tercera explicación de las a veces conflictivas relaciones entre el PSOE y la UGT tiene que ver con la concreta afiliación sindical de los partidos que se habían fusionado con aquel en 1978, como el PSP, el PSC o el PSPV. Estas fusiones se complicaron por el hecho de que los nuevos miembros del PSOE tuvieran que afiliarse a UGT, cuando muchos de ellos habían pertenecido a otras centrales sindicales: un considerable número de militantes del PSP y del PSPV eran miembros de CCOO y USO, mientras que la mayoría de los militantes del PSC(R) y del PSC(C) estaban afiliados a Comisiones, USO, CNT <Sic> o a la Unió de Rabassaires <Sic>. En Cataluña, en particular, muchos de los nuevos socialistas miraban despreciativamente a la UGT como un sindicato para inmigrantes. Estas personas se vieron forzadas a tomar una difícil opción entre cambiar de partido o mantener la lealtad a su sindicato, y, según parece, fueron muchos (especialmente en el PSP) los que se inclinaron por esto último. Además, en Cataluña la UGT se convirtió al final en una base organizativa desde la que los viejos militantes del PSOE atacaban la hegemonía que los antiguos dirigentes

del PSC habian establecido en el partido" (49). D'aquí provenen també alguns dels problemes que abocaren en la crisi del II Congrés del Partit en 1980 per la confecció de les llistes electorals al Parlament de Catalunya.

Els Estatuts del Partit en l'article 9, apartat i que defineix els deures i els drets dels afiliats, especifica que "els membres del Partit que siguin assalariats han de militar sindicalment i a tal efecte sol·licitar l'ingrés a la UGT de Catalunya". A més, "a les reunions de la Comissió Executiva podrà assistir el Secretari General de la UGT de Catalunya" (Art.41).

Les relacions amb el sindicat han passat per moments delicats, com es desprèn de l'Informe de Gestió de 1980, presentat en el II Congrés, "la conflictivitat entre partit i sindicat apareguda en agrupacions i federacions ha estat motivada en molts casos per una manca de col·laboració i de treball en comú" (50). Per afegir, més endavant, que "malgrat que el partit es defineix clarament per una opció sindical, hi ha encara companys que estan militant en altres centrals sindicals, el que dificulta la necessària coherència del treball sindical des del partit. Més preocupant encara és el baix nivell de militància dels companys del partit a la UGT. Un alt nombre d'ells no estan sindicats i d'altres no desenvolupen cap tasca. Si tenim en compte que el creixement natural del partit passa pels afiliats a UGT, amb la nostra actitud estem limitant el nostre propi creixement. Les relacions partit-sindicat no ha travessat un bon moment durant aquest any de mandat, donant-se focus de conflictivitat en diverses agrupacions i federacions, els quals són, al nostre judici, reflexe de la pròpia conflictivitat interna del partit" (51).

El problema de la baixa taxa de militància sindical, partit-sindicat, continuava essent un tema central dos anys més tard, com es pot llegir en l'Informe de Gestió de 1982, "comporta que un treball ferm i permanent de total suport al sindicat socialista, només serà possible a partir d'una clara definició de la nostra política sindical, d'un clar enteniment del perquè d'aquell suport, l'una i l'altra cosa només s'assoliran si aconseguim incrementar l'activitat militant dels socialistes i amb això la creació de nombrosos quadres sindicals dels que la UGT i el Partit en som molt necessitats" (52).

Les relacions amb la UGT també es concretitzen a través del suport del partit a les campanyes d'eleccions sindicals o el suport de la UGT a les campanyes electorals, a més de la participació del partit i del sindicat als actes organitzats per un d'ells.

La problemàtica existent entre el partit i el sindicat cal cercar-la també en altres factors. El primer és el divorci entre sindicalistes i afiliats del partit, com ho explicita el Secretari Sindical el 1980, quan afirma que "a més de un indubtable divorci entre els companys que porten a terme fonamentalment una acció sindical i els que desenvolupen la seva activitat en el Partit. Els primers molt condicionats per l'activitat diària en l'empresa i la creixent conflicti-vitat en relació a altres sindicats, i els segons en quasi permanent campanya electoral" (53).

Un altre factor a tenir en compte és el desajustament estructural entre ambdós organismes com bé afirma l'Informe de Gestió de 1980, "el treball organitzatiu que necessàriament tenim que portar a terme a la Secretaria Sindical, té la

dificultat fonamental de tenir d'ajustar-se a l'estructura de la UGT, no sempre coincident amb la del Partit" (54).

Es pot afirmar que les relacions entre el partit i el sindicat socialista s'han d'emmarcar tenint en compte tots els factors esmentats: la baixa taxa de militància sindical, el divorci entre afiliats sindicals i afiliats del Partit, la provenença dels membres de la UGT abans de la unificació i els greus conflictes que marcaren la celebració del II Congrés del partit el 1980. Si bé es pot apreciar una certa normalització en les relacions, no es pot oblidar que aquestes cal situar-les a la llum dels problemes que les han travessat. Es a partir de l'arribada a la Secretaria General de la UGT catalana de Justo Domínguez que les relacions entre el Partit i el sindicat es normalitzen i es fan cada cop més fluides. Aquesta normalització cal cercar-la en la delimitació de camps i àmbits propis per cada organització, marcant de manera molt clara els límits de cadascuna.

2.1.3.3. Relacions amb la JSC.

La Joventut Socialista de Catalunya (JSC) es constitueix en el Congrés d'Unificació, els dies 7 i 8 d'octubre de 1978, de la fusió de les Joventuts dels partits fundadors, seguint un procés similar a la constitució del partit el juliol del mateix any. Com en el partit socialista, la posta en marxa de les Joventuts no fou fàcil, ja que s'enfrontaven en el seu sí dues concepcions diferents com queda reflexat en l'Informe de Gestió de 1980 realitzat pel Secretari de relacions amb la Joventut: "La JSC (...) compta amb el component aportat per les organitzacions preexistents amb dues pràctiques molt

diferenciades, l'una basada en una dedicació fonamental a la discussió organitzativa, a la pràctica institucional, i l'altra basada quasi exclusivament en el moviment urbà amb tot un llast i, ensems, una experiència política unitària. Després del Congrés l'organització va quedar distribuïda en 75 nuclis militants de molt desigual consistència, puix mentre alguns d'aquests nuclis són Agrupacions constituïdes, la majoria en són de militants escampats, donat que una de les característiques de les Agrupacions de la JSC és la seva dinàmica i continuïtat desigual" (55).

L'altre problema que apuntava el Secretari de relacions amb la Joventut en el seu Informe, "és que en més d'un 50% dels nuclis no s'han coincidit organitzativament per part de les organitzacions juvenils preexistents, i en tenir aquest tipus de treball diferent i inclús de relació entre els partits afins a cada una de les organitzacions, hi ha una carència d'un mínim d'homogeneïtzació que faci possible un treball polític coherent" (56).

Les tensions en el si de la JSC desembocaran en una forta crisi motivada per diferents factors:

"1.- manca de quadres juvenils que garantitzin una incidència real de l'organització als àmbits de la joventut i la seva posterior incorporació orgànica.

2.- Abandonament dels quadres existents perquè és poc gratificant el treball militant a la JSC.

3.- Crisi d'identitat de la pròpia organització.

4.- Desconeixement i incomprensió del partit quan a la problemàtica de la joventut" (57).

Crisi, no només de la JSC, sinó també del Partit que repercutia en l'interior de l'organització juvenil. Continua l'Informe de Gestió enumerant les causes de la crisi, "la crisi

que té el Socialisme a Catalunya, els problemes interns del partit i la debilitat de la pròpia JSC, ha desembocat al fallit Congrés de Girona, amb la dissolució de l'Executiva i el nomenament d'una Gestora encarregada de preparar el proper Congrés. El que és més greu, però, amb una organització dividida no pas per diferents projectes polítics, sinó per qüestions visceralis, fruit de les tensions del PSC i que de cap manera reflexen els problemes propis d'una organització juvenil. Aquesta Secretaria no va intervenir en cap moment, en els problemes interns de la JSC; realitzà, però, una sèrie de gestions (...), les Jornades de Valldoreix, etc.), amb l'intent, si més no, de buscar una sortida a l'organització, quan a la seva crisi d'identitat, sense immiscuir-se en els seus problemes interns, seguint, però, d'aprop, el seu desenvolupament" (58).

Més endavant, l'Informe de Gestió prossegueix afirmant que "la convocatòria d'un Congrés conflictiu a Girona, amb la repercussió que això podia tenir en plena campanya electoral, motivà la intervenció d'una Comissió (...) per tal d'intercedir en les dues parts, quan es va tenir notícia d'una possible celebració d'un Congrés paral·lel a Cornellà. Aconseguiren parar aquesta última iniciativa sense obtenir, però millors avançaments al Congrés de Girona" (59).

Fou una crisi mimètica a la del Partit car les disensions en el si d'aquest també esclataren en el II Congrés d'aquell any. En el cas de la JSC, l'anàlisi del Secretari portava cap aquest camí quan afirmava que "la crisi organitzativa sorgida al II Congrés de la JSC fa que les relacions actuals siguin molt més difícils, en estar l'organització dividida i en no tenir la presència de cap membre de la Comissió Gestora de la

JSC a la Comissió Executiva Nacional del Partit. Des de la perspectiva d'aquesta Secretaria els problemes de la JSC són els problemes del partit, traslladats de forma mimètica a una organització dèbil, la qual, intenta copiar la d'una organització política amb una sèrie de compromisos de govern que la porten a tenir una dinàmica determinada, de la qual la JSC en sofreix totes les dificultats sense disfrutar-ne de cap dels seus beneficis" (60).

A partir de 1981, l'estructura juvenil entrà en un període de normalització, d'igual manera que ho feu el partit. Els Estatuts de la Joventut Socialista fixen un mínim d'edat per a ésser afiliat a l'organització. Aquesta regulació ve determinada per l'article 3, "per militar a les JSC s'haurà de tenir un mínim de 14 anys i un màxim de 27. En el cas que un militant ocupi un càrrec de responsabilitat a nivell nacional, la seva militància es prorrogarà fins a la fi del mandat". Aquesta regulació estatutària de l'edat difereix amb el partit socialista que la fixa, a través de l'article 6 dels seus Estatuts, en els 12 anys.

El pas dels afiliats de l'organització juvenil que han complert l'edat màxima cap al partit no és automàtica, sinó que han de sol·licitar llur ingrés, a través dels mecanismes ordinaris que s'estableixen en els Estatuts del PSC.

La relació entre el partit socialista i les joventuts està regulada per l'article 53 dels Estatuts del partit: "La Joventut Socialista de Catalunya és l'organització dels joves socialistes de Catalunya, i com a tal es vincula amb el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) assumint l'opció estratègica global i els principis ideològics definits pels Congressos i òrgans de direcció d'aquest. El Partit reconeix com a política de la Joventut l'elaborada per la JSC

als àmbits de la Joventut treballadora, estudiantil (Universitat, EGB, BUP, FP) i de barri, i coordina la seva actuació política envers la joventut amb la JSC. Els joves militants del partit que desenvolupin una política a l'àmbit juvenil, hauran de fer-ho a través de l'organització juvenil, la JSC, militant-hi. Les relacions entre el Partit i la JSC seran fixades per un Protocol que el Consell Nacional establirà amb la JSC, on s'especificaran les relacions entre els corresponents òrgans a tots els nivells. Aquest Protocol contemplarà la presència d'una representació de la JSC als òrgans de direcció del Partit a tots els nivells". Aquesta representació en els òrgans centrals de direcció del partit és de tres representants de la JSC en el Consell Nacional (Art.34), amb veu però sense vot i que el Primer Secretari de la JSC pot assistir a les reunions de la Comissió Executiva del partit (Art.41).

Aquesta relació comporta per part del partit socialista una relació orgànica autònoma, però la Joventut està subjecte al Partit, ja que representa el nucli bàsic de formació dels futurs afiliats i militants i, sobretot, dels seus futurs quadres, a tall d'exemple es pot veure la presència de Miquel Iceta en la Comissió Executiva del Partit o de Xavier Soto, dirigent de la JSC, en el Parlament de Catalunya.

2.2. Financiació.

La financiació del partit socialista ofereix a l'investigador un problema bàsic, com és el desconeixement dels pressupostos del partit. Però amb les dades que forneixen els Secretaris de Finances del Partit en llurs Informes de Gestió, pel montant de les quotes dels afiliats, per les subvencions estatals, i per altres indicis, ens podem fer una idea aproximativa de l'estat de la qüestió. Es pot afirmar com ho fa Pilar del Castillo, que "el modelo de financiación de los partidos políticos españoles se encuentra por analizar. Un estudio completo sobre el tema requiere contar con una documentación que sólo será posible el día que exista un control legal y una publicidad efectiva de los gastos e ingresos de los partidos" (61).

D'entrada, se sap que el Partit realitza dos tipus de pressupostos. Un pressupost ordinari que cobreix les despeses de funcionament i un pressupost extraordinari que abarca les despeses de les campanyes electorals.

Estatutàriament els recursos econòmics i financers del partit socialista estan constituïts, segons l'article 55, per:

- 1.- Les quotes ordinàries dels seus militants.
- 2.- Les aportacions econòmiques dels càrrecs institucionals.
- 3.- Les aportacions econòmiques extraordinàries que puguin acordar els seus òrgans de direcció.
- 4.- Les aportacions econòmiques dels seus simpatitzants.
- 5.- Els rendiments del seu patrimoni.
- 6.- El producte de les seves activitats.

7.- Les donacions, legats i subvencions que rebi.

8.- Els crèdits que concerta."

Cal veure quin efecte tingué la fusió dels tres partits fundadors en l'apartat econòmic per al nou partit unificat.

2.2.1. La Unificació.

En el cas particular del partit socialista cal retenir el problema que suposà la Unificació dels tres partits fundadors. Es pot llegir en l'Informe de Gestió de 1980 que "ja durant el període d'unificació, i en previsió dels problemes econòmics financers que ella creava, la Comissió d'Unificació plasmà en un Protocol Financer les normes que havien de regir en el partit després del Congrés d'Unificació. En síntesi eren:

- Limitació de les despeses d'infraestructura i costos de gestió d'acord a la seva capacitat generadora de recursos en els diferents nivells organitzatius.
- Excepcionalitat en l'acceptació de nous crèdits i préstecs.
- Adequació de les estructures (plantilles d'alliberats i permanents i locals) a les estrictes necessitats (aproximadament el 50% dels costos empleats fins a la Unificació) amb la proporcionalitat aprovada en el Congrés de Unificació.
- Establiment de Balanços de situació per totes les organitzacions del partit dels diferents ex-col.lectius amb la finalitat de que en cada nivell es consolidin en el partit Unificat en data 16-7-78.
- Liquidació de tots els comptes pendents a pagar per cada ex-col.lectiu en un període de tres mesos a partir

del 17-7-78, tancant aquesta situació consolidada el 15-10-78" (62).

Però, el Secretari de Finances afirmava que "hem de reconèixer que els resultats d'aquesta etapa no foren del tot satisfactoris. Entre les variades i complexes causes podem citar les següents: L'escassa importància donada a les funcions d'Administració i Finances; dèbil organització en tots els nivells organitzatius; inestabilitat personal dels Secretaris de Finances en Agrupacions i Federacions. Com a conseqüència de tot això ens trobem que: Els balanços de situació consolidats es feren a nivell nacional; no s'adequaren les estructures en els nivells fixats; no s'ajustà la utilització de recursos a la nostra capacitat; no s'han mantingut la proporcionalitat fixada per les estructures; no es realitzaren les liquidacions pendents en Agrupacions i Federacions com previst" (63).

Per finalitzar el seu Informe amb una frase prou significativa: "no serveix de res establir plans i pressupostos si després no els complim. I, el que és més greu, no basem les nostres despeses d'infraestructura i gestió amb criteris i prioritats estrictament polítiques" (64).

2.2.2. Les campanyes electorals.

El dèficit pressupostari del partit socialista prové, en gran mesura i com a la resta de partits polítics, pel cost elevat de les campanyes electorals i pel seu nombre en tan curt període.

De 1978 a 1984 s'han realitzat dues eleccions generals, dues eleccions autonòmiques, dues municipals, sense comptar els

dos Referenda, un per la Constitució i l'altre per l'Estatut d'Autonomia. Es a dir, que en set anys es comptabilitzen set campanyes electorals i dues campanyes referendàries.

La financiació de les campanyes electorals es fa per dues vies. La primera, que es realitza a priori, es basa en els crèdits bancaris que rep el partit i que ha de tornar, i la segona, a posteriori, per les subvencions de l'Estat segons els resultats obtinguts i el nombre d'escons aconseguits. La financiació de les campanyes, per tant, cal situar-la a dos nivells diferenciats. El primer, que es refereix als crèdits, crea una dependència financera del partit i és una part econòmica que està contemplada en els pressupostos en l'apartat específic de les partides que cal retornar amb l'increment consegüent d'interessos. El segon, les subvencions estatals, reverteixen en el partit per paliar, encara que no les cobreixin en la seva totalitat, les despeses electorals. Klaus von Beyme indica que "la idea d'un suport als partits polítics amb fons públics només pogué sorgir quan els partits polítics es veieren acceptats per la Llei i la Constitució i varen deixar d'ésser contemplats com un factor perturbador en el sistema parlamentari" (65).

En el quadre següent es pot veure com la part que representa en els ingressos dels partits polítics les subvencions públiques, la taxa més elevada correspon als comunistes de Suècia amb el 94%, seguit dels socialistes d'Espanya i d'Itàlia amb el 90% i el 92% respectivament.

QUADRE 2.7: Part que representen les subvencions públiques en els ingressos del partit (en percentatge).

		Socialista	Comunista	Liberal	Conserv.	Dem.Crist.
RFA	1976	22,2	0,1	20,8		23,4/26,7
	1980	23,9	1,9	32,9		21,5/17,1
Finlàndia	1972	78,0	26,0	65,0	74,0	
Itàlia	1979-80	48,5	30,2	92,0 PSI 88,5 PLI	88,8 MSI	59,9
Canadà	1980	27,0		29,0	23,0	
Austria	1976	39,0		54,0	23,0	
Suècia	1976	63,0	94,0	81,0 Z 79,0 L	48,0	
	1980	54,2	77,9	79,2	55,6	
Espanya	1980	90,0	43,6		82,6	

Font: von Beyme, K., Los partidos políticos en las democracias occidentales, Madrid (CIS), 1986, p.268.

La subvenció estatal als partits polítics (66) varia segons el tipus d'elecció de que es tracti:

- 1) Per a les eleccions legislatives:
  - a.- 1 milió per escó al Congrés o al Senat.
  - b.- 45 Pts per vot al Congrés sempre que s'hagi obtingut com a mínim un escó.
  - c.- 15 Pts per vot al Senat sempre que s'hagi obtingut com a mínim un escó (67).
- 2) Per a les eleccions locals:
  - a.- 10 mil Pts per regidor.
  - b.- 10 Pts per vot sempre que s'hagi obtingut com a mínim un elegit (68).
- 3) Per a les eleccions autonòmiques:
  - a.- Es concedeix una quantitat per escó igual a la que resulti de multiplicar un milió pel número total d'escons atribuïts en aquelles eleccions a les províncies que constitueixen la Comunitat Autònoma, dividida pel número de membres del Parlament Autonòmic:

1 milió X 47 (No. dip. catalans Elec. Leg.)	
	= 348.148 Pts
135 (Parl. Catalunya)	
  - b.- 45 Pts per vot sempre que s'hagi obtingut com a mínim un escó (69).

En el cas del partit socialista veiem de manera molt clara, en el quadre següent, que les subvencions de l'Estat no cobreixen en absolut els costos de les campanyes, com es reconeix en el Partit, "en cap cas els retorns financers estatals han estat suficients per cobrir despeses de les campanyes electorals" (70).

QUADRE 2.8: Subvenció estatal per vots i escons.

Congrés de Diputats:

1977:	vots	880.539	39.624.255 Pts
	escons	15	15.000.000 Pts

	Total		54.624.255 Pts
1979:	vots	877.226	39.475.170 Pts
	escons	17	17.000.000 Pts

	Total		56.475.170 Pts
1982:	vots	1.575.260	70.886.700 Pts
	escons	25	25.000.000 Pts

	Total		95.886.700 Pts

Parlament de Catalunya:

1980:	vots	608.791	27.395.595 Pts
	escons	33	11.448.884 Pts

	Total		38.844.479 Pts
1984:	vots	866.425	38.989.125 Pts
	escons	40	13.925.920 Pts

	Total		52.915.045 Pts

Cal pensar, a més, que la subvenció de les Corts Generals i del Parlament de Catalunya als Grups Parlamentaris i pel nombre de diputats, reverteix en el partit pel seu funcionament, el partit retorna una part per al manteniment i funcionament dels mateixos.

QUADRE 2.9.: Subvencions de les Corts Generals als Grups Parlamentaris i per diputats i senadors.

ANY	CONGRES		SENAT	
	Grup.Parl.	Dip.	Grup Parl.	Sen.
1979	1 milió/mes	60 mil	2 milions/any	60 mil
1980	1 milió/mes	60 mil	2 milions/any	60 mil
1981	1 milió/mes	75 mil	2 milions/any	75 mil
1982	1 milió/mes	81 mil	2.167.000/any	81 mil
1983	1 milió/mes	90.720	6 milions/any	90.720

Von Beyme afirma que "l'establiment de la financiació pública ha reforçat jurídicament la posició dels partits polítics. El preu a pagar el constitueixen determinades intervencions a la vida interna dels partits concretades en la imposició de l'obligació de publicitat dels comptes que, en part, s'establixen amb detall en les lleis reguladores dels partits polítics (en la RFA) i en part en les lleis electorals, com a Espanya" (71). Per la llei de partits polítics (Llei 54/1978, de 4 de desembre) l'Estat concedeix una subvenció anual als partits polítics, a través dels pressupostos generals, amb el

mateix criteri electoral, els partits reben una quantitat fixa per escó i per escó obtingut en cada cambra. Es comprova que les subvencions públiques als partits ha anat en augment fins arribar, el 1983, a superar la xifra de dos mil milions de pessetes.

QUADRE 2.10.: Subvencions anyals de l'Estat als partits polítics (72).

ANY	SUBVENCIO
1979	1.651.520.000
1980	1.594.322.000
1981	1.925.000.000
1982	2.081.000.000
1983	2.431.942.000

Una part del sou dels càrrecs de representació pública i dels de designació reverteix en el partit socialista tal com queda establert estatutàriament en l'article 50: "els militants del Partit que ocupin càrrecs públics en representació d'aquest, siguin electes o de lliure designació, estan obligats a lliurar una aportació econòmica mensual en funció dels criteris que s'estableixin en el Consell Nacional".

La segona via de financiació i la més important de les campanyes electorals, i es realitza a través de crèdits bancaris. En l'Informe de Gestió de 1980 es podia llegir que "constatem que ha estat precis apel·lar a crèdits i préstecs externs per portar a terme els objectius proposats... En el

futur deurà ésser l'anàlisi d'aquest estat la base de determinació de tota la nostra gestió econòmica financera. Ja no es podrà defugir el més mínim. Podem afirmar que més del 60% dels nostres ingressos deuran servir de cobertura a l'Amortització i Interessos d'aquests Préstecs i Crèdits" (73).

El 1984, quatre anys després d'aquest Informe, el Secretari de Finances afirmava que "per a finançar aquestes campanyes ha estat necessari aconseguir un important volum de crèdits, principalment d'Entitats catalanes, cada vegada amb dificultats més evidents pel nostre augment de deute... Aquest és el veritable origen dels problemes econòmics del Partit. Pràcticament la totalitat d'endeutament bancari coincideix amb el muntant de les pèrdues electorals. Si les campanyes no ens haguessin portat a aquesta situació, els recursos a dedicar a l'activitat política i patrimonial podrien haver-se duplicat sobradament" (74).

El Secretari de Finances analitzava les raons que han provocat "aquestes importants pèrdues, al marge obviament del resultat de vots, especialment per aquestes raons tècniques:

- S'han aplicat els mateixos preus d'extorns emprats a les primeres conteses electorals (77-79-80), sense cap tipus d'actualització.
- S'ha produït demores considerables en el pagament dels extorns, sense liquidar el cost financer corresponent a aquest termini.
- La manca de limitació o control electorals, i el tipus de campanya emprat pels nostres principals adversaris, ens han obligat a realitzar també el mateix tipus de campanya cara, malgrat una proporció de medis.

- Els llargs terminis de campanya i pre-campanya, incideixen substancialment en el cost electoral.
- Alguns medis importants privats de comunicació han imposat als partits polítics una sobrecàrrega de preu, en molt casos del 100%" (75).

Els crèdits s'obtenen en base a dos factors. El primer és la força electoral del partit socialista i les expectatives que aquest fet crea per poder retornar els crèdits aconseguits. El segon factor és la possible hipoteca sobre els locals que el Partit ha anat comprant, des de 1982, per a estructurar els diferents nivells organitzatius. La motivació fonamental d'aquesta línia d'actuació cal cercar-la en que és millor tenir locals de propietat que no pagar un lloguer, ja que a la llarga les compres sempre són amortitzables.

QUADRE 2.11: Locals de propietat del partit socialista.

1982

1984

Sitges
 Sta. Coloma de Gramenet
 Lleida
 Cerdanyola
 Viladecans
 Agrup. 3 de Barcelona
 Bellvitge
 L'Hospitalet de Llobregat
 Granollers
 El Vendrell
 Edifici Central de Barcelona
 (c/ Nicaragua)

Fed. de Barcelona
 Castelldefels
 Balaguer
 Fed. de Tarragona
 St. Sadurní d'Anoia

Font: Informes de Gestió de l'Executiva del Partit als Congressos.

"L'adquisició de tots aquests locals (1982) ha representat acords d'actuació amb les Executives de Federació corresponents, que assumeixen tant el patrimoni d'Actiu (sobre 37 milions de pts.), com el Passiu dels crèdits totals o parcials que ha estat necessari formalitzar" (76). Cal afegir, a més, que "El conjunt de totes aquestes compres (1984) representa un increment de l'Immobilitzat del Partit sobre els 25 milions de pts., en aquests dos darrers anys, finançats a un termini de 10 anys. En la seu central, les millores i adequacions realitzades en aquest termini, totalitzen un import aproximat de 7 milions de pts." (77).

Una altra font d'ingressos pel Partit, en època electoral, és l'emissió de bons d'ajut, de quotes extres, la venda d'objectes de propaganda, per a intentar paliar en certa mesura, les fortes despeses electorals. Existeix una certa similitud amb el PSOE en la manera de finançar les campanyes electorals. En aquest cas concret del PSOE i per a la campanya de 1982, Pilar del Castillo afirma que "los recursos económicos para la financiación de la campaña se obtuvieron a base de créditos bancarios, cuotas extraordinarias de dos mil pesetas que aportaron entre un 60 y un 70% de los militantes, venta de objetos de propaganda y emisión de bonos de cien a mil pesetas, - que cubrieron aproximadamente un 10% de los gastos totales -, y donaciones privadas" (78). En aquest sentit, s'ha de dir que la planificació de les campanyes difereix segons el seu caire. Les campanyes per a les eleccions generals són planificades pel PSOE, mentre que les campanyes per a les autonòmiques i les municipals ho són pel PSC.

Es pot afirmar que els costos de les campanyes electorals i els crèdits bancaris per a mantenir-les han provocat en el partit socialista un greu problema deficitari. En aquest sentit, cal remarcar l'afirmació del Secretari de Finances el 1984: "sense entrar ara en el detall de les xifres, val a dir que les conseqüències econòmiques de les campanyes, han situat l'organització en un punt de bloqueig financer que, malauradament, incideix i dificulta la gestió ordinària" (79).

2.2.3. Financiació interna ordinària.

La financiació interna del partit socialista cal cercar-la en el pagament de les quotes dels afiliats, en les aportacions dels sous dels càrrecs d'elecció i de designació, però, també i de manera preeminent, pels crèdits i préstecs exteriors. Von Beyme ho descriu de la següent manera: "entre les fonts de financiació internes dels partits polítics figuren les aportacions dels afiliats, les aportacions de càrrecs públics, ingressos derivats del patrimoni, les publicacions i altres activitats" (80).

Estatutàriament "tots els militants estaran obligats a abonar una quota mensual que cada militant definirà i comunicarà a la Comissió Executiva de la seva Agrupació. Aquesta quota no serà en cap cas inferior a les 300 pts. per a 1984, 350 pts. per a 1985, 400 pts per a 1986 i 450 per a 1987. La quota de cada militant hauria d'ajustar-se al sou net que percebi i orientativament es recomana un percentatge igual a l'ú per cent del sou" (Art.55). Les quotes, aplicant el barem de l'ú per cent, s'ajustarien a un sou de 30.000 pts. per al

1984, 35.000 per al 85, 40.000 per al 86 i 45.000 per al 87.

Si en els partits de masses clàssics, l'autofinanciació per via de les quotes és un dels puntals, es comprova que el partit socialista, encara que mantingui una estructuració organitzativa en aquest sentit, financerament es troba més proper al model de partit "catch-all-party", ja que si fem un càlcul aproximat per a l'any 1984, en base als 12 mil afiliats pagan tots ells llurs quotes a raó de 300 pts. per dotze mesos, obtenim uns ingressos de 43.200.000 pts. que no cobreixen de cap manera el funcionament intern del partit.

Subvencions públiques, per una banda, i crèdits bancaris per l'altra, són una de les característiques dels partits dibuixats per Otto Kirchheimer (81). La font bàsica de la financiació no se situa en les quotes dels afiliats sinó en les subvencions públiques obtingudes a través dels bons resultats electorals del Partit. Com molt bé apunta Pilar del Castillo en afirmar que "los bajisimos niveles de afiliación a los partidos políticos en España no son ajenos a la crisis endémica de financiación que vienen atravesando la mayoría de nuestros partidos desde su legalización. (...) Consideramos necesario hacer constar que el raquitismo que presenta el desarrollo del fenómeno afiliativo en España puede tener, en términos de capacidad económica, consecuencias más negativas para los partidos que por las características socioeconómicas del electorado al que representan encuentran mayores dificultades para conseguir contribuciones privadas de una cierta cuantía. Es decir, para partidos situados a la izquierda del espectro político, como el PSOE y el PCE, los ingresos obtenidos de las cuotas de sus militantes debieran constituir una fuente de financiación de primera magnitud... toda vez que

difícilment van a aconseguir de sus simpatitzants electorals o de sus membres donacions muy significatives, al no encontrarse estos mayoritariament, o en una proporció important, situados en los niveles medio-alto y alto de una escala de capacidad económica" (82).

Dels Informes de Gestió de la situació ordinària del partit se'n despren en primer lloc, una situació econòmica deficitària després de la Unificació; en segon lloc, una certa estabilització financera a partir de 1981, però sempre amb el pes que representa les campanyes electorals.

"Per a situar la conjuntura i problemàtica d'aquest període de gestió (1982) és necessari recordar la compromesa situació rebuda i denunciada per la Comissió de Control Financer en el mateix II Congrés. A grans trets cal referenciar: No acceptació de les dades comptables presentades; demora de cinc mesos en la presentació del Balanç; desconeixement formal dels resultats de gestió; manca de garanties de les dades patrimonials; desestabilització econòmica provocada per les campanyes electorals. Com a actuacions immediates a emprendre en aquest primer període, totes elles de gran transcendència, donada la delicada situació econòmica del partit, han estat: Gestió directa en el control i realització del projecte de la nova seu central. Congelació de les previsions de despesa, impulsant una política d'austeritat en el centre d'autorització. Refinançament del dèficit de tresoreria previst per a final d'exercici (50 milions de pts)" (83).

Cal fer referència a la greu situació econòmica que es xifrava en aquest període i que és denunciada explícitament pel Secretari de Finances, "el Consell Nacional, en el seu dia, aprovà el balanç-inventari de 31-12-80, que amb referència a les dades a la mateixa data l'antic balanç representa

passar d'uns beneficis acumulats de 17,5 milions, a una pèrdua inventariada de 222 milions de pts. Les distorsions més importants, corresponents a actius ficticis o sense valor real se situen en l'apartat de Deutors (dism. 242 milions de pts.). Quant a Passius, són els Capítols de Crèdits (augment de 43 milions de pts.) els que experimenten la variació més important. La nova part d'inversió realitzada en el Capítol d'Immables (Seu Central) compensa la pèrdua per amortitzacions (segons inventari) de Mobiliari i Instal·lacions (total de 95,5 milions de pts.)" (84).

En aquell període, i més concretament el 1981, els ingressos ordinaris del partit socialista, segons afirma el Secretari de Finances, "cobreixen les despeses de funcionament i activitats (173,7 milions de pts.) deixant per a cobertura de financers i amortitzacions un total de 38 milions de pts. per a aplicar als 107 milions de dèficit previst" (85).

1981 és l'any que marca l'inici de l'estabilització econòmica del partit socialista com es comprova en l'Informe de Gestió de 1984, "el compliment dels pressupostos en l'activitat ordinària ha estat una fita possible, al marge de tot el tema de campanyes... aconseguim reduir la part d'endeutament entesa com a deute ordinari (dèficits inicials de fusió i primeres campanyes), consolidat a partir de 1981. Amb xifres absolutes referirem que entre les dates del III Congrés (maig 1982) i l'actual (30-9-84) s'ha reduït aquesta massa de crèdits en 26,6 milions de pts. (5% aproximadament). L'exercici de 1981 es tancà amb un superàvit de 38,7 milions... És important resaltar en l'actual estructura econòmica del partit que l'activitat ordinària i la despesa corrent absorbeixen aproximadament només la meitat dels nostres ingressos. El

gran problema és l'increment constant de la massa d'interessos de crèdits que cada vegada més, amb motiu de les campanyes electorals, eixuguen el superàvit de funcionament, fins arribar, com es preveu ja en el pressupost d'aquest any 1984 a dèficit" (86).

Si ens fixem en tots els membres del partit socialista que han estat membres de la Comissió Executiva del partit es comprova que dels 71 membres que l'han composta en el període estudiat, 19 membres (26,76%) no han tingut mai un càrrec d'elecció o de designació alhora, essent la gran majoria, 52 membres (73,24%) que han tingut, a més del càrrec del partit, un càrrec electiu o de designació (veure llista).

Aquest fet ens indica que el partit, a través d'aquest mecanisme, s'estalvia una part, no substancial, però important, de sous interns.

QUADRE 2.12: Càrrecs d'elecció o de designació en el període d'ésser membre de la Comissió Executiva.

Abelló Alfonso, Joan M.: Parlamentari
 Adroher Gironella, Enric: -
 Alvarez Suárez, José M.: -
 Armet Comas, Lluís: Parlamentari
 Aroz Ibáñez, Mercedes: -
 Ayguadé Ayguadé, Pere: Parlamentari
 Balletbó Puig, Anna: Parlamentària
 Barenys Martorell, Rosa: Parlamentària
 Blanc Rodríguez, Joan: Reg.-Dip.Prov.79/Parlamentari/Alcalde 83
 Bru Purón, Marina: -
 Casado Poveda, Esteban: Parlamentari
 Casanovas Escussol, Jaume: Alcalde 79/83
 Cerdán Vindel, Leandro: -
 Cigarrán Rodil, Carlos: Parlamentari
 Clotas Cierco, Higiní: Parlamentari
 Clotas Cierco, Salvador: Parlamentari
 Colom Naval, Joan: Parlamentari
 Comas Basagañas, Joan: Parlamentari
 Dalmau Ribalta, Antoni: Reg.-Dip.Prov.79/Reg.83-President Diputació
 De Puig Oliver, Lluís M.: Parlamentari

Domínguez de la Fuente, Justo: -
 Ferrer Roca, Joaquim: -
 Font Bernaus, Josep: Reg.83
 Font Cardona, Jordi: -
 Ferreiro Suárez, Juan-José: Parlamentari/Reg.83
 Fuertes Fuertes, Luis: Parlamentari
 Iceta Llorens, Miquel: -
 Jover Presa, Pere: Parlamentari
 Lorda Alàiz, Felip: Parlamentari
 LLach Mascaró, Joaquim: -
 Lluch Martín, Ernest: Parlamentari/Ministre
 Maragall Mira, Ernest: -
 Maragall Mira, Pascual: Reg.79/Alcalde 83
 Marcet Morera, Joan: Parlamentari
 Marina Pérez, Agustín: Alcalde 79/83
 Marsal Muntalà, Jordi: Reg.79/83/Parlamentari
 Martí Jusmet, Francesc: Reg.79-President Diputació/Delegat Govern Catalunya
 Martín Toval, Eduardo: Parlamentari
 Mata Garriga, Marta: Parlamentaria-Senadora
 Mauri Majos, Joan: -
 Menéndez Pablo, Jordi: -
 Molas Batllori, Isidre: Parlamentari-Vice-President Parlament
 Monells Figa, Joaquim: -
 Nadal Farreras, Joaquim: Alcalde 79/83/ Parlamentari
 Narbona Coll, Pere: -
 Navarro Gómez, Carlos: -
 Obiols Germà, Raimon: Parlamentari
 Palop Rubio, Carlos: -
 Parpal Marfà, Jordi: Parlamentari/Reg.83
 Prats Català, Joan: Parlamentari
 Pujana Fernández, Ignacio: Alcalde 79/83
 Reventós Carner, Joan: Parlamentari/ Ambaixador
 Riera Olivé, Santiago: Parlamentari
 Royes Vila, Manuel: Alcalde 79/83
 Rueda Castillo, Camilo: Reg.79
 Sala Grisó, Josep M.: Parlamentari
 Santiburcio Moreno, Antonio: Parlamentari
 Serra Serra, Narcís: Alcalde 79/Ministre
 Simó Huguet, Josep M.: Parlamentari/Alcalde 83
 Sobrequés Callicó, Jaume: -
 Termens Beltrán, Enric: Alcalde 79
 Tomás Torrente, Esteve: Parlamentari
 Torralba Ríos, Justo: Reg.79
 Triginir Fernández, Josep M.: Parlamentari
 Urenda Bariego, Josep-Ignasi: Reg.-Dip.Prov.79/Delegat Govern La Rioja
 Verdaguer Viaplana, Antoni: -
 Verde Aldea, Josep: Parlamentari
 Vidal Riambau, Josep M.: Parlamentari
 Vilalta Oliva, Ramón: Reg.-Dip. Prov.83

Finalment, la paraula clau és dèficit. Les raons cal cercar-les en el cost de les campanyes electorals; en la fusió dels tres partits fundadors que, a més, fins a 1981, és a dir, tres anys després de la Unificació, el partit socialista no conegués realment la seva situació financera i que si bé, el 1994, el partit comptava ingressar 330 milions de pessetes, la meitat dels quals cobrien les despeses, no és, però, ni amb les quotes dels afiliats ni amb les aportacions dels seus càrrecs que els obté. Von Beyme diu que " els partits socialistes, quant a partits de membres, han continuat fermes en la seva pretensió de finançar-se predominantment de les quotes dels seus afiliats. Però, des que en Alemanya es retornen les despeses de la campanya electoral, el SPD només viu d'aquesta font de financiació en períodes no electorals" (87). Així mateix, Pilar del Catillo afirma que "para el PSOE las subvenciones tanto las electorales como permanentes son "vitales" según las propias palabras del responsable de financiación del partido" (88). Aquesta afirmació també és traslladable pel PSC.

CAPITOL III:

LA DIRECCIO I ELS DIRIGENTS: RENOVACIO I RECANVI

L'estudi de l'estructura interna de la direcció i dels dirigents, en paraules de Duverger, del "cercle interior" (1), planteja un seguit de qüestions. D'entrada cal desbrossar les dades per cercar els orígens fundacionals dels membres que componen el Consell Nacional en el període 1978-1984, cal esmentar que tota l'anàlisi es basa sobre les dades del PSC, sense entrar a considerar els càrrecs dirigents de l'etapa prefundacional. D'altra banda, cal esbrinar si existeix un nucli dirigent estable, reduït i precís, que ens indiqui si realment tenim a la vista el centre de la direcció socialista. El problema, aleshores, és saber quins són realment els membres que tenen un pes decisiu en l'interior del Consell Nacional.

L'altre qüestió que es planteja, sense cap mena de dubte, és l'anàlisi de la renovació i recanvi de la direcció i si es troba un nucli dirigent reduït, estable, precís i homogeni, o, en canvi, cal parlar d'una monocràcia com ho estudià i definí Schonfeld, "l'oligarquia és una manera de dominació en la qual una petita coalició tendeix a exercir una influència desproporcionada sobre les decisions col·lectives d'un grup" (2).

L'anàlisi se centra estrictament en "l'òrgan màxim de direcció" del Partit entre Congressos, és a dir, el Consell Nacio-

nal, compostat pels membres de la Comissió Executiva del Partit, pels membres elegits pel Congrés i per les Federacions que s'anomenaran Consellers i pels membres del Partit que formen part del Comitè Federal del PSOE.

La composició numèrica del Consell Nacional ha sofert variacions entre 1978 i 1984. El seu nombre i composició són regulats pels Estatuts del Partit (3). En total el Consell nacional ha estat compostat per 132 membres de 1978 a 1980, per 165 membres de 1980 a 1982, per 172 membres de 1982 a 1984 i per 222 membres després de la celebració del IV Congrés celebrat el novembre de 1984 (5). Abans d'entrar en l'anàlisi de les dades, cal referir-se a la composició dels membres del partit que formen part del Comitè Federal del PSOE i que per poder ésser elegits per aquest càrrec, tant consellers com membres de la Comissió Executiva, es planteja el tema de la duplicitat de càrrecs en el si del Consell Nacional. En tots els quadres, menys un d'específic, s'ha tingut en compte, en tot moment, en no duplicar aquests membres en les dades utilitzades.

3.1. Els partits fundadors en el Consell Nacional.

Les qüestions que se'ns plantejen en estudiar les dades són, veure quin pes específic té cada un dels tres partits fundadors en el si del Consell Nacional del partit unificat. Si aquest pes específic és demostratiu de l'existència d'influències dins del partit per part d'un d'ells i si existeix una tendència d'equilibri en la representació de les tres parts o, en canvi, existeix una decantació vers un d'ells. Cal recordar, que la composició i nombre de membres en els òrgans de direcció del nou partit foren pactats entre els partits fundadors. Fou a partir del 1980 que es trencà el repartiment dels càrrecs dirigits a partir de les respectives quotes, en vèncer el sector encapçalat per Raimon Obiols que propugnava l'eliminació de les quotes.

D'aquestes qüestions i a la vista de les dades es desprèn que el PSC-Congrés manté, en tot el període 1978-1985, un predomini constant en els tres nivells del Consell nacional, és a dir, la Comissió Executiva, la representació del Partit en el Comité Federal del PSOE i en els Consellers. Predomini quantificat en una proporció de 2 a 1 vis a vis la Federació Catalana del PSOE i de 8 a 1 vis a vis del PSC-Reagrupament. En aquesta darrer cas, es pot afirmar que la representació del PSC-R és escassa o nul·la.

Fins i tot la crisi del partit en el II Congrés de 1980, amb la sortida de la FC del PSOE de les instàncies superiors del partit, sobretot de la Comissió Executiva, no va variar sensiblement la proporcionalitat entre ella i el PSC-C.

Cal esmentar, en darrer terme, el creixement progressiu d'un

quart segment com és el representat pels membres que no provenen de cap dels tres partits fundadors. Creixement lògic i explicable per la renovació de les instàncies superiors amb membres afiliats després de 1978.

Per tant, els quadres procedents del PSC-C, tenen un predomini i un ferm control de les instàncies superiors del Partit. En canvi, els procedents de la FC del PSOE són minoritaris en totes elles. Això comporta un equilibri inestable entre els dos segments representatius de dues sensibilitats i tradicions diferents. Ja que, quan un d'ells trenca aquest equilibri, en un sentit o en un altre, el Partit entra en crisi.

Quina identitat i característiques té el partit a la llum d'aquestes dades? Cadascun dels dos segments és representatiu d'un tipus de socialisme, pels seus orígens històrics i, en el si del Partit, la línia majoritària, representa el socialisme societal, essent la branca minoritària, representativa del socialisme estatal. Són els dos exponents de les "dues cultures" esmentades per Michel Rocard però, també representen les dues tradicions i sensibilitats que s'han anat formant a través del continuum històric. Aquestes dues concepcions del socialisme i la seva representació per cadascun dels dos segments, ens porta a deduir i a explicar-nos les contradiccions en el si del socialisme català. Contradiccions, per una part, per l'herència històrica de la concepció del socialisme, i, per l'altra, per qui representa cada segment en la societat catalana. Contradiccions que ens explica l'existència en el Partit de dues tradicions que existeixen, ja no en teoria pel fet de la unitat, però sí en la pràctica i en la demostració de les dades en els diferents quadres.

QUADRE 3.1: Mitjanes dels membres dels antics partits fundadors en el sí del Consell Nacional (1978-1984).

(%)	CN	CE	CF	Cons
PSC-C	40,20	58,63	44,31	36,79
PSC-R	5,83	7,69	-	5,49
FC PSOE	19,40	23,85	27,55	17,96
NPO	34,54	9,83	28,14	39,73

Nota: NPO = membres que no pertanyen a un dels tres partits fundadors.

QUADRE 3.2: Pes específic de cada partit fundador sobre el nombre total de membres (1978-1984).

(%)	CN	CE	CF
PSC-C	31,90	53,52	46,43
PSC-R	5,48	4,22	-
FC PSOE	13,81	26,76	28,57
NPO	48,81	15,50	25,00
	n=420	n=71	n=28

Nota: NPO = membres que no pertanyen a un dels tres partits fundadors.

Fixant-nos en les dades que es desprenen dels diferents quadres estadístics, es veu reflexada la preeminència incontestable del PSC-C en totes les instàncies del partit. Comprovem també l'existència dels dos segments, PSC-C i FC del

PSOE, un majoritari i l'altre minoritari. En tercer lloc, l'escassa o nul·la representació del PSC-R. En quart lloc, el creixement dels membres que no pertanyen a un dels tres partits fundadors (NPO) que supera a la FC del PSOE en el Consell Nacional i en el Comitè Federal i supera al PSC-C en el Consellers.

QUADRE 3.3: Partits d'origen dels membres del Consell Nacional.

QUADRE 3.3.1: Consell Nacional (1978-1984).

Partit	I CN	II CN	III CN	IV CN	Mitj.%
PSC-C	59 (44,70)	75 (44,12)	68 (39,30)	83 (37,39)	41,40
PSC-R	13 (9,85)	9 (5,29)	10 (5,78)	10 (4,50)	6,40
FC PSOE	60 (45,45)	27 (15,38)	29 (16,76)	31 (13,96)	22,90
NPO	-	59 (34,70)	66 (38,15)	98 (44,14)	29,30
	n=132	n=170	n=173	n=222	

QUADRE 3.3.2: Membres dels partits fundadors sobre el total de membres del Consell Nacional (1978-1984).

PSC-C	62,32%	31,90%
PSC-R	10,69%	5,48%
FC PSOE	26,97%	13,81%
	n=215	n=420

QUADRE 3.3.3: Membres dels partits fundadors sobre el total de membres del Comit  Federal del PSOE (1978-1984).

PSC-C	61,90%	46,43%
PSC-R	-	-
FC PSOE	38,10%	28,57%
	n=21	n=28

QUADRE 3.3.4: Comissions Executives (1978-1984).

Partit	ICEX	IICEX	IIICEX	IVCEX	Mitj.%
PSC-C	11 (44)	20 (80)	20 (54,05)	25 (58,14)	59,05
PSC-R	3 (12)	2 (8)	3 (8,11)	3 (6,98)	8,77
FC PSOE	11 (44)	1 (4)	9 (24,32)	9 (20,93)	23,31
NPO	-	2 (8)	5 (13,51)	6 (13,95)	8,87
	n=25	n=25	n=37	n=43	

QUADRE 3.3.5: Membres dels partits fundadors sobre el total de membres de les Comissions Executives.

PSC-C	38 (66,33)	53,52%
PSC-R	3 (5,00)	4,22%
FC PSOE	19 (31,66)	26,76%
	n=60	n=71

QUADRE 3.3.6: Consellers (1978-1984).

Partit	I	II	III	IV	Mitjana%
PSC-C	45(45)	54(38,03)	46(35,38)	57(32,02)	37,60
PSC-R	10(10)	7(4,93)	7(5,38)	7(3,93)	6,06
FC PSOE	45(45)	25(17,60)	19(14,62)	21(11,80)	22,26
NPO	-	56(39,44)	58(44,62)	93(52,25)	34,08
	n=100	n=142	n=130	n=178	

Es comprova que el PSC-C és majoritari, la FC del PSOE minoritària i el PSC-R quasi inexistent. Aquests quadres segueixen la tònica general marcada pel predomini del PSC-Congrés en totes les instàncies del Consell Nacional.

A la llum de les dades dels quadres analitzats es pot afirmar que, existeixen dues sensibilitats i cultures en el Partit, o, per millor definir-ho, dues tradicions del socialisme que estan representades pels partits fundadors en el sí del partit unificat.

3.2. Composició del Consell Nacional.

S'ha analitzat per separat els tres segments que componen el Consell Nacional. En primer lloc, la Comissió Executiva del Partit, en segon lloc, els consellers i, en tercer lloc, els membres del partit en el Comitè Federal del PSOE. Després s'ha analitzat el Consell Nacional en la seva totalitat.

Abans d'iniciar l'anàlisi de les dades cal explicar els dos conceptes bàsics que s'han emprat per a la confecció de les taules. S'ha utilitzat la fórmula proposada per W.R. Schomfeld (4) que realitzà una sèrie de càlculs matemàtics per poder mesurar el grau d'oligarquia o de monocràcia en els partits francesos. Els dos conceptes bàsics d'aquesta fórmula són la renovació i el creixement dels efectius. Per renovació senzilla s'entén tots aquells membres que han accedit per primer cop o han estat recuperats de nou a l'instància dirigent del partit. La renovació de l'élite serà els nous membres sense responsabilitat anterior, és a dir, sense comptar aquells que ja havien estat en llocs dirigents. El creixement dels efectius ens indicarà el creixement que ha sofert o no la instància dirigent respecte a l'anterior mandat. El creixement explicat ens indica el creixement degut a que la instància dirigent s'ha eixamplat numèricament, és a dir, són llocs nous creats.

3.2.1. La Comissió Executiva del Partit.

La primera observació és sobre com s'arriba a la Comissió Executiva del Partit. Per una banda, hi han els membres que anomenarem estables, aquells que repeteixen mandat. Després, hi han els nous, els que arriben per primer cop a l'Executiva, hi han els membres que han estat consellers en el mandat anterior i, en darrer terme, els que ja havien estat en la Comissió Executiva o eren consellers en mandats anteriors i han estat recuperats o, cridats de nou.

D'ací es desprén una primera conclusió, que la Comissió Executiva es nodreix de pocs elements nous, un 19% de mitjana sobre el total de renovació de l'élite, no considerant com a nous els membres recuperats. La renovació senzilla és del 48,65% de mitjana, però del 19% de l'élite com s'ha dit. Aquest nombre es redueix si tenim en compte que el 34,30% d'aquesta renovació vé determinada per l'ampliació de places en la Comissió Executiva.

L'única excepció a aquestes dades, i que es repeteix de manera més accentuada en altres nivells del Consell Nacional, és la repercussió de la crisi que tingué lloc en el sí del II Congrés del Partit celebrat el 1980 i que va esclatar per diferents motius. Els principals foren els greus problemes interns en la confecció de les llistes electorals entre les diferents tendències del partit i el sindicat UGT, les conseqüències de la derrota soferta pels socialistes en les primeres eleccions autonòmiques del març d'aquell any i el trencament de les quotes atribuïdes fins aquell moment per la repartició dels càrrecs entre els partits fundadors degut a la victòria del sector anomenat "unitarista" encapçalat per Obiols que les eliminà.

La conseqüència més notable de la crisi del Congrés fou la sortida de les instàncies dirigents del Partit dels membres de l'antiga Federació Catalana del PSOE. Aquesta crisi repercuteix en el si del Consell Nacional amb un 32% de nous membres i una taxa de renovació de l'ordre del 52% i només amb un 7,69% de renovació explicada pel creixement dels efectius.

El segon fet remarcable és el nucli dirigent estable que es dibuixa, el 11,30% del total han participat en totes les Comissions Executives, és a dir, 8 persones sobre un total de 71.

Aquest nucli restringit ha d'ésser posat en relació amb el nucli estable que es desprèn de les dades totals del Consell Nacional, i, per tant, s'analitzaran conjuntament més endavant.

El tercer fet és que en apariència sembla que la Comissió Executiva renova quasi la meitat dels seus efectius, però cal veure que aquesta dada ha d'ésser contrastada per taxa de creixement, quasi un 35% de mitjana, això ens indica que només un 15% és la quota de renovació, molt baixa en tots els sentits. Però, si es té en compte el desajustament degut a la crisi del II Congrés, i si s'hagués mantingut la renovació enfront al creixement en una línia estable, les dades resultants serien encara més baixes.

QUADRE 3.4: Taules de la renovació de la Comissió Executiva.

QUADRE 3.4.1.

%	1978-80	1980-82	1982-84	1984-85	Mitj.
CEX	-	48	43,25	62,80	51,35
Cons.	-	20	35,15	18,60	24,60
Nous	-	32	10,80	13,95	18,90
Anter.	-	-	10,80	4,65	5,15
	n=25	n=25	n=37	n=43	

QUADRE 3.4.2.

	Total	Renovació		Renovació dels efectius	
		Senzilla	De l'élite	Creixement	Renov. Explic.
1978 1980	25	-	-	-	-
1980 1982	25	52,00%	32,00%	-	7,69%
1982 1984	37	56,75%	10,80%	48,00%	57,15%
1984 1985	43	37,20%	14,00%	16,20%	37,50%
Mitjana		48,65%	19,00%		34,11%

3.2.2. Els Consellers.

El segment dels Consellers representa quantitativament el més important dins del Consell Nacional. Es divideixen entre els consellers que repeteixen mandat i els membres de la Comissió Executiva sortint que han estat elegits consellers, més els antics consellers que han estat recuperats per un nou mandat i els nous membres.

Es en el grup dels Consellers on els nous membres tenen un pes més elevat amb un 57,39% de mitjana, envers el 37,95% de membres estables i un 5,33% de membres recuperats que totalitzen un 42,70%. A més, és on es pot apreciar de manera més clara la crisi del II Congrés amb l'entrada d'un 30,59% de nous en 1980-1982. Aquest fet és el que origina el desajustament en les dades, ja que en 1982-1984 i en 1984-1985 tant els nous com els estables i recuperats es repartiren en un 50% les places.

La renovació senzilla és de 61,86% i la renovació de l'élite de 56,72%, amb una taxa de renovació explicada pel creixement dels efectius de 26,20%. Com es pot apreciar la renovació és molt alta i més si es compara amb la de la Comissió Executiva.

Però, cal tenir en compte un segon desajustament com és el decreixement sofert el 1980-1982, coincidint amb el període de més alta taxa de renovació, en -4,41%, és a dir, els consellers passen de 136 a 130. Això incideix en la baixa taxa de renovació explicada.

Es pot afirmar que el grup dels consellers té un moviment i una renovació continuada que dona a entendre a aquest nivell que com afirma Duverger "l'experiència sembla demostrar que

la renovació dels quadres és més fàcil en els partits centralitzats, ja que l'oposició als joves és forta sobre tot en els quadres subalterns, compostats a vegades de mediocres, incapaçs d'arribar als llocs superiors, però molt gelosos de la seva autoritat i molt persuadits del seu valor, que eleven una barrera instintiva enfront dels qui els hi semblen capaçs d'amançar la seva situació de caps. En alguns partits socialistes, l'acció dels dirigents locals s'afegeix així a la tendència conservadora dels militants" (5).

QUADRE 3.5: Taules de la renovació dels consellers.

QUADRE 3.5.1.

	1978-80	1980-82	1982-84	1984-85	Mitj.
Cons. (104)	29,41%	42,30%	42,13%	37,95%	
Nous -	70,59%	48,45%	51,12%	57,39%	
Anter. Cons/CEX -	-	9,25%	6,74%	5,33%	
	n=104	n=136	n=130	n=178	

QUADRE 3.5.2.

	Total	Renovació		Creixem. Efectius	
		Senzilla	De l'èlite	Creixement	Renov.Epl.
1978					
1980	104	-	-	-	-
1980					
1982	136	70,59%	70,59%	30,75%	33,33%
1982					
1984	130	57,70%	48,55%	-4,41%	0,00%
1984					
1985	178	57,30%	51,12%	36,92%	47,06%
Mitjana		61,86%	56,72%		26,80%

3.2.3. Membres del partit en el Comit  Federal del PSOE.

Els membres del Partit en el Comit  Federal del PSOE tenen la particularitat de la possible duplicitat de càrrecs,  s a dir, ser membre de la Comiss  Executiva o Conseller. Aquest fet produeix un desajustament important a l'hora de realitzar l'anàlisi. El pes específic el detenten els membres de la Comiss  Executiva amb un 31% de mitjana, 22% de consellers i 11% d'antics membres del Comit  Federal que han estat cridats de nou. En total representen el 64% enfront de només 36% de nous membres. La renovació senzilla  s de 77,98% i la renovació de l' lite de 61,11%, essent només de 19,45% la taxa de renovació explicada pel creixement dels efectius.

QUADRE 3.6: Taules de la renovació dels membres del Partit en el Comit  Federal del PSOE.

QUADRE 3.6.1.

	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85
CF		28,57	-	-	33,33	92,85	-
CEX	-	42,86	-	28,58	-	42,85	75,6
Cons	-	28,57	-	71,42	16,66	14,30	12,5
Nous	-	-	100	-	50	-	12,5
	n=4	n=7	n=4	n=7	n=6	n=7	n=8

QUADRE 3.6.2.

	Total	Renovació		Creixement efectius	
		Senzilla	De l'�lite	Creixement	Renov.Explic.
1978					
1979	4	-	-	-	-
1979					
1980	7	100%	100%	75%	42,86%
1980					
1981	4	50%	50%	-42,86%	0,00%
1981					
1982	7	100%	85,71%	75%	42,86%
1982					
1983	6	100%	66,66%	-14,29%	0,00%
1983					
1984	7	42,86	14,29%	16,66%	14,29%
1984					
1985	8	75%	50%	14,29%	16,66%
Mitjana		77,98%	61,11%	-	19,45%

3.2.4. El Consell Nacional.

La reunió dels tres segments que componen el Consell Nacional representen numèricament el 18,56% per la Comissió Executiva, el 79,25% pels consellers i el 2,19% pels membres del Comitè Federal. La reunió de tots ells ens permet veure que els nous membres representen el 49,90% de mitjana del total, mentre que els membres estables el 44,32% i els membres cridats el 5,78%, totalitzant el 50,10%. Es a dir, que existeix un equilibri d'un 50% entre nous membres i membres estables i cridats. Això representa una renovació senzilla del 55,773% i una renovació de l'élite del 49,90% amb una taxa de renovació expliciada pel creixement dels efectius del 27,52%.

Cal tenir en compte en aquestes dades, com en les anteriors, els efectes de la crisi del II Congrés de 1980, ja que els nous membres representen el 65,45% del total, un 25% i un 21% superiors al grup dels nous de 1982 i 1984.

Aquest desajustament explica en gran mesura, la igualació de les dades en un 50% amb els altres grups, estables i cridats. Aquesta dada de 1980 és la que trenca amb una tendència posterior a l'estabilitat en la renovació i recanvi dels diferents òrgans del Consell Nacional.

QUADRE 3.7: Taules de renovació del Consell Nacional.

QUADRE 3.7.1.

	1978-80	1980-82	1982-84	1984-85	Mitj.
CN (132)		34,55%	48,84%	49,55%	44,32%
Nous -		65,45%	40,12%	44,14%	49,90%
Anter. -		-	11,04%	6,31%	5,78%
	n=132	n=165	n=172	n=222	

QUADRE 3.7.2.

	Total	Renovació		Creixement efectius	
		Senzilla	De l'élite	Creixement	Renov.Expl.
1978					
1980	132	-	-	-	-
1980					
1982	165	65,45%	65,45%	25%	30,55%
1982					
1984	172	51,74%	40,12%	4,24%	7,87%
1984					
1985	222	50%	44,14%	28,49%	44,14%
Mitjana		55,73%	49,90%		27,59%

QUADRE 3.8: Taula del pes específic dels tres segments dins el Consell Nacional.

	1978-80	1980-82	1982-84	1984-85	Mitj.
CEX	18,20%	15,15%	21,51%	19,37%	18,56%
Cons	78,80%	82,45%	75,58%	80,18%	79,25%
CF	3,00%	2,40%	2,91%	0,45%	2,19%
	n=132	n=165	n=172	n=222	

3.3. Càrrecs d'elecció pública en el Consell Nacional.

Els càrrecs d'elecció pública en el si del Consell Nacional representen el 48,57% del total en el període de 1978 a 1984, és a dir, quasi la meitat dels membres del Consell Nacional han ocupat algun càrrec d'elecció pública, mentre n'eren membres, essent el seu nombre de 204 sobre 420 membres que han compost el màxim òrgan de direcció del Partit entre Congressos des de la seva fundació.

Existeix una preeminència de representants del poder local - alcaldes, regidors i diputats provincials - amb un 72,56%, essent el grup dels parlamentaris - Congrés de Diputats i Parlament de Catalunya - només d'un 21,56%. Cal esmentar, també, els membres del Consell Nacional que han estat parlamentaris i regidors o alcaldes, que anomenarem membres amb doble mandat. Aquest grup representa el 5,88% del total.

QUADRE 3.9: Consell Nacional (1978-1984).

	No.	%	
Parlament Cat.	23	11,27	
Diputats Cong.	15	7,35	
Dip./Parl.	6	2,94	
Alcalde	27	13,24	
Regidor	97	47,55	
Reg./Alc.	5	2,45	
Reg./Dip.provincial	19	9,31	
Doble mandat	12	5,88	
Total	204	48,57	(n=420)

El nombre de membres amb doble mandat s'incrementa fortament en el si de la Comissió Executiva, essent el 70,42% del total, invertint-se la preeminència vers el grup dels parlamentaris amb un 47,89%.

QUADRE 3.10: Comissió Executiva.

	No.	%	
Dip/Parl.	34	47,89	
Alcalde	5	7,04	
Regidor	7	9,86	
Doble mandat	4	5,63	
Total	50	70,42	(n=71)

Però si fixem l'atenció en el nucli bàsic dirigent del Partit, és a dir, en aquells membres que han participat en tots els Consells Nacionals des de la fundació del Partit, els qui tenen càrrec d'elecció s'eleva al 81,11%, la qual cosa representa 31 membres sobre 36. El grup més nombrós és el de parlamentaris amb el 51,61%.

QUADRE 3.11: Nucli bàsic dirigent.

	No.	%	
Dip./Parl.	16	51,61	
Alcalde	2	6,45	
Regidor	10	32,26	
Doble mandat	3	9,67	
Total	31	86,11	(n=36)

Quina explicació cal deduir de les taxes de membres amb doble mandat? En primer lloc, es comprova una acumulació de càrrecs que reforça la tendència oligàrquica en el si del partit. Direcció que, com ja s'ha esmentat, és col·legiada i no monocràtica. En aquesta direcció col·legiada és on la doble representació és més elevada (6), confirmant el tipus de direcció que el partit poseeix. Es pot afirmar, a la vista de les dades, que existeix una absorció i interpenetració entre la direcció del partit i els càrrecs electius, encaminant-se vers una forta concentració del poder i un predomini dels notables.

En segon lloc, si ens fixem en la distribució dels membres del Consell Nacional entre els antics partits fundadors, confirmem, que el PSC-C és majoritari enfront de la Federació Catalana del PSOE, ja que el PSC-R és pràcticament inexistent, tant a nivell del Consell Nacional amb el 37,31% contra el 20,90%, de la Comissió Executiva amb el 58% enfront del 30% i del cercle bàsic dirigent amb el 61,29% davant del

27,59%. Els antics membres del PSC-C quasi doblien els efectius de la Federació en els tres casos. Aquestes dades també es confirmen si l'anàlisi es realitza amb els càrrec electes. Només en el sí del Consell Nacional els membres que no provenen de cap dels tres partits fundadors s'apropen a la xifra del PSC-C amb un 36,32% i possiblement si es manté aquesta tendència en anys successius el superaran. La visió d'aquestes dades, ens reafirma en la idea de l'existència de les dues cultures i sensibilitats representades per el PSC-C i la FC del PSOE, en equilibri inestable en el sí del partit unificat.

QUADRE 3.12: Consell Nacional.

%	D/P	AL.	REG.	D.M.	Total
PSC-C	10,95	3,48	18,91	3,98	37,31
PSC-R	1,49	0,50	2,49	1,00	5,47
FC PSOE	6,47	1,49	11,44	1,49	20,90
NPD	1,49	6,47	24,88	9,95	36,32
Total	20,40	11,94	57,71	9,95	100,00
	n=41	n=24	n=116	n=20	n=201

Nota: D.M. : Doble mandat.

NPD: Membres que no provenen de cap dels tres partits fundadors.

QUADRE 3.13: Comissió Executiva.

%	D/P	AL.	REG.	D.M.	Total
PSC-C	36	8	8	6	58
PSC-R	4	-	-	-	4
FC PSOE	20	4	6	-	30
NPD	4	-	2	2	8
Total	64	12	16	8	100
	n=36	n=6	n=8	n=8	n=50

QUADRE 3.14: Nucli bàsic dirigent.

	D/P	AL.	REG.	D.M.	Total
PSC-C	70,59	100,00	37,50	50,00	61,29
PSC-R	11,76	-	-	-	6,90
FC PSOE	17,65	-	62,50	-	27,59
NPD	-	-	-	50,00	3,45
Total	58,62	6,90	27,58	6,90	100,00
	n=16	n=2	n=10	n=3	n=31

3.4. La direcció socialista.

El nucli bàsic del partit socialista, el "cercle interior del cercle interior", si es pot utilitzar aquesta expressió, el componen aquells membres que han participat a tots els Consells Nacionals, quatre en total, en el període que va des de la fundació del Partit el 1978 fins el 1984.

Aquest nucli reduït que sobresurt de l'estudi de les dades del Consell Nacional (7) està format per 36 membres estables que representen el 8,57% del total de 420 membres que han format part del màxim òrgan de direcció entre Congressos. Cal tenir en compte que d'aquests 36 membres, 8 ho han estat sempre de la Comissió Executiva.

QUADRE 3.15: Nombre de participacions en els Consells Nacionals (1978-1984).

Participació	No. Membres	%
1	252	60
2	85	20,24
3	47	11,19
4	36	8,57
	n=420	

QUADRE 3.16: Nombre de participacions en les Comissions Executives del Partit (1978-1984).

CEX	No.	%
1	36	50,70
2	18	25,30
3	9	12,70
4	8	11,30
	n=71	

Membres presents en tots els Consells Nacionals.

Adroher Gironella, Enric
 Antich Balada, Jaume
 Armet Comas, Lluís
 Balletbò Puig, Anna
 Casanovas Escussol, Jaume
 Carpio García, Isidro
 Cigarrán Rodil, Carlos
 Clofent Rosique, Josep
 Clotas Cierco, Higiní
 Colom Naval, Joan
 Cunillera Mestres, Teresa
 Font Bernaus, Josep
 Gavaldà Sans, Joan
 Ferreiro Suárez, Juan-José
 Jover Presa, Pere
 López Vecino, Juan
 Llobet Díez, Angel
 Lluch Martín, Ernest
 Madueño Sedano, Rafael
 Maragall Mira, Pascual
 Martí Jusmet, Francesc
 Martín Toval, Eduardo
 Mas Bassa, Joan
 Molas Batllori, Isidre
 Obiols Germà, Raimon
 Parpal Marfà, Jordi
 Reventós Carner, Joan
 Ruiz Sabido, Juan
 Sala Grisó, Josep M.
 Serra Serra, Narcís
 Tomàs Torrents, Esteve
 Triginer Fernández, Josep M.
 Urenda Bariego, Josep-Ignasi
 Vallverdú Gimeno, Jordi
 Verde Aldea, Josep

La crisi de 1980 marcarà, per una banda, la reorganització de la Comissió Executiva i per l'altra, la sortida de la mateixa de Josep Ma. Triginer i dels membres de l'antiga Federació Catalana del PSOE.

El nucli bàsic concentra en el seu si un gran nombre de membres actius en la creació i fundació del partit socialista. Aquests 36 membres representen el nucli dirigent estable del Partit. No es pot afirmar que siguin un poder misteriós, fóra del control del partit. Tampoc no hi ha cap tipus de demostració que aquest nucli no es transformi en un altre de més reduït dins de la línia dels dirigents aparents i dels dirigents en l'ombra com apunta Duverger (8). Tampoc no hi ha constatació que aquest nucli bàsic no es nodreixi de membres nous que hagin obtingut un pes propi dins del partit. Com afirma Duverger, "la imaginació popular estima especialment les històries de poders secrets i de caps misteriosos, les opinions corrents han d'ésser interpretades en aquest aspecte amb especial desconfiança" (9).

Empíricament, per tant, hi ha constància de l'existència d'aquest nucli mínim, però no es constata que el poder de decisió política passi per ell. Els seus noms, els seus càrrecs i el pes específic que tenen dins del partit ens ho pot donar a entendre, però només a nivell d'hipòtesi difícilment demostrable.

La direcció del partit socialista no és de tipus monocràtica. El model de Schonfeld (10) és aplicable a altres partits, com el PSOE o el PS francès. Roland Cayrol afirma que "l'étude du fonctionnement de la direction et du siège central du Parti socialiste est toutefois compliqué par le fait qu'à cette légitimité "démocratique" se superpose une autre source

de légitimité: celle qui provient de la confiance accordée par le premier secrétaire. On sait le rôle joué par François Mitterrand à la tête du Parti socialiste depuis 1971. on sait combien c'est son arbitrage qui rend possible la coexistence à la direction de son parti de courants divers. On sait le prestige national qu'il a acquis depuis 1965, et plus encore depuis 1973-74. Tout cela ajouté sans doute au tempérament personnel de l'homme et à ses habitudes en matière -de leadership- explique que, d'une manière pragmatique, non prévue par les statuts, se soit créée une structuration de la direction du parti qui ne procède que de lui. (...) Le fonctionnement des instances centrales de PS met ainsi en oeuvre un double circuit de légitimité: celui qui est fondé sur la désignation démocratique, et celui qu'on ne saurait appeler "royal", disons donc "mitterrandiste" " (11).

No és el cas del PSC, ja que el poder no és ostentat per una sola persona que control·la el Partit i nomena directament els seus col·laboradors, els quals tenen un pes important en el sí del partit com és el cas francès. Com afirma Puhle, "si el PSOE tiene un problema, éste no es el del Leadership democrático, sino en el peor de los casos el de extender y consolidar la democracia interna y la participación política desde abajo. El líder parece asegurado, fuerte e indiscutido, de forma actualmente única en las democracias europeas. Pero depende esencialmente de una sola persona, que no puede ser reemplazada ni siquiera por sus más estrechos colaboradores" (12).

En aquest mateix sentit, Mario Caciagli afegeix que "Felipe González dispone de un gran poder que le viene de una especie de "carisma situacional"; frecuente en la fase de (re)construcción de los partidos y, en su caso, consagrado

por los Congresos de 1979 y por la votación de 1982. Aunque no todo el partido se identifica con él, González es un verdadero recurso para el PSOE. Lo es como imagen hacia el exterior y como "locomotora electoral", lo es cara al interior como punto de encuentro y de equilibrio de diferentes fuerzas e impulsos" (13). Però en cas de crisi en un partit amb un líder monocràtic, els efectes que produeix aquesta són descrits per Schonfeld de la següent manera, "en raison du rôle primordial joué par le leader de sa tendance de l'organisation à s'identifier au leader, la succession se traduit toujours par une crise. Le remplacement d'un monocrate produit toujours un bouleversement important et brutal du personnel de direction, aussi bien que de la stratégie et peut-être du style du parti. Avec un nouveau chef naît une nouvelle organisation" (14).

Un bon exemple d'aquest tipus de crisi es troba en el PSOE i en la figura del seu màxim dirigent, Felipe González. Les dues crisis a les quals em refereixo són les de 1972-74 i 1979. Ambdós fets provocaren una crisi interna del partit que van produir un canvi profund d'estratègia i d'estat en el partit. De Esteban i López Guerra en comentar l'inici, el 1972, de la primera crisi afirmen que "en realidad la convocatoria del XII Congreso de 1972 no se produjo reglamentariamente, ya que no fue realizada por la persona adecuada (Rodolfo Liopis, secretario general del partido), sino por Nicolás Redondo, que no estaba facultado para ello. Se trató, más que nada, de un "golpe de estado" coronado por el éxito, en la organización partidista" (15). En canvi, la crisi del II Congrés de 1980 només produeix un desajustament per la retirada d'una de les tendències fundacionals del si de la direc-

ció del partit, variant l'equilibri intern, però aquesta retirada no trenca el tipus de partit, ni varia substancialment el personal que el composava abans ni després de la crisi.

Es pot parlar de monocràcia en aquells partits en els quals hi ha una figura incontestable i incontestada, encara que la tendència a la personalització del poder a través dels mitjans de comunicació porti a que tots els partits tinguin una figura visible. I un dels problemes bàsics del partit socialista és com el votant visualitza la seva imatge. Els mitjans de comunicació i, en gran mesura, la televisió, són els mediadors entre els polítics i els partits i la societat, en un país com Espanya, on les taxes de lectura de premsa són molt baixes, varen produir que els espanyols passessin d'un mitjà com la ràdio a un altre com la televisió sense l'assenyament crític de la lectura diària. Aquest fet ha capgirat els tipus de campanya i de propaganda electorals i, sobretot, la forma de copsar els partits polítics a través de la imatge que aquests reflectien en les pantalles televisives. En aquest sentit, Puhle afirma que "hay que tener en cuenta (...) que la España postfranquista constituye uno de los primeros casos (por lo menos en el "primer mundo") en el cual el sistema de partidos se ha establecido después de que la televisión conquiste el predominio del mercado de los medios de comunicación masiva, por lo que ha podido conformar los nuevos mecanismos de la propaganda política y de las campañas electorales. Según sabemos, los instrumentos y vehículos más tradicionales de la agitación política no han tenido un impacto decisivo en la movilización y la decisión de los electores, y muchas veces se han contentado con funciones distributivas. La campaña electoral de 1982, como las ante-

riores, tuvo lugar básicamente en la televisión, en la que es el líder quien por lo general representa a su partido, sea solo o a veces rodeado por algunos de sus colaboradores. En el caso del PSOE ha sido la imagen del partido, particularmente la de su unidad, resolución y firmeza, la que contribuyó notablemente a su victoria. Y esta imagen fue transmitida en gran parte y de forma decisiva a través de la televisión, por su líder Felipe González" (16).

A nivell català es pot afirmar que el líder monocràtic per excel·lència, tal com l'ha definit Schonfeld, és Jordi Pujol, el qual ha sabut visualitzar la seva imatge i la del partit a través de la televisió. En aquest sentit cal pensar que els electors elegeixen, no tant pels programes dels partits polítics, sinó per la contraposició de les imatges dels líders que simbolitzen tant els missatges programàtics bàsics com els partits polítics que representen. Sani incideix en la temàtica en afirmar que "los dirigentes de los partidos políticos, en España y en cualquier otra parte, poseen una enorme visibilidad pública y llegan a simbolizar, para muchos electores, al partido y su política. Existen razones para creer que las imágenes proyectadas por los líderes de partidos y, aún más, la valoración comparativa que los votantes realizan de los más destacados de entre ellos constituyen otro aspecto de la composición política de los votantes" (17).

Cal observar un factor bàsic com és que la creació del sistema espanyol de partits s'ha assentat en un país on la televisió ja havia penetrat, a diferència d'altres democràcies on el fet televisiu és posterior a l'assentament del sistema de partits. Aquest fet també ha incidit en el tipus

de lideratge dels partits polítics. En la seva preferència a dirigir-se directament als electors i a l'opinió pública en general, menystenint, en certa mesura, el paper bàsic anterior dels afiliats, com molt bé afirma Bartolini, "no cabe duda alguna de que los medios de comunicación sociales han reemplazado a la afiliación como "medio" fundamental de transmisión de los mensajes políticos de los partidos a las más amplias masas de electores en las sociedades educadas y urbanizadas de nuestra época. La función de actividades tradicionales de movilización y propaganda, como son asambleas locales, mítines locales de candidatos y representantes de los partidos y propaganda a domicilio, necesitadas todas ellas de una elevada inversión de afiliados, parece haber entrado inevitablemente en decadencia frente a técnicas de propaganda colectiva más efectivas" (18).

No s'ha de deduir forçosament que l'impacte audiovisual de la imatge dels líders dels partits, aconseguix o no guanyar eleccions per ells mateixos, ja que els analistes no s'han posat d'acord sobre la matèria, però, en tot cas, l'ajuda pot ésser inestimable. "Las precisiones de Lazarsfeld -afirma López Guerra- en el sentido de que la radio no influye directamente, sino a través de líderes de opinión, no viene a disminuir la importancia del hecho (...). Los medios de comunicación alcanzan indiscriminadamente a líderes y seguidores, y al político le es igual que su charla influya directa o indirectamente en el elector, siempre que efectivamente influya" (19). Aquesta afirmació és encara més vàlida pel que fa a la televisió, ja que la veu no és el punt bàsic, sinó el suport d'unes imatges, i això, ha portat el canvi estructural de la propaganda i de les campanyes electorals. López Guerra incideix en aquest tema en afirmar que "el empleo de la radio

y la televisión, ha afectado al estilo de las campañas electorales, por sus exigencias técnicas, eliminando el discurso retórico y efectista propio del mitin electoral y substituyéndolo por series de impresiones rápidas y concentradas en un punto: técnica ésta derivada del hecho, pronto percibido de que la propaganda política radiada o televisada es una forma de propaganda "impuesta" a la audiencia, frente a la previa asistencia voluntaria a actos electorales. Por ello, se ha comprobado que la reacción de la audiencia es evadirse de tal propaganda impuesta buscando emisiones alternativas, cuando ello es posible" (20).

No hem d'oblidar que la propaganda electoral es dirigeix a la franja d'electors indecisos i que referma la predisposició favorable del propi electorat. Aquesta propaganda electoral a tot arreu s'ha individualitzat en un líder que simbolitza el partit i les seves idees. Es pot afirmar que els socialistes catalans estan mancats d'aquest líder incontestat i incontestable que els "simbolitzi" audiovisualment, ja que el poder en el partit socialista no és de tipus monocràtic i d'adhesió capdillista, sinó de tipus col·legiat i oligàrquic. En altres paraules, existeix un nucli bàsic, estable, reduït i homogeni de dirigents que no s'ha de cercar entorn dels 36 membres estables únicament, sinó que cal cercar-lo en les taxes de renovació de la Comissió Executiva, que són realment molt baixes, i en la renovació del Consell Nacional que ofereix una mobilitat que és més deguda al desajustament de la crisi congressual de 1980 que no realment el que demostra l'estabilitat posterior que se situa entorn al 40%. Cal afegir-hi la part de renovació explicada pel creixement dels efectius. Un altres factor a tenir en compte és que en moltes

ocasions la renovació és producte de les baixes de membres que han anat a ocupar càrrecs de designació o d'elecció públiques.

Aquests dos factors rebaixen la taxa de renovació del partit socialista, i com afirma Schonfeld "instituer une oligarchie efficace est un processus délicat et difficile qui nécessite un parfait équilibre entre les diverses composantes de l'organisation. Quand un tel équilibre est atteint, les dirigeants ont intérêt à éviter toute perturbation. Puisque les changements de personnel sont susceptibles d'introduire un déséquilibre, les oligarchies cherchent à maintenir les taux de rénovation et de remplacement à un seuil minimum" (21).

CAPITOL IV:

AFIILACIO: EVOLUCIO I IMPLANTACIO.

El tema de l'afiliació del partit socialista ofereix, d'entrada, un problema en el cens motivat pel procés d'unificació de 1978. Problema estructural explicat pel fet que els afiliats provinents dels partits fundadors hagueren de re-afiliar-se al nou partit. A més, en el període 1978-1980, la fusió de les diverses organitzacions dels tres partits hagueren d'acomodar-se a una nova estructura de partit que era molt feble i heterogènia. Aquesta adaptació no s'aconseguí de manera plena fins el 1980.

El mateix secretari d'organització de l'època, Carlos Cigarrán, reconeix en el seu Informe de Gestió al II Congrés del Partit de 1980 aquests problemes en afirmar que "a la unitat s'arribà després d'un procés ràpid que potser no fou assumit plenament pels militants d'una o altra procedència. Al marge dels qui restaren en el camí, el Congrés despertà en els militants un doble sentiment d'esperança i de desconfiança davant d'un procés incert en homes i dones amb concepcions, experiències i formes de treball diferents. Després de la unificació en el Congrés, caldria que s'endegués un llarg i complexe procés de fusió a les agrupacions, de reajust de les estructures que no eren coincidents i de creació de noves estructures tot just desenvolupades en els diferents col·lectius. No fou possible en el seu dia precisar la implantació

del partit en el moment de la unitat, ja que si bé constaven les afiliacions, no fou fins a la renovació dels carnets quan es tingué una idea ajustada a la realitat dels qui desenvolupaven una activitat en el partit" (1).

4.1. Efectes de la unitat en l'afiliació: 1978.

El primer fet que sobresurt en analitzar les dades del cens dels tres partits fundacionals, és que el cens és desmesurat en els casos de la Federació Catalana del PSOE i el PSC-Congrés. Exagerat i inflat quan es compara amb el cens del Partit unificat el mes de desembre de 1979. Aquesta desmesura en les xifres té una lògica, per dir-ho així, ja que d'acord amb el nombre d'afiliats es repartia la quota de representació congressual de cada partit en el Congrés d'Unitat de juliol de 1978. Es comprova que tant la Federació com el PSC-Congrés arribaren a aquesta fita amb quasi el mateix nombre d'afiliats. No és el cas del PSC-Reagrupament que té el nombre més baix d'afiliats dels tres partits. Nombre més baix però també més fiable, per la forma de censar els afiliats (2).

QUADRE 4.1: Nombre d'afiliats dels partits fundadors.

Any	Partit	Afiliats	
1978	FC PSOE:	5.761	
	PSC-C :	6.090	
	PSC-R :	1.293	Total: 13.124
1979	PSC-PSOE:	7.570	

Si ens fixem en el cens del partit unificat, un any més tard, i tenint en compte que els afiliats van haver de reafiliar-se, la baixada és brutal amb una pèrdua de 5.554 afiliats, és a dir, el 64% de menys. Però, cal afegir que els 13.000 afiliats dels tres partits no han estat mai aconseguits en tot el període estudiat pel Partit unificat.

Gunther, Sani i Shabad afirmen que "en Catalunya, donde no estaba claro si era la federación regional del PSOE o el PSC-Congrés quien tenía la base más amplia de militantes, parece que ambos partidos inflaron considerablemente sus datos de afiliación. En esta región la composición de la futura Comisión Ejecutiva no se fijó automáticamente en función del número de afiliados a cada partido, sino que fue algo a determinar por un Congreso común del partido. Sin embargo, el tamaño de las delegaciones a ese Congreso por cada uno de los futuros socios de la nueva coalición sí estaba en función directa de los niveles de afiliación a cada partido. El censo oficial del partido que determinó el tamaño de cada delegación provincial o regional al XXVIII Congreso del PSOE reveló que el PSC-PSOE tenía en toda Catalunya únicamente 5.000 afiliados que cotizaban" (3).

Pel que fa a la presència dels tres partits en els municipis es pot afirmar el mateix, hi ha una sobrevaloració. Si tenim en compte els problemes estructurals que suposà la unificació en les noves Agrupacions que eren 139 el 1979, però amb presència en 130 municipis, la Federació tenia presència en 103 municipis, el PSC-Congrés en 272 i el PSC-Reagrupament en 120. Presència que no es veu reflectida un any més tard en el nou partit.

Per comarques el partit unificat té presència en 32 comarques, com el PSC-Congrés, el PSC-Reagrupament en 28 i la Federació en 26. El PSC-C demostra una major homogeneïtat quant a presència comarcal que els altres dos partits. La Federació no té quasi cap tipus de penetració en les comarques tarragonines i lleidatanes i el PSC-R no és present tampoc en les terres de Tarragona però té una forta implantació en les lleidatanes.

Tres comarques sense presència dels tres partits són comunes al partit unificat: la Conca de Barberà, el Priorat i la Vall d'Aran. En canvi, el partit unificat aporta, per la seva banda i després de la fusió, una comarca, la Terra Alta, sense presència anterior i perdent aquesta presència en la Segarra i l'Alt Urgell.

Comparativament es dedueix que el partit unificat rebrà, de la part del PSC-C, un pes important en la formació de la seva presència. La Federació no participa mai sola i el Reagrupament només una vegada, demostrant el seu pes en terres lleidatanes. Es pot afirmar, finalment, que cada partit aportarà al nou partit les seves característiques pròpies. Comparant els mapes d'afiliació es dibuixen les mateixes característiques que tindrà el partit unificat, és a dir, per una banda, una forta penetració en les zones urbanes i industrials, amb forta taxa d'immigració; per l'altra, feble penetració en les zones rurals amb baixa taxa d'immigració.

QUADRE 4.2: Nombre d'Agrupacions-Municipis per Comarques i Federacions.

FED	COMARCA	FC PSOE	PSC-C	PSC-R
I	Gironès	2	10	5
	Selva	3	12	3
	Garrotxa	2	6	1
	Alt Empordà	4	8	8
	Baix Empordà	6	9	4
II-V	Maresme	19	22	5
III	Vallès Oriental	11	25	6
IV	Vallès Occidental	11	21	7
V-VI-				
VII	Barcelonès	6	6	5
VIII-				
XX	Baix Llobregt	10	21	4
IX	Alt Penedès	1	11	3
	Baix Penedès	-	10	-
X	Garraf	1	4	1
XI	Solsonès	-	1	-
	Berguedà	-	1	-
	Bages	3	17	4
XII	Anoia	2	11	2
XIII	Osona	1	8	9
	Ripollès	1	5	-
XIV	Tarragonès	2	3	1
	Alt Camp	1	3	1
	Conca de Barberà	-	-	-
XV	Baix Camp	1	14	1
	Priorat	-	-	-
XVI	Baix Ebre	2	11	-
	Montsià	3	7	-
XVII	Ribera d'Ebre	4	6	1
	Terra Alta	-	-	-
XVIII	Segrià	2	3	10
	Noguera	-	4	6
	Urgell	2	4	3
	Garrigues	-	2	7
	Segarra	-	-	2
XIX	Cerdanya	1	3	1
	Alt Urgell	-	1	3
	Pallars Jussà	1	1	6
	Pallars Sobirà	-	-	9
	Vall d'Aran	-	-	-

QUADRE 4.3: Afiliació dels tres partits fundadors, juliol 1978, comparada amb l'afiliació del partit unificat, desembre 1979.

COMARCA	FC PSOE	PSC-C	PSC-R	PSC-PSOE
Alt Empordà	152	93	75	166
Baix Empordà	197	129	40	146
Garrotxa	35	76	6	38
Gironès	221	251	131	240
Selva	118	139	31	134
Maresme	631	308	25	332
Vallès Oriental	365	330	25	298
Vallès Occidental	943	580	170	902
Barcelonès	1680	1953	360	2760
Baix Llobregat	322	360	41	652
Garraf	40	174	7	159
Baix Penedès	-	85	-	50
Anoia	77	129	10	115
Bages	105	175	14	205
Berguedà	-	9	-	13
Solsonès	-	2	-	5
Tarragonès	84	150	5	95
Conca de Barberà	-	-	-	-
Alt Camp	70	64	1	72
Baix Camp	77	223	50	171
Priorat	-	-	-	-
Ribera d'Ebre	126	45	2	35
Terra Alta	-	-	-	13
Baix Ebre	42	129	-	90
Montsià	91	82	-	125
Segrià	125	151	101	178
Noguera	-	73	12	92
Garrigues	-	17	21	21
Segarra	-	-	6	-
Urgell	80	40	4	86
Alt Penedès	20	105	20	91
Pallars Sobirà	-	-	26	121
Pallars Jussà	30	4	22	42
Alt Urgell	-	7	7	-
Vall d'Aran	-	-	-	-
Cerdanya	60	18	5	46
Ripollès	20	81	-	37
Osona	20	98	70	18
Andorra	30	10	-	-
Total	5761	6090	1293	7570

Fonts: Les dades del 1978 i del 1979 dels tres partits fundadors han estat obtingudes de l'Arxiu d'Isidre Molas i del Centre de Documentació de la Facultat de Ciències de la Informació (UAB).

QUADRE 4.4: Comarques sense afiliació socialista dels partits fundadors, comparada amb el partit unificat.

COMARCA	FC PSOE	PSC-C	PSC-R	PSC-PSOE
Baix Penedès	-	+	-	-
Solsonès	-	+	-	+
Berguedà	-	+	-	+
Ripollès	+	+	-	+
Conca de Barberà	-	-	-	-
Priorat	-	-	-	-
Baix Ebre	+	+	-	+
Montsià	+	+	-	+
Garrigues	-	+	+	+
Segarra	-	-	+	-
Alt Urgell	-	+	+	-
Fallars Sobirà	-	-	+	+
Vall d'Aran	-	-	-	-
Noguera	-	+	+	+
Terra Alta	-	-	-	+

Nota: + Si

- No

4.2. Evolució de l'afiliació.

L'afiliació socialista a nivell de Catalunya ha anat creixent de manera gradual en el període 1979-1985 fins a situar-se en una xifra de dotze mil afiliats des de 1983. Aquests dotze mil afiliats representen tan sols el 0,28% de taxa d'afiliació a nivell de Catalunya sobre el cens electoral. El partit socialista no és una excepció ja que els partits polítics espanyols tenen una de les taxes més baixes d'Europa.

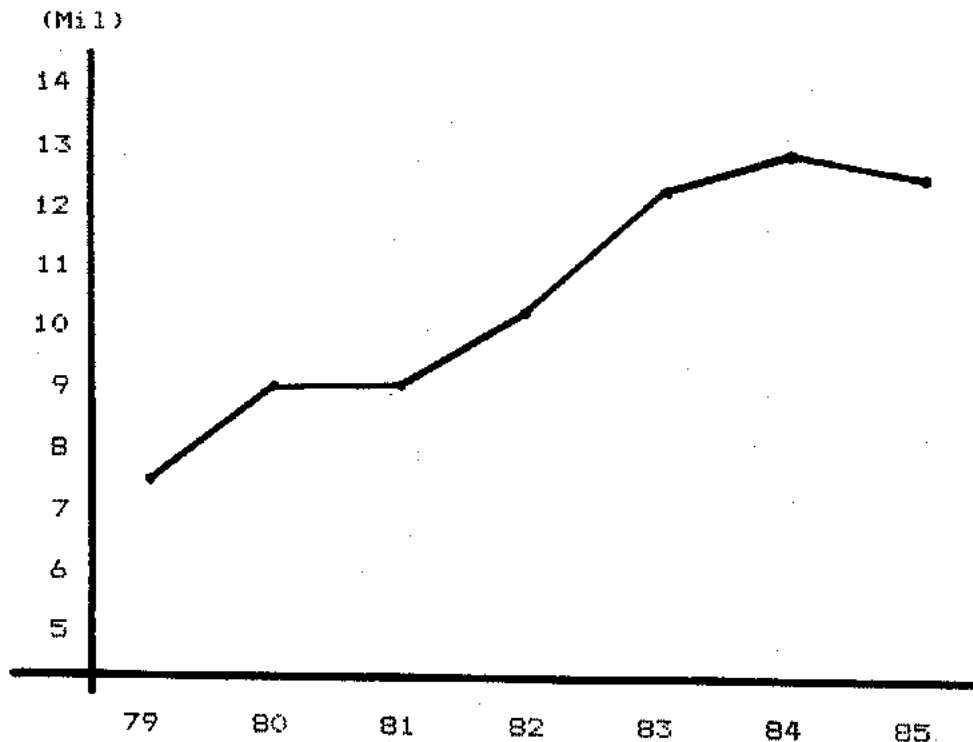
QUADRE 4.5: Taxa d'afiliació sobre cens electoral.

Any	%
1979	0,16
1980	0,21
1981	0,21
1982	0,24
1983	0,28
1984	0,29
1985	0,28

Aquest creixement de l'afiliació ha sofert dues aturades el 1981 i 1985, degut a les derrotes electorals sofertes en les eleccions autonòmiques de 1980 i de 1984. Així mateix, l'acceleració en el creixement cal cercar-la en la victòria electoral en les legislatives de 1982, on el partit passa de 9.365 afiliats a l'octubre de 1982 a 12.631 al juny de 1985. Aquesta constatació vé a ratificar les propostes sobre la matèria de l'estudiós italià Bartolini, el qual afirma que el nombre d'afiliats augmenta en els anys electorals i en l'any següent, per després declinar fins a un nou any electoral (4).

GRAFICA 4.1: Afiliació del partit socialista.

QUADRE 4.6: Afiliació socialista a Catalunya: Evolució.

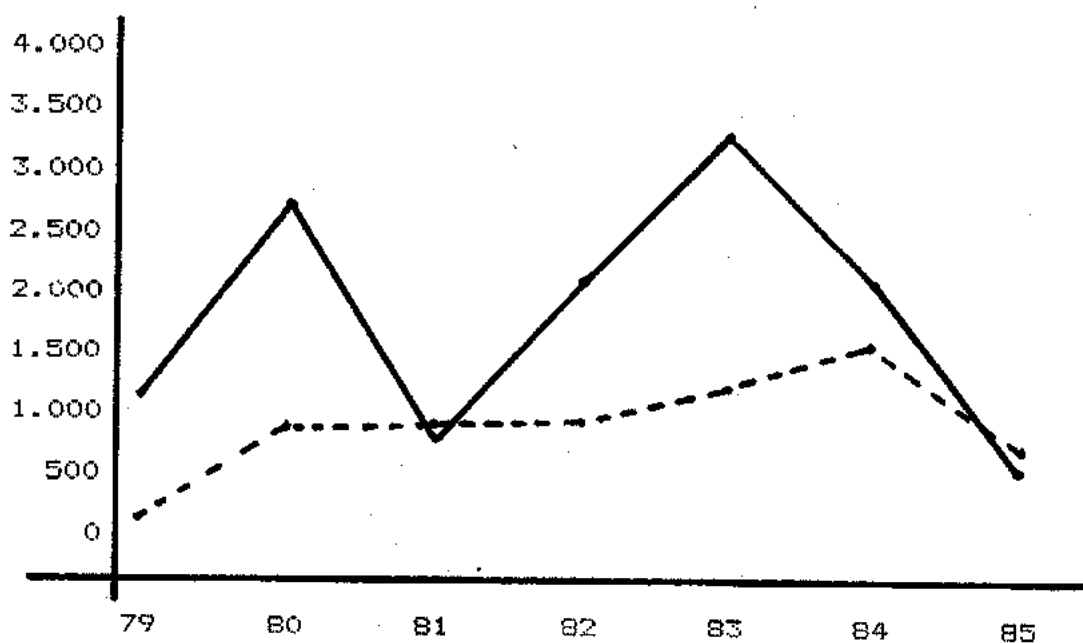
	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Gener		7.767	9.198	9.144	10.554	12.019	12.674
Febrer		7.939	9.271	9.022	10.787	12.096	12.746
Març	(4.774)	8.744	9.324	9.033	10.846	12.048	12.705
Abril	(4.990)	8.769	9.337	9.081	11.090	12.104	12.674
Maig		8.587	9.262	9.126	11.314	12.336	12.654
Juny		8.780	9.279	9.172	11.022	12.391	12.631
Juliol		8.840	9.375	9.210	11.442	12.562	
Agost		8.843	9.375	9.216	11.780	12.630	
Setembre	6.844	8.883	9.416	9.348	11.898	12.598	
Octubre	7.200	8.980	9.341	9.365	12.092	12.658	
Novembre	7.376	9.023	9.333	9.560	12.107	12.841	
Desembre	7.570	9.182	9.125	10.280	12.280	12.835	

Font: Dades del PSC. Correcció d'errors en el període 1979-1980. Les dades del mes de març-abril de 1979 són provisionals.

Si ens fixem en el quadre d'altres i baixes es pot constatar que els nous afiliats representen el doble dels afiliats de 1979, que les baixes representen quasi el mateix nombre que els afiliats el 1979. Existeix una gran mobilitat en la taxa de renovació del partit sobretot de nous afiliats, els quals aconsegueixen superar el nombre de les baixes. Aquest creixement representa en el període 1982-1984 l'entrada de 6.200 afiliats nous, al que significa que un de cada dos afiliats té una antiguitat inferior als dos anys.

El creixement en nombre d'afiliats del partit socialista en el període 1980-1985 representa una taxa de creixement del 57,40% i el 40% només en el període 1981-1984, la qual cosa representa sense cap mena de dubtes, l'etapa d'assentament del partit a nivell d'afiliació.

GRAFICA 4.2: Altes i baixes.

Altes: —————

Baixes: - - - - -

QUADRE 4.7: Altes i Baixes anuals per Federacions.

FED.	1979		1980		1981		1982		1983		1984		1985	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
I	40	0	46	50	65	49	183	174	291	202	97	45	32	72
II	65	10	78	43	8	11	39	36	140	124	86	8	11	4
III	75	17	35	2	23	31	69	44	147	49	88	5	42	52
IV	256	3	119	55	76	133	203	98	482	67	135	579	40	22
V	54	16	244	9	57	28	123	29	163	144	89	10	23	24
VI	149	35	456	110	183	128	475	341	726	201	385	302	134	224
VII	386	9	272	69	47	108	211	50	118	55	55	77	49	80
VIII	2	0	199	2	139	232	225	14	291	174	307	179	34	58
IX	23	0	48	119	7	0	33	6	33	9	10	3	5	2
X	44	0	45	8	2	0	16	0	31	13	33	21	7	4
XI	0	0	1	14	19	3	81	0	132	60	36	4	26	33
XII	15	0	39	5	12	27	11	0	23	7	23	32	16	6
XIII	0	0	67	45	0	0	5	5	15	12	24	29	8	5
XIV	0	0	112	39	31	15	77	26	61	22	79	62	25	7
XV	0	0	111	42	29	9	74	4	1	9	76	104	17	52
XVI	13	9	62	30	36	16	60	32	156	42	32	7	27	31
XVII	9	0	9	5	4	3	11	0	5	11	18	12	-	-
XVIII	0	17	169	30	66	32	116	81	273	35	77	33	41	43
XIX	26	3	132	243	6	14	12	2	24	24	3	5	3	4
XX	29	0	56	21	65	29	42	3	130	59	28	16	22	39
XXI	-	-	120	0	13	13	12	3	23	14	45	16	0	0
XXII	-	-	224	2	1	51	23	0	41	32	21	29	1	1
XXIII	-	-	1	0	3	0	0	0	11	1	0	0	0	1
XXIV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	388	23	24	19
	1186		2714		900		2103		3368		2132		587	
	119		906		957		948		1368		1577		784	

QUADRE 4.8: Altes, baixes i reajustaments del cens.

Any	Altes	Baixes	Reaj.+	Reaj.-	Total
1979	1.186	119	-	-	1.067
1980	2.714	906	-	-	1.808
1981	893	936	7	21	-57
1982	2.079	938	24	10	1.155
1983	3.286	923	82	445	2.000
1984	1.780	1.157	352	420	555
1985	564	680	23	104	-197
Total	12.502	5.659	488	1.000	6.331

Nota: Font: cens oficial del partit.

Les dades de 1979 cobreixen setembre-desembre. L'any 1980 cobreix el període juny-desembre. El cens de 1985 cobreix el període gener-juny. Les dades del 1979 al 1981 han estat reelaborades, degut a greus errors en la seva confecció. A partir del 1981, el cens ha estat informatitzat.

Si la comparació es realitza anyalment veiem que l'evolució de les altes i baixes segueixen l'afirmació de Bartolini. Als dos creixements de 1979-1980, segueix un decreixement el 1981, que es torna a repetir el 1985, i de nou un creixement elevat en el període 1982-1983, encara que el segueixi un any, 1984, de baixa dins del creixement. El primer període correspon a les victòries electorals a les legislatives i a les municipals; el segon període representa les dues derrotes sofertes pels socialistes en les eleccions autonòmiques, essent el tercer període, de nou, un creixement explicable per les victòries en les legislatives i municipals.

Pel que fa a les Federacions socialistes, l'evolució de l'afiliació és de creixement marcat pels altes i baixos de les eleccions. En canvi, no es reflexa d'una manera tan visible l'impacte dels problemes interns que afecten el partit i, per tant, poden afectar directament als afiliats socialistes. Si

cerquem, per exemple, l'impacte de la crisi del II Congrés del partit celebrat el mes de juliol de 1980, lligat a la derrota a les eleccions autonòmiques (5), només 8 Federacions (II-III-IV-VII-VIII-XII-XIX-XXII) d'un total de 23 baixen en el seu nombre d'afiliats.

Si cerquem l'impacte d'un tema com la LOAPA que produí fortes tensions internes, tal i com ho proposa Bartolini, via les baixes d'afiliació, es comprova que cap Federació nota aquest fet ja que en totes elles hi ha un creixement, en superposar-se la victòria electoral de 1982 a aquestes dades. Però cal comptabilitzar, de totes maneres, que aquell any de creixement elevat, 2.103 altes, hi hagueren 948 baixes.

QUADRE 4.9: Evolució de l'afiliació per Federacions sobre el cens del mes de desembre de cada any.

Fed.	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
I	724	825	847	858	950	1002	962
II	294	329	326	329	345	424	431
III	298	382	374	399	494	577	567
IV	902	924	867	972	1386	943	961
V	443	673	702	802	821	901	900
VI	2042	2282	2335	2469	2994	3077	2980
VII	257	390	329	499	553	531	500
VIII	625	792	697	908	1025	1153	1129
IX	141	94	101	128	152	159	162
X	159	145	147	163	181	193	196
XI	223	235	251	328	401	433	425
XII	115	149	134	145	161	149	159
XIII	55	77	77	77	80	95	98
XIV	167	243	259	310	349	366	384
XV	171	241	261	330	360	333	341
XVI	237	268	288	316	439	464	481
XVII	48	52	53	64	58	64	-
XVIII	377	516	529	564	804	848	848
XIX	209	98	90	101	101	99	98
XX	83	124	160	199	270	282	265
XXI	-	120	120	129	138	167	167
XXII	-	222	172	195	204	196	196
XXIII	-	1	4	4	14	14	13
XXIV	-	-	-	-	-	365	370
Total	7570	9182	9125	10280	12280	12835	12631

QUADRE 4.10: Afiliació socialista per comarques.

Comarca	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Alt Camp	72	81	81	73	73	76	74
Alt Empordà	166	180	188	118	224	214	239
Alt Penedès	91	120	120	129	138	167	167
Alt Urgell	0	17	19	19	19	19	19
Anoia	115	149	134	145	161	149	159
Bages	205	218	214	271	309	334	316
Baix Camp	171	203	221	290	320	281	249
Baix Ebre	90	124	135	138	224	239	212
Baix Empordà	146	158	146	177	177	203	169
Baix Llobregat	652	850	791	1043	1094	1327	1287
Baix Penedès	50	94	101	128	152	152	162
Barcelonès	2760	3344	3356	3689	4361	4541	4417
Berguedà	13	23	28	44	68	75	85
Cerdanya	46	46	37	48	49	47	43
Conca Barberà	0	0	5	21	32	35	35
Garraf	159	145	147	163	181	193	196
Garrigues	21	47	44	52	75	87	87
Garrotxa	38	38	40	33	40	38	38
Gironès	240	270	270	302	249	272	278
Maresme	332	396	398	405	421	500	501
Montsià	125	144	153	178	215	225	230
Noguera	92	78	82	79	116	113	110
Osona	18	77	77	77	80	95	98
Pallars Jussà	42	44	43	66	78	68	68
Pallars Sobirà	121	178	129	129	126	128	128
Priorat	0	38	40	40	40	52	53
Ribera d'Ebre	35	33	34	34	40	43	39
Ripollès	37	41	56	61	67	72	74
Segarra	0	9	9	6	58	64	46
Segrià	178	282	299	327	408	433	432
Selva	134	138	149	143	193	203	164
Solsonès	5	4	9	13	24	24	24
Tarragonès	95	162	173	216	244	255	275
Terra Alta	13	19	19	30	18	21	25
Urgell	86	100	90	90	147	151	150
Vall d'Aran	0	1	4	4	14	14	13
Vallès Occ.	902	924	867	972	1386	1308	1331
Vallès Or.	298	382	374	390	499	577	567
Andorra	0	35	34	34	33	33	36

Nota: El cens del PSC és del mes de desembre de cada any.

Per comarques l'afiliació socialista és també de creixement dins de les coordenades ja esmentades. Cal remarcar que a 5 comarques (Alt Urgell, Conca de Barberà, Priorat, Segarra, Vall d'Aran) el 1979 no hi havia cap afiliat socialista i el

1980 només quedava la Conca de Barberà en aquesta situació.

En l'Informe de Gestió presentat al IV Congrés de 1984 és analitzada la distribució comarcal del creixement. El secretari d'organització afirma que "la distribució territorial del creixement del partit no és homogènia. Per sota de la taxa mitja d'altres del conjunt del partit que podríem situar en el 30% anual, se situen un conjunt de comarques que dibuixen un cert mapa d'estancament relatiu del partit: l'Alt Penedès, el Garraf, l'Anoia i l'Osona al segon cinturó de la província de Barcelona; el Barcelonès Nord a l'entorn del metropolità; el Baix Camp, Priorat, Terra Alta i Ribera a la província de Tarragona i les comarques de muntanya (Pallars, Alt Urgell, Cerdanya) a la província de Lleida" (6).

L'impacte de la crisi del II Congrés és visible en 11 comarques (Anoia, Bages, Baix Llobregat, Cerdanya, Garigues, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Urgell, Vallès Oriental i Occidental) i el tema de la LOAPA ho és en 5 comarques (Alt Empordà, Garrotxa, Noguera, Segarra, Selva), on es produeix en totes elles un descens de l'afiliació.

Fins a quin punt aquestes baixes no es deuen més a baixes per la passivitat de l'afiliat que per qüestions de "política" del partit? Aquesta qüestió és difícil d'esbrinar. En els Informes de Gestió, el secretari d'organització atribueix les baixes a qüestions de passivitat, menys el 1982 on es pot llegir que "del conjunt de baixes, es pot dir que només un 15% de les mateixes, és a dir, entre 100 i 200, s'ha produït amb una significació política clara i específica, afectant aquestes de forma particular, a les comarques gironines, a alguna comarca de la província de Tarragona i a alguna Agrupació de la Federació de Barcelona i el seu cinturó" (7).

4.3. Implantació de l'afiliació.

La implantació del partit socialista cal analitzar-la des de diferents angles. En primer lloc, el PSC està implantat de manera homogènia i forta en les cinc comarques que representen demogràficament el 80% de la població total de Catalunya, és a dir, Baix Llobregat, Barcelonès, Maresme i Vallès Oriental i Occidental. L'afiliació socialista en aquestes cinc comarques el 1979 era de 4.944 afiliats i el 1985 havia passat a 8.103 afiliats que representen el 65,31% i el 64,15% respectivament del total de l'afiliació socialista. Aquest fet demostra una forta concentració de l'afiliació del partit en unes zones determinades formant un nucli bàsic i molt homogeni.

En segon lloc, una implantació ferma en 17 comarques on l'afiliació socialista supera la xifra de 100 afiliats per comarca. Tenint en compte que 7 d'elles superen els 200 afiliats cadascuna. Cal constatar que la implantació del partit socialista cobreix totes les comarques del litoral i algunes comarques de l'interior del Principat.

En tercer lloc, una implantació feble en 16 comarques on la penetració del partit socialista és menor a 100 afiliats i en alguns casos és purament simbòlica, essent la Vall d'Aran i l'Alt Urgell uns bons exemples en aquest sentit. Totes aquestes comarques se situen a l'interior de Catalunya.

Si s'analitza la implantació en els municipis on el partit té afiliats, es comprova una feblesa estructural. Només en tres comarques el partit té presència en tots els municipis de la comarca (Baix Ebre, Barcelonès, Montsià). En la resta

de comarques s'aprecia una manca total d'implantació a nivell de municipis. El partit socialista té presència organitzada en 261 Agrupacions encara que algunes d'elles agrupin més d'un municipi en el seu interior i a l'inrevés, algunes Agrupacions es troben agrupades en un sol municipi. Aquesta xifra representa tan sols el 28% del total municipis del Principat. En altres paraules, el partit socialista no té cap tipus de presència d'afiliats en quasi 675 municipis.

En 31 municipis els socialistes tenen menys de 5 afiliats, és a dir, el 12% de total de municipis amb afiliació socialista. Entre 5 i 50 afiliats és on es concentra el gruix de municipis, 183, és a dir, el 70%, essent 47 municipis amb més de 50 afiliats, representant el 18%. En aquest apartat, dels 7 municipis que componen la comarca del Barcelonès, 6 superen els 50 afiliats i l'altre se situa entre 5-50. Cal assenyalar, també, que aquesta comarca representa, ella sola, el 35% de l'afiliació total del partit.

La implantació socialista a nivell de municipis és molt baixa. Comparativament, encara que les dades d'afiliats siguin diferents, Convergència Democràtica tenia el 1980 una implantació en 366 pobles de Catalunya (8), i les dades del partit socialista són de 1984.

Aquesta feblesa en la implantació és reconeguda en el si del partit quan Josep M. Sala, secretari d'organització, afirma que "resten encara molts municipis importants de Catalunya sense presència organitzada dels socialistes i comarques senceres en les quals la presència del nostre partit és inexistent o merament simbòlica" (9).

Observant el nucli bàsic de més implantació i les zones on la implantació és rellevant i les zones on aquesta és molt feble, es pot afirmar que el partit socialista es caracteritza per una afiliació que se situa de manera predominant en les zones més urbanes i més industrials, on existeix un taxa elevada d'immigració. De la mateixa manera, el partit socialista no aconsegueix implantar-se en les zones més rurals, sobretot les més deprimides econòmicament, i on existeix una taxa baixa d'immigració, és a dir, en línies generals, l'anomenada Catalunya pobra.

QUADRE 4.11: Distribució comarcal dels municipis amb afiliació socialista el 1984.

Comarca	Municipi	Núm. Afiliats		
		-5	5-50	+50
Alt Camp	23	-	-	1
Alt Empordà	68	-	7	1
Alt Penedès	25	-	6	1
Alt Urgell	19	-	1	-
Anoia	34	4	6	1
Bages	34	3	13	1
Baix Camp	27	7	7	1
Baix Ebre	11	1	9	1
Baix Empordà	38	-	9	-
Baix Llobregat	27	-	10	9
Baix Penedès	12	1	7	-
Barcelonès	7	-	1	6
Berguedà	30	-	-	1
Cardanya	16	-	2	-
Conca Barberà	21	-	2	-
Garraf	25	-	1	2
Garrigues	8	1	5	-
Garrotxa	21	-	1	-
Gironès	37	-	3	1
Maresme	30	-	14	3
Montsià	11	1	9	1
Noguera	35	2	4	1
Osona	47	-	4	1
Pallars Jussà	17	-	3	-
Pallars Sob.	16	-	-	1
Priorat	24	2	4	-
Ribera Ebre	14	2	3	-
Ripollès	24	-	3	-
Segarra	21	-	3	-
Segrià	42	5	6	1
Selva	25	-	7	1
Solsonès	14	-	1	-
Tarragonès	22	-	3	1
Terra Alta	12	1	2	-
Urgell	26	1	4	1
Vall d'Aran	9	-	1	-
Vallès Occ.	23	-	7	7
Vallès Or.	41	-	15	3
Total	936	31	183	47 (=261)

4.4. Implantació i evolució de l'estructura interna: Federacions i Agrupacions.

"L'estructura del partit a nivell nacional es basa en Federacions. La Federació coordina les organitzacions del partit en el seu àmbit, és reponsible d'impulsar la política global del partit, les diverses polítiques sectorials i la política de relació i presència pública, i la formació i informació dels militants, el creixement del partit i la relació amb les organitzacions del partit d'àmbit superior" (Art. 12 Estatuts).

L'Agrupació, segons els Estatuts del partit, és "l'organització d'enquadrament polític, reponsible d'impulsar en el seu àmbit la política global del partit, les diverses polítiques sectorials, la política de relacions i presència pública; la formació i informació i debat polític dels militants, el creixement del partit i la vinculació amb les organitzacions d'àmbit superior" (Art. 14 Estatuts).

Un cop vistes les dues estructures bàsiques del partit, Federació i Agrupació, cal qüestionar-se com aquestes han evolucionat i s'han implementat en el teixit de Catalunya.

D'entrada, cal recordar els problemes estructurals ja esmentats, que tingué el partit en els dos primers anys de la seva existència (1978-1980). S'observa que en tot el període estudiat el creixement en nombre de Federacions és de 4, passant de 20 (1979) a 24 (1984). El creixement de les Agrupacions ha estat constant en tot el període analitzat, passant de 136 (1979) a 277 (1985), amb un petit decreixement entre 1983 (278) i 1984 (281). En tot cas, el partit socialista, un

cop posada en marxa la unificació ha creat 141 noves Agrupacions. Això demostra que existeix una implantació i un creixement en l'evolució, però, que manté les mateixes carències que s'han vist reflexades en altres epígrafs. El partit manté unes zones de nul·la o escassa penetració i, al contrari, altres de forta concentració. Si ens fixem en els diferents quadres, el nucli bàsic d'implantació se centra en les Federacions emmarcades en les zones urbanes i industrials, mantenint la mínima penetració en les rurals.

Es pot concloure, observant el nucli bàsic de més implantació organitzativa i les zones on aquesta és rellevant i les zones on la implantació és molt feble, que el partit socialista es caracteritza per una estructura organitzativa que se situa de manera predominant en les zones urbanes i industrials, on existeix un grau elevat d'immigració. De la mateixa manera, el partit socialista no aconsegueix implantar-se en les zones rurals, sobretot les més deprimides econòmicament, i on existeix una taxa baixa d'immigració.

QUADRE 4.12: Evolució de les Federacions per comarques.

	1978	1980	1982	1984
Alt Penedès	IX	XXI	XXI	XXI
Anoia	XII	XII	XII	XII
Bages	XI	XI	XI	XI
Baix Llobregat	VIII-XX	VIII-XX	VIII-XX	VIII-XX
Barcelonès	V-VI-VII	V-VI-VII	V-VI-VII	V-VI-VII
Berguedà	XI	XI	XI	XI
Garraf	V	X	X	X
Ma. esme	II	II	II	II
Osona	XII	XII	XII	XII
Vallès Occ.	IV	IV	IV	IV-XXIV
Vallès Or.	III	III	III	III
Alt Empordà	I	I	I	I
Baix Empordà	I	I	I	I
Cerdanya	XIX	XIX	XIX	XIX
Garrotxa	I	I	I	I
Gironès	I	I	I	I
Ripollès	XII	I	I	I
Selva	I	I	I	I
Alt Urgell	XIX	XIX	XIX	XIX
Garrigues	XVIII	XVIII	XVIII	XVIII
Noguera	XVIII	XVIII	XVIII	XVIII
Pallars Jussà	XIX	XXII	XXII	XXII
Pallars Sobirà	XIX	XXII	XXII	XXII
Segarra	XVIII	XVIII	XVIII	XVIII
Segrià	XVIII	XVIII	XVIII	XVIII
Solsonès	XI	XI	XI	XI
Urgell	XVIII	XVIII	XVIII	XVIII
Vall d'Aran	XIX	XXIII	XXIII	XXIII
Andorra	XIX	XIX	XIX	XIX
Alt Camp	XIV	XIV	XIV	XIV
Baix Camp	XV	XV	XV	XV
Baix Ebre	XVI	XVI	XVI	XVI
Baix Penedès	IX	IX	IX	IX
Conca Barberà	XIV	XIV	XIV	XIV
Montsià	XVI	XVI	XVI	XVI
Priorat	XV	XV	XV	XV
Ribera d'Ebre	XVII	XVII	XVII	XV
Tarragonès	XIV	XIV	XIV	XIV
Terra Alta	XVII	XVII	XVII	XVI

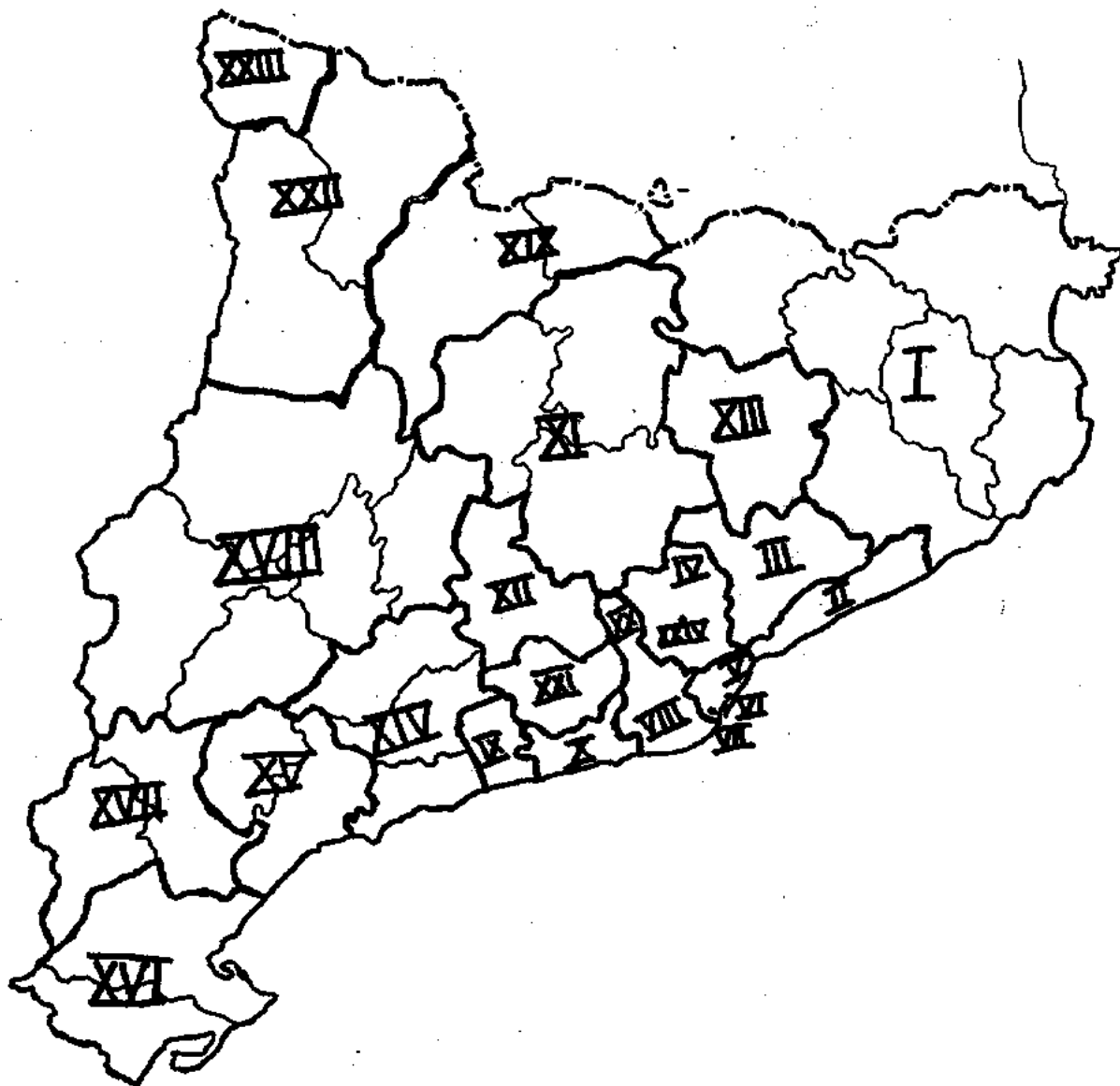

QUADRE 4.13: Evolució semestral de les Agrupacions per Federacions.

	1979		1980		1981		1982		1983		1984		1985
	A	D	J	D	J	D	J	D	J	D	J	D	J
I	17	17	20	20	20	20	20	22	27	32	33	33	33
II	8	14	14	14	14	14	14	14	14	14	15	15	15
III	10	12	13	12	13	14	13	14	14	16	17	18	19
IV	11	13	12	13	12	12	12	12	13	13	13	13	13
V	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
VI	9	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	10
VII	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
VIII	11	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
IX	4	5	6	11	6	6	6	7	7	7	7	8	8
X	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
XI	11	12	13	13	13	13	13	13	19	19	19	19	19
XII	6	10	12	12	12	12	12	12	11	11	11	11	11
XIII	3	4	5	8	5	5	5	5	5	5	5	5	5
XIV	3	3	4	4	4	6	6	7	7	7	7	7	7
XV	3	3	14	14	14	14	14	14	14	14	22	22	25
XVI	14	15	19	19	20	20	20	21	22	22	22	22	25
XVII	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	9	-
XVIII	8	9	10	10	11	11	11	13	27	29	30	30	32
XIX	3	4	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
XX	2	3	5	5	5	5	5	7	8	8	8	8	8
XXI	-	-	-	5	5	5	5	5	7	7	7	7	7
XXII	-	-	-	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4
XXIII	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
XXIV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	5
Total	136	167	204	202	204	207	207	215	246	257	278	281	277

Nota: A=Abril / S=Setembre / J=Juny / D=Desembre

FEDERACIONS DEL PSC (1984)

Una forma de penetració del partit socialista en el si de la societat, no purament electoral, es tradueix per la relació que manté, a diferents nivells, amb els diversos moviments associatius que animen la vida catalana. "Aquesta preocupació d'obrir el partit a la societat no ha estat, segons l'Informe de Gestió de 1982, tot el satisfactori que es podia esperar" (10). El primer objectiu era de "fer créixer el partit en base a la difusió dels nostres presupostos entre aquells ciutadans més sensibilitzats per temes específics" (11), i el segon, consistia en mobilitzar "el partit entorn al Moviment Ciutadà i augmentar la nostra presència en el mateix" (12). Com es pot veure, aquests dos objectius estan encaminats a captar nous afiliats i simpatitzants a través del proselitisme militant. La insatisfacció caldria cercar-la en la minça captació de nous afiliats però no, en tot cas, quant a presència en moviments ciutadans. Ja que la relació entre el partit i aquests moviments, en un primer nivell, no té una articulació orgànica sinó que es realitza a través de la presència individual d'afiliats socialistes. Aquesta presència és recordada i regulada estatutàriament quan s'explicita que "els militants del partit participaran activament i en la línia del partit, en Associacions de Veïns, Cooperatives, Associacions de Pares d'Alumnes i en qualsevol altre moviment cívic, participatiu o de base" (Art.9, ap.M).

La regulació orgànica de relació estaria basada en les organitzacions que es poden associar al partit, com ho recorda l'article 54: "Convenis d'associació, d'actuació conjunta o cooperació, podran establir-se entre el partit i altres grups o entitats especialitzades, per exemple: centres d'estudi, entitats culturals o altruistes, col·lectius sector-

rials, etc.) per a la coordinació o mancomunitat d'activitats per al millor desenvolupament de les activitats del partit. Correspon a la Comissió Executiva del partit sotmetre al Consell Nacional els convenis, on s'hi estableixi la forma de relació, per la seva aprovació. Acords semblants poden establir-se a nivell local o de Federació previ acord en qualsevol cas del Consell de Federació corresponent".

Aquest tipus de relació s'emmarca a un altre nivell diferent a la participació individual dels afiliats. Una altra manera d'incidir en la societat és la creació per part del partit de clubs, associacions o fundacions (com la Fundació Rafael Campalans), tal i com ho regula l'article 57 dels Estatuts: "El Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), d'acord amb la seva plena capacitat jurídica i patrimonial, podrà crear, establir i fundar Associacions, Clubs, Fundacions i altres entitats semblants dotant-les de patrimoni i regulant llurs normes de funcionament i direcció. Podrà, igualment, establir convenis d'actuació conjunta amb tota classe d'entitats culturals o altruistes, per a la coordinació o mancomunitat d'activitats amb la intenció de millorar el desenvolupament de les finalitats i objectius del partit".

Es pot veure, per tant, que el partit socialista intenta penetrar en la societat a través de la seva presència en els diferents moviments associatius, realitzant-ho en tres nivells diferents: individual a través dels afiliats; per l'associació d'aquests moviments al partit i, finalment, per la pròpia creació d'associacions.

4.5. Implantació del partit a nivell local: Alcaldes i regidors.

El partit socialista aconseguí l'alcaldia de 88 municipis en les eleccions de 1979 i de 158 el 1983, creixement de 70 municipis que representa el pas d'un 9,40% al 16,29% del total de municipis de Catalunya, aquest creixement cal analitzar-lo des de dos angles diferents per cercar-ne una explicació. En primer lloc, el creixement en el nombre d'alcaldes socialistes de 1979 a 1983 està lligat a un creixement de l'afiliació del partit i del nombre d'Agrupacions, i a l'eufòria subsegüent de la victòria socialista a les eleccions generals d'octubre de 1982. En segon lloc, el creixement socialista d'alcaldes es realitza en detriment, pel trencament sofert, del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC). Aquest creixement és relatiu si es compara amb el nombre de municipis amb alcaldia de Convergència i Unió que el 1979 aconseguí 220 alcaldies (23,50%), pels Pactes de Progrés entre PSC, PSUC i CiU; i el 1983, les alcaldies de Convergència sumen 434 i representen el 46,17% del total de municipis del Principat.

QUADRE 4.14: Resultats electorals 1979, 1983 i 1987: municipals.

	1979	1983	1987
PSC	26,8	39,3	37,6
PSUC/ IC	20,2	11,2	10,3
ERC	3,9	2,9	2,4
CiU	18,9	24,8	32,4
UCD	13,4	-	-
AP	1,2	9,3	5,7
ABRUPS.	12,3	6,4	8,4
NPAR.	2,3	3,7	
CDS	-	-	3,1

Nota: Agrups.: Agrupacions d'electors.

NPAR.: Partits no parlamentaris, inclou: PSAN, BEC, N d'E, BEAN, PT, ORT, LCR I PCOC. A més, el 1983, cal afegir el PCC.

Font: Anuari Estadístic de Catalunya, 1986, Barcelona (CIDC), 1987, p. 625.

1987: Resultats provisionals.

IC: PSUC, PCC i ENE.

ABRUPS. i NPAR. resultats no desglossats.

Fel que fa als resultats electorals es comprova un constant creixement de Convergència i Unió en les tres eleccions (18,7% /24,8% /32,4%), encara que no aconsegueix vèncer als socialistes (26,8- 39,4- 37,6), però aminorant la distància electoral entre la coalició CiU i el PSC en un 5,2% de vots.

QUADRE 4.15: Nombre d'alcaldies per partit: 1979 i 1983.

1979	No.	%
CiU	216	23,13
AGRUPS.	456	48,82
PSC	80	8,56
AP	1	0,11
ERC	23	2,47
PSUC	30	3,21
UCD	128	13,70
(n=934)		

Font: Anuari Estadístic de Catalunya, 1986, p. 627.

1983	No.	%
CiU	434	46,17
Independents	293	31,17
PSC-PSOE	158	16,80
AP-PDP	22	2,34
ERC	14	1,49
PSUC	13	1,39
PCC	3	0,32
CDS	2	0,21
N d'E	1	0,11
(n=940)		

Destaca de les dades que els socialistes, igual que la resta de partits catalans, no cobreixen de candidatures als 940 municipis de Catalunya, essent el nombre de candidatures socialistes de 339 el 1983, és a dir, el 36,06% del total.

En canvi, la presència socialista és molt important quant al nombre d'alcaldies en municipis de més de 10 mil habitants, que representen el 95% de la població total de Catalunya. En aquest segment el PSC té el 59,74%, el 1983, i el 54,55%, el 1987, però si ens fixem en la divisió esquerra-dreta, l'esquerra tindria una presència majoritària, el 1983, amb el 79,12% per un 20,78% per la dreta; el 1987, l'esquerra continua essent majoritària amb el 66,24% per 28,57% de la dreta, però cal resaltar l'increment de la dreta en aquests quatre anys. Els partits d'esquerra controlen absolutament els municipis de més de 50 mil habitants, 11 i 12 pel PSC, i 5 i 4 pel PSUC, sobre un total de 16 municipis d'aquestes característiques, el 1979 i el 1983 respectivament. Aquest panorama varia de manera substancial el 1987, ja que Convergència, per primera vegada, aconsegueix dues alcaldies de més de 50 mil habitants, Lleida i Manresa que havien tingut fins aleshores alcalde socialista. El 1987, el PSC manté una forta presència amb 11 alcaldies i Iniciativa per Catalunya n'obté 3.

El partit socialista també és majoritari, el 1983, en nombre de municipis entre 10 i 50 mil habitants. En aquest grup té 34 alcaldies (55,74%), seguit per Convergència i Unió amb 16 (26,23%) i el PSUC amb 7 (11,48%). Les alcaldies d'esquerra representen el 70,49% d'aquest segment. El 1987, el PSC manté la majoria d'alcaldies en aquest segment amb 31 municipis (50,82%), seguit de CiU amb 20 alcaldies (32,79%) i IC amb 6

(9,84%). Les alcaldies d'esquerra representen el 60,66% d'aquest segment.

Pel que fa al manteniment de municipis amb alcaldia socialista, 77 alcaldes socialistes dels 88 de 1979 renoven el seu mandat el 1983, és a dir, el 80,70%.

QUADRE 4.16: Nombre d'alcaldies en municipis de més de 10.000 habitants: 1983 i 1987.

Partit	1983		1987	
	No.	%	No.	%
PSC	46	59,74	42	54,55
CiU	16	20,78	22	28,57
PSUC	11	14,28	-	-
PCC	2	2,60	-	-
IC	-	-	9	11,69
Independents	2	2,60	4	5,18
(n=77)				

Nota: IC inclou PSUC, PCC i ENE.

QUADRE 4.17: Alcaldies en municipis de més de 50.000 habitants: 1979, 1983 i 1987.

Municipi	1979	1983	1987
Barcelona	PSC	PSC	PSC
Badalona	PSUC	PSC	PSC
Cerdanyola	PSC	PSC	PSC
Cornellà	PSUC	PSUC	PSC
Girona	PSC	PSC	PSC
L'Hospitalet	PSC	PSC	PSC
Lleida	PSC	PSC	CiU
Manresa	PSC	PSC	CiU
Mataró	PSC	PSC	PSC
El Prat Llob.	PSUC	PSUC	IC
Reus	PSC	PSC	PSC
Sabadell	PSUC	PSUC	IC
St. Eoi Llob.	PSC	PSC	PSC
Sta. Coloma Gram.	PSUC	PSUC	IC
Tarragona	PSC	PSC	PSC
Terrassa	PSC	PSC	PSC

Nota: A les eleccions del 1987, Iniciativa per Catalunya (IC), aplegà com a coalició electoral: PSUC-PCC-ENE.

QUADRE 4.18: Alcaldies en municipis de 10.000 a 50.000 habitants: 1983 i 1987.

Municipi	1983	1987
Ampostà	PSC	PSC
Arenys de Mar	CiU	CiU
Balaguer	PSC	PSC
Banyoles	CiU	CiU
Barberà Vallès	PSC	PSC
Berga	CiU	Ind.
Bianes	PSC	CiU
Caldes de Montbui	PSC	PSC
Calella	CiU	CiU
Cambrils	PSC	CiU
Canovelles	PSC	PSC
Castellar Vallès	CiU	CiU
Castelldefels	PSC	PSC
Esparraguera	PSC	PSC
Esplugues Llob.	PSC	PSC
Figueres	CiU	CiU
Gavà	PSC	PSC

Granollers	PSC	PSC
Igualada	CiU	CiU
La Llagosta	PSC	PSC
Lloret de Nar	PSC	CiU
Malgrat de Mar	PSC	PSC
Martorell	PSC	CiU
El Masnou	CiU	CiU
Molins de Rei	PSUC	PSC
Mollet Vallès	PSUC	PSC
Moncada i Reixac	PCC	IC
Montornès Vallès	PSUC	IC
Olesa Montserrat	PSC	Ind.
Olot	CiU	CiU
Palafrugell	PSUC	PSC
Palamós	CiU	CiU
Pineda de Mar	Ind.	PSC
Premià de Mar	PSC	Ind.
Ripoll	PSC	PSC
Ripollet	PSUC	IC
Rubi	PSUC	IC
Salt	PSC	PSC
St. Adrià Besós	PSC	PSC
St. Andreu Barca	PSC	PSC
St. Carles Ràpita	CiU	CiU
St. Celoni	CiU	CiU
St. Cugat Vallès	PSC	CiU
St. Feliu Guixols	PSC	PSC
St. Feliu Llob.	PSUC	IC
St. Joan Despi	PSC	PSC
St. Just Desvern	PSC	PSC
St. Pere Ribes	Ind.	Ind.
St. Vicenç Horts	PSC	PSC
Sta. Perpètua Mogoda	PCC	IC
La Seu d'Urgell	PSC	PSC
Sitges	CiU	PSC
Torelló	CiU	CiU
Tortosa	CiU	CiU
Valls	PSC	PSC
El Vendrell	PSC	PSC
Vic	CiU	CiU
Viladecans	PSC	PSC
Vilafranca Penedès	PSC	PSC
Vilanova i La Geltrú	PSC	PSC
Vilaseca-Salou	CiU	CiU

Si analitzem la implantació del partit comparant les Agrupacions i els municipis amb alcaldia socialista es comprova que el 1979, 47 municipis amb alcalde socialista tenien, a més, presència organitzada del partit. No hi havia cap tipus d'organització estructural del partit en 41 municipis amb govern local socialista. Cal tenir en compte que en l'èpo-

ca de la celebració de les eleccions municipals, el partit comptava amb 139 Agrupacions. El 1983, dels 158 municipis amb govern socialista, 100 d'ells comptava amb organització del partit, i en els 58 municipis restants el partit no hi tenia presència orgànica, en aquells moments el partit tenia 246 Agrupacions.

Els membres independents elegits alcaldes en llistes socialistes és, el 1979, de 7 (7,95%) i, el 1983, de 24 (15,19%). Es pot veure un desfase entre el nombre d'independents alcaldes i el nombre de municipis amb alcaldia socialista sense cap tipus de presència orgànica, és a dir, el 1979 seria de 7 a 34, i el 1983 de 24 a 34. Es comprova una estabilitat en el nombre de municipis amb alcaldia socialista sense estructura organitzada del partit, que se xifra en 34. Cal fer-se una pregunta general per veure si existeix una relació causal entre si la creació d'una organització local ve afavorida per l'obtenció del govern local o, en canvi, la victòria electoral ve determinada per una presència prèvia d'organització del partit.

QUADRE 4.19: Municipis amb alcaldia socialista i estructura orgànica del partit.

AGRUPACIO	ALCALDIA	
	1979	1983
Si	47	100
No	41	58

En la majoria dels casos es comprova que l'organització local del partit socialista és prèvia a la victòria electoral en el municipi i que aquesta implantació orgànica afavoreix l'obtenció de l'alcaldia: 42 municipis amb alcaldia socialista, el 1979 i el 1983, tenien, també, organització estructurada del partit; 21 municipis amb alcaldia socialista el 1983 tenien estructura orgànica anterior; 3 municipis en els quals els socialistes perderen l'alcaldia el 1983 mantenen l'organització del partit; 26 municipis amb alcalde del PSC el 1983 tenen organització en el mateix any. Només en 11 municipis amb alcaldia socialista el 1979 i el 1983, l'estructura del partit es crea a posteriori, però, el 1983, a les segones eleccions municipals, l'Agrupació local del Partit ja és implantada. En aquest cas, el fet d'haver obtingut l'alcaldia ajuda a que es creï l'estructura orgànica del partit.

Es pot afirmar, que l'estructura orgànica del partit afavoreix l'accés a l'alcaldia del municipi. Però, cal tenir en compte que en molts casos els municipis en qüestió són de tamany petit o mitjà, és a dir, que a part de la influència directa del partit, també compta en gran mesura, la relació personal del candidat o de l'alcalde dins l'estructura interna de la vida local del municipi.

El PSC manté 72 alcaldies de les 88 que obtingué a les primeres eleccions municipals, quatre anys més tard. Es comprova que el partit socialista continua essent la primera força en els municipis més importants de Catalunya, revalidant el mandat de les alcaldies situades en la franja, bàsicament, dels municipis de més de 10 mil habitants.

QUADRE 4.20: Nombre d'alcaldies socialistes que repeteixen mandat: 1979-1983.

Comarca	1979/1983	1979
Alt Empordà	9	12
Baix Empordà	1	1
Gironès	2	2
Selva	2	2
Ripollès	2	3
Garrotxa	1	1
Maresme	4	5
Vallès Or.	4	4
Vallès Oc.	5	5
Barcelonès	4	4
Baix Llobregat	8	8
Baix Penedès	1	3
Garraf	1	2
Berguedà	1	1
Bages	4	4
Anoia	5	6
Osona	0	1
Tarragonès	1	2
Alt Camp	3	3
Baix Camp	1	1
Priorat	0	2
Baix Ebre	1	1
Montsià	3	4
Terra Alta	0	1
Segrià	1	1
Garigues	1	1
Alt Penedès	5	6
Pallars Sobirà	2	2
Total	72 (81,82%)	88

QUADRE 4.21: Municipis que repeteixen alcaldia 1979-1983.

Girona	St Adrià de Besós
Cervià de Ter	Barcelona
Besalú	L'Hospitalet
Bianes	Esplugues de Llobregat
Vidreres	Castelldefels
Roses	Gavà
St Pere Pescador	St Boi
Castelló d'Empúries	St Andreu de la Barca
El Far d'Empordà	Olesa de Montserrat
Torroella de Fluvià	Esparraguera
Armentera	Martorell
Avinyonet de Puigventós	Pallejà
Colera	Vilafranca del Penedès
Vilademat	St Sadurní d'Anoia
St Feliu de Guixols	Les Cabanyes
Ripoll	Castellví de la Marca
Camprodon	Vilobí
Mataró	Castellar de N'Hug
Vilassar de Mar	Manresa
Caldes d'Estrac	St Joan de Vilatorrada
Malgrat	Pont de Vilumara
Canovelles	Castellbell i el Vilar
Granollers	Capellades
Les Franqueses del Vallès	St Martí de Tous
Sta Maria de Palautordera	Vilanova del Camí
Caldes de Montbui	Odena
St Cugat	Copons
Sentmenat	Tarragona
Terrassa	Valls
Cerdanyola	Aiguamúrcia
El Vendrell	El Rourell
Vilanova i la Geltrú	Reus
Ulldecona	Benifallet
Lleida	Alcanar
Arbeca	Mas de Barberans
Soriguera	La Guingueta

El partit socialista no té cap tipus de representació en alcaldies en 10 comarques, el 1979 (Conca de Barberà, Ribera d'Ebre, Segarra, Urgell, Noguera, Pallars Jussà, Cerdanya, Vall d'Aran, Solsonès i Priorat), rebaixant el nombre a 7 el 1983 (Osona, Solsonès, Conca de Barberà, Terra Alta, Segarra, Cerdanya i Vall d'Aran). Només a 4 d'elles el partit no té cap tipus de presència ni el 1979 ni el 1983 (Solsonès, Conca

de Barberà, Cerdanya i Vall d'Aran). Cal fer esment del cas especial de la Vall d'Aran on el PSC participà en una candidatura de progrés.

Per nombre d'alcaldis, comparativament, entre 1979 i 1983, el partit socialista creix en 23 comarques i en 3 comarques disminueix, perdent tota presència en dues d'elles, i en les 12 restants manté el nivell anterior o la seva nul·la penetració. El Barcelonès és la comarca de més gran implantació, seguit per l'Alt Empordà, els dos Vallès, el Baix Llobregat i el Segrià, essent el creixement més moderat en les altres 17 comarques.

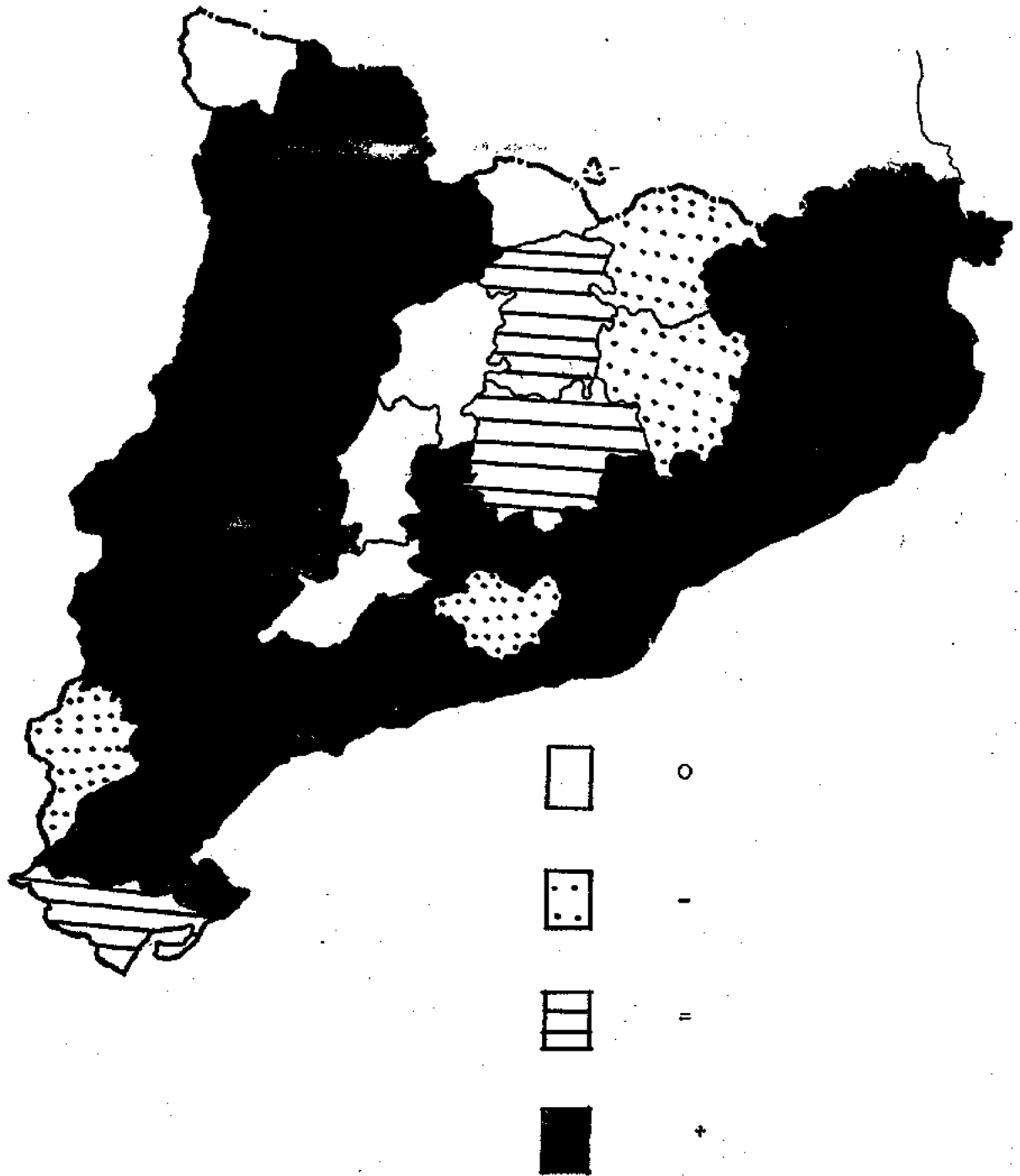
A la vista del nombre de municipis per habitants i pel nombre de comarques sense penetració socialista, es pot deduir que el PSC té centrada la seva presència local en zones urbanes industrialitzades amb una forta taxa d'immigració, i, al contrari, no té cap tipus de representació o escassa en les comarques rurals, poc industrialitzades i amb una baixa taxa d'immigració.

QUADRE 4.22: Nombre d'alcaldes socialistes per comarca: 1979 i 1983.

Comarca	1979	1983	Situació
Alt Empordà	12	14	+2
Baix Empordà	1	3	+2
Gironès	2	5	+3
Selva	2	4	+2
Garrotxa	1	2	+1
Maresme	5	8	+3
Vallès Or.	4	10	+6
Vallès Oc.	5	8	+3
Barcelonès	4	6	+2
Baix Llobregat	8	13	+5
Baix Penedès	3	5	+2
Alt Penedès	6	5	-1
Garraf	2	2	=
Berguedà	1	1	=
Solsonès	0	0	=
Bages	4	4	=
Anoia	6	9	+3
Osona	1	0	-1
Ripollès	3	2	-1
Tarragonès	2	2	=
Alt Camp	3	3	=
Conca Barberà	0	0	=
Baix Camp	1	6	+5
Priorat	2	3	+1
Baix Ebre	1	5	+4
Montsià	4	4	=
Terra Alta	1	0	-1
Ribera Ebre	0	2	+2
Segrià	1	14	+13
Segarra	0	0	=
Garrigues	1	6	+5
Urgell	0	1	+1
Noguera	0	4	+4
Pallars Sobirà	2	4	+2
Pallars Jussà	0	1	+1
Alt Urgell	0	1	+1
Cerdanya	0	0	=
Vall d'Aran	0	0	=
Total	88	158	+70

ALCALDIES DEL PSC: 1979-1983.

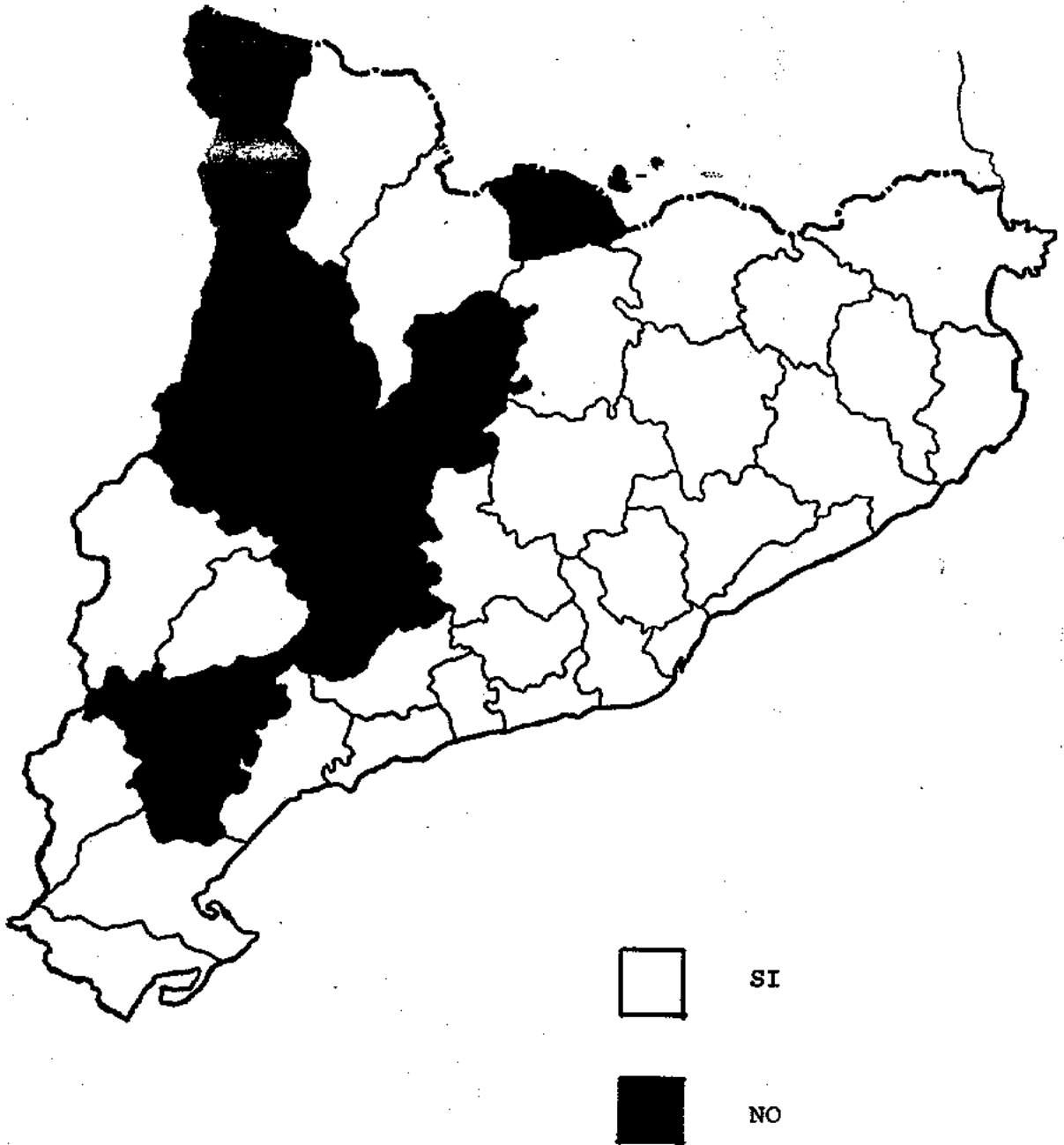

QUADRE 4.23: Alcaldies socialistes per comarques amb estructura orgànica del partit o sense ella.

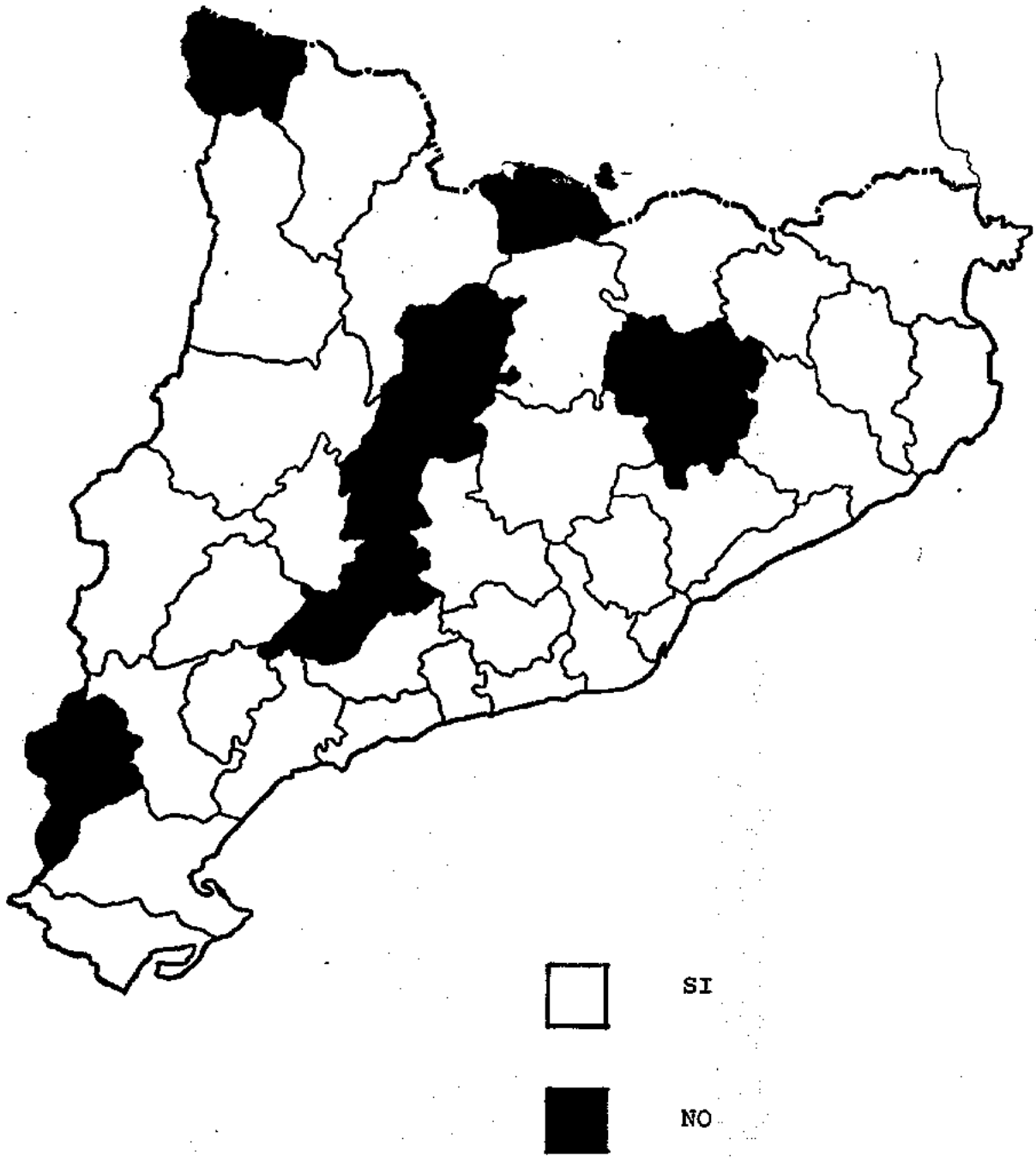
FED	COMARCA	ALCALDIES AMB AGR.		ALCALDIES SENSE AGR.	
		1979	1983	1979	1983
I	Alt Empordà	1	4	11	10
	Baix Empordà	1	1	0	2
	Gironès	1	2	1	3
	Selva	1	3	1	1
	Garrotxa	0	2	1	0
II	Maresme	2	6	3	2
III	Vallès Or.	2	7	2	3
IV	Vallès Oc.	5	7	0	1
V/VI/VII	Barcelonès	4	6	0	0
VII/XX	Baix Llob.	5	12	3	1
IX	Baix Penedès	1	3	2	2
	Alt Penedès	2	2	4	3
X	Garraf	2	1	0	1
XI	Berguedà	0	0	1	1
	Solsonès	0	0	0	0
	Bages	3	4	1	0
XII	Anoia	4	6	2	3
XIII	Osona	0	0	1	0
	Ripollès	2	2	1	0
XIV	Tarragonès	2	2	0	0
	Alt Camp	1	1	2	2
	Conca Barberà	0	0	0	0
XV	Baix Camp	1	3	0	3
	Priorat	0	1	2	2
XVI	Baix Ebre	1	5	0	0
	Montsià	3	4	1	0
XVII	Terra Alta	1	0	0	0
	Ribera Ebre	0	0	0	2
XVIII	Segrià	1	5	0	9
	Segarra	0	0	0	0
	Garrigues	1	2	0	4
	Urgell	0	1	0	0
	Noguera	0	2	0	2
	XIX	Pallars Sob.	0	3	2
XIX	Pallars Jus.	0	1	0	0
	Alt Urgell	0	1	0	0
	Cerdanya	0	0	0	0
	Vall d'Aran	0	0	0	0
Total		47	100	41	58

Nota: S'ha mantingut la numeració de les federacions del 1979.

ALCALDIES DEL PSC: 1979.

ALCALDIES DEL PSC: 1983.

4.6. Principals característiques sociològiques dels regidors socialistes: 1979 i 1983.

Les dades dels regidors electes en les eleccions municipals a Catalunya del 1979 i del 1983 van ésser obtingudes per la recopilació del Grup de recerca sobre èlites locals a Catalunya (13).

S'han pogut tractar pel que fa al 1979, 8104 regidors i pel 1983, 8066 regidors que representen el 99,70% i el 99,24% del total de regidors que componen els ajuntaments del Principat.

4.6.1. Representació municipal dels partits i Agrupacions d'electors.

La força electoral dels partits a nivell local ha variat sensiblement d'una elecció a l'altra. En el lapsus de temps de quatre anys, es constata la desaparició de la UCD, la crisi interna dels comunistes i la bipolarització en el mapa local entre socialistes i convergents.

QUADRE 4.24: Vots obtinguts pels partits: 1979, 1983 i 1987.

	1979	1983	1987
AP/CD	32.775	276.346	174.865
CC-UCD	360.040	-	-
CiU	506.270	737.774	991.855
ERC	103.338	84.838	74.728
PSC	719.944	1.170.585	1.150.769
PSUC	543.156	333.189	-
NPAR.	60.394	108.906	-
AGRUPS.	331.143	190.405	-
IC	-	-	313.445
CDS	-	-	94.509
Altres	-	-	256.606

Font: Anuari Estadístic de Catalunya, 1986, p.624.

1987: resultats provisionals.

IC inclou PSUC, PCC i ENE.

Altres inclou Agrups. i NPAR.

En primer lloc, cal veure que el PSC amb el 26,8% de vots (719.944) el 1979 obté el 11,3% dels regidors i el 8,8% d'alcaldes, mentre que CiU amb el 18,9% de vots (506.270) aconsegueix el 21,4% de representants en els municipis i el 23,0% d'alcaldies. Aquest desequilibri s'accentua el 1983, on els socialistes amb el 39,3% de vots (1.170.585) obtenen el 21,2% de regidors i el 16,7% d'alcaldes, mentre que la coalició nacionalista amb el 24,8% de vots (737.774) aconsegueix el 39,6% de regidors i el 46,1% d'alcaldies. Aquest desfase entre vot i regidor cal cercar-lo en el tamany de les pobla-

cions. Així es comprova que la implantació socialista se situa, en gran mesura, en les poblacions de 20 mil fins a més de 100 mil habitants, mentre que CiU centra la seva força, sobretot, en els municipis petits o mitjans, sense aconseguir penetrar en les grans poblacions.

El creixement de socialistes i convergents, en quatre anys, cal cercar-lo en la pèrdua de força de les Agrupacions d'electors que passen d'ésser la primera força a nivell municipal el 1979 amb el 42,50%, a ser la tercera el 1983 amb el 27,50%, sobretot, per la progressiva implantació dels partits arreu de Catalunya. Moltes d'aquestes Agrupacions s'integren en Convergència, essent el primer factor del seu creixement; el segon és la desaparició de la UCD, els efectius de la qual, un 15%, passen a formar part, en gran mesura, o de CiU o d'Aliança Popular. Els socialistes, per la seva banda, s'aprofiten de la crisi del PSUC i de la captació d'Agrupacions d'electors. El 1987, el PSC (1.150.769) es manté com la primera força electoral a nivell municipal però seguit d'un creixement de CiU (991.855) lligat a una davallada d'Aliança Popular i, en menor mesura, d'ERC. La coalició Iniciativa per Catalunya manté quasi els mateixos resultats que obtingué el PSUC en solitari en les anteriors eleccions.

QUADRE 4.25: Representació municipal dels partits i Agrupacions: regidors.

	1979	1983
PSC	11,30	21,30
PSUC	6,70	3,30
CiU	21,40	39,70
ERC	2,50	1,80
AP	0,20	5,60
CC-UDC	15,20	0,00
NPAR. *	0,30	0,10
Agrupacions	42,50	27,50
PCC	-	0,70
	n=8104	n=8066

* NPAR = Partits no parlamentaris. Aquest epígraf comprèn els següents partits: PSAN, BEC, N d'E, BEAN, PT, ORT, LCR i PCOC.

Si es desglossen les dades globals, i la comparació es realitza en l'evolució que ha sofert cadascun dels partits i Agrupacions de 1979 a 1983, per alcaldes i regidors segons el tamany del municipi, es torna a veure reflexat el creixement d'alcaldies (Quadres 4.25 i 4.26) socialistes i convergents, sobretot. El manteniment d'Esquerra Republicana, un fort creixement d'Aliança Popular i la pèrdua espectacular de les Agrupacions són les notes més significatives.

QUADRE 4.26: Nombre d'alcaladies del 1979 segons el tamany del municipi.

	PSC	PSUC	CIU	ERC	CCUCD	AP	ABRUP.
-250 hab.	0,33	0,00	3,51	0,22	3,95	0,11	9,97
250-2 mil	2,52	0,22	12,17	1,10	8,00	0,00	30,70
2-20 mil	3,84	1,64	6,80	1,21	0,99	0,11	8,55
20-50 mil	0,98	0,88	0,55	0,00	0,00	0,00	0,00
50-100 mil	0,55	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+100 mil	0,55	0,22	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00
Total (n=912)	8,77	3,18	23,03	2,64	12,94	0,22	49,22

QUADRE 4.27: Nombre d'alcaladies del 1983 segons el tamany del municipi.

	PSC	PSUC	CIU	ERC	AP	NPAP.	ABRUP	PCC
-250hab.	0,88	0,00	11,06	0,11	0,44	0,11	7,33	0,00
25--2mil	5,70	0,00	24,86	0,66	1,75	0,00	18,40	0,00
2-20mil	7,44	0,77	9,63	0,55	0,44	0,00	5,37	0,22
20-50mil	1,53	0,44	0,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
50-100mil	0,55	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+100mil	0,66	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total (n=913)	16,76	1,65	46,10	1,32	2,63	0,11	31,10	0,33

Aquestes dades es tornen a repetir pel que fa als regidors (Quadres 4.28 i 4.29) que mantenen la mateixa tònica dels alcaldes, encara que el creixement de CiU no és tan accentuat, ja que amb els alcaldes doblava el seu nombre, i en canvi el seu creixement de regidors, no és tant important.

QUADRE 4.29: Nombre de regidors del 1979 segons el tamany del municipi.

	PSC	PSUC	CIU	ERC	CCUCD	AP	NPAR.	AGR.
-250 hab.	0,17	0,00	1,81	0,14	2,07	0,06	0,00	5,01
250-2 mil	2,53	0,65	9,06	0,97	7,54	0,07	0,00	25,04
2-20 mil	5,20	3,12	8,36	1,15	4,31	0,07	0,21	11,09
20-50 mil	1,80	1,67	1,18	0,11	0,71	0,03	0,04	0,46
50-100 mil	0,81	0,70	0,46	0,03	0,29	0,00	0,01	0,00
+100 mil	1,07	1,03	0,39	0,07	0,50	0,00	0,00	0,04
Total (n=7.190)	11,58	7,17	21,23	2,47	15,42	0,23	0,26	41,64

QUADRE 4.29: Nombre de regidors de 1983 segons el tamany del municipi.

	PSC	PSUC	CiU	ERC	AP	NPOR.	AGR.	PCC
-250 hab.	0,45	0,20	5,41	0,06	0,36	0,08	3,90	0,00
250-2 mil	5,45	0,00	18,96	0,71	2,12	0,01	15,31	0,00
2-20 mil	10,25	1,34	11,91	0,98	2,51	0,00	7,56	0,36
20-50 mil	2,98	0,68	1,65	0,06	0,52	0,00	0,25	0,42
50-100 mil	1,17	0,41	0,50	0,06	0,18	0,00	0,00	0,01
+100 mil	1,58	0,64	0,48	0,00	0,28	0,00	0,00	0,00
Total (n=7.153)	21,88	3,47	38,91	1,87	5,97	0,09	27,02	0,79

La implantació municipal socialista per comarques se situa, en primer lloc en el Baix Llobregat (10,3% i 10%), seguit dels dos Vallès, Barcelonès, Maresme i Alt Empordà, encara que en aquestes cinc comarques tinguin fluctuacions percentuals diferents entre 1979 i 1983. Però, el conjunt d'aquestes sis comarques representava el 46,8% (1979) i el 41,5% (1983) del total, havent sofert, com es pot veure, una baixada d'un 5%.

Es pot apreciar, a més, que tant l'Anoia com l'Alt Penedès obtenen molt bons resultats el 1979, però que no tenen continuïtat quatre anys més tard; tot el contrari que el Segrià que passa del 2,4% al 6,7%.

El 1979 trobem quatre comarques sense presència socialista (Vall d'Aran, Segarra, Garrigues i Conca de Barberà),

d'aquestes només la Vall d'Aran continua, el 1983, sense presència municipal del PSC. Aquest fet és explicable ja que el partit socialista participa en candidatures conjuntes i no ho fa sota les seves pròpies sigles

QUADRE 4.30: Presència socialista municipal per comarques.

	1979	1983
Baix Llobregat	10,3	10,0
Barcelonès	7,6	5,9
Maresme	5,2	5,6
Vallès Occidental	8,0	6,6
Vallès Oriental	6,4	7,0
Alt Penedès	5,3	3,1
Garraf	2,0	2,1
Anoia	5,0	3,4
Bages	4,1	3,9
Berguedà	0,9	0,3
Osona	1,6	1,0
Gironès	3,5	3,3
Baix Empordà	2,3	2,6
Alt Empordà	9,3	6,4
Garrotxa	0,7	0,9
Ripollès	3,0	1,7
Cerdanya	0,5	0,3
Alt Urgell	0,1	0,7
Pallars Sobirà	1,8	1,2
Pallars Jussà	0,8	0,9
Vall d'Aran	0,0	0,0
Solsonès	0,2	0,1
Noguera	0,4	1,6
Urgell	0,9	1,2
Segarra	0,0	0,2
Segrià	2,4	6,7
Garrigues	0,0	3,1
Conca de Barberà	0,0	0,2
Alt Camp	1,4	1,0
Baix Penedès	3,5	2,7
Tarragonès	1,8	2,5
Baix Camp	2,2	3,1
Friorat	0,4	1,2
Ribera d'Ebre	0,2	1,3
Terra Alta	0,8	0,6
Baix Ebre	2,1	2,9
Montsià	2,6	1,9
	n=912	n=1717

4.6.2. Com són els regidors socialistes.

La representació socialista de regidors és, sobretot, masculina amb el 93% (1979) i el 90,70% (1983). En canvi, la presència de la dona està sub-representada en aquest segment. Cal dir que les dones tenen la seva màxima presència en les files del PSUC amb un 11% (1983).

QUADRE 4.31: Repartiment de regidors per sexe.

	1979	1983
Home	93,0	90,7
Dona	7,0	9,3
	n=912	n=1716

L'edat dels regidors del PSC se situa en el segment entre 25 i 44 anys (73,7%) el 1979, essent la representació més elevada en el segment 30-34 anys (24%), així com, el 1983, els regidors del partit més nombrosos se situen en el segment 30-34 anys (24,8%), però amb un fort increment de la franja d'edat de 25-29 anys que passa del 16,8% al 21,1%, i del sector de menys de 25 anys que puja un 9%.

El PSC es rejuveneix en baixar una categoria i situar-se la seva representació en el segment d'edat comprès entre els de menys de 25 anys i els 39 anys (76,7%). Es pot afirmar que

els representants locals del Partit són més jove després de quatre anys.

QUADRE 4.32: Grups d'edat dels regidors.

	1979	1983
65 i més anys	1,5	0,5
60-64	2,2	0,9
55-59	5,4	3,0
50-54	4,9	4,3
45-49	8,3	5,6
40-44	12,8	8,9
35-39	20,1	18,1
30-34	24,0	24,8
25-29	16,8	21,1
Menys 25	3,8	12,8
	n=911	n=1715

Els estudis dels regidors socialistes es mantenen en la franja dels estudis primaris. Que baixa lleugerament en passar del 43,8% (1979) al 40,4% (1983). Baixada que també es veu reflexada en els segments de Batxillerat Elemental que passa del 15,8% a 14,9%, i els universitaris que disminueixen quasi un 3% en quatre anys; mentre que Formació Professional i Batxillerat Superior pugen del 4,7% a 6,5% i del 8,1% a 12,8% respectivament, mantenint-se en un percentatge quasi igual als tècnics de grau mig (10,2% a 10,3%).

QUADRE 4.33: Estudis dels regidors del PSC.

	1979	1983
Est. primaris	43,8	40,4
Batx. Elemental	15,8	14,9
Form. Professional	4,7	6,5
Batx. Superior	8,1	12,8
Tec. Grau Mig	10,2	10,3
Títol Universitari	17,3	14,7
	n=676	n=1618

Per professions la franja més important és la representada pels obrers industrials amb el 29% (1979) i el 26,4% (1983), seguit dels empleats amb el 25,5% (1979) i el 20% (1983).

Hi ha una notable presència de tècnics superiors que passen del 14,6% al 16,6%, i de pagesos que tenen un fort creixement en ser la seva presència del 9,1% al 15,8%.

Si es comparen les professions amb els estudis es pot veure l'existència d'una relació entre uns i altres; per una banda, obrers industrials, pagesos, empleats i tècnics superiors, per l'altra, estudis primaris, batxillerat elemental i estudis tècnics de grau mig.

QUADRE 4.34: Professions dels regidors.

	1979	1983
Alt Func. - Directiu	0,9	1,1
Empresari	2,1	1,9
Autònoms-Comerç	3,6	2,8
Tècnics Superiors	14,6	16,6
Tècnics Mitjos	0,3	0,3
Quadres-Funcionaris	2,8	1,7
Ensenyament	6,4	7,1
Cler.-Art.-Esport	0,8	1,0
Empleats	25,5	20,0
Pagesos	9,1	15,8
Obrers Industrials	29,0	26,4
Obrers del Camp	0,6	0,4
Inactius	4,2	5,1
	n=858	n=1700

Els representants socialistes en els municipis de Catalunya són majoritàriament nascuts a Catalunya, tendència que ha crescut de 1979 a 1983, ja que han passat del 69% al 73,4%.

Per la seva part, els immigrants han baixat, passant del 29,9% al 25,7%, d'igual manera que els estrangers que han perdut el 0,2%. Els socialistes, mantenen entre els seus rengles una forta representació immigrada, comparativament a altres partits o Agrupacions d'electors.

QUADRE 4.35: Lloc de naixement dels regidors socialistes.

	1979	1983
Nascuts a Catalunya	69,0	73,4
Resta d'Espanya	29,9	25,7
Estranger	1,1	0,9
	n=817	n=1711

La presència geogràfica dels regidors, a nivell provincial, se centra primordialment a la província de Barcelona, encara que hagi sofert una baixada relativa, en passar del 56,3% (1979) al 48,9% (1983). Així mateix, el partit socialista perd en nombre de regidors a la província de Girona, de 21,9% a 17,8%. En canvi, a Tarragona el creixement d'electes locals és de quasi un 3%, i, sobretot, a Lleida on els regidors creixen quasi un 9%. Si bé aquesta creixuda és important, la presència municipal socialista se situa majoritàriament a la província de Barcelona ja que és on hi ha els nuclis de població més grans. Com ja hem vist, la presència d'alcaldes socialistes es troba en els municipis de 20 mil habitants o més.

QUADRE 4.36: Representació dels regidors per provincies.

	1979	1983
Barcelona	56,3	48,9
Girona	21,9	17,8
Lleida	6,8	15,7
Tarragona	15,0	17,6
	n=912	n=1717

S'observa que els regidors socialistes sobre el total segons el tamany del municipi, s'incrementa en quatre anys en totes les franges, situant-se el més fort creixement en els municipis de 250 a 2 mil habitants que passa del 2,5% al 5,5% i en els municipis de 2 mil a 20 mil habitants amb un creixement de 4,8%. Creixement explicable pel fet que el 1983, el nombre de regidors del partit socialista augmenta en 805, passant de 912 a 1717.

QUADRE 4.37: Regidors socialistes sobre el total segons el tamany del municipi.

	1979	1983
-250 hab.	0,2	0,5
250-2 mil	2,5	5,5
2-20 mil	5,1	9,9
20-50 mil	1,7	2,8
50-100 mil	0,8	1,1
+100 mil	1,0	1,5
	n=8104	n=8066

La presència socialista, per nombre de regidors, segons el tamany del municipi, cal cercar-la en la franja de poblacions de 2 mil a 20 mil habitants on se situa el segment majoritari amb el 44,8% (1979) i el 46,7% (1983). Aquesta franja també és la majoritària respecte dels alcaldes socialistes amb el 43,75% (1979) i el 44,40% (1983). Cal tenir en compte el nombre més reduït de regidors i alcaldes que formen part dels municipis de més de 100 mil habitants. Aquest fet fa que el nombre percentual sigui menor comparativament a altres franges de municipis de tamany més petit però amb un nombre total de regidors més elevat.

QUADRE 4.38: Regidors i alcaldes socialistes segons el tamany del municipi.

	1979		1983	
	Alc.	Reg.	Alc.	Reg.
-250 mil	3,75	1,6	5,2	2,3
250-2 mil	28,75	22,5	34,0	25,7
2-20 mil	43,75	44,8	44,4	46,7
20-50 mil	11,25	15,1	9,2	13,2
50-100 mil	6,25	6,9	3,3	5,2
+100 mil	6,25	9,0	3,9	6,9
	n=80	n=912	n=153	n=1717

Amb totes les dades analitzades es podria realitzar un dibuix dels trets característics del regidor-tipus socialista. Aquest regidor-tipus seria home, jove, amb estudis primaris o batxillerat elemental, nascut a Catalunya, de professió obrer industrial o empleat. Seria, a més, regidor de la província de Barcelona, representant d'un municipi d'entre 2 mil i 20 mil habitants de la comarca del Baix Llobregat. Però, a més, aquestes dades ens indiquen el progressiu assentament en càrrecs d'elecció pública de nivell local d'una franja important dels quadres intermedis del Partit. La composició sociològica dels regidors en el període 1979-1983, mostra l'accés i el posterior assentament en càrrecs de

responsabilitat de la generació formada políticament els anys seixanta. Aquest fet comporta uns problemes estructurals al PSC ja que en comptar amb una baixa afiliació, mal endèmic de tots els partits espanyols, el pas dels quadres intermedis a càrrecs de responsabilitat política ha deixat el PSC sense nexes d'unió entre la base i la cúpula del Partit.

4.7. Composició sociològica dels militants: principals característiques.

Aquest epígraf pretén analitzar la composició sociològica dels delegats assistents al III i IV Congressos del Partit, celebrats el maig de 1982 i el novembre de 1984 respectivament. El 51,52% dels delegats del III Congrés respongueren el qüestionari (237 delegats sobre 460) i el 74,73% (352 delegats sobre 460) ho feren en el IV Congrés. No es pretén realitzar l'anàlisi, a partir de la mostra de delegats ni de l'afiliació del partit, sinó més precisament del nucli representatiu del que s'anomena els militants del partit, ja que els delegats als Congressos representen més el cercle interior dels militants que no el conjunt de l'afiliació. Com afirma Maurice Duverger, "el militant és el membre actiu: els militants formen el nucli de cada grup de base del partit, sobre el que descansa la seva activitat essencial. (...) No són dirigents, sinó executants. (...) Comparat amb els membres, els militants apareixen en un nombre bastant petit. En cap partit semblen superar els segons a la meitat dels primers: quan arriben a la tercera o quarta part, el partit pot considerar-se com actiu. Així, es forma una oligarquia espontània en el si dels membres: la seva massa es deixa conduir passivament per un petit nucli de militants que assisteixen a les reunions i als Congressos, que participen en les eleccions dels dirigents, que proveeixen els quadres dirigents" (14). Com afirmen Cayrol i Ysmal, "les congrès des partis politiques constituent une instance particulièrement significative pour qui s'intéresse à la sociologie du militantisme. Ils rassemblent en effet, en un moment solennisé par la

culture politique de l'organisation, tous les animateurs du parti, considéré à ses cadres intermédiaires et représentants actifs de la base, qui tiennent à participer à ce "temps fort" de la vie de leur formation politique, où l'on définit la ligne du parti pour les mois et années à venir, où l'on désigne la nouvelle direction, où l'on dessine le visage du parti pour l'extérieur et pour les médias" (15).

No es pot, per tant, extrapolar les dades vers el conjunt de l'afiliació, sinó que cal mantenir-les en el marge representatiu de la militància, encara que no es pugui ben bé delimitar. Això no obstant, les dades resultants ens donen una visió fotogràfica en blanc i negre de la fisionomia real del partit i de la composició sociològica d'aquest nucli actiu. Com s'ha apuntat, "podem considerar, doncs, els delegats dels congressos com a significativament representatius del sector actiu del partit, del que li dona presència organitzada en la societat: es tracta probablement dels quadres intermedis i baixos del partit, de les persones amb més projecció interna i/o externa, etc.. En suma, es tractaria, com a mínim, d'una representativitat qualitativa" (16).

El III Congrés es reuní, el maig de 1982, tres mesos abans de les eleccions generals d'octubre que donaren el poder als socialistes a nivell estatal. Però també representa la superació de la profunda crisi que havia marcat la celebració del II Congrés de 1980. El IV Congrés tingué lloc al novembre de 1984, mesos després d'haver perdut les eleccions al Parlament de Catalunya. Fou el Congrés de la implantació del partit, que tingué com escull més important a superar la postura a decidir sobre el Referendum de l'OTAN.

4.7.1. Característiques socials.

Distribució per sexes.

El partit socialista és predominantment un partit masculí, amb el 89% i 88,4% sobre les dones (11%/11,6%). Aquesta subrepresentació de la dona en els Congressos socialistes, que no es correspon a la realitat de la societat catalana, tendeix a ésser superada paulatinament, però com es pot comprovar de manera molt feble.

Cal fer esment, en tot cas, que la representació de la dona en el si dels Congressos ve indicada per una quota mínima de representació que en el IV Congrés s'acosta bastant a les dades obtingudes, un 11,6% per un 12% de quota mínima marcada per l'article 59 dels Estatuts del Partit.

En el cas del PSC-Congrés (17), la dona tenia una representació superior, el 14,2%, de la posterior en el partit unificat.

QUADRE 4.39: Distribució per sexes.

	% PSC-C	% III	% IV
Homes	85,70	89,0	88,40
Dones	14,20	11,0	11,60
	n=436	n=237	n=352

Edat dels delegats.

Es un partit jove, ja que la franja d'edat més important se situa entre 30-39 anys (43,83% /43,10%). Però si afegim el nucli de menys de 30 anys (20% /22,13%) a la franja majoritària, representaria el 63,83% i el 65,23% del total de delegats.

En el PSC-Congrés la franja predominant se situa en els menys de 30 anys (56,9%), essent sociològicament un partit més jove que el partit unificat. Però si a aquesta franja se li suma 5 i 7 anys respectivament que són els anys transcorreguts des de la celebració del Congrés de novembre de 1977, ens trobem, precisament, amb la franja preeminent en el partit posteriorment unificat. El PSDE (18), en els Congressos celebrats el 1979, manté, per la seva banda, una franja d'edat jove majoritària entre 21 i 35 anys. El partit socialista francès (19) en un període estudiat que abarca 8 anys i quatre congressos, mostra una certa estabilitat en situar la majoria dels seus membres en la franja 30-39 anys, produint-se un fort descens, quasi la meitat en la franja de menys de 30 anys. Els altres segments es mantenen estables al llarg del període.

QUADRE 4.40: Distribució per edats.

	% III	% IV
Menys de 30 anys	20,00	22,13
30-39 anys	43,83	43,10
40-49	20,85	22,41
50-59	9,36	9,76
Més de 60 anys	5,96	2,59
	n=236	n=348

	% PSC-C
Menys de 30 anys	56,90
31-40 anys	29,03
41-50 anys	9,45
51-60 anys	3,46
Més de 60 anys	1,15
	n=434

PSOE	2B C	C. Ex.
Menys de 21 anys	1,70	0,20
21-35 anys	61,80	52,00
36-50 anys	22,30	31,10
51-65 anys	18,80	11,10
Més de 65 anys	2,40	4,00
No contesten	1,00	1,60
	n=296	n=350

PS	1973	1977	1979	1981
Menys de 30	31	16	16	8
30-39	27	40	42	45
40-49	23	26	24	29
50-59	12	12	13	11
Més de 60	7	6	5	7

Lloc d'origen.

Si el PSC-Congrés era predominantment representat per nascuts a Catalunya (84,5%), la unificació amb la Federació Catalana del PSOE i el PSC-Reagrupament, encara que aquest darrer es mantingui a uns nivells molt baixos de representació general en tot el Congrés, fa que en el partit baixi un 20% la presència dels nascuts a Catalunya. Proporció que es manté estable entre els nascuts a Catalunya i els nascuts a la resta d'Espanya entre 1982 i 1984. Aquesta estabilitat manté una preeminència majoritària de nadius en els dos Congressos.

QUADRE 4.41: Distribució per lloc d'origen.

	% PSC	% III	% IV
Nascuts estranger	1,10	2,10	1,15
Nascuts Catalunya	84,50	63,30	62,64
Nascuts resta Espanya	14,20	34,60	36,20
	n=435	n=237	n=348

La meitat dels nascuts fora de Catalunya del PSC-C hi estan plenament assentats, amb quasi 30 anys o més de presència en terres catalanes. Aquesta franja varia sensiblement en el partit unificat, essent el grup més important els immigrants que varen arribar a Catalunya des de fa 20 a 15 anys.

El grup que augmenta paulatinament és el darrer, període 1970 i després, que passa del 14,5% al 18,42% per arribar al 22,76% en el IV Congrés.

QUADRE 4.42: Immigrants: Períodes d'arribada a Catalunya.

	% PSC-C	% III	% IV
Abans de 1940	3,20	2,63	4,06
1940-1949	48,30	17,11	11,38
1950-1959	0,20	14,47	17,89
1960-1969	33,80	47,37	43,90
1970 i després	14,50	18,42	22,76
	n=62	n=76	n=123

Per Comunitats autònomes d'origen és Andalusia que forneix més immigrants al partit (41,4% /35,1%). No és gens estranya aquesta dada, tenint en compte el fet migratori en l'interior de l'Estat espanyol i l'onada migratòria dels anys seixanta, sense oblidar que Andalusia és la comunitat més gran. Però aquesta comunitat perd un 5,7% entre 1982 i 1984.

Astúries (6,9%/1,5%) és la comunitat que perd més presència entre els dos congressos, i també, però en menor quantia, Euskadi (2,3%/0,7%), Madrid (5,7%/4,5%) i els estrangers (5,7%/3,0%). En canvi, Aragó (6,9%/8,2%), Castella-La Manxa (5,7%/10,4%), Murcia (0%/3,7%) i València (3,4%/7,5%) són les comunitats que més creixen en representació.

QUADRE 4.43: Distribució per Comunitats Autònomes d'origen.

	% III	% IV
Andalusia	41,4	35,1
Aragó	6,9	8,2
Astúries	6,9	1,5
Balears	-	0,7
Canàries	-	0,7
Castella-La Manxa	5,7	10,4
Castella-Lleó	8,0	11,9
Euskadi	2,3	0,7
Extremadura	9,2	8,2
Galícia	3,4	3,0
Madrid	5,7	4,5
Murcia	-	3,7
Navarra	-	0,7
Rioja	1,1	-
València	3,4	7,5
Estranger	5,7	3,0
	n=87	n=134

Coneixament de la llengua catalana.

El següent quadre reafirma la integració de la immigració a Catalunya, a través de l'ús de la llengua catalana. El 4,74% del Grup IV (entén difícilment el català) de 1982, desapareix totalment dos anys més tard. Aquest fet és possible que s'expliqui per l'enquadrament d'aquest grup en la franja dels qui l'entenen però no la parlen, ja que l'agrupació dels tres darrers grups ens dona un 28,45% i 28,21%, força estable entre els dos Congressos.

El nombre de delegats que la parlen habitualment representa el 71,55% i el 71,79%; però cal recordar que els nascuts a Catalunya són majoritaris en el sí del partit. En el PSC-C el Grup I representava el 51,6% i els altres tres el 48,30%.

Comparant l'evolució d'aquestes dades i posant-les en relació amb els períodes d'arribada dels immigrants, es pot afirmar que existeix una progressiva adopció de la llengua catalana pels delegats immigrants.

QUADRE 4.44: Graus de coneixement de la llengua catalana.

	% III	% IV
Grup I (la parla habitualment)	71,55	71,79
Grup II (la sap parlar)	12,50	15,10
Grup III (l'entén, no la parla)	11,21	13,11
Grup IV (entén difícilment)	4,74	-
	n=232	n=351

Si ens fixem només en l'ús de la llengua catalana en el segment dels nascuts a la resta d'Espanya i a l'estranger, es comprova que el Grup I (la parla habitualment) era majoritari en el si del PSC-C (51,6%). En canvi, en el partit unificat aquesta franja va augmentar un 4,8% passant del 31,8% al 36,6% entre 1982 i 1984. Si bé, en el PSC-C i el III Congrés, el Grup IV (entén difícilment) era del 5% i del 12,9% respectivament, el 1984 havia desaparegut. Tot i l'augment de del Grup I, cal tenir en compte que les diferents franges es troben molt equilibrades en el partit unificat.

QUADRE 4.45: Immigrants: Coneixament de la llengua catalana.

	PSC-C	III	IV
Grup I (la parla habitualment)	51,6	31,8	36,6
Grup II (la sap parlar)	15,0	27,1	29,9
Grup III (l'entén, no la parla)	28,3	28,2	33,6
Grup IV (entén difícilment)	5,0	12,9	-
	n=60	n=85	n=134

Els qüestionaris que es van entregar als delegats del IV Congrés estaven en català o en castellà. El fet d'escollir una llengua o l'altra per contestar podia oferir-nos més dades sobre la temàtica de la llengua. En primer lloc, els delegats respongueren majoritàriament el qüestionari en català (76,4%) per un 23,6% en castellà. En segon lloc, es com-

prova que els nascuts a Catalunya responen de manera majoritària el qüestionari en català (89%) per un 11% en castellà. Però, i aquesta dada és significativa, el 56% dels nascuts a la resta d'Espanya i a l'estranger responen el qüestionari en català. Aquestes dades ens permeten entendre la desaparició del Grup IV sobre l'ús de la llengua catalana.

QUADRE 4.46: Llengua de resposta dels qüestionaris.

Llengua	IV
Català	76,4
Castellà	23,6
	n=352

QUADRE 4.47: Llengua de resposta per llocs d'origen.

IV		
Llengua	Nascut a Cat.	Resta Espanya
Català	89,0	56,0
Castellà	11,0	44,0
	n=352	

Nivell educatiu.

La primera constatació és que el partit manté un nivell educatiu elevat, representat per les franges d'universitaris i dels tècnics de grau mig, els quals sumen un 45%. En segon lloc, es comprova una pujada molt forta dels estudis primaris de 1982 a 1984, segurament de treballadors d'indústria no qualificats. De la mateixa manera, els Batxillerats elemental i superior baixen un 6%, igual que els tècnics sense títol, de 1982 a 1984. En el PSOE, la franja majoritària dels seus membres congressuals se situa en els estudis superiors, és a dir, universitaris i estudis tècnics superiors amb un 32,8% i 46,9%.

QUADRE 4.48: Distribució per nivells educatius.

	% PSC-C	% III	% IV
Estudis primaris	6,20	0,85	16,52
Estudis secundaris	14,90		
Batx. Elemental		16,70	8,41
Batx. Superior		18,03	12,91
Formació Professional	6,40	7,73	9,31
Est. Tècn. sense títol	12,80	11,16	7,51
Est. Tècn. grau mig	15,80	19,74	14,71
Títol universitari	33,30	25,75	30,63
Estudiants Univ.	10,30	-	-
	n=435	n=233	n=333

PSOE	28 C	C.Ex.
Cap estudi	1,7	1,7
Estudis primaris	13,5	10,3
Cultura general	6,1	6,9
Formació professional	6,4	7,4
Batxillerat elemental	12,5	11,7
Batxillerat superior	10,5	6,3
Estudis grau mig	15,9	18,3
Estudis superiors (Univ./Es.t.Sp)	32,8	46,9
Altres i no contesta	0,6	5,1
	n=296	n=350

Per estudis universitaris, Dret i Lletres/Periodisme són les dues franges més nombroses (60% /65%), aquest nombre elevat és explicable, en certa mesura, per la visió que hi ha de la política des d'aquestes carreres universitàries. Els ingeniers i arquitectes perden el 7% de representació entre 1982 i 1984. No es pot parlar aquí de la dicotomia Ciències/Lletres que ha marcat i mutilat el coneixement universitari, però sí que les carreres humanístiques estan sobre-representades.

QUADRE 4.49: Distribució per estudis universitaris.

	% III	% IV
Dret	20,00	23,89
Economia/Política	8,88	9,73
Lletres/Periodisme	40,00	41,59
Ingenier/Arquitectura	15,56	8,85
Ciències/Farmàcia	8,89	10,62
Medecina/Veterinària	6,66	5,38
	n=45	n=113

Creença religiosa.

Els no creients són majoria (58,82% /54,84%) en el partit, envers els altres grups, els quals representen el 41,18% i el 45,16%. El grup de no creients ha disminuït en un 4% de 1982 a 1984, d'igual manera que els creients. El partit socialista és predominantment laic en aquests moments, i és possible que la tendència, en posteriors congressos, inverteixi la relació majoritària. Pel que fa al PSOE els no creients són majoritaris amb el 67,9% i el 58,9%.

QUADRE 4.50: Pràctica religiosa.

	% III	% IV
Grup I (creients)	7,24	3,52
Grup II (practicants ocasionals)	7,24	7,92
Grup III (no practicants)	26,70	33,72
Grup IV (no creients)	58,82	54,84
	n=221	n=341

PSOE	28C	C.EX.
Indiferents i agnòstics	40,9	38,6
Ateus	27,0	20,3
Catòlics no practicants	19,6	17,4
Catòlics practicants	4,1	5,4
Cristians no catòlics	-	8,6
Altres idees religioses	3,4	1,4
No contesta	5,0	1,7
	n=296	n=350

Lloc de residència.

El lloc de residència dels delegats ens indica que la província de Barcelona és preeminent en els dos Congressos. Preeminència lògica pel pes demogràfic que representa i per la forta implantació del partit en ella, al contrari de les altres tres províncies catalanes. A més a més, la representa-

ció de la província de Barcelona augmenta en un 6% de 1982 a 1984.

QUADRE 4.51: Distribució per províncies de residència.

	% III	% IV
Barcelona	69,60	75,50
Girona	9,30	7,12
Lleida	10,50	7,41
Tarragona	10,50	9,97
	n=237	n=351

Per districtes de residència de Barcelona-ciutat, augmenten la seva presència congressual Ciutat Vella (+6,3%), Eixample (+7,1%), Gràcia (+7,5), Horta (+3%) i Sant Andreu (+3,9%). En canvi, baixen Sants (-7,4%), Les Corts (-5,5%), Nou Barris (-5%) i Sant Martí (-8,1%).

QUADRE 4.52: Distribució per districtes de residència de Barcelona.

Districte	III	IV
D1-Ciutat vella	14,9	21,2
D2-Eixample	-	7,1
D3-Sants/Montjuïc	29,8	22,4
D4-Les Corts	14,9	9,4
D5-Sarrià/St.Gervasi	4,3	2,4
D6-Gràcia	4,3	11,8
D7-Horta/Guinardó	6,4	9,4
D8-Nou Barris	8,5	3,5
D9-St Andreu	4,3	8,2
D10-St Martí	12,8	4,7
	n=47	n=85

Per comarques, el Barcelonès, el Baix Llobregat i el Vallès Occidental representen el 51,1% i el 57,89% de la representació congressual del partit. En aquest sentit, s'ha afirmat que "ahora, cal no oblidar que la implantació geogràfica dels partits es relaciona amb la seva caracterització social: la distribució dels grups socials en el territori no és homogènia i, per tant, una implantació socialment forta en un determinat sector es traduirà en alguna forma de desequilibri geogràfic" (20). Aquesta afirmació es veu corroborada si es compara la representació percentual del partit en els congressos amb el percentatge de la població.

Aquest quadre ens reafirma que la implantació dels delegats se situa de manera predominant en les zones urbanes, industrialitzades i amb una forta taxa d'immigració i, a la inversa, no té cap o molt poca presència en les zones predominantment rurals.

QUADRE 4.53: Distribució per comarca de residència.

	% III	% IV	Població
Anoia	0,80	0,86	1,30
Bages	3,80	2,29	2,50
Baix Llobregat	12,70	10,32	8,70
Barcelonès	27,00	36,68	40,90
Berguedà	0,40	0,57	0,70
Alt Camp	0,80	0,86	0,60
Baix Camp	2,50	2,00	2,10
Cerdanya	-	0,86	0,20
Conca de Barberà	0,40	0,29	0,30
Baix Ebre	1,70	1,43	1,10
Alt Empordà	3,00	2,29	1,40
Baix Empordà	0,80	0,86	1,40
Garrotxa	-	-	0,80
Garraf	1,30	1,72	1,20
Garrigues	0,80	0,86	0,40
Gironès	3,80	1,15	2,40
Maresme	5,50	3,72	4,50
Montsià	0,80	2,00	0,80
Noguera	0,80	0,29	0,80
Osona	1,30	0,86	1,90
Pallars Jussà	0,40	0,29	0,30
Pallars Sobirà	2,10	1,15	0,10
Alt Penedès	1,70	1,43	1,10
Baix Penedès	1,30	0,86	0,50
Priorat	-	0,57	0,20
Ribera d'Ebre	-	1,15	0,40
Ripollès	-	0,86	0,50
Segarra	-	0,86	0,30
Segrià	3,80	2,29	2,90
Selva	1,70	1,43	1,50
Solsonès	0,40	0,29	0,20
Tarragonès	2,50	1,72	2,50
Terra Alta	0,40	0,29	0,20
Alt Urgell	0,40	-	0,30
Urgell	1,30	1,43	0,60
Vall d'Aran	0,40	-	0,10
Vallès Occidental	11,40	10,89	10,50
Vallès Oriental	3,80	4,58	3,80
	n = 237	n = 349	

Situació professional.

Una primera aproximació a la situació professional dels delegats ens indica que aquests són predominantment actius. Aquesta dada es reafirma quan es compara amb el PSOE o el PSC-C.

Es comprova que existeix una tendència a la disminució dels no actius al llarg del temps en el si del socialisme català. Tendència progressiva que segueix un camí decreixent del 15,9% en el PSC-C, passant per un 16,3%, fins arribar al 9,86% del IV Congrés, és a dir, quasi un 7% menys en 7 anys.

QUADRE 4.54: Situació professional.

	% PSC-C	% PSOE (28)	% PSOE (C.Ex.)	% III	% IV
Actius	84,10	83,70	91,90	89,70	90,14
No actius	15,90	16,30	8,20	10,30	9,86
	n=423			n=233	n=345

Però, a més, el quadre següent ens mostra que els nascuts a Catalunya són majoritaris sobre els nascuts a la resta de l'Estat en la franja d'actius. Però, la diferència entre els dos congressos és pràcticament nul·la en les dues franjes.

QUADRE 4.55: Situació professional per lloc d'origen.

	% III		% IV	
	Actiu	No actiu	Actiu	No actiu
Nascut Cat.	56,70	6,00	55,90	6,10
Nascut Esp.	33,00	4,30	34,20	3,80
	n=233		n=345	

Els aturats, jubilats, estudiants i mestresses de casa representen un grup molt baix en el sí dels delegats. Els aturats que és el grup més elevat d'aquesta franja, baixa un 3% de 1982 a 1984. els estudiants fortament representats en el PSD-C (11,5%), quasi desapareixen en el partit unificat.

Es possible cercar-hi dues interpretacions. La primera, seria el seu enquadrament en les Joventuts del Partit i la segona seria que amb el temps hagin engrossat el nombre de titolats universitaris.

El baix nombre de mestresses de casa és degut, amb tota probabilitat, al canvi operat en la societat catalana i l'accés de la dona al món del treball.

La dada significativa és la que fa referència a la franja de càrrecs d'elecció pública i de designació que és la més nombrosa (40,34%/44,35%) després dels actius (48,50%/44,93%). Si la diferència entre els dos segments era del 8,16% el 1982, dos anys més tard aquesta diferència era mínima.

QUADRE 4.56: Situació professional.

	% PSC-C	% PSOE (28)	% PSOE (C.Ex.)	% III	% IV
Actius	84,10	83,70	91,90	48,50	44,93
Prof. Partit/Sind.	-	-	-	0,86	0,87
Càrrec Elec./Desig.	-	-	-	40,34	44,35
Aturats	3,00	-	-	6,87	3,48
Estudiants	11,50	5,40	1,90	1,72	2,34
Jubilats	1,10	3,40	4,20	1,29	2,32
Mestresses Casa	-	1,00	0,80	0,43	1,74
	n=423			n=233	n=345

La situació socio-professional dels delegats ens posa en relació amb els nivells educatius. però, a diferència del PSC-C que tenia una presència del 21,20% en el món del treball, el partit unificat eixampla aquesta franja amb un 27,84% el 1984, per una banda, per l'augment de pagesos (un 2% més) i, per l'altra, per l'augment de treballadors d'indústria no qualificats (un 6,54% més el 1984). El partit socialista manté les característiques del PSC-C, és a dir, ser un partit amb una forta component d'assalariats i de professions liberals que representen les dues terceres parts d'aquesta franja.

En el Partit Socialista francès existeix una homogeneïtat en les professions dominants en el si del partit, essent majoritari el segment compost pels quadres superiors, els professors universitaris, els professors i els quadres intermitjos. Pot semblar, a la vista de les dades, que aquesta homogeneïtat es trencà el 1979, però cal recordar que en el qüestionari

d'aquell Congrés els delegats no havien d'expressar explícitament la seva professió. Aquesta fou reconstruïda de manera indirecta i a posteriori, com així queda esmentat per Dayrol i Ysmal (21).

Si la comparació es realitza a nivell de partits socialistes europeus (22), es comprova una preeminència d'obrers manuals en el sí del PSOE, del PSI i del SP. En canvi, el PS i el SPD, tenen aquesta preeminència en els oficinistes. En tot cas, cal recordar que aquest quadre fou realitzat abans que el PSOE, el PS i el PSI fossin en els governs; la qual cosa en quadres posteriors ens mostraria, molt probablement, una variació substancial de la composició dels membres en el sí dels partits esmentats.

QUADRE 4.57: Situació socio-professional.

	PSC-C	III	IV
Prof. liberals i directius	7,10	23,90	23,23
Petits empresaris, treb. autònoms	6,60	8,85	5,81
Pagesos	1,10	3,54	3,23
Empleats i serveis	24,90	18,58	23,87
Tècnica i func. superiors	7,90	5,31	1,94
Tècnics i func. intermedis	24,20	18,58	10,98
Treb. indústria qualificats	9,30	7,08	8,39
Treb. indústria no qualificats	11,90	13,27	19,35
Altres	2,70	0,88	3,23
No contesten	11,90	-	-
	n=436	n=113	n=155

PS	1973	1977	1979	1981
Agricultor	1,0	2,0	1,0	2,0
Empresari	3,5	2,0	2,0	1,5
Prof. liberals	9,0	4,0	6,0	5,0
Quadres superiors	19,0	19,0	9,0	17,0
Prof. universitaris	19,0	24,0	19,0	25,0
Ensenyants	6,0	12,0	11,0	5,5
Quadres intermedis	20,0	16,0		26,0
Empleats	8,0	9,0	> 32,0	5,0
Obrers	3,0	5,0	5,0	5,0
Estudiants	8,0		2,0	1,0
Inactius	3,5	> 6,0	2,0	6,0
Altres/No contesta	-	1,0	11,0	1,0

Font: Cayrol, R.- Ysmal, C., "Les militants du PS originalités et diversités", *Projet*, núm.165, mai 1982, p.574.

El nivell de renda es correspon, en certa mesura, a la situació socio-professional dels delegats. Cronològicament els nivells de renda han augmentat, sobretot la darrera franja. Si posem en relació aquest quadre amb els càrrecs d'elecció es pot comprovar que l'augment és degut a aquests i no tant a la situació socio-professional general del Partit.

QUADRE 4.58: Nivells de renda (en mil pts. mensuals).

PSC-C	III	IV
Menys de 30: 38,5	Menys de 40: 13,40	Menys de 70: 16,03
30-60: 43,3	40-70: 41,00	70-100: 37,32
60-90: 8,4	70-100: 21,90	100-200: 37,32
Més de 90: 1,8	Més de 100: 23,70	Més de 200: 9,33
No contesten: 7,7		
n=436	n=224	n=343

4.7.2. Les experiències polítiques dels delegats.

Any d'afiliació al PSC.

El 1982 existia un predomini absolut dels delegats afiliats al partit a la seva fundació el 1978, un 81,9%. En canvi, el 1984, es manté la majoria de presència de fundadors de 1978 en un 57,97%, però baixa un 24%, cal considerar l'augment dels delegats ingressats el 1982 i 1983 que representen el 20,57%. Això ens indica la forta eclosió del partit després de les eleccions generals d'octubre del 1982 i la seva representació en el sí del IV Congrés. Cal recordar que els afiliats no són electors i elegibles si es donen d'alta quan el Congrés està convocat, ja que el cens del Partit es tanca per poder confeccionar la representació congressual.

QUADRE 4.59: Any d'afiliació al partit.

	III	IV
1978	81,90	57,97
1979	5,17	8,41
1980	6,47	4,93
1981	5,71	5,51
1982	1,29	10,43
1983	-	10,14
1984	-	2,61
	n=232	n=345

Origen per partits fundadors.

El nombre de delegats que provenen d'un origen socialista baixa un 12% en dos anys. El que ens indica l'obertura del partit a la seva esquerra, però, sobretot, s'aprofita de la crisi profunda que pateix el PSUC.

QUADRE 4.60: Distribució per origen socialista.

	III	IV
Si	75	63,28
No	25	36,72

Un nombre majoritari de delegats nascuts a Catalunya prové del socialisme, però, tammateix, també són majoria els qui no provenen d'ell. Si en el primer cas la diferència amb els immigrants és del 20%, en el segon aquesta es redueix a tan sols un 6%.

Entre els nadius els qui provenen del socialisme doblen els qui no venen d'ell. En canvi, en la franja dels immigrants, la diferència és d'un 6% pels primers sobre els segons. Això ens indica una major tradició socialista en el sí dels nascuts a Catalunya que no en els nascuts fora del Principat.

QUADRE 4.61: Origen socialista per lloc de naixement.

	IV	
	SI	NO
Català	41,60	21,30
Immigrat	21,60	15,40
	n=305	

L'origen socialista per edats dels delegats ens mostra que la provenença originària d'alguna branca socialista se situa en les franges que, en raó de l'edat, pogueren participar en la vida política dels partits anteriors a la unificació, només un 1,7% es troba entre els menors de 25 anys, però el gruix de la representació se situa entre els 26 i els 55 anys de manera molt esglaonada, essent el grup més nombrós el representat pel segment d'edat entre 26 i 40 anys amb el 38,2%.

QUADRE 4.62: Origen socialista per grups d'edat.

IV

Edat	Si	No
Menys 25 anys	1,7	7,0
26-30	11,3	8,3
31-35	14,3	6,6
36-40	12,6	7,0
41-45	7,3	5,3
46-50	7,3	2,0
51-55	4,0	0,7
56-60	2,3	-
61-65	1,0	-
66-70	1,0	-
Més de 70	0,5	-

n=301

El PSC-Congrés és majoritari entre els tres partits fundadors, en una proporció de 2 a 1 amb la FC del PSOE, i de 7 a 1 amb el PSC-Reagrupament. Aquesta proporció ens corrobora d'altres en el mateix sentit que ja han estat vistes en altres epígrafs d'aquest estudi.

QUADRE 4.63: Distribució per partits fundadors.

IV	
PSC-C	59,22
PSC-R	8,94
FC PSOE	31,84
	n=179

El PSC-C és predominantment un partit amb una representació de membres nascuts a Catalunya i la FC del PSOE ho és, per la seva part, de nascuts a la resta d'Espanya. La relació nadiu/immigrat en el PSC-C és de 7 a 1; en el PSC-R és de 2 a 1, i en la FC del PSOE de 1 a 2. Els diferents predominis dels partits fundadors per lloc d'origen es correspon bastant a l'esquema general que es té d'ells.

QUADRE 4.64: Partits fundadors per lloc d'origen.

IV	Nasc. Cat.	Nasc. Esp.
PSC-C	51,95	7,26
PSC-R	6,15	2,80
FC PSOE	10,05	21,79
n=179		

Afiliació a partits polítics altre que el PSC.

L'anterior afiliació dels delegats, sense tenir en compte els tres partits fundadors, PSC-C, PSC-R i FC del PSOE, és majoritària el 1984 amb el 65,78% i minoritària el 1982 amb el 21,98%.

Cal pensar, en aquest sentit, per trobar una explicació en l'afiliació a partits que conformaven l'espai socialista. Però no tota l'explicació es desprèn d'aquesta primera aproximació, cal tenir en compte tots aquells delegats que provenen d'altres partits. La forta pujada el 1984, quasi un 44%, cal cercar-la també en la crisi d'altres partits catalans, sobretot del PSUC, i àlhora en l'apertura del partit després de les eleccions generals d'octubre de 1982 i la superació de la crisi de 1980.

QUADRE 4.65: Distribució per anterior afiliació (sense comptar els tres partits fundadors).

	III	IV
Si	21,98	65,78
No	78,02	34,22
	n=232	n=339

S'ha triat diferents èpoques que agrupin segments cronològics significatius per emmarcar l'afiliació anterior a partits polítics altre que el PSC: 1) el període anterior a la guerra civil, 2) el període de postguerra fins a la vaga dels tramvies de 1956 i la sortida paulatina de l'autarquia, 3) el tercer segment finalitza amb el maig del 68, 4) el quart parteix d'aquest darrer fet fins la mort del general Franco, 5) el cinquè comprèn l'eclosió pre-democràtica fins la Constitució de 1978 i 6) el darrer abarca de 1979 fins a 1984, és a dir, el període de normalització democràtica.

El nombre de delegats afiliats abans de la guerra disminueix d'un 2% de 1982 a 1984. Els delegats de la postguerra són un nombre baix però estable. En canvi, la franja 1976-1978 és la majoritària tant el 1982 com el 1984, però un 10% superior el 1984. Per la seva banda, els delegats afiliats el 1979 i després baixen un 12% en dos anys, augmentant un 5% la franja de 1969-1975. Es desprèn d'aquestes dades que l'experiència històrica dels delegats se situa sobretot en l'eclosió pre-democràtica i una franja que ocupa el post-maig del 68 fins a la mort del general Franco.

QUADRE 4.66: Inici d'any d'afiliació a un partit polític, altre que el PSC (PSC-PSOE).

	III	IV
1925-1939	3,90	1,96
1940-1956	1,70	1,96
1957-1968	6,50	5,39
1969-1975	22,50	27,45
1976-1978	51,10	61,27
1979 i després	14,30	1,96
	n=231	n=204

Per franges d'edat es comprova que l'afiliació majoritària de 1976-1978 es nodreix de la suma de menys de 30 anys i de 31-40 anys, tant el 1982 com 1984, però cal eixamplar-la també a aquells que havien estat afiliats a algun altre partit polític el 1969-1975, els quals tenen una forta presència en el sí del IV Congrés.

QUADRE 4.67: Distribució per grups d'edat i inici d'anys d'afiliació a un partit polític, altre que el PSC (PSC-PSOE).

III	-30	31-40	41-50	51-60	+60
1925-1939	-	-	-	0,40	3,04
1940-1956	-	-	0,40	0,40	0,80
1957-1968	-	2,10	2,20	1,30	0,90
1969-1975	6,50	10,50	4,80	0,40	-
1976-1978	14	23,20	7,90	5,70	0,40
1979-1982	4	8,30	2,20	-	-
	n=229				

IV	-30	31-40	41-50	51-60	+60
1925-1939	-	-	-	0,50	1,49
1940-1956	-	-	0,50	1,49	-
1957-1968	0,99	2,99	0,99	-	0,50
1969-1975	7,96	10,95	4,98	0,99	0,50
1976-1978	13,93	22,89	7,46	3,98	0,50
1979-1984	0,99	0,50	0,50	-	-
n=201					

Assistència als Congressos del Partit.

Els delegats congressuals són presents de manera majoritària en d'altres Congressos del partit, un 59,98% el 1982 i un 61,85% en el IV. Aquest fet ens demostra que els delegats als Congressos són afiliats actius del partit.

QUADRE 4.68: Distribució per assistència a Congressos anteriors.

	III	IV
Si	58,98	61,85
No	42,02	38,15
	n=188	n=346

Per assistència en nombre de Congressos del partit cal pensar en dos nuclis diferent, el de militants i el de dirigents del partit. En el primer supòsit, cal col·locar els delegats que han assistit a un Congrés (33,49%), repartint-se de forma majoritària en dos i tres Congressos amb el 28,30% i 21,70% respectivament. El nucli que representa el 16,31% d'assistència a tots els Congressos, podria representar, en gran mesura, el nucli dirigent del partit.

QUADRE 4.69: Distribució per nombre de Congressos assistits.

IV	
Un congrés	33,49
Dos congressos	28,30
Tres congressos	21,70
Quatre congressos	16,51
	n=212

Escales esquerra-dreta.

Els delegats del IV Congrés s'havien de posicionar en l'Escales esquerra-dreta entre els valors de 1 a 10, és a dir, entre l'extrema-esquerra (1) i l'extrema-dreta (10). El posicionament dels delegats se situa, realitzant la mitjana, en un 2,62 que estaria entre l'esquerra i el centre-esquerra. Si ens fixem en la franja majoritària, aquesta se situa en el 3 amb un 41,80% de respostes, que estaria més proper al centre-esquerra que no a l'esquerra pura de l'Escales.

QUADRE 4.70: Posicionament dels delegats en l'Escaia esquerra-dreta.

IV	
1	17,40
2	25,50
3	41,80
4	12,10
5	1,40
6	1,10
7	0,00
8	0,40
9	0,40
10	0,00
	n=282

> promig = 2,62

Nota: Les puntuacions 8 i 9 s'han de prendre coma errors sistemàtics.

Escaia simpatia-antipatia.

Els delegats del IV Congrés hagueren de puntuar una Escaia de diferents partits polítics, col·locats per ordre alfabètic, de 0 (molta antipatia) a 10 (molta simpatia).

Cal distingir dos blocs en aquest apartat, els partits que obtingueren més puntuació tant en la simpatia com en l'antipatia. En primer lloc, per simpaties, se situa el PSOE (9,16), seguit del PSUC (5,08) i en tercer lloc Euskadiko Ezquerria (4,84).

En segon lloc, per antipaties, se situa en primer lloc Aliança Popular (0,30), Herri Batasuna (0,99) i UCD (1,09). Cal constatar que Convergència (CDC), partit antagonista als socialistes catalans, se situa en quart lloc amb 1,77. El fet que HB sigui el segon en antipaties cal explicar-ho pel problema basc i la identificació dels postulats d'aquesta coalició amb ETA.

Per simpaties, cal assenyalar que si bé el PSOE és qui obté una puntuació més elevada, propera a la màxima, el segon partit és el PSUC, la qual cosa no es tradueix ni en la puntuació del PCE ni del PCC, i que EE sigui el tercer partit en aquest ordre és, en certa forma, explicable per l'admiració vers la coalició basca, i pels seus líders representatius.

QUADRE 4.71: Posicionament dels delegats en l'escala antipatia (0) - simpatia (10) envers els següents partits.

Partits	IV
AP	0,30
CDC	1,17
CDS	2,84
EE	4,84
ERC	1,99
HB	0,99
N d'E	2,56
PCC	3,07
PCE	3,66
PNV	1,47
PRD	1,32
PSOE	9,16
PSUC	5,08
UCD	1,09
UDC	1,22

En els diversos factors en la presa de decisions del delegat, la consciència individual, agrupant Molt pes i Bastant pes, representa el 84,83%; el vot de l'Agrupació, realitzant la mateixa agrupació anterior, suma el 93,80%; en canvi, l'opinió del dirigent, segons els delegats, no té cap influència a l'hora de prendre una decisió, ja que Poc i Algun pes sumen el 70,08%.

Si tenim en compte que, per una banda, el vot de l'Agrupació, del qual el delegat és el representant i mandatari, té un pes important (93,80%), per l'altra, la consciència individual no té, en principi, cap incidència en la presa de decisions ja que les votacions congressuals importants es realitzant per mandats i pel Cap de Delegació. En canvi, l'opinió del dirigent pot fer variar el vot, en alguns casos, de les delegacions i, per tant, el seu pes minoritari i minimitzat pels delegats no respon ni a la realitat ni a la importància d'aquests sobre els delegats.

QUADRE 4.72: Diversos factors en la presa de decisions del delegat.

IV	Consciència individual	Vot Agrupació	Opinió del dirigent
Molt pes	40,59	62,70	4,01
Bastant	42,24	30,10	25,91
Algun	11,88	5,31	44,53
Poc	5,28	1,89	25,55
	n=303	n=319	n=274

Afiliació sindical.

Els delegats del III Congrés estaven majoritàriament afiliats a un sindicat, el 72,65% contra el 27,35%. Més de les tres quartes parts dels delegats tenia la doble afiliació al partit i a un sindicat.

QUADRE 4.73: Afiliació sindical.

III	
Si	72,65
No	27,35
	n=223

Aquesta afiliació sindical (72,65%) és predominantment uge-
tista amb el 95,33%, la qual es correspon amb les dades del
PSC-C, ja que el ventall de delegats membres d'un altre
sindicat que no fos la UGT se situava quasi a un mateix
nivell. Cal recordar que estatutàriament, el partit socialis-
ta indicà de manera clara l'afiliació sindical en la UGT a
partir del III Congrés de 1982, per tant encara es mantenia
una situació que contemplava l'afiliació al sindicat socia-
lista com a "opció sindical" del partit, la qual cosa no es
donava en el cas del PSC-C.

QUADRE 4.74: Afiliació sindical dels delegats.

	PSC-C	III
CCOO	4,10	0,66
UGT	73,30	95,33
U. Pag.	0,30	3,33
USO	3,00	-
CNT	1,50	-
STAC	1,80	-
USTEC	12,40	-
Altres	0,80	0,66
	n=266	n=150

En el IV Congrés la pregunta se centrava exclusivament en l'afiliació sindical en la UGT. El 61,79% dels delegats estaven afiliats al sindicat socialista, 33 menys que els afiliats a la UGT el 1982 entre aquells delegats.

Cal retener, no obstant això, que les dues terceres parts dels delegats tenen la doble afiliació en el partit i el sindicat.

QUADRE 4.75: Afiliació sindical a la UGT.

	IV
Si	61,79
No	38,21
	n=335

Si els nadius són majoritaris sobre els immigrants afiliats a la UGT d'un 2%, en canvi, els nascuts a Catalunya sobrepassen en 21 punts els nascuts a la resta d'Espanya pel que fa a la no afiliació al sindicat socialista. Per franges, els nadius afiliats només superen en un 2% als nascuts en el Principat no afiliats. Però, per la seva banda, els immigrants afiliats superen en un 21% els no afiliats. Es pot afirmar que existeix una tendència més forta a la doble afiliació Partit/Sindicat en els nascuts a la resta d'Espanya que en els nadius.

QUADRE 4.76: Afiliació a la UGT per lloc d'origen.

Origen/Sindicat	IV	
	Sí	No
Nascut a Catalunya	31,9	29,6
Nascut resta d'Espanya	29,9	8,7
	n=335	

QUADRE 4.77: Afiliació a la UGT per partits fundadors.

IV	Sí	No
PSC-C	64,7	35,3
PSC-R	40,0	60,0
FC PSOE	89,3	10,7
	n=174	

Per partits fundadors es comprova que la FC PSOE és majoritària en l'afiliació sindical en la UGT amb el 89,3%, superant el PSC-R d'un 49% i al PSC-C en quasi un 25%. En canvi, el PSC-R té el nombre percentual més elevat de no afiliats (60%) seguit del PSC-C amb el 35,3%. Es pot afirmar que la Federació catalana del PSOE té una forta tendència a la doble afiliació Partit/Sindicat.

Només el 26,7% dels delegats del IV Congrés declara estar afiliat a la UGT i té, a més, un càrrec de responsabilitat en el sí del sindicat socialista. Es a dir, representa una quarta part dels afiliats, essent la resta, un 73,3% d'afiliats sindicals sense càrrec.

QUADRE 4.78: Càrrec sindical de la UGT.

IV	
Sí	26,70
No	73,30
n=191	

Els immigrants tenen majoria de càrrecs sindicals (36,4%) que els nascuts en el Principat (18,4%). Els qui no tenen càrrec sindical representen el 81,6% de nadius i el 63,6% d'immigrants. La diferència per franges és d'un 63% en els nascuts a Catalunya, per un 26% en els immigrants, favorable als qui no tenen càrrec. Però, es pot afirmar que els immigrants són majoritaris en la distribució de càrrecs sindicals, reafirmant la tendència general apuntada en els quadres anteriors.

QUADRE 4.79: Càrrec sindical de la UGT per lloc d'origen.

IV	Si	No
Nascut a Catalunya	18,4	81,6
Nascut resta Espanya	36,4	63,6
n=191		

Es comprova que la FC del PSOE és majoritària amb el 34% de càrrecs sindicals sobre el 10% del PSC-C i el 16,7% del PSC-R. Les diferències entre càrrec i no càrrec sindical per partits fundadors és favorable a la FC del PSOE amb un 29% de diferència només, pel 80% del PSC-C. Es pot afirmar, per tant, que la FC del PSOE és majoritària per càrrecs en la UGT. Aquestes dades acumulades amb els altres quadres ens mostren una tendència que es dibuixa en la relació immigrat/FC del PSOE amb el sindicat UGT.

QUADRE 4.80: Càrrec sindical de la UGT per partits fundadors.

IV		
Partit/Càrrec	Si	No
PSC-C	10,0	90,0
PSC-R	16,7	83,3
FC PSOE	34,0	66,0
n=113		

Càrrecs de Partit.

El 79,38% dels delegats del IV Congrés tenien càrrec de responsabilitat en el si del partit, i només el 20,62% no tenien cap tipus de càrrec de responsabilitat. Aquesta dada ens confirma que els delegats assistents són els membres actius del partit, ja que representen les quatre cinques parts dels delegats. A més, es comprova l'existència d'una sobre-representació de càrrecs dirigits, que no cal confondre amb el nucli bàsic dirigent del partit.

QUADRE 4.81: Responsabilitat dins del partit.

IV	
Sí	79,38
No	20,62
	n=320

El nombre més important de delegats amb càrrec del partit se situa, tant el 1982 com el 1984, en la franja de la Comissió Executiva d'Agrupació (50,2%/ 46,3%). Aquesta dada és lògica si tenim en compte que les delegacions congressuals es formen en el si de les Agrupacions del partit, nucli de base d'enquadrament de l'afiliació. Cal recordar que els membres de la Comissió Executiva del Partit i del Consell Nacional no electes són membres del Congrés amb veu però sense vot (art. 29 dels estatuts).

QUADRE 4.82: Càrrecs del partit.

	III	IV
Comissió Executiva partit	-	2,45
Consell Nacional	8,16	7,90
Comissió Executiva Federació	17,14	16,08
Consell Federació	20,49	27,25
Comissió Executiva Agrupació	50,20	46,32
	n=245	n=367

Nota: El nombre de respostes és més elevat que 100 pels múltiples càrrecs de partit permesos.

A diferència del càrrec sindical de la UGT, en aquest cas, és la franja de nascuts a Catalunya (43,2%) qui està majoritàriament representada per càrrecs de responsabilitat en el sí del partit. Els nadius superen els nascuts a la resta de l'Estat en un 15%. Tenint aquests un 27,3% de càrrecs de responsabilitat en el sí del Partit.

QUADRE 4.83: Càrrecs del partit per lloc d'origen.

	IV	
	Si	No
Nascut a Catalunya	43,20	18,80
Resta d'Espanya	27,30	10,80
	n=352	

Els provinents del socialisme són majoritaris amb un 48,2% per un 24,2% que tenen càrrec del partit però no provenen del socialisme. Els qui provenen del socialisme però no tenen càrrec representen el 15,1% i els qui no tenen un origen socialista i no tenen càrrec del partit són el 12,5%.

Per tant, aquells delegats que provenen del socialisme són majoritaris en la distribució de càrrecs de responsabilitat dins del partit. Es podria pensar que les possibilitats d'obtenció d'un càrrec de responsabilitat és més elevada en la franja representada per aquells que provenen del socialisme que no en els altres.

QUADRE 4.84: Origen socialista per càrrec de partit.

IV		
Origen/Càrrec	No	Si
Si	15,10	48,20
No	12,50	24,20
	n=305	

Per partits fundadors és el PSC-C, amb un 79,2%, qui té majoria de càrrecs de partit, avançant només en un 2% la FC del PSDE. A diferència dels càrrecs en el sí de la UGT, favorable a la FC del PSDE, en aquest cas, és el PSC-C qui té una preeminència en el sí del partit, però matitzada per la forta presència de la Federació

QUADRE 4.85: Partits fundadors per càrrec de partit.

IV	No	Si
PSC-C	20,8	79,2
PSC-R	43,8	56,3
FC PSOE	22,8	77,2
	n=179	

El 16,75% dels delegats té un doble càrrec en el partit i en el sindicat socialista, el 61,25% que representa la franja majoritària, té càrrec en el partit i el 9,95% té càrrec només en el sindicat, essent el 12,05% els qui no tenen cap dels dos càrrecs. Són majoritaris els qui només tenen un càrrec, més gran en el cas del partit, però és significatiu el percentatge de delegats amb doble càrrec, la qual cosa suposa tenir responsabilitat, a diferents nivells, en dues organitzacions.

QUADRE 4.86: Càrrec de partit per càrrec sindical de la UGT.

IV		
Partit/ Sindicat	Si	No
Si	16,75	61,25
No	9,95	12,05
	n=191	

Càrrecs d'elecció pública.

La franja majoritària dels delegats amb càrrec d'elecció pública se situa en els Regidors/Diputats Provincials, el 1982 i el 1984, amb el 83,16% i 83,7% respectivament. Percentatge que, com es veu, es manté estable en els dos Congressos.

Quant als altres càrrecs, els alcaldes i parlamentaris de Catalunya perden un 1% cadascú en dos anys i els membres de les Corts Generals augmenten quasi un 1%.

En definitiva, la majoria de delegats amb càrrec d'elecció pública se situa en la representació local, la qual cosa és lògica, en certa manera, pel número de regidors i alcaldes de possible elecció a Catalunya i per la implantació del partit socialista.

QUADRE 4.87: Càrrecs d'elecció pública.

	III	IV
Regidor / Dip. Provincial	83,16	83,70
Alcalde	8,42	7,41
Corts Generals	4,21	5,19
Parlament Catalunya	4,21	3,70
	n=95	n=135

En ambdós Congressos és la franja de nadius qui ostenta la majoria de representació de càrrecs d'elecció pública, mante-

nint-se estable en un 27%. Els nascuts fora del Principat augmenten un 2% en dos anys, però la diferència entre nascuts a Catalunya i nascuts a la resta d'Espanya se situa entre el 14% i 12%.

La diferència entre nadius amb càrrec i sense càrrec electiu és de l'ordre de 8% i 7% de 1982 i 1984, essent entre els immigrants de 10% i 8%.

Es pot afirmar que els nascuts en el Principat estan més ben assentats en la distribució de càrrecs d'elecció pública que no els nascuts a la resta d'Espanya.

QUADRE 4.88: Càrrec d'elecció pública per lloc d'origen.

	III		IV	
	No	Sí	No	Sí
Nascut Cat.	35,90	27,40	34,40	27,60
Reste Esp.	23,60	13,10	24,40	15,60
	n=237		n=352	

La franja d'edat majoritària amb càrrec d'elecció pública se situa entre 31-35 anys amb 23,2% i 24,5%. Però si se suma la franja d'edat que compren de 26 anys a 45 anys s'obté el 1982 el 84,8% i el 1984 el 80,1% contra el 15,2% i 19,1% sumades totes les altres franges, respectivament. Es manté, per tant, la línia apuntada d'un partit jove, no només en el seu conjunt sinó també en els quadres electes.

QUADRE 4.89: Càrrec d'elecció pública per grups d'edat.

	III		IV	
	No	Si	No	Si
Menys 25 anys	12,9	5,3	10,7	3,2
26-30	13,6	18,9	19,3	20,5
31-35	22,9	23,2	17,8	24,5
36-40	20,7	21,1	17,8	21,9
41-45	10,7	12,6	12,2	13,2
46-50	5,7	6,3	9,1	7,3
51-60	4,3	5,3	5,6	2,6
61-65	4,3	3,2	3,6	4,0
66-70	1,4	2,1	2,0	-
Més de 70	0,7	-	0,5	-
	n=235		n=348	

Per partits fundadors, els càrrecs d'elecció pública són majoria en el PSC-C amb el 31,1%, el doble que en la FC del PSOE. El PSC-R quasi no té representació. Es comprova que el PSC-C està més assentat quant a representació de càrrecs electius comparativament a la FC del PSOE, que és minoritària en aquesta franja.

QUADRE 4.90: Partits fundadors per càrrecs d'elecció pública.

IV

Partit/Càrrec	No	Si
PSC-C	27,80	31,10
PSC-R	6,10	2,80
FC PSOE	16,10	15,60
n=180		

El 7,3% dels delegats té doble càrrec d'elecció pública i en el sindicat socialista, UGT; el 19,4% només té càrrec sindical i el 39,3%, que és la franja majoritària, només electiu, essent el 34% qui no ostenta cap dels dos càrrecs. El doble càrrec es pot considerar bastant baix, només el 7,3%, i minoritari quant a la representació sindical de la UGT entre els càrrecs d'elecció.

QUADRE 4.91: Càrrec d'elecció pública per càrrec sindical de la UGT.

IV

Electiu/Sindical	Si	No
No	19,4	34,0
Si	7,3	39,3
n=191		

El 33,8% dels delegats té doble càrrec d'elecció pública i de partit, el 36,6% només de partit, el 9,4% d'elecció pública i el 20,2% no ostenta cap dels dos càrrecs.

En aquest cas, a diferència del doble càrrec d'elecció/sindicat (7,3%) i de doble càrrec partit/UGT (16,9%), el nombre de dobles càrrecs és bastant més important, ja que representa el 33,8%, és a dir una tercera part dels delegats. Aquesta dada ens indica una forta presència en el sí del Partit d'aquesta franja. Però també es podria pensar que es tracta d'una manera de financiació dels càrrecs interns a través dels càrrecs d'elecció pública, reduint d'aquesta forma despeses.

QUADRE 4.92: Càrrec d'elecció pública per càrrec de partit.

IV		
Electiu/Partit	Sí	No
Sí	33,80	9,40
No	33,60	20,20
n=352		

A la llum de les dades analitzades, es poden deduir tres aspectes generals que conformen el partit socialista: en primer lloc, l'aspecte socio-demogràfic, en segon, les experiències polítiques dels delegats del Partit i en darrer lloc, l'aspecte de la presència dels tres partits fundadors, PSC-C, PSC-R i FC del PSOE, en el sí del nou partit.

En l'aspecte socio-demogràfic es pot afirmar que el partit socialista és un partit masculí, jove, amb majoria de nascuts a Catalunya, laic (54%), amb un nivell d'estudis elevat, amb predomini dels tècnics de grau mig i d'universitaris, favorable a les carreres de lletres (binomi majoritari Dret/Lletres) contra les de ciències. És un partit predominantment de professions liberals i assalariats, encara que eixampla la seva franja en el món del treball (pagesos i treballadors d'indústria qualificats i no qualificats).

En segon lloc, les experiències polítiques dels delegats ens porta a analitzar el Partit pels càrrecs. En el primer nivell, el 79,38% té un càrrec de responsabilitat en el partit, majoritàriament situat en les Comissions Executives de les Agrupacions. Es a dir que més de les tres quartes parts dels delegats tenien un càrrec de partit.

Per càrrecs sindicals en la UGT, el 26,75% dels delegats afiliats al sindicat socialista declarava tenir-ne un en el sí de la UGT.

Per càrrecs d'elecció pública, entre un 38% i 40% de 1982 a 1984, n'ostentaven un, situant-se majoritàriament en el segment de Regidors/Diputats Provincials.

Pel que fa referència a dobles càrrecs, el 16,75% tenia un càrrec en el partit i en la UGT, el 7,3% tenia un càrrec d'elecció pública i en la UGT, i el 33,8% tenia un càrrec de

partit i un d'elecció pública. Per llocs d'origen, els nascuts a Catalunya eren predominants en els càrrecs de partit i d'elecció pública, i els immigrants en els càrrecs sindicals de la UGT.

Per partits fundadors existeix un predomini dels nascuts en el Principat en el PSC-C i d'immigrants en la FC del PSDE. A més, el PSC-C és molt present en els càrrecs de responsabilitat del partit i en els càrrecs d'elecció pública, i, a la inversa, el camp sindical, tant per afiliació com per càrrecs de la UGT, és reservat a la FC del PSDE.

De l'examen de totes aquestes dades es pot concloure que, per una banda, els delegats congressuals representen una franja dels membres actius del partit, per l'altra, que els nadius tenen una preeminència en els càrrecs de partit i d'elecció, connectat a la seva província del PSC-C; en canvi, els nascuts fora de Catalunya, provinents en la seva majoria de la FC del PSDE, tenen un predomini tant en l'afiliació com en els càrrecs de la UGT. Finalment, se'ns reafirma la idea de la existència preeminent de dues tradicions diferents lligades als partits fundadors, sensibilitats fortes i estables, decantant-se vers la tradició encarnada pel PSC-C, en el sí del nou partit.

Cal pensar que cada partit fundador representa un segment molt determinat del partit unificat, encara que puguin existir certs factors correctors.

CAPITOL V:

L'ELECTORAT SOCIALISTA: EVOLUCIO I COMPORTAMENT

El punt de partida de la nostra anàlisi s'inicia, quant a eleccions es refereix, en les eleccions legislatives del 1979. S'ha tingut en compte els resultats electorals anteriors a la fundació del partit, les eleccions legislatives del 15 de juny de 1977, com antecedents immediats del partit.

Cal recordar que dels tres partits fundadors, dos d'ells, el Partit Socialista de Catalunya (Congrés) i la Federació Catalana del PSOE, anaren coaligats a les primeres eleccions del 1977 sota la denominació de "Socialistes de Catalunya", mentre que el Partit Socialista de Catalunya (Reagrupament) es coaligà amb Convergència Democràtica de Catalunya de Jordi Pujol i amb Esquerra Democràtica de Catalunya de Ramon Trias Fargas i el Front Nacional de Catalunya (FNC), sota la denominació de "Pacte Democràtic de Catalunya". La coalició electoral socialista obtingué el primer lloc electoral en aquelles eleccions (1).

QUADRE 5.1: Resultats electorals per circumscripcions. (2).

	1977	1979	1980	1982	1984	1986
Barcelona	732.599	696.574	487.396	1.292.395	712.381	1.054.135
Girona	60.666	66.308	44.691	91.208	53.058	82.116
Lleida	27.801	42.931	30.812	70.821	35.506	58.221
Tarragona	59.473	71.413	45.892	120.836	65.480	105.261
Catalunya	880.539	877.226	608.791	1.575.260	866.425	1.299.733

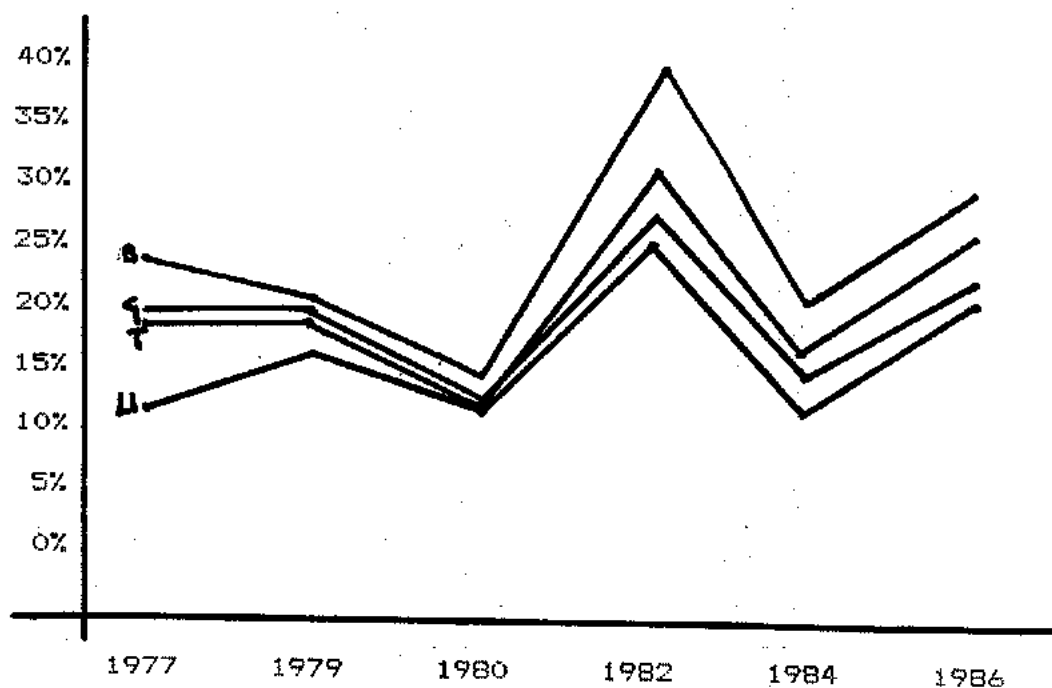
	Barcelona		Girona		Lleida		Tarragona		Catalunya	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1977	30,4	24,1	24,2	19,7	14,7	11,6	23,2	18,0	28,4	22,5
1979	29,7	20,4	27,6	19,7	24,6	16,1	28,4	19,2	29,2	20,0
1980	23,1	14,3	19,5	13,2	19,2	11,4	20,4	12,1	22,3	13,9
1982	47,6	38,7	33,5	26,9	34,8	26,4	41,2	32,4	45,2	36,4
1984	32,1	20,4	21,3	14,8	19,8	12,8	26,4	16,8	29,9	19,2
1986	43,3	29,4	31,5	22,3	30,6	20,4	39,0	25,8	36,1	24,5

1 = % sobre votants
2 = % sobre cens electoral

El primer fet constatable de les dades és que el partit socialista obté el primer lloc en les quatre eleccions al Congrés de Diputats, i el segon lloc en les eleccions al Parlament de Catalunya del 1980 i 1984. Caciagli descriu que "aún que peor la derrota del 20 de marzo siguiente en Cataluña, donde pocos signos podían hacer presagiar la "debacle" y el PSOE estaba seguro de conquistar el primer gobierno

regional. En cambio, tras el 28,4% de 1977, el 29,2% de las elecciones generales de 1979 y el 26,6% de las municipales, el PSDE descendía al 22,3%. Al primer puesto subió la lista de los autonomistas de centro, Convergència i Unió, que pasaba del 16,4% del 1 de marzo de 1979 al 27,7% modificando de tal modo las relaciones de fuerza hasta conseguir que su líder, Jordi Pujol se convirtiera en presidente de la Generalitat e impedir que Cataluña llegara a ser la primera región "roja" de la nueva España" (3).

GRAFICA 5.1: Evolució del vot per circumscripcions.
(% sobre cens electoral)

Es pot veure que existeix un "décalage" entre els resultats socialistes en eleccions estatals i els seus resultats en eleccions autonòmiques. Aquest fet marcarà de manera decisiva tota l'anàlisi ja que cal trobar els diferents factors que permetin entendre aquest desfase en l'electorat socialista segons el tipus d'elecció que es tracti.

5.1. Evolució i implantació del vot.

Es pot afirmar que existeix un nucli bàsic en l'electorat socialista que supera en cada elecció la barrera del 15% de vots sobre cens electoral. Aquest nucli representat per les 7 comarques, que envolten geogràficament el Barcelonès, és on l'electorat socialista es mostra més estable. Després d'aquest nucli cal veure les comarques on aquesta barrera ha estat superada en tres eleccions. Ho han aconseguit 10 comarques en les dues legislatives i en les eleccions autonòmiques del 1984. En canvi, la Vall d'Aran es manté en les tres primeres eleccions però no el 1984. En el tercer bloc, cal situar 9 comarques on els socialistes només obtenen aquests resultats en les eleccions legislatives. En el quart bloc se situen les 10 comarques que només varen superar aquesta barrera del 15% el 1982 quan els socialistes varen obtenir uns resultats molt elevats en comparació amb les altres eleccions. El Solsonès és l'única comarca on els socialistes no han superat el 15% en cap elecció. L'electorat socialista és estable en 7 comarques, s'ha anat estabilitzant en 10 comarques més i fluctua segons el tipus d'elecció en les restants, menys el Solsonès.

QUADRE 5.2: Comarques que superen el 15% de vots sobre el cens electoral.

1979-1980-1984:	Alt Penedès, Anoia, Baix Llobregat, Baix Penedès, Bages, Garraf, Vallès Oriental.
1979-1980-1982:	Vall d'Aran.
1979-1982-1984:	Alt Camp, Baix Camp, Barcelonès, Garrigues, Maresme, Montsià, Priorat, Segrià, Tarragonès, Vallès Occidental.
1979-1982:	Alt Empordà, Baix Ebre, Baix Empordà, Garrotxa, Gironès, Pallars Sobirà, Ribera d'Ebre, Ripollès, Selva.
1982:	Alt Urgell, Berguedà, Cerdanya, Conca de Barberà, Noguera, Osona, Pallars Jussà, Segarra, Terra Alta, Urgell.

La implantació de l'electorat socialista ha estat analitzada a partir de les comarques on el partit socialista ha obtingut el primer lloc electoral.

La primera constatació és que els socialistes no han aconseguit en cap comarca vèncer en les quatre eleccions celebrades. Han aconseguit el primer lloc en 25 comarques en el període de 1979 a 1984, però 22 d'elles ho han estat només en eleccions legislatives. Per tant, 3 comarques han estat les que han aconseguit, a més, el primer lloc en alguna elecció autonòmica.

QUADRE 5.3: Resultats electorals del partit socialista.

COMARQUES	1979			1980		
	Total	(1)	(2)	Total	(1)	(2)
Alt Penedès	10.529	31,8	22,9	8.462	26,9	18,7
Anoia	11.402	29,2	20,6	9.940	26,3	18,1
Bages	23.906	28,0	20,8	16.687	21,1	14,8
Baix Llobregat	83.145	34,6	25,2	54.518	25,6	16,4
Barcelonès	388.961	29,7	19,5	273.613	23,6	14,0
Berguedà	4.223	18,1	12,5	2.894	12,8	8,7
Garraf	12.048	33,5	24,6	9.820	29,6	20,0
Maresme	35.074	27,8	20,3	23.843	20,2	13,9
Osona	9.799	17,0	12,3	6.693	11,9	8,5
Vallès Occ.	84.872	29,4	21,0	59.363	22,4	14,7
Vallès Or.	32.363	31,8	23,0	21.329	22,5	15,1
Alt Empordà	11.885	29,0	19,9	8.922	22,9	14,9
Baix Empordà	12.943	30,5	21,9	7.666	19,1	13,1
Cerdanya	1.283	20,8	13,3	985	16,5	10,2
Garrotxa	5.960	22,7	16,8	3.909	15,8	11,0
Gironès	18.990	28,1	20,2	13.164	20,3	14,0
Ripollès	5.209	27,3	20,1	3.453	18,8	13,5
La Selva	10.598	25,8	18,5	7.061	18,1	12,2
Alt Urgell	1.902	20,0	12,3	1.633	19,0	10,5
Les Garrigues	3.942	30,6	21,3	2.390	20,1	12,9
Noguera	4.736	20,6	13,3	3.442	15,9	9,6
Pallars Jussà	1.702	19,0	11,2	1.449	16,8	9,5
Pallars Sob.	772	26,2	15,1	518	18,2	10,1
Segarra	1.292	15,9	9,3	647	7,2	4,6
Segrià	23.164	28,7	19,1	16.763	23,3	13,6
Solsonès	484	10,2	5,7	367	7,1	4,6

Urgell	3.932	21,8	14,5	2.767	15,8	10,1
Vall d'Aran	705	24,3	16,2	664	26,5	15,1
Alt Camp	5.045	27,8	20,4	3.186	18,1	12,8
Baix Camp	16.485	30,1	19,7	10.032	20,4	11,7
Baix Ebre	8.285	24,1	15,8	5.239	18,8	9,9
Baix Penedès	5.584	38,3	27,8	4.343	31,9	21,0
Conca Barberà	1.762	18,6	12,2	1.292	14,2	8,9
Montsià	7.862	31,8	21,1	5.677	27,7	15,0
Priorat	1.439	23,4	16,5	1.001	16,9	11,6
Ribera Ebre	3.205	24,7	16,3	1.952	16,5	9,7
Tarragonès	20.363	29,7	20,5	12.285	20,2	11,8
Terra Alta	1.375	17,7	12,1	1.007	13,2	8,9
Catalunya	870.226	29,2	20,0	608.976	22,3	13,9

(1) = % sobre votants

(2) = % sobre cens electoral

COMARQUES	1982			1984		
	Total	(1)	(2)	Total	(1)	(2)
Alt Camp	7.495	30,3	36,7	4.196	16,7	22,2
Alt Empordà	16.342	28,2	35,2	10.117	16,1	24,4
Alt Penedès	14.999	32,6	39,7	8.888	18,6	25,7
Alt Urgell	2.681	16,8	24,7	1.408	8,7	13,6
Anoia	18.913	33,3	41,4	11.322	19,2	27,3
Bages	34.711	30,8	37,5	18.556	15,9	21,8
Baix Camp	27.788	33,0	43,2	14.176	15,3	26,1
Baix Ebre	14.895	29,6	38,9	7.058	13,7	23,1
Baix Empordà	17.837	30,5	37,4	10.028	16,3	23,3
Baix Llob.	168.418	48,6	59,4	97.253	26,3	43,0
Baix Penedès	7.278	34,9	44,1	4.855	21,9	32,0

Barcelonès	707.070	38,0	47,1	381.087	19,9	31,9
Berguedà	7.209	22,2	28,3	3.917	11,7	16,6
Cerdanya	1.773	19,6	25,2	905	9,6	13,6
Conca Barberà	2.997	21,5	27,8	1.554	11,0	15,5
Garraf	19.976	39,6	49,1	11.294	20,8	32,7
Garrigues	4.975	27,6	35,5	2.792	15,1	21,7
Garrotxa	7.487	20,9	26,5	4.158	11,3	15,9
Gironès	27.007	27,4	34,3	16.315	16,0	22,7
Maresme	60.819	34,1	41,5	35.589	18,8	27,6
Montsià	12.725	34,4	44,4	6.050	16,2	25,8
Noguera	8.078	23,1	30,5	3.542	9,9	14,3
Osona	16.186	19,9	24,4	8.325	9,8	13,4
Pallars Jussà	3.187	21,4	30,4	1.769	11,6	19,2
Pallars Sob.	896	18,9	28,1	430	8,9	13,6
Priorat	2.321	28,2	35,3	1.435	17,3	23,5
Ribera Ebre	5.828	30,6	40,0	2.697	14,0	22,1
Ripollès	5.914	23,3	28,6	3.286	12,6	16,9
Segarra	2.227	16,3	22,7	906	6,5	9,5
Segrià	40.399	32,6	41,6	20.391	15,9	26,0
Selva	15.719	27,2	33,7	8.617	13,7	20,1
Solsonès	1.040	12,7	18,3	528	6,3	8,9
Tarragonès	37.328	36,1	44,3	22.521	21,1	32,8
Terra Alta	2.183	20,0	26,0	885	8,0	11,4
Urgell	5.923	21,8	28,7	3.004	10,7	15,2
Vall d'Aran	1.053	24,2	30,5	542	12,1	17,4
Vallès Oc.	186.705	44,0	53,1	102.674	23,0	36,6
Vallès Or.	56.984	38,6	46,7	33.581	21,4	32,0
Catalunya	1.575.260	36,5	45,2	866.425	19,3	30,0

Font: Atlas de Catalunya, 1976-1980, p.202.

(1)= % sobre cens electoral

(2)= % sobre votants

QUADRE 5.4: Posició electoral per comarca.

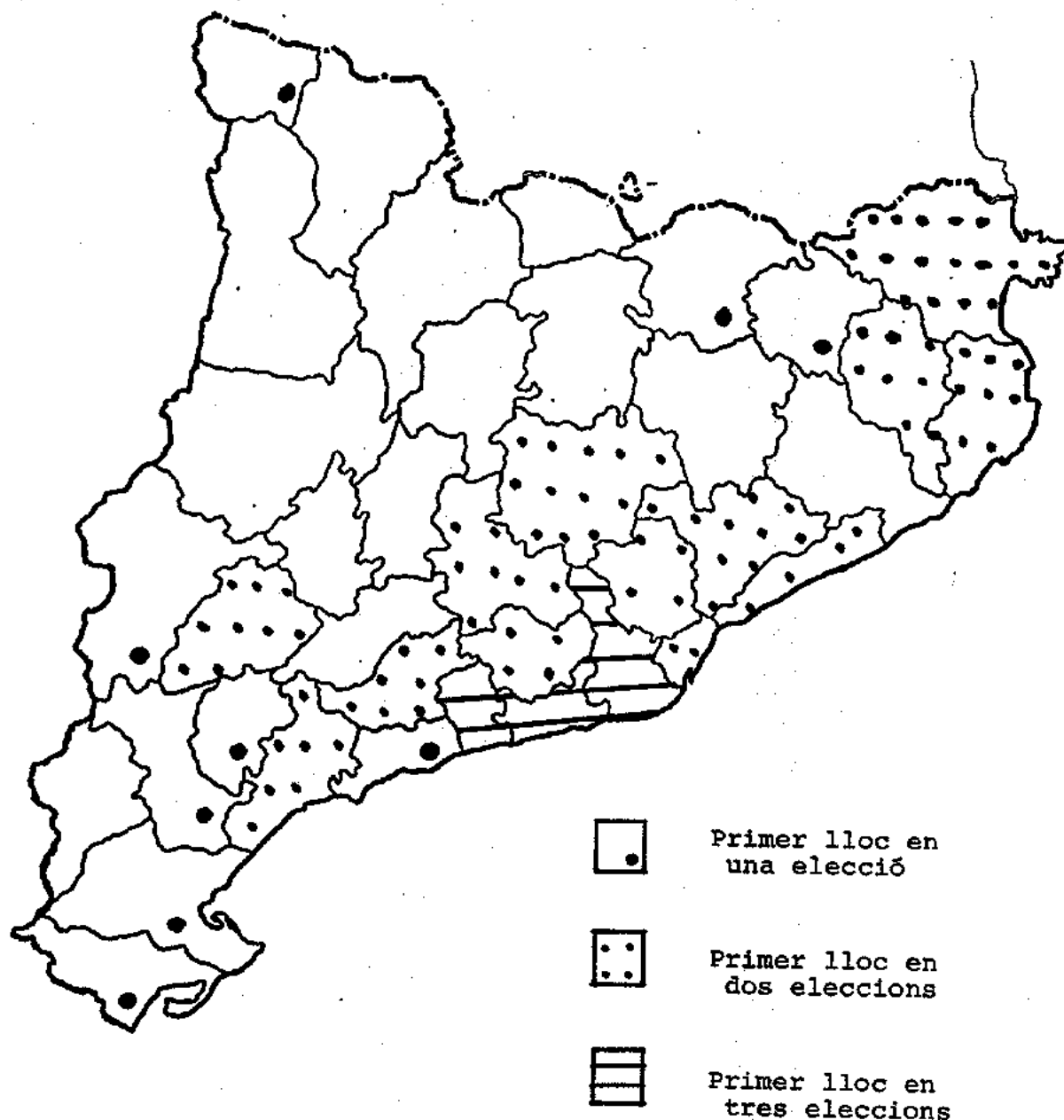
Comarca	1979	1980	1982	1984
Alt Penedès	1	2	1	2
Anoia	1	2	1	2
Bages	1	2	1	2
Baix Llobregat	1	2	1	1
Barcelonès	1	2	1	2
Berguedà	3	2	2	2
Garraf	1	1	1	2
Maresme	1	2	1	2
Osona	3	2	2	2
Vallès Occ.	1	3	1	2
Vallès Or.	1	2	1	2
Alt Empordà	1	2	1	2
Baix Empordà	1	2	1	2
Cerdanya	3	3	2	2
Garrotxa	2	2	2	2
Gironès	1	2	1	2
Ripollès	1	2	2	2
Selva	2	2	2	2
Alt Urgell	2	3	2	2
Garrigues	1	3	1	2
Noguera	2	3	2	2
Pallars Jussà	3	3	2	2
Pallars Sobirà	2	3	2	2
Segarra	3	4	2	2
Segrià	2	1	1	2

Solsonès	3	3	2	2
Urgell	2	3	2	2
Vall d'Aran	2	3	1	2
Alt Camp	1	2	1	2
Baix Camp	1	2	1	2
Baix Ebre	2	2	1	2
Baix Penedès	1	1	1	2
Conca Barberà	3	4	2	2
Montsià	2	2	1	2
Priorat	2	3	1	2
Ribera Ebre	2	3	1	2
Tarragonès	2	2	1	2
Terra Alta	2	3	2	2

En aquest cas, el nucli bàsic el formen les comarques del Baix Llobregat, Garraf i Baix Penedès, on els socialistes han aconseguit el primer lloc en tres eleccions. Obtenen el primer lloc a 12 comarques en les dues legislatives. El PSC ha vençut en la comarca del Segrià en una elecció autonòmica (1980) i una legislativa (1982). Des del 1979, no ha tornat a vèncer en la comarca del Ripollès. A les 7 comarques restants només han obtingut el primer lloc en les legislatives de 1982. El partit socialista no aconsegueix mai el primer lloc en 13 comarques. El cas paradigmàtic en contra del PSC és el representat per la comarca del Solsonès on mai ha aconseguit vèncer ni tampoc no ha aconseguit mai sobrepassar la barrera del 15%.

POSICIO ELECTORAL PER COMARQUES:
CONGRES DE DIPUTATS I PARLAMENT DE CATALUNYA.

QUADRE 5.5: Valors extrems (màxims i mínims) obtinguts pel PSC en les quatre eleccions legislatives (% sobre cens electoral).

	Màxim	Mínim
1979	Baix Penedès (27,8) Baix Llobregat (25,2) Vallès Oriental (23,0) Alt Penedès (22,9)	Conca Barberà (12,2) Terra Alta (12,1) Segarra (7,3) Solsonès (5,7)
1980	Baix Penedès (21,0) Garraf (20,0) Alt Penedès (18,7) Anoia (18,1)	Berguedà (8,7) Osona (8,5) Segarra (4,6) Solsonès (4,3)
1982	Baix Llobregat (48,6) Vallès Occidental (44,0) Vallès Oriental (38,6) Barcelonès (38,0)	Pallars Sobirà (18,9) Alt Urgell (16,8) Segarra (16,3) Solsonès (12,7)
1984	Baix Llobregat (26,3) Vallès Occidental (23,0) Vallès Oriental (21,9) Tarragonès (21,1)	Pallars Sobirà (8,9) Terra Alta (8,0) Segarra (6,5) Solsonès (6,3)

Tant els valors màxims com els mínims ens mostren les zones de màxima i mínima força electoral del partit socialista. Les comarques amb valors màxims se situen entorn al Barcelonès, comprnent les comarques del sud d'aquest i els dos Vallès; en canvi, els valors mínims se situen preferentment a la Segarra i al Solsonès. Si exceptuem els resultats de les eleccions del 1982, que foren molt elevats, tant pels màxims com pels mínims, es comprova que les dades electorals del partit socialista demostren una estabilitat en l'estructura

dels seus resultats electorals en el sentit que, si en una elecció el partit obté bons resultats aquests es reflexen en els resultats de totes les comarques, i, a l'inrevés si els resultats són baixos. Si ens fixem en les comarques que obtingueren els valors més elevats es dibuixen dos nivells de presència socialista, per una banda, les comarques que representarien el socialisme de modernització comarcal, rurals però no agràries i, per l'altra, les que representarien el socialisme "sociològic", obrer i immigrant.

Si es compara la implantació de l'electorat i l'evolució del vot es comprova que el núcli bàsic de l'electorat socialista s'ha anat assentant en unes zones determinades. D'igual manera es comprova les zones de nul·la o escassa penetració. Es pot afirmar que l'electorat socialista es caracteritza per ser un votant de medi urbà, de zones industrials, on existeix una alta taxa d'immigració, de zones rurals riques i de zones mixtes (rurals i industrials).

Les característiques principals de les comarques on el partit socialista no té cap o escassa penetració són: el predomini agrari i religiós; una taxa molt baixa d'immigració i la majoria d'elles representa el que s'ha anomenat la Catalunya pobra (4). A més, el càlcul de correlació realitzat entre eleccions successives ens mostra que el partit progressa per "replans": el 1982, el PSC conquesta noves posicions (0,74) que es mantenen el 1984 (0,96).

QUADRE 5.6: Index de correlació dels resultats electorals socialistes.

1977-79	0,82
1979-80	0,91
1980-82	0,74
1982-84	0.96

Cal analitzar la distribució de la implantació de l'electorat a Catalunya en el període 1979-1984, entre els diferents partits polítics, agafant com a punt de comparació entre ells el fet d'haver guanyat les eleccions geogràficament distribuïdes per comarques.

QUADRE 5.7: Llista més votada per comarques.

Comarca	1979	1980	1982	1984
Alt Penedès	PSC	CiU	PSC	CiU
Anoia	PSC	CiU	PSC	CiU
Bages	PSC	CiU	PSC	CiU
Baix Llobregat	PSC	PSUC	PSC	PSC
Barcelonès	PSC	CiU	PSC	CiU
Berguedà	CiU	CiU	CiU	CiU
Garraf	PSC	PSC	PSC	CiU
Maresme	PSC	CiU	PSC	CiU
Osona	CiU	CiU	CiU	CiU

Vallès Occ.	PSC	PSUC	PSC	CiU
Vallès Or.	PSC	CiU	PSC	CiU
Alt Empordà	PSC	CiU	PSC	CiU
Baix Empordà	PSC	CiU	PSC	CiU
Cerdanya	CiU	CiU	CiU	CiU
Garrotxa	CiU	CiU	CiU	CiU
Gironès	PSC	CiU	PSC	CiU
Ripollès	PSC	CiU	CiU	CiU
Selva	CiU	CiU	CiU	CiU
Alt Urgell	UCD	CiU	CiU	CiU
Garrigues	PSC	CiU	PSC	CiU
Noguera	UCD	CiU	CiU	CiU
Pallars Jussà	UCD	CiU	CiU	CiU
Pallars Sobirà	UCD	CiU	CiU	CiU
Segarra	UCD	CiU	CiU	CiU
Segrià	UCD	PSC	PSC	CiU
Solsonès	CiU	CiU	CiU	CiU
Urgell	UCD	CiU	CiU	CiU
Vall d'Aran	UCD	CiU	PSC	CiU
Alt Camp	PSC	CiU	PSC	CiU
Baix Camp	PSC	CiU	PSC	CiU
Baix Ebre	UCD	UCD	PSC	CiU
Baix Penedès	PSC	PSC	PSC	CiU
Conca Barberà	UCD	CiU	CiU	CiU
Montsià	UCD	UCD	PSC	CiU
Priorat	UCD	UCD	PSC	CiU
Ribera Ebre	UCD	UCD	PSC	CiU
Tarragonès	PSC	CiU	PSC	CiU
Terra Alta	UCD	UCD	CiU	CiU

En primer lloc, Convergència i Unió ha concentrat el seu feu al Berguedà, Osona, Cerdanya, Garrotxa, Selva i Solsonès, en comarques que sempre ha guanyat.

En segon lloc, es dibuixa clarament una altra zona, en la qual UCD vencé en el 1979 i Convergència ho va fer en les tres restants eleccions. Aquesta zona comprèn les comarques de l'Alt Urgell, Noguera, Pallars Jussà i Sobirà, Segarra, Urgeil i Conca de Barberà, i el cas de la Terra Alta on UCD encara aconseguí la victòria el 1980. Cal situar, a més, les comarques en les quals UCD i CiU han guanyat en tres eleccions i el PSC ho va fer en el 1982.

En tercer lloc, cal situar les comarques que varien segons el tipus d'elecció, és a dir, guanyen els socialistes en les eleccions generals i els convergents en les autonòmiques. Aquesta franja és la majoritària amb 13 comarques. La comarca del Ripollès on el PSC només va guanyar el 1979 i CiU ho ha fet en les tres següents eleccions. El PSC venç en tres eleccions (1979, 1980 i 1982) i CiU el 1984 a les comarques del Garraf, Segrià i Baix Penedès; en canvi, al Vallès Occidental els socialistes guanyen les eleccions generals, el PSUC l'any 1980 i CiU el 1984.

En quart lloc, el Baix Llobregat és l'única comarca on ni CiU ni UCD han aconseguit vèncer mai. El PSC (1979, 1982 i 1984) i el PSUC (1980) es reparteixen les victòries en aquesta zona.

La implantació bàsica de la dreta se situa en la zona rural i l'esquerra en les zones urbanes. La força de l'esquerra se situa bàsicament en cinc comarques, en canvi, la dreta basa la seva força electoral en 20 comarques. La implantació de l'esquerra en aquestes cinc comarques, les que envolten el

Barcelonès, concentren un nombre considerable de la població total del Principat.

A més, es pot veure amb molta claretat com Convergència ha ocupat l'espai d'UCD en aquelles comarques on havia vingut anteriorment el partit governamental. La coalició Convergència i Unió inicia, des del 1979, un constant creixement electoral elecció rera elecció que s'atura el 1986, però no baixant des del 1984 del milió de vots. El PSC, per la seva part, arrossega cap a ell una comarca de forta implantació comunista, el Baix Llobregat, sobretot a partir de la crisi del PSUC.

A partir de les eleccions del 1982, es dibuixa una bipolarització entre PSC i CiU que fluctua segons el tipus d'elecció, les generals pels socialistes i les autonòmiques pels convergents, amb un progressiu debilitament de la presència dels altres partits.

5.2. Comportament electoral.

El comportament de l'electorat socialista varia substancialment entre eleccions de caire diferent. La seva participació és molt superior en les eleccions al Congrés de Diputats que en les eleccions al Parlament de Catalunya. Els socialistes han obtingut, en les eleccions legislatives celebrades fins al moment el primer lloc electoral.

A les eleccions del 1979, el partit socialista obté un resultat superior al 15% de vots en 27 comarques, essent 11 les que no superen aquesta xifra. A les eleccions del 1982, els socialistes obtenen el resultat més important fins ara. Totes les comarques, excepció feta del Solsonès, sobrepassen la barrera del 15% de vots donant al partit socialista un total d'un milió i mig de vots. Si es compara l'evolució electoral es comprova que en totes les comarques el PSC ha augmentat el seu percentatge anterior. Shabad explica que, el 1982, "en Cataluña, el PSC-PSOE, al beneficiarse del apoyo de los nuevos votantes, de anteriores abstencionistas y de desertores de UCD y del PSUC, obtuvo un mayor número de votos que en anteriores elecciones. Pero al mismo tiempo, CiU realizó un avance notable, tanto en término de su proporción del electorado total como en los del número de votos obtenidos" (5).

En canvi, en les dues eleccions autonòmiques que s'han celebrat, el partit socialista ha quedat en segon lloc darrera de la coalició Convergència i Unió que ha estat la vencedora. A les eleccions del 1980, els socialistes varen sobrepassar la barrera del 15% sobre cens electoral en 8 comarques

només, i en les 30 restants no arribaren a aquesta quota. El PSC millorà sensiblement aquests resultats en les eleccions del 1984, passant de 8 a 20 comarques on els seus resultats foren superiors al 15%, però aquest fet no impedí que la coalició CiU obtingués la majoria absoluta en el Parlament de Catalunya. Si es compara l'evolució electoral socialista es comprova que el partit obté guanys en 32 comarques, baixant en les 6 restants. Però si la comparació de l'evolució electoral es realitza cronològicament, és a dir, comparant les eleccions del 1979 amb les del 1980, aquestes amb les del 1982 i les del 1982 amb les del 1984, l'evolució del comportament de l'electorat socialista és sensiblement diferent.

De 1979 a 1980, els socialistes perden vots en totes les comarques; aquest signe s'inverteix amb un creixement molt fort en totes les comarques del 1980 a 1982, tornant a caure del 1982 a 1984 en totes elles. De la mateixa manera es comprova aquesta fluctuació si es compara el comportament electoral en les comarques que supera el 15%. Passaria de 27 (1979) a 8 (1980), de 8 a 37 (1982), i de 37 (1982) a 20 (1984). Es veu de manera molt clara com el resultat electoral socialista varia segons el tipus d'elecció, amb alts percentatges en les eleccions legislatives i baixos en les eleccions autonòmiques.

Cal veure si existeix algun tipus de relació entre aquests canvis electorals i la participació en les diferents conteses electorals, és a dir, entre la participació i l'abstenció.

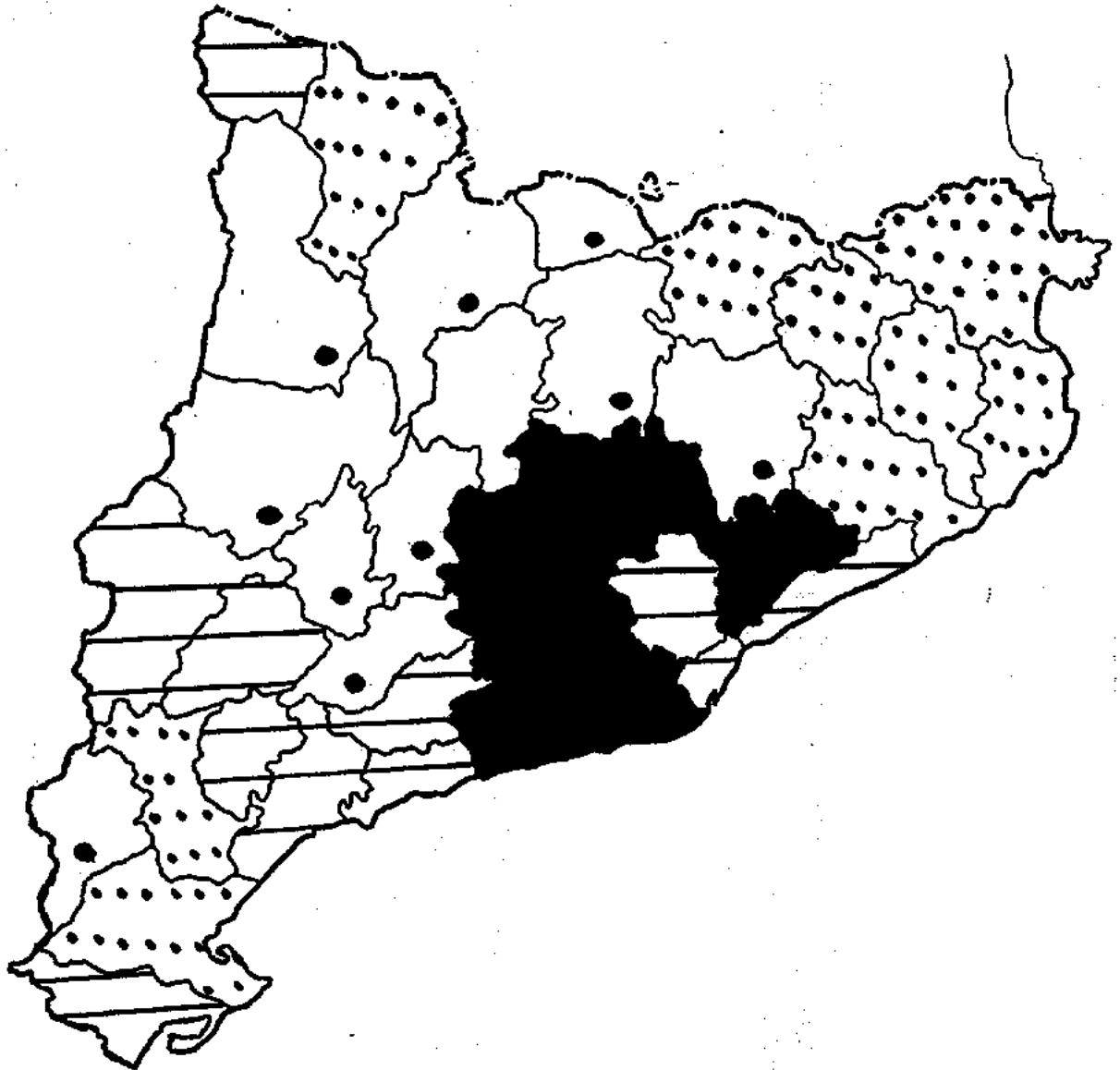
EVOLUCIO DEL VOT.

15-20% sobre cens electoral.

- En Quatre eleccions.
- En Tres eleccions.
- En Dos eleccions.
- En Una elecció.

EVOLUCIO DEL VOT

QUADRE 5.8: Participació electoral a nivell europeu.

Països	Nivells (Mitjana %)	No. eleccions
Bèlgica	92,85	7
Austria	92,00	5
Itàlia	91,64	5
Suècia	90,40	6
Islàndia	89,88	5
Rep.Fed. Alemanya	89,24	5
Luxemburg	89,20	3
Dinamarca	87,30	8
Portugal	83,81	6
Holanda	83,56	5
Noruega	82,24	5
França	78,50	4
Finlàndia	77,60	5
Grècia	77,15	4
Espanya	75,50	3
Irlanda	75,35	6
Gran Bretanya	74,40	5
Suïssa	51,55	4

Nota: Quadre extret de Linz-Montero (ed.), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CEC), 1986, pp.77.

Montero afirma, sobre la participació electoral europea, que "estas magnitudes son excepcionales para la mayor parte de los países europeos. Como también lo es la discusión cualitativa atribuida al abstencionismo en España, hasta el punto de que ha sido generalmente considerado como una de las características más llamativas de la transición política y como uno de los problemas más graves de la nueva democracia" (6).

Si s'afegís la participació electoral de Catalunya en el quadre anterior, se situaria en el penúltim lloc entre Gran Bretanya i Suïssa, amb el 74,36% de mitjana, comptant només amb les 4 eleccions legislatives i amb un 25,64% de mitjana en l'abstenció.

QUADRE 5.9: Participació electoral a Catalunya.

Any	Participació %	Abstenció %
1977	79,3	20,7
1979	68,5	31,5
1980	62,1	37,9
1982	80,6	19,3
1984	64,2	35,7
1986	68,9	31,0

Es pot veure que els índexs més elevats en la participació electoral s'han donat en les eleccions legislatives del 1977 i 1982, i en menor mesura el 1979 i el 1986, la participació en les eleccions autonòmiques ha estat comparativament més baixa. L'abstenció d'un segment important dels ciutadans en les eleccions al Parlament de Catalunya és un factor negatiu per a les aspiracions dels socialistes, ja que els seus resultats electorals més alts sempre van lligats a una forta participació de l'electorat.

La taxa d'abstenció és un factor desfavorable pel partit socialista. Quan més alta és l'abstenció o més baixa és la participació electoral, més pobre és el resultat que obté el PSC. Aquesta afirmació es comprova comparant la taxa d'abstenció en les quatre circumscripcions electorals de Catalunya per a les diferents eleccions. Així podem veure que en les eleccions on els socialistes han obtingut el primer lloc electoral la taxa d'abstenció és inferior que en les eleccions on el PSC obtingué el segon lloc.

La taxa d'abstenció a les eleccions autonòmiques és de 37,90% al 1980 i de 35,70% al 1984, en canvi, es redueix en les eleccions legislatives al Congrés de Diputats, 31,50% al 1979, 19,31% al 1982 i 31,05% al 1986.

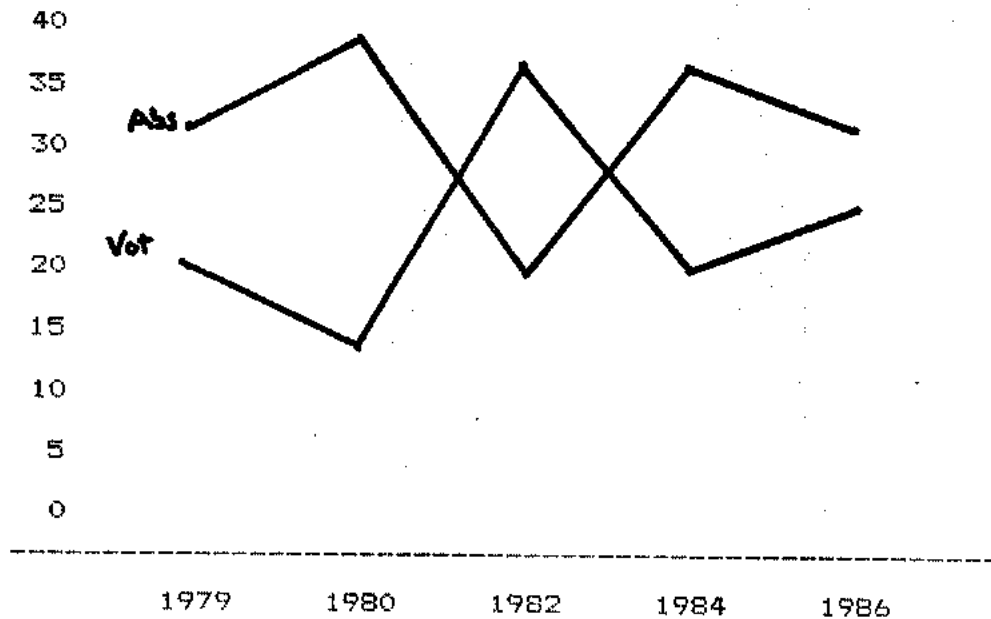
QUADRE 5.10: Abstenció en les comarques amb més forta implantació electoral del PSC.

	1979	1980	1982	1984
Baix Llobregat	27,2	38,5	18,2	38,8
Garraf	26,6	32,4	19,4	36,4
Baix Penedès	27,4	34,1	20,8	31,4
Vallès Occ.	28,5	34,2	17,1	37,0

Es comprova que en les comarques de més forta implantació electoral socialista, l'abstenció és molt elevada en les eleccions autonòmiques, i es redueix en les legislatives, seguint la tònica general marcada a nivell de Catalunya. Si, a més a més, completéssim el quadre amb les dades d'abstenció del Barcelonès per la seva importància demogràfica, es veu que l'abstenció no varia sensiblement del quadre anterior amb el 34,3% (1979), el 41,5% (1980), el 19,2% (1982) i el 37,7% (1984).

Per a Montero, "la movilidad de los abstencionistas (...) fue especialmente importante en (...) el País Vasco y en Cataluña a causa de la fuerte incidencia de la abstención en contextos caracterizados por el "cleavage" nacionalista y por una alta inmigración" (7).

GRAFICA 5.2: Abstenció i vot socialista a Catalunya. (% sobre cens electoral).

En aquest sentit Shabad afegeix que "durante el mismo período (1979-1982), el campo nacionalista no logró demasiado éxito en la comunidad inmigrante, incluso entre catalanes de primera generación. Así, aquel comportamiento "asimilacionista" que era evidente entre una minoría considerable de inmigrantes y vascos nacidos de padres inmigrantes, fue bastante menos claro entre los grupos similares en Cataluña. En lugar de ello, los catalanes de primera generación y los nacidos fuera de la región propendían a oscilar entre apoyar a los partidos españoles (particularmente a los socialistas) en las elecciones nacionales y a abstenerse en las regionales. El 33% de los votantes inmigrantes del PSC en 1979 se abstuvo en

1980, como lo hizo el 34% de votantes socialistas en 1979 de primera generación; y el 43% de los votantes inmigrantes del PSC-PSOE en 1982 dijo haberse abstenido en 1980. La tasa de abstención fue aún más alta (56%) entre los catalanes de primera generación que apoyaron al PSC-PSOE en 1982. Estos abstencionistas de 1980 constituyeron por sí solos el 28% del voto socialista en 1982 en Cataluña. Y, dados los resultados de las elecciones autonómicas de 1984, cabe pensar que muchos de ellos volvieron a quedarse en casa" (8).

QUADRE 5.11: Participació i abstenció per circumscripcions.

Congrés de Diputats: 1 de març de 1979.

	Electors	Votants	Participació(%)
Barcelona	3.417.233	2.341.120	65,5
Girona	336.904	240.612	71,4
Lleida	267.374	174.750	65,3
Tarragona	371.988	251.716	67,6
Catalunya	4.393.499	3.008.198	68,5

Parlament de Catalunya: 20 de març de 1980.

	Electors	Votants	Participació(%)
Barcelona	3.404.334	2.112.355	62,1
Girona	337.842	228.956	67,8
Lleida	270.647	160.644	59,4
Tarragona	379.475	224.751	59,2
Catalunya	4.392.298	2.726.706	62,1

Congrés de Diputats: 28 d'octubre de 1982.

	Electors	Votants	Participació(%)
Barcelona	3.336.965	2.714.809	81,3
Girona	338.751	272.204	80,3
Lleida	268.205	203.403	75,8
Tarragona	372.817	292.898	78,5
Catalunya	4.316.738	3.483.314	80,6

Parlament de Catalunya: 29 d'abril de 1984.

	Electors	Votants	Participació(%)
Barcelona	3.478.248	2.218.288	63,7
Girona	357.230	248.451	69,5
Lleida	277.087	178.984	64,5
Tarragona	372.817	247.264	63,5
Catalunya	4.501.851	2.292.987	64,2

Congrés de Diputats: 10 de juny de 1986.

	Electors	Votants	Participació(%)
Barcelona	3.576.404	2.459.892	68,7
Girona	368.241	263.854	71,6
Lleida	284.231	192.275	67,6
Tarragona	407.883	281.176	68,9
Catalunya	4.636.759	3.197.197	68,9

En aquest sentit, de Esteban i López Guerra afirmen que "la victòria catalanista en les eleccions al parlament autonòmic no deixa de plantejar una qüestió de cert interès: la de si el vuelco del electorado en favor de los partits regionalistas se produjo selectivamente (es decir, teniendo en cuenta el tipo de elección de que se trataba, de consecuencias y alcances regionales limitado) o si, por el contrario, supone un cambio destinado a afectar también a los resultados de las elecciones a las Cortes Generales, particularmente al Congreso de los Diputados" (9). Com s'ha vist en eleccions posteriors no hi ha hagut un canvi en totes les conteses electorals, sinó que es pot comprovar que l'electorat realitza una tria selectiva segons el tipus d'elecció. Eugènia Salvador, el 1980, afirmava que "l'electorat més inestable sembla ser el de centristes i encara més el de socialistes. Aquest darrers perden més d'un 9% entre 1977-1980. Aquesta inestabilitat és explicable, en ambdós casos, tenint en compte que es tracta de partits amb una base social molt àmplia i heterogènia, amb unes estructures organitzatives poc consolidades. Això pot donar lloc a un contingent important de votants d'una fidelitat poc perseverant, susceptible de canviar d'opció política amb relativa facilitat" (10).

Es pot afirmar que l'electorat socialista és inestable. Aquesta inestabilitat és visible comprovant els guanys i pèrdues que ha tingut el partit en el període de 1979-1984. Però també es comprova que existeix una estabilitat interna de l'electorat socialista si es compara el tipus d'elecció. La fidelitat de l'electorat socialista és visible en les eleccions generals, però és "inestable i poc perseverant" com

molt bé afirma Eugènia Salvador en les eleccions autonòmiques. La resposta cal cercar-la en el tipus d'electorat que vota al partit socialista i en el tipus d'elecció en la qual hagi de votar.

QUADRE 5.12: Variació percentual de l'electorat del PSC i CiU.

%	1977-79	1979-80	1980-82	1982-84	1984-86
PSC	-0,38	-30,60	+158,75	-45,00	+50,01
CiU	-7,26	+55,90	+2,37	+74,32	-24,70

QUADRE 5.13: Guanys i pèrdues de vots del PSC i CiU.

%	1977-79	1979-80	1980-82	1982-84	1984-86
PSC	-3.313	-268.435	+966.469	-708.835	+433.308
CiU	-37.906	+270.634	+17.885	+574.244	-332.659

Es pot afirmar que hi ha una creixent bipolarització de l'electorat català al voltant dos partits CiU i PSC, des del 1982 aquests dos partits han aplegat les dues terceres parts de l'electorat entre els dos. Socialistes i convergents aple-

guen quasi la meitat de l'electorat del Principat en llurs files. A més, si comparem els dos electorats es veu com l'electorat socialista és molt més inestable que el convergent, que del 1979 a 1984 no va deixar de créixer, mentre que els socialistes veien com el seu electorat fluctuava segons el tipus d'elecció, amb uns grans augments de vots a les legislatives, sobretot el 1982 amb un creixement del 158,75%, i retrocessos en les autonòmiques.

Puhle afirma que "la medida en que el antagonismo entre centro y periferia, entre intereses del Estado central y la región, determina y define los conflictos entre los partidos puede también notarse en el hecho de que más de dos terceras partes de los votantes de CiU, contra sólo algo más de una tercera parte de los del PSOE, opinan que la LOAPA obstaculiza la autonomía catalana (68 vs 37 por 100); del mismo modo, el 70% de los votantes de CiU, frente a sólo algo más de la mitad de los votantes del PSOE, está convencido de los efectos beneficiosos de la autonomía. En las elecciones de 1982 los socialistas han podido movilizar votos ante todo entre los inmigrantes de bajo status social, con frecuencia socialmente discriminados" (11).

Cal analitzar la problemàtica interna de l'electorat socialista que no participa en les eleccions autonòmiques i sí ho fa en les legislatives. En l'Informe FOESSA es pot llegir que "los partidos catalanistas CDC y ERC prácticamente no obtuvieron votos entre los inmigrantes, que los repartieron entre el PSUC, PSC-PSOE, UCD y la abstención, más alta que entre los naturales del Principado. La proporción de votos inmigrantes que fue al PSOE fue superior a la que le dieron los naturales, sobre todo en las clases medias. (...) Si hay un hecho que se destaca de la política de Cataluña y parti-

cularmente en el área Metropolitana de Barcelona y en la ciudad, es la identificación de los inmigrantes, especialmente los que vienen de las regiones más pobres de España, con los partidos de la izquierda. (...) Los partidos de la izquierda aparentemente son relativamente débiles en las áreas donde viven los nativos de la ciudad y en especial los que vienen del resto de Cataluña a Barcelona" (12).

La clau explicativa es troba en el sector de l'electorat socialista que se situa en el segment immigrat. En l'Informe FOESSA es pot llegir que "en los electorados de los partidos obreros los que se identifican como españoles o más españoles que catalanes representan una proporción significativa. En el PSC-PSOE su número es casi igual a los que se identifican igual de españoles que catalanes (30%). Por otra parte, la proporción de los que se identifican como sólo catalanes es de 18% entre los votantes del PSC-PSOE" (13).

En segon lloc, cal cercar la ubicació dins de la classe obrera d'un segment de l'electorat socialista. En aquest sentit Gunther, Sani i Shabad afirmen que "en Cataluña, sin embargo, sólo el PSUC y el PSC-PSOE obtuvieron un apoyo desproporcionado por parte de quienes se autoidentificaban como miembros de la clase trabajadora; en este grupo a los partidos regionales no les fue tan bien como con el conjunto del electorado" (14).

I, en tercer lloc, el coneixement o no de la llengua catalana com a factor d'integració en la comunitat catalana. "Los comunistas catalanes parecen tener más aceptación entre los catalanes o aquellos inmigrantes que han aprendido la lengua que el PSC-PSOE, el cual posee una mayor proporción de los que o bien no entienden, o no hablan o no leen la lengua

vernàcula. (...) En las dos regiones en que el nacionalismo y el sentimiento autonomista son mayores, el PSOE parece ser más bien el partido de los inmigrantes de habla castellana; mientras que no conoce otra lengua que no sea la castellana el 23% del electorado del PSC-PSOE" (15).

Es pot afirmar que un sector de l'electorat socialista situat en el segment immigrat no se sent implicat en les eleccions autonòmiques, i només es mobilitza en les legislatives. Per les dades es pot pensar que una gran part nodreix les files de l'abstenció i, en conseqüència, la diferència en la participació segons el tipus d'elecció és un factor negatiu per a les aspiracions socialistes d'aconseguir vèncer a les eleccions al Parlament.

A més, el segment immigrat de l'electorat socialista s'identifica més amb el PSOE que amb el PSC. El segment que participa o no segons el tipus d'elecció se sent implicat en un tipus de contesa electoral i no en l'altra, ja que el PSOE té en les seves files un líder, com és Felipe González, que aconsegueix arrossegar el sector que s'absté en les autonòmiques, el que aconsegueixen els líders socialistes del PSC. Es podria pensar que és una qüestió d'imatge, en no poder identificar audiovisualment un líder amb els ideals del partit. El segon factor a tenir en compte és la possible no integració dels immigrants en la comunitat catalana, d'aquí la seva no implicació en les conteses autonòmiques i la seva identificació amb el partit estatal i no amb el PSC. Cal pensar en emmarcar el tipus de cultura política on se situa aquesta franja abstencionista. Quin tipus de socialització política ha travessat aquest segment? En tot cas, no s'ha d'oblidar les tradicions i sensibilitats ja esmentades que es poden resituar en un context electoral i, per tant, cercar l'expli-

cació d'aquesta diferenciació d'actitud davant de les conteses electorals de caire diferent. Aquesta hipòtesi es pot veure apuntada amb les dades esmentades anteriorment.

Per tant, la conclusió que es pot extreure d'aquestes dades és que al PSC li cal mobilitzar el seu electorat per reduir l'abstenció i aquesta mobilització s'ha de centrar en implicar al segment electoral que s'absté en les eleccions autonòmiques, centrat primordialment en els immigrants (16).

5.3. Relació electorat - Partit.

Quin tipus de relació existeix entre l'electorat socialista i el Partit? Es una relació estable o inestable? Quina influència té un sobre l'altre o, en canvi, no hi ha cap tipus d'influència mútua? Es prendrà l'afiliació del partit com a mesura per poder comparar-la amb l'electorat. Segons Duverger, l'electorat és més inestable que els afiliats, en afirmar que "la comunitat de membres sembla, doncs, més estable que la de l'electors. Però aquestes afirmacions només són vàlides per als partits socialistes" (17). En canvi, Bartolini, després d'haver estudiat comparativament els partits socialistes europeus, afirma tot el contrari, és a dir que els afiliats són més inestables que els electors del partit. En aquest sentit afirma que "una comparació global de l'estabilitat de l'electorat socialista respecte a la de l'afiliació dels partits socialistes es pot portar a terme mitjançant un índex - encara que sigui bastant aproximatiu- calculat de la manera següent: la diferència entre el vot més alt i el més baix aconseguit per cada partit dividit pel vot mitjà del període menys la diferència entre la xifra d'afiliats més alta i més baixa dividida per la xifra mitjana d'afiliats del període. Si l'índex té un valor negatiu significa que l'electorat d'un partit donat és més estable a llarg plaç que la seva afiliació" (18).

En el cas del partit socialista català, aplicant l'índex proposat per l'estudiós italià, el resultat subsegüent es correspon a les afirmacions del politòleg francès. En els tres períodes calculats, l'índex en lloc d'ésser negatiu,

la qual cosa significaria estabilitat de l'electorat per damunt de l'afiliació, és positiu, essent l'afiliació més estable que l'electorat socialista.

QUADRE 5.14: Index d'estabilitat o inestabilitat de l'electorat i de l'afiliació.

Període	Index
1979-1980	+0,20
1980-1982	+0,51
1982-1984	+0,33

Veiem ara si aquest index és corroborat per les dades d'afiliació i l'impacte electoral que suposa la victòria o derrota en les eleccions en el si del partit.

QUADRE 5.15: Impacte electoral en el nombre d'afiliats per Federacions.

Federació	1980	1982	1984
I	36	122	22
II	12	34	24
III	10	55	26
IV	1	70	22
V	48	103	53
VI	-22	180	158
VII	-70	139	17
VIII	-29	143	28
IX	13	28	0
X	-14	0	-1
XI	-14	50	19
XII	16	14	3
XIII	11	0	16
XIV	10	29	10
XV	22	43	-1
XVI	12	56	12
XVII	0	11	0
XVIII	9	82	22
XIX	2	4	-4
XX	-12	23	2
XXI	-	0	8
XXII	-	3	-14
XXIII	-	0	0
XXIV	-	-	36

1980 : març-juny. 1982: octubre 82-gener 83.

1984 : abril-juliol

QUADRE 5.16: Impacte electoral en el nombre total d'afiliats.

1980	1982	1984
8.744	9.365	11.090
8.769	9.560	11.314
8.587	10.280	11.022

Si ens fixem en les dades dels quadres es pot comprovar que l'afiliació es manté estable en línies generals. El 1980 i 1984, el decreixement de l'afiliació és només d'uns 200 afiliats. Vist des del punt de vista de l'impacte electoral en l'afiliació aquest seria mínim, demostrant l'estabilitat de l'afiliació. Però el decreixement del 1980 és explicable no tant pels resultats electorals negatius d'aquell any, sinó pels problemes interns de crisi del partit. És en aquest sentit que cal emmarcar l'afirmació del secretari d'organització quan declarava que "el procés sempre complex d'elaboració de llistes, en aquest cas al Parlament de Catalunya, tornà a ésser motiu d'enfrontaments i crispacions. (...) No correspon aquí el valorar la darrera etapa d'aquest període de les eleccions al Parlament, els resultats de la qual la conflictivitat interna del Partit, no pot ésser aliena" (19). Es pot afirmar que el tipus de sensibilitat i de reacció davant els problemes interns del partit o els problemes externs és diferent entre l'electorat i l'afiliació. Duverger afirma que "la reacció dels membres a les crisis o als aconteixements interns del partit és més forta que la dels electors. Però la reacció d'uns i altres davant els aconteixements polítics i socials és diferent, sense que sigui possible precisar si és més forta o més dèbil" (20). En aquest cas, es confirmaria l'afirmació de Bartolini (21) sobre que els afiliats són més sensibles que els electors als esdeveniments interns del partit com escissions, unificacions o crisis de la direcció.

Cal analitzar la relació entre l'electorat i l'afiliació socialistes per poder deduir-ne si existeix o no correlació entre les dues comunitats a partir, en primer lloc, de la

distribució geogràfica de l'afiliació i de l'electorat per comarques i la distribució interna del vot, dels afiliats i del cens electoral per comarques. En segon lloc pel càlcul de coeficients de correlació entre l'electorat i l'afiliació per comarques.

QUADRE 5.17 : Relació vot, afiliació i cens electoral per nivells i comarques.

Comarca	1979	1980	1982	1984
Alt Camp	- +	- +	- +	- +
Alt Empordà	- +	- +	- +	- +
Alt Penedès	- +	+ +	- +	- +
Alt Urgell	+ -	+ -	- -	+ -
Anoia	+ +	+ +	- +	- -
Bages	- +	+ -	- +	- +
Baix Camp	- +	- +	- +	- +
Baix Ebre	- +	- +	- +	- +
Baix Empordà	- +	- +	- +	- +
Baix llobregat	+ +	- +	+ +	+ +
Baix Penedès	- +	- +	- +	- +
Barcelonès	+ -	+ -	+ -	+ -
Berguedà	+ -	+ -	+ -	- -
Cerdanya	- +	- +	- +	- +
Conca Barberà	+ -	+ -	- -	- -
Garraf	- +	+ +	- +	- +
Garrigues	+ -	- +	- +	- +
Garrotxa	+ +	+ -	+ +	+ +
Gironès	- +	- +	- -	- -

Maresme	- +	- +	- -	+ -
Montsià	- +	- +	- +	- +
Noguera	- +	- +	- -	- +
Osona	+ +	+ -	+ -	+ -
Pallars Jussà	- +	- +	- +	- +
Pallars Sobirà	- +	- +	- +	- +
Priorat	+ -	- +	- +	- +
Ribera Ebre	- +	- -	+ -	- -
Ripollès	+ -	+ -	- +	- -
Segarra	+ -	+ -	+ -	- +
Segrià	+ -	- +	- +	- +
Selva	- +	- +	- +	- +
Solsonès	- -	+ -	- +	- +
Tarragonès	+ -	+ -	- -	+ -
Terra Alta	+ -	+ -	- -	- -
Urgell	- +	- +	- +	- +
Vall d'Aran	+ -	+ -	+ -	- +
Vallès Occ.	- +	- +	+ -	- +
Vallès Or.	- +	- +	- +	- +

Nota: - + Electorat feble, forta implantació.
 + - Electorat fort, feble implantació.
 - - Electorat feble, feble implantació.
 + + Electorat fort, forta implantació.

Tenim quatre nivells diferents en l'anàlisi de les dades que relacionen vot, afiliació i cens electoral per comarques. En el primer nivell, l'índex d'afiliació és més elevat que el del cens electoral, a una forta implantació li correspon un electorat menor (- +). En el segon nivell, l'afiliació és menor que el cens, a una implantació feble o inexistent li

correspon un electorat superior (+ -). En el tercer nivell, l'índex d'afiliació és menor que el del cens, corresponent-li un electorat també inferior (- -). En el quart i darrer nivell, l'índex d'afiliació és superior que el del cens amb un electorat superior (+ +).

QUADRE 5.18: Nombre de comarques per nivells en la relació vot, afiliació i cens electoral.

Nivell	1979	1980	1982	1984
- +	21	21	21	23
+ -	12	13	7	5
- -	1	1	8	7
+ +	4	3	2	3

Com es pot apreciar el gruix de comarques se situa en el primer nivell, repartint-se la resta, sobretot, entre els nivells dos i tres, essent el quart nivell inferior en nombre i poc representat. Aquest quadre ens indica la poca importància que té la implantació del partit, a nivell d'afiliats, per obtenir uns bons resultats electorals, ja que, com s'ha vist, a una forta implantació li correspon resultats electorals menors i, en sentit contrari, a feble i en algunes comarques nul·la implantació, el partit socialista obté resultats electorals més elevats, aquesta tendència disminueix a favor del tercer nivell de menor implantació i menors resultats electorals.

QUADRE 5.19: Distribució interna percentual per comarques del vot, dels afiliats i del cens electoral.

Comarca	1979			1980		
	Vot	Afi.	Cens	Vot	Afi.	Cens
Alt Camp	0,57	0,95	0,56	0,52	0,90	0,57
Alt Empordà	1,35	2,19	1,36	1,46	1,96	1,36
Alt Penedès	1,20	1,20	1,04	1,39	1,30	1,03
Alt Urgell	0,22	0,00	0,35	0,27	0,18	0,35
Anoia	1,30	1,52	1,26	1,63	1,62	1,25
Bages	2,72	2,71	2,61	2,74	2,23	2,56
Baix Camp	1,88	2,26	1,90	1,65	2,21	1,94
Baix Ebre	0,94	1,19	1,19	0,86	1,35	1,20
Baix Empordà	1,47	1,93	1,34	1,26	1,72	1,33
Baix Llobregat	9,48	8,61	7,50	8,95	9,26	7,54
Baix Penedès	0,64	0,66	0,46	0,71	1,02	0,47
Barcelonès	44,34	36,46	45,30	44,93	36,42	45,11
Berguedà	0,48	0,17	0,77	0,48	0,25	0,76
Cerdanya	0,15	0,61	0,22	0,16	0,50	0,22
Conca Barberà	0,20	0,00	0,33	0,21	0,00	0,33
Garraf	1,37	2,10	1,12	1,61	1,58	1,12
Garrigues	0,45	0,28	0,42	0,39	0,51	0,42
Garrotxa	0,68	0,50	0,80	0,64	0,41	0,80
Gironès	2,16	3,17	2,14	2,16	2,94	2,14
Maresme	4,00	4,39	3,92	3,91	4,31	3,91
Montsià	0,90	1,65	0,85	0,93	1,57	0,86
Noguera	0,54	1,22	0,81	0,56	0,85	0,82
Osona	1,12	0,24	0,20	1,10	0,84	1,79
Pallars Jussà	0,19	0,55	0,34	0,24	0,48	0,35
Pallars Sob.	0,09	1,60	0,12	0,09	1,93	0,12

Priorat	0,16	0,00	0,20	0,16	0,41	0,20
Ribera Ebre	0,36	0,46	0,45	0,32	0,36	0,45
Ripollès	0,59	0,49	0,59	0,57	0,44	0,58
Segarra	0,15	0,00	0,31	0,11	0,10	0,32
Segrià	2,64	2,35	2,76	2,75	3,07	2,80
Selva	1,20	1,77	1,31	1,16	1,50	1,31
Solsonès	0,06	0,06	0,19	0,06	0,04	0,19
Tarragonès	2,32	1,25	2,26	2,02	1,76	2,36
Terra Alta	0,16	0,17	0,26	0,17	0,20	0,26
Urgell	0,45	1,14	0,62	0,45	1,09	0,62
Vall d'Aran	0,08	0,00	0,10	0,11	0,01	0,10
Vallès Occ.	9,67	11,92	9,20	9,75	10,06	9,18
Vallès Or.	3,69	3,94	3,20	3,50	4,16	3,21

Comarca	1982			1984		
	Vot	Afi.	Cens	Vot	Afi.	Cens
Alt Camp	0,47	0,71	0,57	0,48	0,59	0,56
Alt Empordà	1,03	1,14	1,34	1,16	1,66	1,39
Alt Penedès	0,95	1,25	1,06	1,02	1,30	1,06
Alt Urgell	0,17	0,18	0,37	0,16	0,15	0,34
Anoia	1,20	1,41	1,31	1,30	1,24	1,31
Bages	2,20	2,63	2,61	2,14	2,60	2,59
Baix Camp	1,76	2,82	1,95	1,63	2,19	2,07
Baix Ebre	0,94	1,34	1,17	0,81	1,86	1,15
Baix Empordà	1,13	1,72	1,35	1,15	1,58	1,37
Baix Llob.	10,69	10,14	8,03	11,22	10,34	8,20
Baix Penedès	0,46	1,24	0,48	0,56	1,24	0,49
Barcelonès	44,88	35,89	43,06	43,96	35,38	42,60
Berguedà	0,45	0,43	0,75	0,45	0,58	0,74
Cerdanya	0,11	0,47	0,21	0,10	0,36	0,21
Conca Barberà	0,19	0,20	0,32	0,17	0,27	0,32
Garraf	1,26	1,60	1,17	1,30	1,50	1,20
Garrigues	0,31	0,50	0,42	0,32	0,68	0,41
Garrotxa	0,47	0,32	0,83	0,47	0,30	0,81
Gironès	1,71	2,94	2,98	1,88	2,12	2,27
Maresme	3,86	3,94	4,13	4,10	3,90	4,20
Montsià	0,80	1,73	0,86	0,69	1,75	0,83
Noguera	0,51	0,77	0,81	0,40	0,88	0,80
Osona	1,02	0,75	1,88	0,96	0,74	1,91
Pallars Jussà	0,20	0,64	0,34	0,20	0,53	0,34
Pallars Sob.	0,05	1,25	0,11	0,04	1,00	0,11
Priorat	0,14	0,39	0,19	0,16	0,40	0,18
Ribera Ebre	0,36	0,33	0,44	0,31	0,33	0,43
Ripollès	0,37	0,60	0,56	0,37	0,56	0,58

Segarra	0,14	0,06	0,32	0,10	0,50	0,31
Segrià	2,56	3,18	2,87	2,35	3,37	2,86
Selva	0,99	1,39	1,34	0,99	1,58	1,40
Solsonès	0,06	0,23	0,19	0,06	0,19	0,19
Tarragonès	2,36	2,37	2,39	2,59	2,00	2,37
Terra Alta	0,13	0,17	0,25	0,10	0,16	0,25
Urgell	0,37	1,42	0,63	0,34	1,18	0,63
Vall d'Aran	0,04	0,04	0,10	0,06	0,11	0,10
Vallès Occ.	11,85	9,45	9,82	11,84	10,19	9,90
Vallès Or.	3,61	3,88	3,42	3,87	4,50	3,50

Si l'anàlisi es realitza a través de la distribució interna comarcal entre l'afiliació, el vot i el cens electoral, es veu que el partit socialista obté, en la majoria de comarques durant el període 1979-1984, resultats electorals menors en les comarques on té una forta presència d'afiliats; en canvi, la tendència de 1979 a 1980 d'obtenir bons resultats amb una feble o inexistent implantació passa, a partir de 1982, a equilibrar-se amb les comarques de feble implantació i baixos resultats electorals.

Cal veure si com apunta Joan Marcet en realitzar la mateixa anàlisi per Convergència, existeix o no algun tipus de correlació entre l'afiliació i l'electorat. En el cas de CiU, Marcet afirma que "més interès té comparar la distribució interna del vot CiU amb la distribució comarcal de la militància de CDC i amb el cens electoral corresponent. (...) (Els resultats) mostren clarament que és difícil trobar una

correlació directa entre afiliats i electors, confirmant-se així la hipòtesi clàssica de la relativa independència dels membres i dels electors, encara que forçosament de manera provisional per la limitació del període estudiat i de la seqüència de dades utilitzades" (22).

QUADRE 5.20: Vot-afiliació sobre cens electoral.

PSC	1979		1980		1982		1984	
	Vot	Afi.	Vot	Afi.	Vot	Afi.	Vot	Afi.
Alt Penedès	22,9	0,20	18,7	0,27	32,6	0,28	18,6	0,35
Anoia	20,6	0,21	18,1	0,27	33,3	0,26	19,2	0,25
Bages	20,8	0,18	14,8	0,19	30,8	0,24	15,9	0,29
Baix Llob.	25,2	0,20	16,4	0,26	48,6	0,30	26,3	0,36
Barcelonès	19,5	0,14	14,0	0,17	38,0	0,20	19,9	0,24
Berguedà	12,5	0,04	8,7	0,07	22,2	0,14	11,7	0,22
Barrat	24,6	0,32	20,0	0,30	39,6	0,32	20,8	0,36
Maresme	20,3	0,19	13,9	0,23	34,1	0,23	18,8	0,26
Osona	12,3	0,02	8,5	0,10	19,9	0,09	9,8	0,11
Vallès Occ.	21,0	0,22	14,7	0,23	44,0	0,23	23,0	0,29
Vallès Or.	23,0	0,21	15,1	0,27	38,6	0,27	21,4	0,37
Alt Empordà	19,9	0,28	14,9	0,30	28,2	0,20	16,1	0,34
Baix Empordà	21,9	0,25	13,1	0,27	30,5	0,30	16,3	0,33
Cerdanya	13,3	0,48	10,2	0,48	19,6	0,53	9,6	0,50
Garrotxa	16,8	0,11	11,0	0,11	20,9	0,09	11,3	0,10
Gironès	20,2	0,25	14,0	0,29	27,4	0,31	16,0	0,27
Ripollès	20,1	0,14	13,5	0,16	23,3	0,24	12,6	0,28

Selva	18,5	0,23	12,2	0,24	27,2	0,25	13,7	0,32
Alt Urgell	12,3	0,00	10,5	0,11	16,8	0,12	8,7	0,12
Garrigues	21,3	0,11	12,9	0,25	27,6	0,29	16,0	0,47
Noguera	13,3	0,26	9,6	0,22	23,1	0,23	9,9	0,31
P. Jussà	11,2	0,28	9,5	0,29	21,4	0,44	11,6	0,46
P. Sobirà	15,1	2,37	10,1	3,49	18,9	2,73	8,9	2,63
Segarra	9,3	0,00	4,6	0,06	16,3	0,04	6,5	0,46
Segrià	19,1	0,15	13,6	0,23	32,6	0,26	15,9	0,34
Solsonès	5,7	0,06	4,3	0,05	12,7	0,16	6,3	0,28
Urgell	14,5	0,32	10,1	0,36	21,8	0,33	10,7	0,54
Vall d'Aran	16,2	0,00	15,1	0,02	24,2	0,09	12,1	0,31
Alt Camp	20,4	0,29	12,8	0,33	30,3	0,30	16,7	0,20
Baix Camp	19,7	0,20	11,7	0,24	33,0	0,34	15,3	0,30
Baix Ebre	15,8	0,17	9,9	0,24	29,6	0,27	13,7	0,46
Baix Penedès	27,8	0,25	21,0	0,45	34,9	0,61	21,9	0,72
Conca Barb.	12,2	0,00	8,9	0,00	21,5	0,15	11,0	0,25
Montsià	21,1	0,33	15,0	0,38	34,4	0,48	16,2	0,60
Priorat	16,5	0,00	11,6	0,44	28,2	0,49	17,3	0,62
Ribera Ebre	16,3	0,18	9,7	0,17	30,6	0,18	14,0	0,22
Tarragonès	20,5	0,10	11,8	0,16	36,1	0,21	21,1	0,24
Terra Alta	12,1	0,11	8,9	0,17	20,0	0,28	8,0	0,19

CiU	1980	
	Vot	Afi.
Alt Penedès	24,0	0,27
Anoia	25,9	0,37
Bages	26,5	0,36
Baix Llobregat	12,2	0,21
Barcelonès	14,8	0,12
Berguedà	27,9	0,22
Garraf	14,1	0,13
Maresme	25,0	0,54
Osona	31,7	0,26
Vallès Oc.	17,9	0,15
Vallès Or.	23,0	0,34
Alt Empordà	20,1	0,33
Baix Empordà	22,2	0,45
Cerdanya	24,6	0,28
Garrotxa	29,3	0,25
Gironès	25,9	0,18
Ripollès	27,6	0,21
Selva	28,7	0,48
Alt Urgell	20,3	0,06
Garrigues	15,9	0,15
Noguera	16,3	0,32
Pallars Jussà	20,0	0,40
Pallars Sobirà	16,5	0,18
Segarra	23,3	0,12
Segrià	13,3	0,17
Solsonès	28,9	0,51
Urgell	23,7	0,19
Vall d'Aran	17,2	0,20

Alt Camp	23,4	0,46
Baix Camp	14,7	0,26
Baix Ebre	8,9	0,27
Baix Penedès	16,1	0,43
Conca Barberà	21,1	0,19
Montsià	7,3	0,26
Priorat	13,0	0,31
Ribera Ebre	11,4	0,36
Tarragonès	13,2	0,17
Terra Alta	11,7	0,24

Una eina més precisa per analitzar les relacions entre vot i afiliació és l'anàlisi de correlacions entre les dues comunitats per poder afirmar si existeix en el cas del partit socialista aquesta independència relativa entre els afiliats i els electors, tal com ho fa Duverger (23).

QUADRE 5.21: Coeficient de correlació vot-afiliació per eleccions.

	Totes les Comarques	Comarques, exclòs el P. Sobirà.
1979	0,032	0,400
1980	-0,005	0,430
1982	-0,099	0,296
1984	-0,120	0,203

El coeficient de correlació varia substancialment si és té o no en compte el cas especial del Pallars Sobirà. Aquesta comarca té l'índex més elevat de tot Catalunya d'afiliació socialista, essent un cas estrany ja que la característica general de la implantació socialista se situa en les comarques urbanes, industrials i amb una taxa elevada d'immigració. En canvi, el Pallars Sobirà és una comarca rural, poc poblada, amb 5.464 habitants, amb municipis de menys de dos mil habitants, on el PSC obtingué el 1983 quatre alcaldies dels 15 municipis (Esterrí de Cardós (amb un alcalde independent), Sorriquera, Sort i La Guingueta, i regidors a Lladorre i Rialp). En la distribució interna de vot, afiliació i cens electoral, es comprova que el partit socialista té en aquesta comarca una forta implantació d'afiliats degut, segurament, a la forta immigració existent per la importància de la construcció de les instal·lacions hidroelèctriques. Es compleix d'aquesta manera una de les característiques de la implantació del partit la taxa elevada d'immigració.

No obstant això, obté resultats electorals menors, perquè és una comarca on l'UCD vencé el 1979 i, a partir del 1980, CiU ha vençut en les restants eleccions, a més d'obtenir la majoria d'alcaldies de la comarca. Es pot afirmar a la vista dels resultats electorals que el Pallars Sobirà és un feu de la coalició CiU, encara que sigui la comarca amb més forta implantació orgànica socialista.

Per solucionar el problema plantejat pel Pallars Sobirà de distorsió del coeficient de correlació, cal realitzar dos coeficients diferents, el primer prenent aquesta comarca com a error sistemàtic, és a dir, no tenint-la en compte a l'hora de realitzar el càlcul; el segon, afegint-la en el càlcul del coeficient. En el primer cas, la correlació entre electorat i afiliació socialistes ha anat decreixent de manera progressiva des del 1980 passant del 0,400 al 0,203 del 1994, però mantenint-se molt elevada de totes maneres si la comparem amb Convergència que el 1980 la seva correlació era molt baixa (0,012), confirmant l'anàlisi de Marcet i entrant de ple en la definició de Duverger. Aquest no seria el cas del PSC, en un principi, encara que la tendència a la baixa porti cap a la relativa independència entre l'electorat i l'afiliació.

En canvi, si en el coeficient de correlació afegim el Pallars Sobirà, es comprova que a partir del 1980, el coeficient és negatiu, demostrant que no hi ha cap tipus de relació entre les dues comunitats. En el primer cas, el tipus de partit resultant s'hauria de cercar en un partit de masses en el qual la implantació de l'afiliació és bàsica per obtenir bons resultats electorals. En el segon, al contrari, el tipus de partit resultant tendiria cap a un "Catch-all-party" on la importància de l'afiliació és mínima, per no dir nul·la, per

aconseguir resultats electorals òptims. CiU es trobaria més propera al segon cas.

La solució per a la nostra anàlisi és considerar el Pallars Sobirà com a error sistemàtic, ja que es pot comprovar que existeix una correlació en el cas del partit socialista entre l'electorat i l'afiliació encara que s'hagi pogut veure que la distribució geogràfica de l'implantació del partit i dels seus resultats electorals no es compleix en tots els sentits ja que en la majoria de les comarques no es correspon la importància de la implantació del partit amb l'obtenció de bons resultats electorals. Com s'ha comentat anteriorment existeix una estructura estable en els resultats electorals del partit, encara que tingui una implantació poc homogènia arreu del Principat. Es pot afirmar, en tot cas, que el partit socialista s'hauria d'emmarcar en el tipus de partit de masses, on la implantació de l'afiliació és bàsica per obtenir uns bons resultats electorals, si bé la tendència apuntada pel coeficient de correlació ens indica la paulatina independència entre l'electorat i l'afiliació.

CAPITOL VI:
EL PSC EN EL SISTEMA DE PARTITS DE CATALUNYA

El problema del lloc del PSC en el sistema de partits de Catalunya planteja un cert nombre de qüestions que caldrà respondre o, en tot cas, trobar-ne les claus per a poder respondre. Probablement la qüestió clau (singularment per un partit amb vinculació amb un partit d'àmbit general espanyol) sigui la de la pròpia caracterització del joc polític a Catalunya: ¿es tracta d'un propi sistema de partits, específic i diferenciat, o és només un sub-sistema del sistema general espanyol? En segon lloc, si l'hem de considerar com un sistema específic, com encaixa en les tipologies usuals sobre sistemes de partits? Aquestes preguntes, com és evident, es relacionen amb qüestions fonamentals de la vida política catalana: Quins eixos actitudinals la caracteritzen? Quin efecte té el tipus de campanya electoral en la conformació del sistema de partits? Per què els socialistes guanyen un tipus d'elecció, però perden, en canvi, unes altres? I finalment, com s'insereix el PSC en el sistema català de partits?

En primer lloc, què s'entén per sistema de partits? Isidre Molas defineix el concepte de la següent manera: "En los regímenes políticos consolidados, los partidos suelen mantener unas características estructurales y unas relaciones entre ellos de naturaleza estable. En periodos más o menos

largos, los partidos suelen mantener firmes, aunque no inmutables, su organización interior y su programa ideológico (adaptando su programa táctico a las necesidades del momento). Las variaciones de su fuerza relativa son lentas, y sus relaciones y el espacio político que ocupan presentan también transformaciones lentas. Esta permanencia de los partidos, conectada con la de los regímenes en cuyo interior se expresan, fija una estructura estable que se denomina sistema de partidos" (1). Per a Douglas W. Rae el sistema de partits és "la xarxa de relacions de competència entre els partits polítics. (...) El sistema de partits és el quadre de llurs relacions de competència. El sistema de partits és tot el ventall de llurs rivalitats en un país particular i en un instant particular. I és aquesta textura de competència la que fa el nombre total de partits d'un país quelcom més que si es contessin un a un. Aquest quelcom més és la competència democràtica pel dret a governar" (2).

Abans d'entrar en l'anàlisi del sistema de partits a Catalunya, cal realitzar, de manera breu, la descripció dels tipus de sistema de partits. Jean i Monica Charlot afirmen que "la typologie classique des systèmes de partis selon leur degré de fractionnement - parti unique, bipartisme, multipartisme (Duverger, 1951) - a été raffinée par Jean Blondel avec la distinction entre bipartisme parfait et imparfait (deux partis et demi, comme en République fédérale d'Allemagne), multipartismes parfait et imparfait (parti dominant, comme en Suède). (...) Elle a été renouvelée, surtout, par Giovanni Sartori (1976) grâce à la séparation des "formes" ou catégories (définies par la fragmentation) et des "types" de systèmes de partis (définis en plus par le degré de polarisation idéologique du système de partis)" (3).

Ara bé, la qüestió que es planteja és precisament la de saber si es pot utilitzar la noció de sistema de partits per referir-se al cas de Catalunya, o bé si cal conceptualitzar-lo com un mer sub-sistema del sistema general espanyol.

En el pla general, López Guerra observava que "hay (...) una serie de regiones que se desvian notablemente de las pautas medias de conducta electoral, regiones que parecen tender a constituir sistemas políticos a nivel electoral, y en que el marco regional, los temas, tradiciones y organizaciones de ámbito regional parecen primar sobre los factores políticos de ámbito nacional; el comportamiento en estas regiones se muestra "diferente" al del resto de España" (4).

L'existència d'aquestes variacions inter-regionals és indiscutible, i de manera accentuada a partir de les eleccions autonòmiques del 1987. Ara bé, la conceptualització d'aquestes variacions no és uniforme en la doctrina: mentre diversos analistes (Martínez Cuadrado, Corcuera i Pérez Calvo) parlen de "sub-sistemes", d'altres (Aguiló; Corcuera i García Herrera; Linz et al.; Gunther, Sani i Shabad; Prada Fernández) qualifiquen la situació de diversos territoris espanyols com a propis "sistemes" de partits (5).

Al nostre entendre, la qüestió no és trivial, encara que la resposta no ha d'entendre's en un terreny ideològic, implicant una referència indirecta a la pregunta sobre la natura "regional" o "nacional" de les diverses entitats territorials espanyoles. En el pla analític, la importància de la conceptualització radica en que, en primer lloc, respon al grau de polarització de l'electorat de les diverses zones; i, en segon lloc, i com a conseqüència d'això, permet examinar les bases de la competència entre partits. En altres paraules,

pensem la noció de sistema de partits com el conjunt de mecanismes d'interacció entre les diverses forces polítiques, mecanismes influïts per i actuant sobre les divisions de l'electorat (6).

Mentre els diversos estudis sobre l'opinió pública en el conjunt d'Espanya mostren que la competència electoral s'explica suficientment en base a la col·locació d'electors i partits en un eix esquerra-dreta (7), diversos estudis sobre Catalunya han mostrat com les preferències electorals dels ciutadans no s'expliquen només en termes d'esquerra-dreta, i que cal tenir en compte un segon eix de competència electoral, la definició del qual no és simple (8).

Hi ha acord sobre el fet que aquest segon eix té que veure amb el que es denominava "la cuestión catalana"; però la seva operacionalització no és senzilla, especialment si tenim en compte les transformacions en l'estructura social catalana produïdes durant la segona meitat del segle. Podríem recórrer, en primer lloc, a una dada purament objectiva, com és el lloc de naixement dels ciutadans. Com se sap, el 34,5% de la població ha nascut a la resta d'Espanya; l'indicador rellevant seria aleshores el tant per cent d'immigrants dins de l'electorat de cada força política; eventualment, aquest indicador es refina tenint en compte el lloc de naixement dels pares de les persones nascudes a Catalunya (9).

Una segona possibilitat, que no pot en cap cas presumir-se com a derivada de l'anterior, és la d'examinar el que podem denominar "sentiment nacional" dels ciutadans, habitualment operacionalitzat en termes de "català, més català que espanyol, tan català com espanyol, més espanyol que català, espanyol". Es tractaria aleshores de veure quin és el sentiment prevalent entre els electors de cada partit, i en quina

mesura això es relaciona amb les posicions polítiques que els partits mantenen en el debat quotidià (10).

Una tercera possible via d'aproximació, utilitzada en diversos estudis, és la de l'organització politico-constitucional preferida pels electors de cada partit. En la nostra opinió, aquest indicador (operacionalitzat habitualment en termes de "federalisme", "autonomia", etc.) és d'utilització delicada: si tenia sentit en el període constituent, la Constitució del 1978 resol la qüestió en un determinat sentit. D'altra banda, la re-introducció de propostes federalitzants, o de reformes de diversos Estatuts, en el debat polític, fa que probablement s'inverteixi el sentit de la relació postulada entre preferència institucional i tria de partit: ja no es passaria de la preferència institucional a la tria de partit, sinó que possiblement els electors facin seva la posició del seu partit preferit en aquests debats (en un sentit similar a les objeccions a la connexió entre ubicació en l'escala esquerra-dreta i preferències de "policies" que han formulat Klingemann i Inglehart) (11). Es a dir, es tracta d'una qüestió rellevant, però és difícil dir avui que la preferència politico-institucional sigui una base d'identificació de partit; més aviat podria ésser conceptuada com una "policy", o un conjunt de "policies", que proposa un determinat partit.

Diversos estudis que han utilitzat simultàniament l'indicador objectiu de lloc de naixement i indicadors subjectius, referents al sentiment d'identitat nacional, han obtingut resultats que, tot i no ésser coincidents, mostraven una imatge substancialment similar de les divisions de l'electorat català. Aquestes mesures ordenaven l'espai polític de competència entre partits, i, conseqüentment, l'espai de les

tries electorals, de manera fonamentalment independent de la configuració que oferia l'eix esquerra-dreta. Així, pel període 1977-1980, obtenien mesures iguals en l'eix esquerra-dreta el PSC i ERC, de la mateixa manera que CiU i UCD; només la intervenció d'una segona dimensió, independent de la purament ideològica, explicava les preferències electorals.

En la nostra recerca, no hem pogut utilitzar dades actitudinals dels electorats dels diferents partits pel període transcorregut des del 1982. En el Gràfic 6.1 presentem una aproximació, representant els partits catalans en un espai bidimensional definit per l'eix esquerra-dreta i per les proporcions relatives de nascuts a Catalunya i immigrants dins de l'electorat de cada partit.

Com mostra el mencionat Gràfic, la dimensió "vertical" segueix essent necessària per a explicar la preferència electoral dels ciutadans: cal observar com CiU i CDS obtenen la mateixa col·locació en termes d'esquerra-dreta, de la mateixa manera que les diferències entre PSUC-IC, ERC i PSC són molt escasses.

En segon lloc, com també mostraven estudis anteriors, la polarització en l'eix vertical és clarament superior a la que existeix en l'eix horitzontal (12). Això suggeriria que la competència "nacionalitària" és més forta que la ideològica, especialment si algun partit consegueix transformar aquesta distància en un llindar de legitimitat, d'exclusió de la possibilitat que algun altre pugui tenir responsabilitats de govern. El tema recurrent del "sucursalisme" en la política catalana, per tant, va més enllà d'un mer argument electoral, fins a mostrar una situació de real hegemonia en el llenguatge polític vigent en una certa societat, i alhora obliga a matissar la conclusió a què arribaven estudis anteriors

respecte del manteniment per part de les "élites" polítiques del "cleavage" nacional en condicions latents, però evitant que es plantegés obertament.

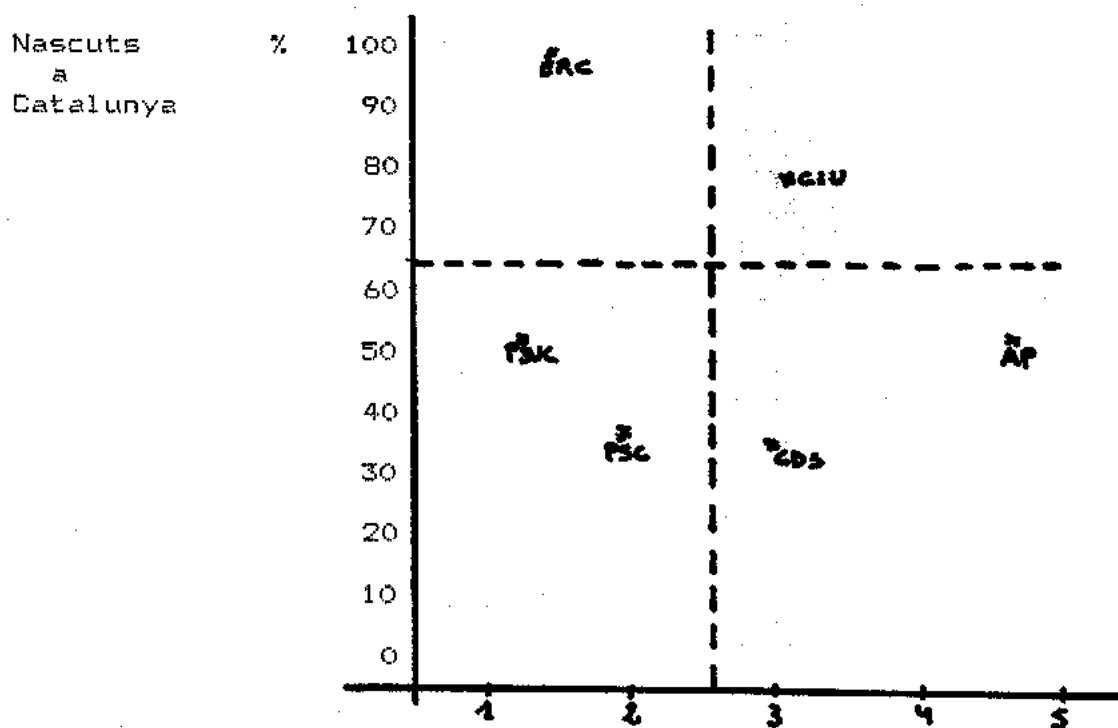
Les nostres dades, però, mostren que la situació és encara més complexa del que aquestes línies podrien suggerir: de fet, els electorats de CiU i del PSC han tingut una evolució paral·lela que, paradoxalment, condueix a resultats de signe contrari. Si es comparen per a cada un d'aquests partits la distribució dels respectius electorats per lloc de naixement cap a 1980 i en l'actualitat, s'observa que ha augmentat el tant per cent d'electorat immigrant a cada un d'ells: CiU passa del 89% al 79%, mentre el PSC passaria del 48% a més del 60%. Així, mentre CiU s'aproxima a la mitjana de la població de Catalunya (com a conseqüència de la seva major implantació entre sectors immigrants, lligada a la progressiva absorció de l'electorat d'UCD i de part d'AP), el PSC, que ja d'entrada tenia una proporció d'immigrants superior a la mitjana, encara que per sota de la que tenia entre nascuts a Catalunya, ha accentuat aquesta característica, allunyant-se, per tant, del perfil mig de la població.

Aquest moviment no vé forçat, ja que tant AP com el PSUC es mantenen establement entorn d'una divisió per meitats, amb lleus oscil·lacions amunt o avall, i, per la seva banda, ERC ha accentuat la catalanitat de la seva base electoral. Les dades disponibles respecte del CDS no permeten un diagnòstic clar, ja que el nombre de votants "centristes" que apareix en les enquestes és massa reduït per a anàlisis significatives; tot i així pot dir-se que el CDS es situaria preferentment entre els immigrants, havent nascut a Catalunya potser un 30% del seu electorat.

Aquesta evolució podria indicar, en conjunt, que mentre s'està reduint el grau de polarització ideològica de l'electorat, en bona part com a conseqüència del fort retrocés electoral del PSUC i del centrisme (partits "rellevants" extrems, en terminologia sartoriana, pel període 1977-1980), s'està produint una polarització parcial i desigual de l'electorat en la dimensió vertical. Polarització en tant que els dos principals partits, CiU i PSC, tenen electorats marcadament diferents en aquesta dimensió; però parcial i desigual, perquè mentre Convergència s'està transformant progressivament en un partit "nacional", el PSC s'està allunyant progressivament del perfil del conjunt de l'electorat, adquirint un pes cada vegada més important la seva implantació entre els immigrants. En termes de competència electoral, això podria conduir a una estabilització a la llarga de la competència desigual entre tots dos partits, ja que els electorats més propers al socialista són de dimensions massa reduïdes com per cobrir l'avantatge del nacionalisme moderat.

En tot cas, el que sembla clar a partir d'estudis previs i dels nostres resultats, és que és precisa una interpretació bidimensional de l'espai polític a Catalunya per entendre els seus mecanismes de funcionament, mentre el sistema general espanyol s'explica suficientment bé en termes lineals. Potser seria exagerat concloure només a partir d'això que sigui necessari qualificar la vida política catalana com un sistema específic de partits; cal examinar altres elements, i en particular l'evolució de les seves magnituds principals, per a poder concloure respecte de la pregunta inicialment formulada.

GRAFICA 6.1: Representació bidimensional de l'electorat català: Distribució de l'electorat de cada partit segons l'escala esquerra-dreta i lloc de naixement.

6.1. Descripció del sistema català de partits.

El sistema de partits de Catalunya de 1977 a 1986 ha tingut dues fases diferenciades; la primera abarca del 1977 a 1980, i la segona del 1980 a 1986. De fet, seria opinable situar la frontera entre un període i altre en el moment de la primera elecció del Parlament de Catalunya, ja que el període de la restauració de la Generalitat té com a tret característic la baixa confrontació entre els partits que conformaven el sistema, ja que tots ells eren representats pels seus líders en el govern de la Generalitat provisional presidida per Josep Tarradellas. Aquesta no-confrontació era deguda a la unitat de tots els partits per portar a terme la discussió i posterior aprovació de l'Estatut d'Autonomia, iniciada ja la política de consens a nivell estatal a través els "Pactes de la Moncloa" i la discussió i posterior aprovació de la Constitució. El tret característic del sistema era, per una banda, la confrontació esquerra-dreta i, per l'altra, centre-perifèria, pel que fa a les relacions amb el govern central.

Un cop aprovat l'Estatut d'Autonomia el sistema de partits comença a variar a partir de les eleccions al Parlament de Catalunya. Els trets que caracteritzaran aquesta nova fase seran el creixement de la confrontació esquerra-dreta, i la progressiva substitució de l'enfrontament centre-perifèria per un nou joc complex, que toca les dimensions catalans-immigrats, partits "sucursalistes"-partits "catalans", i relacions (no fàcils) entre govern autònom i govern central.

6.1.1. Primera fase.

El sistema de partits de Catalunya es configura a partir de les eleccions generals del 15 de juny de 1977 amb set partits que obtingueren representació parlamentària. Els Socialistes de Catalunya (PSC-C i FC PSOE) varen aconseguir la victòria electoral amb el 22,5% de vots (sobre electors) i obtingueren 15 diputats. El segon partit en nombre vots va ésser el PSUC que es traduïren en 8 diputats i el quart lloc en representació parlamentària, essent el segon lloc per a la coalició electoral Pacte Democràtic de Catalunya, formada per Convergència Democràtica de Catalunya, Esquerra Democràtica de Catalunya, el PSC-Reagrupament, i el Front Nacional de Catalunya. El sistema de partits resultant era conformat per set partits, dels quals quatre tenien una força important - PSC-PSOE, PSUC, PDC, UCD- essent els altres tres molt minoritaris quant a nombre de diputats - ERC, AP, UCDDC-.

Un cop aprovada la Constitució el desembre de 1978, se celebraren les segones eleccions a Corts de la democràcia. Els resultats electorals del març de 1979, clarificaren el sistema de partits existent fins aleshores. De nou guanyaren els socialistes, no com a coalició electoral sinó com a partit unificat amb la FC del PSOE i el PSC-R, que havia abandonat la coalició del Pacte Democràtic. La redefinició de les aliances també havia afectat a d'altres partits i coalicions: Convergència i Esquerra Democràtica s'havien unificat i ara es presentaven en coalició amb la Unió Democràtica de Catalunya (UDC) sota la denominació de Convergència i Unió (CiU). Els democristians de la coalició UCDDC havien anat a integrar-se una amb la UCD, formant Centristes de Catalunya

(CC-UCD), i els altres amb CDC. A més, ERC, ja legalitzada, es presenta en solitari a la contesa electoral, desapareixent la coalició Esquerra Catalana (EC).

El segon partit, darrera dels socialistes, fou la UCD amb el 13% de vots sobre cens electoral, a set de diferència del primer, i 12 diputats, a cinc del PSC, empatant en el tercer lloc, en nombre de diputats, el PSUC i CiU. Els democristians de la UCDC havien desaparegut, reduint el nombre de partits a sis, però mantenint-se aquesta preeminència de quatre partits importants.

6.1.2. Segona fase.

L'aprovació de l'Estatut d'Autonomia i la convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya inicià el canvi que s'aniria produint en el sistema de partits a partir d'aleshores. En primer lloc, van marcar el fi de la política d'unitat portada a terme fins aquell moment pel President Tarradellas. Aquest fet produí la confrontació directa per aconseguir el govern de la Generalitat. La coalició CiU liderada per Jordi Pujol fou la guanyadora de les eleccions autonòmiques de 1980, essent els socialistes per primera vegada la segona força política. A més a més, el sistema de partits es redefiní amb la desaparició d'AP que es presentava sota les sigles de Solidaritat Catalana i amb la irrupció en el nou Parlament del Partit Socialista Andalús-Partit Andalús (PSA) que intentava canalitzar a través seu el vot immigrant dels nascuts a Andalusia. Si fins aquelles eleccions el sistema de partits havia estat format per quatre partits importants, a partir de les eleccions autonòmiques calia afegir-hi el nou grup d'Esquerra Republicana (ERC). El govern minoritari de CiU pogué governar durant els quatre anys de la Legisla-

tura gràcies, en gran part, per l'acord tàcit d'ajuda d'ERC que va aconseguir la Presidència de la Cambra catalana, i per l'ajut ocasional i mutu entre CiU i UCD tant a Barcelona com a Madrid.

No obstant això, la difícil situació política del període 1981-82, amb l'intent de cop d'Estat de febrer de 1981 i la posterior aprovació de la Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autònom i l'eficàcia del pactes autonòmics UCD-PSOE, apart de la LOAPA, en compliment dels acords autonòmics (13) produí una forta tensió centre-perifèria en les relacions entre els dos governs, central i autonòmic i, sobretot, una greu tensió interna en la societat catalana. La victòria aclaparadora dels socialistes a Catalunya i a tot l'Estat, que portà Felipe González a la Presidència del Govern, a les eleccions d'octubre de 1982, va afirmar el que en posteriors eleccions s'aniria consolidant com a sistema de partits. CiU aconseguia ésser la segona força, però a gran distància del PSC que havia obtingut la majoria absoluta de vots i de diputats, redefinint les diferents forces polítiques presents a Catalunya. En primer lloc, la desaparició de la UCD i del PSA; en segon lloc, el resurgiment d'Aliança Popular que se situava en tercera posició i, finalment, l'ensorrament del PSUC en plena crisi interna i havent ja sofert l'escisió que donà lloc al naixement del Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC). El partit d'Heribert Barrera, ERC, mantingué els seus resultats d'anteriors eleccions legislatives, però perdent vots en referència a les eleccions autonòmiques. Després d'aquelles eleccions només tres partits importants eren presents en el sistema de partits, però un d'ells tenia la majoria absoluta.

Les segones eleccions al Parlament de Catalunya, el 1984, capgiraren la situació dels guanyadors però no el sistema de partits. La coalició CiU vencé de manera abrumadora, obtenint la majoria de vots i diputats, essent els socialistes la segona força, perdent per segona vegada la possibilitat de presidir la Generalitat. Aliança Popular es mantingué com a tercera força, seguida del PSUC que mantenia els resultats de dos anys anteriors, i d'ERC que començava a declinar paulatinament, però que entrà a formar part del govern d'en Jordi Pujol. El sistema de partits continuava format per tres partits importants, però seguint un d'ells amb majoria absoluta. Les eleccions legislatives del juny de 1986 marcaren de nou el mecanisme de pseudo-alternança establert des de 1980, guanyaren els socialistes, mancant-els-hi tres diputats per a la majoria absoluta, seguits de CiU, a només tres diputats i un 7% de diferència. Aquesta forta pujada de la coalició liderada per Jordi Pujol cal emmarcar-la en la denominada "Operació Roca", Miquel Roca es presentava per a la Presidència del govern de l'Estat.

Aquest fet ajudà, en gran mesura, a que CiU recollís vots que s'haurien d'emmarcar sota aquesta Operació. El PSUC mantenia els seus baixos resultats des de les eleccions de 1982, i ERC, per primer cop des del 1977, no obtingué cap escó, entrant en una forta crisi interna que portà al vell partit republicà a sortir del govern de la Generalitat. AP continuava el seu assentament com a tercera força. El sistema de partits català s'estabilitzava amb tres partits importants i un de petit, i continuava l'etapa iniciada el 1980 d'alternança de partits guanyadors segons el tipus d'elecció. Durant aquests nou anys, dels vuit partits que havien estat presents, en una o altra etapa, en el sistema de partits

català, només en quedaven quatre, dels quals només dos amb possibilitats de governar, per la seva importància tant electoral com parlamentària. Cal esbrinar els motius d'aquesta alternància que ha impossibilitat fins ara als socialistes guanyar les eleccions autonòmiques.

QUADRE 6.1: Distribució percentual dels resultats electorals sobre cens electoral.

	1977	1979	1980	1982	1984	1986
PSC	22,5	20,0	13,9	36,5	19,3	28,03
PSUC	14,4	11,7	11,6	3,7	3,6	2,67
PDC/ CiU	13,3	11,0	17,2	17,9	29,9	21,87
AP	2,7	2,4	1,5	11,7	4,9	7,79
UCD	13,3	13,0	6,5	1,63	-	-
ERC	3,6	2,8	5,5	3,2	2,8	1,82
PSA	-	-	1,6	0,17	-	-
CDS	-	-	-	1,58	-	2,81
UCDECC	4,4	-	-	-	-	-

QUADRE 6.2: Distribució per vots obtinguts.

	1977	1979	1980	1982	1984	1986
AP	108.677	107.812	64.170	503.413	221.605	361.316
UCD	521.419	571.681	287.616	70.230	-	-
UCDECC	174.077	-	-	-	-	-
CiU	522.060	484.154	754.788	772.673	1.346.917	1.014.358
ERC	141.159	123.496	242.293	138.219	126.971	84.628
CDS	-	-	-	68.385	-	130.704
PSA	-	-	72.101	7.398	-	-
PSC	880.539	877.226	608.791	1.575.260	866.425	1.299.733
PSUC	564.574	513.575	509.498	158.536	160.629	123.912

QUADRE 6.3: Distribució per escons.

	Congrés Diputats				Parlament Catalunya	
	1977	1979	1982	1986	1980	1984
AP/ CP	1	1	8	6	-	11
UCD/ CC-UCD	9	12	-	-	18	-
UCDCC	2	-	-	-	-	-
PDC/ CiU	11	8	12	18	43	73
EC/ ERC	1	1	1	-	14	5
CDS	-	-	-	1	-	-
PSA	-	-	-	-	2	-
SC/ PSC	15	17	25	21	33	40
PSUC/ UEC	8	8	1	1	25	6
Total		n=47			n=135	

QUADRE 6.4: Distribució percentual sobre total d'escons.

%	1977	1979	1980	1982	1984	1986
AP	2,1	2,1	-	17,0	8,2	12,8
UCD	19,2	25,5	13,3	-	-	-
UCDCC	4,3	-	-	-	-	-
CIU	23,4	17,0	31,9	25,6	54,1	38,3
ERC	2,1	2,1	10,4	2,1	3,6	-
CDS	-	-	-	-	-	2,1
PSA	-	-	1,5	-	-	-
PSC	31,9	36,3	24,4	53,2	29,6	44,7
PSUC	17,0	17,0	18,5	2,1	4,5	2,1

Nota: Per fer més entenedora la lectura s'ha mantingut les sigles clàssiques dels partits.

6.2. Principales características.

Jorge de Esteban i Luis López Guerra afirman que "la victoria catalanista en las elecciones al Parlamento autonómico no deja de plantear una cuestión de cierto interés: la de si el vuelco del electorado en favor de los partidos regionalistas se produjo selectivamente (es decir, teniendo en cuenta el tipo de elección de que se trataba, de consecuencias y alcance regionales limitado) o si, por el contrario, suponen un cambio destinado a afectar también a los resultados de las elecciones a las Cortes Generales, particularmente al Congreso de los Diputados" (14). Después d'haver fet un repàs al continuum electoral iniciat el 1977, es pot afirmar que no ha afectat a les eleccions generals, però si, en canvi, es pot pensar en un vot selectiu de l'electorat. En aquest sentit, de Esteban i López Guerra prossegueixen dient que "si ello, insistimos, se debe a una tendencia profunda del electorado (en el sentido de cambio de preferencias partidistas globales) o, como se ha dicho en otros contextos, a una discriminación entre tipos de elecciones (apoyando a un partido u otro, según el alcance de la elección), es algo que sólo podrá afirmarse por su comportamiento electoral futuro" (15).

QUADRE 6.5: Abstenció a Catalunya.

Any	%
1977	20,70
1979	31,50
1980	37,90
1982	19,31
1984	35,74
1986	31,05

Aquest comportament electoral selectiu es comprova quan s'analitza l'abstenció per cada elecció. En primer lloc, es veu que les més altes taxes d'abstenció es produeixen en les eleccions autonòmiques amb el 37,90% (1980) i el 35,74% (1984). D'altra banda, en segon lloc, les derrotes electorals socialistes es produeixen en aquestes dues eleccions, mentre els millors resultats obtinguts pel PSC van ser el 1982 amb una abstenció de només el 19,31%. Per tant, es pot afirmar que la no mobilització de l'electorat en les eleccions al Parlament de Catalunya és un factor negatiu per als socialistes, tal i com ja s'ha explicat en el capítol anterior. Aquesta no mobilització de l'electorat és visible si s'analitza el nombre d'electors que s'abstenen i la diferència del nombre d'abstencions entre una i altra elecció. Es comprova que existeix una abstenció diferencial en mobilitzar-se de manera massiva anteriors abstencionistes. Però cal preguntar-

se si són abstencionistes que es mobilitzen per anar a votar o, en canvi, són votants habituals que s'abstenen segons el tipus d'elecció que es tracti. L'abstenció en les eleccions legislatives, per molt gran que sigui, sempre és menor que l'abstenció de les eleccions autonòmiques que no baixa d'un milió sis cents mil. Si comparem les dades d'abstenció entre eleccions veiem que existeix una forta fluctuació d'abstencionistes entre eleccions generals i autonòmiques, essent la màxima entre 1980 i 1982 que passa de 1.665.592 a 833.424 per tornar a créixer el 1984 fins a 1.608.864.

A la llum d'aquestes dades es pot pensar que l'abstenció diferencial a Catalunya se situa en sectors que s'abstenen segons el tipus d'elecció, només mobilitzant-se quan hi han eleccions legislatives.

QUADRE 6.6: Nombre d'abstencionistes.

Any	Electors	Votants	Abstenció
1977	3.912.155	3.101.132	811.023
1979	4.393.499	3.008.198	1.385.301
1980	4.392.298	2.726.706	1.665.592
1982	4.316.738	3.483.314	833.424
1984	4.501.851	2.892.987	1.608.864
1986	4.636.759	3.196.997	1.439.762

QUADRE 6.7: Fluctuació de l'abstenció i del cens electoral entre eleccions.

	Abstenció	Cens
1977-79	+574.208	+481.344
1979-80	+280.291	-1.201
1980-82	-832.168	-75.560
1982-84	+775.440	+185.113
1984-86	-169.102	+134.908

Cal, per tant, cercar les claus que ens permetin respondre a aquesta actitud. En aquest sentit Shabad afirma que "(...) los catalanes de primera generaci3n y los nacidos fuera de la regi3n propendian a oscilar entre apoyar a partidos espa1oles (particularmente a los socialistas) en las elecciones nacionales y a abstenerse en las regionales. El 33% de los votantes inmigrantes del PSC en 1979 se abstuvo en 1980, como lo hizo el 34% de votantes socialistas en 1979 de primera generaci3n; y el 43% de los votantes inmigrantes del PSC-PSOE en 1982 dijo haberse abstenido en 1980. La tasa de abstenci3n fue a3n m1s alta (56%) entre los catalanes de primera generaci3n que apoyaron al PSC-PSOE en 1982. Estos abstencionistas de 1980 constituyeron por s3 solos el 28% del voto socialista en 1982 en Catalu1a. Y, dados los resultados de las elec-

ciones autonómicas de 1984, cabe pensar que muchos de ellos volvieron a quedarse en casa" (16).

QUADRE 6.8: Vot en les eleccions legislatives del 1979 i del 1982, i en les autonòmiques del 1980, segons ascendència i immigració a Catalunya.

Votà el 1979									
	ERC	CiU	PSUC	PSC	UCD	AP	SENSE EDAT- ABST.	(n)	
Immigrants	1	3	11	31	16	2	23	(434)	
Primera generació	1	5	11	29	16	2	20	(101)	
Pare o mare nadiu	10	7	13	26	6	3	19	(68)	
Ambdós pares nadius	5	12	6	23	20	3	20	(629)	

Votà el 1980									
	ERC	CiU	PSUC	PSC	UCD	AP	SENSE EDAT- ABST.	(n)	
Immigrants	1	5	5	20	4	2	50	(443)	
Primera generació	4	4	9	13	1	-	64	(97)	
Pare o mare nadiu	-	16	7	10	2	1	54	(119)	
Ambdós pares nadius	4	26	3	9	3	2	39	(584)	

Votà el 1982										
	ERC	CiU	PCC	PSUC	PSC	CDS	UCD	AP	SENSE EDAT- ABST. PDF	(n)
Immigrants	1	4	1	4	50	2	1	12	10	(443)
Primera generació	1	5	1	5	50	4	1	1	18	(97)
Pare o mare nadiu	1	22	1	6	32	1	2	13	13	(119)
Ambdós pares nadius	1	32	1	2	23	1	2	8	11	(584)

Font: Linz-Montero (Ed), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CEC), 1986, p.572.

La inestabilitat de l'electorat a Catalunya també es comprova en analitzar els guanya i pèrdues de vots dels partits entre eleccions. Es pot veure, en primer lloc, que el trasvàs de vots entre 1977 i 1979 no és quantitativament important per la redefinició de molts dels partits que conformaven el sistema de partits català. Per una banda, la unitat dels socialistes, per l'altra el trencament de la coalició Pacte Democràtic i la creació subsegüent de la coalició CiU, i la desaparició de UCDC, expliquen aquests canvis.

Es a partir de 1980 quan es produeixen forts canvis d'orientació de l'electorat. El socialistes perden 268.435 vots i CiU en guanya 270.634 el 1980; dos anys més tard, el PSC creix en 966.469 vots i CiU augmenta, només, en 17.885. De nou, el 1984, es produeix un canvi important en les files socialistes en perdre 708.835 vots; CiU, per la seva part, creix en 574.244 vots. El 1986 la coalició liderada per Fajó perd 332.659 vots i els socialistes augmenten en 433.308.

El creixement en percentatge sobre el cens electoral de la coalició CiU no s'ha aturat des de 1979 fins a 1984, baixant el 1986 en un 8%, però sobrepassant des de 1984 el milió de vots. Es comprova, a més, que durant aquest període CiU ha aconseguit eixamplar el seu espai electoral cap a la seva dreta i cap a sectors immigrants, aprofitant la crisi de l'UCD, i a partir de 1984 les pèrdues sofertes per AP, quan aquesta coalició va ocupar el lloc del partit centrista. Per la seva banda, els socialistes varen rebre un fort allau de vots, sobretot d'electors del PSUC, a partir de les eleccions de 1982, quan el partit comunista es trobava en plena crisi interna i escindit.

PSC i CiU s'han convertit, després de nou anys de confrontació electoral, en els dos pols importants de referència dins de l'eix esquerra-dreta, eixamplant llurs electorats cap a l'esquerra i la dreta respectivament, essent els altres partits que conformen el sistema de partits de Catalunya, partits petits, electoral i parlamentàriament.

Es pot pensar a la vista de les dades que l'electorat socialista que s'absté, com ja s'ha vist anteriorment, no canvia el seu vot segons el tipus d'elecció, sinó que resta fidel a una opció política determinada, encara que s'abstingui. El problema és que aquesta franja abstencionista de l'electorat socialista només es mobilitza sota les sigles PSOE i, en gran mesura, sota el lideratge de Felipe González, com a cap indiscutible del socialisme espanyol que arrosega aquest segment cap a les urnes.

QUADRE 6.9: Guanyos i pèrdues de vots dels partits entre eleccions.

	1977-79	1979-80	1980-82	1982-84	1984-86
AP	-865	-43.642	+439.243	-281.808	+139.711
UCD	+50.681	-284.065	-217.386	-70.230	-
CiU	-37.906	+270.634	+17.985	+574.244	-332.659
ERC	-17.663	+118.797	-104.074	-11.248	-42.343
PSA	-	+72.101	-64.703	-7.398	-
PSC	-3.313	-268.435	+966.469	-708.835	+433.308
PSUC	-50.999	-4.077	-350.962	-2.093	-36.717
UCDCC	-174.077	-	-	-	-
CDS	-	-	+68.385	-	+130.704

Els canvis més importants de l'electorat els ha sofert el PSC, sobretot, quan l'elecció és l'autonòmica. Recordem que la implantació organitzativa del partit socialista s'ha realitzat en les zones urbanes, industrialitzades i amb una forta taxa d'immigració; aquestes característiques també són vàlides pel seu electorat com s'ha vist en el capítol anterior, no penetrant ni orgànica ni electoralment en les zones rurals, poc o nul·lament industrialitzades i amb poca taxa d'immigració. Per tant, cal cercar les claus interpretatives de la volatilitat de l'electorat socialista en les seves característiques bàsiques. El PSC és un partit amb dues tradicions socialistes diferents i que es caracteritza per dues sensibilitats diferents, per exemple sobre el fet català, els trets bàsics d'una i altra són diferents i diferenciats.

El PSC s'ha anat convertint a Catalunya, a partir de les eleccions autonòmiques de 1980, en el partit "espanyol" per la propaganda portada a terme per la coalició CiU que s'ha guardat per a ella tots els símbols de catalanitat, fins arribar a aconseguir identificar el seu partit amb Catalunya i presentar-se com l'únic partit "català" que realment pot defensar el Principat de l'enemic interior i de l'enemic secular de l'exterior. En aquest sentit, les relacions ambigües que manté el socialisme català amb el PSOE no han ajudat a clarificar aquesta situació, agreujada per la política portada a terme per part del govern socialista de l'Estat que ha demostrat poca sensibilitat amb el partit federat. Per tant, si bé el període 1977-1979 ve marcat per una confrontació dins de l'eix esquerra-dreta i dins d'aquest per una confrontació interna dins de l'espai de la dreta i de l'esquerra, a partir de 1980, CiU devora, paulatinament, el

seu espai a la dreta i crea, per una banda, una constant confrontació externa centre-perifèria i, per l'altra, una confrontació interna "autèntics catalanistes-aucursalistes". Shabad afirma que "mientras que en el período preautonómico la distribución de opinión sobre la estructura deseable del estado era notablemente similar entre todos los grupos (con excepción de los nacidos en Cataluña de un progenitor inmigrante), en 1982 se produjo cierta polarización entre los inmigrantes y los nativos de Cataluña" (17).

Aquesta polarització creixent de l'electorat entre immigrants i nadius de Catalunya permet observar que un segment de l'electorat socialista no se sent implicat en les eleccions autonòmiques i només es mobilitza per anar a emetre el seu vot quan es tracta de les eleccions generals. Això es deu bàsicament al fet que les eleccions s'han convertit en la confrontació audiovisual de les imatges dels líders que personifiquen el partit i els seus ideals. Per tant, cal preguntar-se de quina manera el tipus de campanyes electorals influeix en el sistema de partits. Josep M. Vallés afirma que "les circumstàncies esmentades - manca de definició programàtica, escassa crítica recíproca - porten també - juntament amb els condicionants de la moderna publicitat a una personalització de les opcions. L'elecció, de fet, esdevé "presidencial", en lloc de parlamentària, i són les figures dels líders les que pràcticament concentren l'atenció. Val a dir, a més a més, que la Generalitat provisional influeix també sobre aquest plantejament, degut a la imatge fabricada pel "Tarradellisme" entre 1977 i 1979" (18).

La tria de l'electorat entre opcions polítiques es realitza a través de la imatge dels líders dels partits que transmeten

els mass media, representant en ells els ideals del seu partit vehiculats per la comunicació política.

Els mitjans de comunicació, més que provocar conversions i canvis, per a Lazarsfeld, Berelson i McPhee, el que fan és cristal·litzar i reforçar les idees preexistents. Els mitjans de comunicació pràcticament no intervenen en la decisió electoral, la seva influència és mínima i en tot cas, els canvis en la decisió del vot s'equilibren entre si. Joseph T. Klapper en el seu estudi clàssic sobre els efectes en les comunicacions de masses, afirma que "les comunicacions de masses de tipus persuasiu tendeixen en general més a reforçar les opinions existents en el públic que a canviar-les. El fet que les comunicacions de masses de tipus persuasiu actuïn amb més freqüència com agents de reforç que de conversió sembla ser degut, al menys en part, a la mediació de certs factors i condicions alienes a la comunicació" (19).

En aquest sentit, Rokkan afirma que "els dirigents dels partits podrien estar sobrestimant de manera exagerada la capacitat dels mitjans de comunicació per a transmetre els missatges polítics. En poques ocasions els missatges exerciran una influència ampla a no ser que siguin retransmesos i reforçats en el si dels innumerables grups de persones de cada comunitat" (20).

De tota manera, les dades i les teories en què es basaven aquests investigadors se centraven en una època limitada fonamentalment a la premsa i a la ràdio. L'impacte de la televisió com el més revolucionari de tots els mitjans de comunicació encara no havia deixat la seva petjada. Aquest impacte televisiu es fa visible en el canvi que apareix en el tractament audiovisual de les campanyes i propaganda electorals, per una part, i, per la transformació dels partits

polític i dels seus líders per l'altra. José Ramón Montero afegeix que "se trata de la masiva utilización de la imagen pública de los dirigentes como un recurso político, electoral y propagandístico de importancia fundamental, y cuya incidencia en la desvalorización del papel de los afiliados en no pocos ámbitos de la vida interna del partido resulta obvia. Un recurso que es tanto más efectivo cuando tiende a aumentar la personalización de la política y de los partidos españoles, hasta llegar a esa relación directa entre los dirigentes (personificando a los partidos y a sus formulaciones políticas) y la opinión pública" (21).

L'opinió pública, i més concretament els electors, perceben la política, no com la pugna entre els programes dels partits, sinó com la visualització de la imatge pública dels líders que representen els partits i llurs idees, i la pugna entre ells a través dels mitjans de comunicació, bàsicament la televisió. Fuhle incideix en aquest tema: "hay que tener en cuenta que la España postfranquista constituye uno de los primeros casos (por lo menos en el "primer mundo") en el cual el sistema de partidos se ha establecido después de que la televisión conquiste el predominio del mercado de los medios de comunicación masiva, por lo que ha podido conformar los nuevos mecanismos de la propaganda política y de las campañas electorales" (22).

Aquest seria un factor a tenir en compte per explicar, en gran mesura, la mobilitat de l'electorat sobretot el socialista. La figura dels líders i la seva confrontació electoral a través dels mass media produeix la decantació dels electors per a mobilitzar-los en el moment de les eleccions. Aquesta mobilització es realitza, com s'ha vist, en les eleccions generals per la figura del líder socialista Felipe González;

en canvi, en les eleccions autonòmiques el socialisme català no ha tingut una figura cabdal i indiscutible que mobilitzés l'electorat com ho feia el seu oponent polític Convergència amb el seu líder Jordi Pujol. Per tant, coincidim amb Shabad en afirmar que l'abstenció d'una part de l'electorat socialista en les eleccions al Parlament de Catalunya és la raó principal que porta el PSC a perdre les eleccions autonòmiques.

Un altre factor és la creixent polarització de l'electorat. En aquest sentit, Goldie Shabad afirma que "la distinción en las tres elecciones fue entre inmigrantes y aquéllos cuyos padres habían nacido fuera de Cataluña de un lado, y aquéllos cuyo padre o madre, o ambos, eran nativos de la región, de otro. Aunque en las elecciones legislativas de 1979 aproximadamente cuatro veces más encuestados con familia de origen nativo que inmigrantes votaron a partidos nacionalistas catalanes, una mayoría del primer grupo optó por partidos españoles. En cada una de las elecciones posteriores, sin embargo, CiU obtuvo una proporción creciente del voto de quienes poseían ascendencia catalana" (23). Aquesta polarització entre l'electorat immigrat i nadiu a Catalunya decantant-se cada cop més per unes opcions polítiques determinades conforma, en el continuum electoral, un tipus determinat d'electors per a cada partit. "Sólo el 4% de los votantes socialistas de 1982 - afirma Shabad- habían apoyado a ERC o a CiU en 1979, y sólo el 2% de los votantes de CiU en 1982 había optado por el PSOE en las elecciones legislativas anteriores. La victoria socialista en 1982, por lo tanto, no cabía atribuirla sobre todo a las deserciones del campo nacionalista catalán, sino más bien se debió a las transferencias provenientes de UCD y del PSUC y a la movilización

que el PSOE realizó de aquéllos que en 1979 se abstuvieron o no votaron por razones de edad" (24). Sani i Shabad afegeixen que "en Catalunya, la mayor divergencia en 1982 era más el resultado de cambios en el apoyo partidista de la población nativa que entre la inmigrante. En resumen, los sistemas de partidos vasco y catalán, reflejaron con mayor intensidad que antes la división nativo-inmigrante, una manifestación crucial de los "cleavages" centro-periferia en el seno de ambas sociedades" (25).

La polarització de l'electorat català permet comprovar, tal com mencionaven De Esteban i López Guerra, que existeix una discriminació entre tipus d'elecció per part de l'electorat socialista que no se sent, sobretot, implicat en les conteses autonòmiques i només es mobilitza en les eleccions legislatives i, en gran part, quan és cridat a les urnes pel líder socialista espanyol Felipe González. Els socialistes catalans han d'intentar aconseguir la mateixa mobilització electoral en les eleccions al Parlament de Catalunya del segment dels seus votants potencialment abstencionistes, segment que se situa, bàsicament, dins del sector immigrat. De la mateixa manera que els conflictes interns del PSC se situen entre els dos antics partits -PSC-D i FC del PSOE-, i llurs tradicions, l'electorat socialista també es troba dividit en dos segments diferents i diferenciats. La mobilitat i la polarització de l'electorat conforma el sistema de partits català, tant electoralment com parlamentàriament, en comprovar-se el domini creixent dels dos partits majoritaris en la vida catalana.

Després d'aquest ràpid examen de les principals característiques del sistema català de partits, estem ara en condicions d'intentar situar-lo en les tipologies usuals.

6.3. Tipus de sistema de partits.

El sistema de partits de Catalunya segons la tipologia clàssica de Maurice Duverger és un sistema multipartidista. Sartori precisa més en distingir entre un pluralisme limitat i moderat que fluctua entre tres i cinc partits i un pluralisme extrem i polaritzat que se situaria en el llindar d'entre cinc i vuits partits amb representació parlamentària. Es pot llegir en l'Informe FOESSA que "si tomamos por tanto los partidos con representación parlamentaria tenemos un sistema de cinco partidos y que, por tanto, en términos de Sartori está en el borde entre los sistemas de multipartidismo moderado y multipartidismo extremo y polarizado (no contamos al PSA-FA con sus tres diputados en el Parlamento catalán elegido en 1980 porque la distribución de los escaños no le hace relevante para los votos de confianza o censura)" (26). Cal tenir en compte les dues normes bàsiques que ofereix Sartori per a poder comptar el nombre de partits que formen un sistema de partits. Ens trobem que la primera és les possibilitats dels partits de formar coalicions. Sartori afirma que pot no tenir-se en compte un partit petit sempre que al llarg d'un cert període de temps sigui superflu, en el sentit que no és necessari ni se l'utilitza per a cap majoria de coalició viable. A l'inrevés, cal tenir en compte a un partit, per petit que sigui, si es troba en posició de determinar al llarg d'un període de temps i en algun moment com a mínim una de les possibles majories governamentals (27).

La segona norma de Sartori és les possibilitats de "xantatge" en el sentit que "un partit es compta com a impor-

tant sempre que la seva existència, o la seva aparició, afecti a la tàctica de la competència entre els partits i en especial quan altera la direcció de la competència - en determinar un pas de la competència centripeta a la centrífuga, sigui cap a l'esquerra, cap a la dreta o en ambdues direccions- dels partits orientats cap al govern" (28). En el cas català, cal tenir present la particularitat que fou el govern d'unitat de la Presidència Tarradellas, de 1977 a 1980, que agrupà en el seu si tots els líders dels partits amb representació parlamentària. Aquest govern de la Generalitat provisional fou un govern de "unitat nacional" que obvià, en gran mesura, la competència entre els partits. No fou fins la celebració de les primeres eleccions autonòmiques, el 1980, que s'inicià l'establiment i la paulatina consolidació del sistema de partits. En segon lloc, les possibilitats de xantatges per part d'alguns partits, i més concretament els partits antisistema com han estat anomenats els partits comunistes occidentals, tampoc es compleix en el sistema de partits català ja que, com afirma l'Informe FOESSA, "aunque situado más a la izquierda que los partidos socialistas en otros países, percibido por muchos como anti-sistema, el PSUC y sobretudo sus electores, identificándose con una posición eurocomunista, trataba de reducir su distancia del centro y con ello la polarización. Su participación en la "Entesa dels Catalans" en las elecciones senatoriales de 1977, la presentación como cabeza de lista de un independiente afín, Josep Benet, en las elecciones al Parlamento regional, eran reflejo de ese deseo de reducir la polarización latente" (29).

Sartori distingeix entre categories definides per la fragmentació, i tipus definits per la polarització ideològica.

A més, Sartori afegeix que com a norma general, l'existència de pocs partits indica poca fragmentació, mentre que molts partits indiquen una gran fragmentació (30). Cal, per tant, saber quin nombre de partits formen el sistema de partits català per poder definir-lo segons una categoria i un tipus. Des del 1977 fins al 1986, el nombre de partits ha fluctuat entre set, com a màxim, i cinc, com a mínim. Sense entrar encara en el detall, el sistema de partits a Catalunya se situaria entre el pluralisme moderat (entre 3 i 5 partits) i el pluralisme extrem (entre 5 i 2 partits), però cal tenir en compte les dues normes anteriors i, a més, aplicar índexs més afinats de fragmentació tant electoral com parlamentària, per poder discernir on se situa el sistema de partits català.

El nombre de partits amb representació parlamentària a Catalunya en les eleccions generals de 1977 foren set, quatre grans i tres petits; dos anys més tard en quedaren sis, quatre grans i dos petits, en haver-se dividit el setè en dues coalicions diferents com fou el cas d'UCDCC. El 1980, es mantenen sis partits, cinc grans i un petit, desapareixent AP i essent substituït pel PSA. A partir de 1982, dels cinc partits, tres grans i dos petits, un, el PSC, té la majoria absoluta, havent desaparegut l'UCD i prenent el seu lloc AP. En les eleccions autonòmiques de 1984, el sistema de partits és compost pels cinc mateixos partits, però amb un d'ells amb majoria absoluta, CiU. Dos anys més tard, es veu la desaparició d'ERC i la seva substitució per un nou partit el CDS, quedant cinc partits, dos grans, un mig i dos petits, estant els socialistes a les portes de la majoria absoluta.

QUADRE 6.10: Nombre de partits per eleccions.

	1977	1979	1980	1982	1984	1986
SC	PSC	PSC	PSC	PSC	PSC	PSC
PDC	CiU	CiU	CiU	CiU	CiU	CiU
PSUC	PSUC	PSUC	PSUC	PSUC	PSUC	UEC
UCD	UCD	CC-UCD	-	-	-	-
AP	AP	-	CP	CP	CP	CP
EC	ERC	ERC	ERC	ERC	ERC	-
-	-	PSA	-	-	-	-
UCDCC	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	CDS
Total	7	6	6	5	5	5

Pel nombre de partits caldria pensar que el sistema de partits català ha passat d'ésser un multipartidisme extrem i polaritzat fins a situar-se en un pluralisme limitat i moderat; cal contrastar aquesta primera impressió numèrica amb les dades. En primer lloc, si se sumen els valors dels dos partits més votats, es comprova que de 1977 a 1980 el percentatge sumat d'aquests dos partits representava quasi la meitat de l'electorat, en canvi, a partir de 1982 fins a 1986, els percentatges sumats sobrepassen el 50% de l'electorat, és a dir, que entre dos partits sumen més de la meitat de l'electorat del Principat, i a partir del 1982 agrupen les tres quartes parts de l'electorat català. Cal remarcar que

des de 1980 són sempre els dos mateixos partits, PSC i CiU, qui obté més vots. En segon lloc, si se sumen els dos partits amb més escons obtinguts per a conformar coalicions governamentals sense tenir en compte el color ideològic de cadascun d'ells, es comprova que des de 1977 sempre han sumat la majoria absoluta, però el 1982 i el 1984, PSC i CiU, ho feren, respectivament, en solitari. De nou, des de 1980, PSC i CiU obtenen, sumats o per separat, la majoria d'escons. Per tant, el sistema de partits de Catalunya, des de 1980, tant electoral com parlamentàriament, ha estat dominat per dos partits que han vingut de manera alternativa cadascun d'ells en eleccions diferents.

QUADRE 6.11: Suma dels valors dels dos partits més votats.

Any	Partits	% Vots
1977	SC-PSUC	46,6
1979	PSC-UCD	48,2
1980	CiU-PSC	50,0
1982	PSC-CiU	67,7
1984	CiU-PSC	75,5
1986	PSC-CiU	72,4

QUADRE 6.12: Suma dels valors dels dos partits amb més escons.

Any	Partits	% Escons
1977	PSC-PDC	55,32
1979	PSC-UCD	61,70
1980	CiU-PSC	56,30
1982	PSC-CIU	78,72
1984	CiU-PSC	83,70
1986	PSC-CiU	82,98

Veiem ara si el sistema de partits català se situa en el pluralisme extrem o en el moderat. Pel nombre de partits que formaven part del sistema es podia pensar en el pas progressiu d'un multipartidisme extrem a un multipartidisme moderat, per la suma de vots i d'escons dels dos partits més importants s'ha pogut comprovar que no era així.

QUADRE 6.13: Índexs de fragmentació electoral i parlamentària.

	Frag.Elec.	Frag.Parl.
1977	0,802	0,780
1979	0,778	0,749
1980	0,783	0,779
1982	0,658	0,626
1984	0,644	0,613
1986	0,687	0,641

Però cal veure si els índexs de fragmentació electoral i parlamentari ens ho corroboren. Es comprova que l'índex de fragmentació electoral descendeix progressivament des de 1977, amb una lleugera pujada el 1980 i el 1986, passant d'un nivell de molta fragmentació amb un 0,802 el 1977, a un nivell de menor fragmentació, amb un 0,687 el 1986, essent el punt més baix el 1984 amb el 0,644. L'índex de fragmentació electoral ens indica que l'electorat català es trobava molt fragmentat en les primeres eleccions legislatives de 1977, degut al gran ventall de partits que es presentaven per primera vegada a la contesa electoral. A partir de 1979, l'índex descendeix paulatinament per la progressiva definició política de l'electorat fins arribar, a partir de 1982, a unes quotes de baixa fragmentació.

Si s'analitza la fragmentació parlamentària, aquesta és menor que l'electoral, deguda, en gran mesura, al filtre que representa la llei electoral amb sistema proporcional per la fórmula d'Hondt que redueix, en bona part, la fragmentació electoral en traduir els vots en escons. Però, cal afegir que si bé la fragmentació parlamentària és menor que l'electoral, manté una correlació amb ella. Es a dir, que manté un nivell alt de fragmentació quan l'electoral també és elevada, però en menor grau que aquesta. Per exemple, el 1977 la fragmentació parlamentària és la més elevada de les sis eleccions amb el 0,780, igual que l'electoral i, així mateix, el 1984 és la més baixa amb el 0,613. Aquestes dades semblen indicar que el sistema de partits ha passat d'un pluralisme extrem i polaritzat a un pluralisme limitat i moderat.

Com s'ha vist tant la fragmentació electoral com parlamentària des de 1977 fins a 1986 s'ha anat reduint. Aquest fet, a

més, ha comportat que el sistema de partits català fos conformat per cinc partits des de 1982, però només dos partits han vingut en les eleccions, tornant-se segons el tipus d'elecció; el PSC en les legislatives i CiU en les autonòmiques, i, a més a més, aquests dos partits des de 1982 s'han repartit quasi la meitat de l'electorat. Com s'ha vist l'electorat català ha passat d'estar molt fragmentat, fins el 1980, a reduir aquesta fragmentació a partir de les eleccions de 1982. Cal analitzar les fluctuacions de l'electorat de cada partit entre elecció i elecció per poder copsar, per una banda, la redefinició del sistema de partits i, per l'altra, l'estabilitat o no de l'electorat.

QUADRE 6.14: Fluctuació electoral en sistemes de partits (guanys nets, per països i períodes).

País	1950- 1959	1960- 1969	1970- 1980	Mitjana nacional	1981- 1983	Nombre eleccions
Austria	4,7	4,5	3,4	3,5	4,5	10
Bèlgica	8,2	8,7	6,1	7,1	23,4	11
Dinamarca	5,0	8,4	17,0	10,1	12,5	14
Finlàndia	4,1	6,6	7,1	5,5	10,2	10
França	21,0	11,5	12,2	14,7	12,5	9
Gran Bretanya	3,3	5,1	6,8	5,3	14,3	11
Holanda	6,7	9,9	11,0	9,2	8,0	8
Irlanda	10,1	6,9	3,6	7,3	3,8	11
Islàndia	8,9	5,2	9,3	8,4	11,0	11
Itàlia	8,3	7,8	4,3	6,4	5,3	8
Luxemburg	7,4	10,2	13,6	10,1	-	6
Noruega	5,1	5,2	18,8	9,8	10,9	8
Nova Zelanda	6,0	4,3	7,7	5,9	4,3	11
RFA	14,1	7,1	4,2	8,2	9,6	9
Suècia	4,4	4,1	6,5	5,1	9,1	11
Suïssa	2,1	3,6	4,5	3,4	-	8

Font: Von Beyme, K., Los partidos políticos en las democracias occidentales, Madrid (CIS), 1986, p.387.

Si la comparació es realitza sobre la fluctuació en les democràcies occidentals es comprova que la mitjana de Catalunya amb un 15,31% se situa en el primer lloc, superant el 14,7% de França que és la més elevada.

En aquest sentit, Von Beyme afirma que "la fluctuació creixent s'ha considerat com un signe de crisi, una prova que es produirà una reestructuració del sistema partidista. La volatilitat està augmentant de nou en les democràcies occidentals a mesura que disminueix la identificació partidista. El nombre d'electors que no decideixen per quin partit votaran fins que s'ha iniciat la campanya electoral, sembla augmentar en alguns països, i aquest fenomen augmenta la fluctuació" (31).

QUADRE 6.15: Volatilitat de l'electorat a Catalunya.

	%
1977-79	6,65
1979-80	12,05
1980-82	25,79
1982-84	19,94
1984-86	12,13

L'índex de volatilitat de l'electorat entre eleccions ens mostra que del 1977 al 1979 el trasvàs de vots entre partits fou molt baix (6,25%), degut en gran mesura, com ja s'ha indicat, a la política d'unitat portada a terme per la Gene-

ralitat provisional. Es a partir de les eleccions autonòmiques de 1980, un cop finalitzada l'etapa anterior, quan s'inicia un període de canvis entre eleccions, essent el més elevat el registrat entre 1980 i 1982 amb un 25,79%, per la resituació de l'electorat centrista i comunista. Es comprova que els nivells de canvi es mantenen elevats segons el tipus d'elecció, amb una mitjana de canvi de vot entre 1980 i 1986 de l'ordre de 17,5%. Aquests canvis demostren que les proporcions dels partits i les seves posicions relatives de competència han variat, demostrant que existeix una estabilitat relativa de les proporcions mitjanes de partit. Cal recordar que l'electorat socialista, dins de la relativa estabilitat de l'electorat català, és inestable segons el tipus d'elecció.

QUADRE 6.16: Lleialtat i transferència de vots entre les eleccions legislatives del 1979 i del 1982 a Catalunya.

Votà el 1979	Votà el 1982									ABST. (n)
	ERC	CiU	PCC	PSUC	PSC	CDS	UCD	AP-PDD	ABST.	
ERC	67	13	-	-	15	-	-	2	4	(39)
CiU	3	81	-	-	9	-	-	-	3	(175)
PSUC	1	1	8	40	47	-	-	-	2	(84)
PSC	1	2	-	-	86	1	1	1	5	(224)
UCD	1	19	-	-	32	7	6	28	4	(223)
AP-CD	-	4	-	-	-	-	-	86	10	(31)
Abstenció	1	8	-	3	30	-	1	3	51	(198)
Sense edat per votar	4	7	1	1	41	3	2	13	20	(95)

Font: Linz-Montero (Ed), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CEC), 1986, p.575.

QUADRE 6.17: Intenció de vot a les eleccions autonòmiques de 1984 segons el partit votat a les eleccions legislatives de 1982.

Votarà 1984	Votà el 1982									
	PSC	PSUC	AP- PDP	ERC	CiU	CDS	ALTRES	NO VOTA	NO REC.	N.C.
PSC	62,4	11	7	3,1	2	2,4	13	20	13,4	12
PSUC	4	58,4	-	6,1	0,5	-	8	4	-	1,2
AP-PDP	1	-	67,5	-	2	-	-	8	0,4	1,6
ERC	2	-	-	65	0,8	-	-	6,6	2,6	1,6
CiU	8	-	10,5	19,5	83	29,6	18,4	17	21,8	6,5
CDS	0,1	-	-	-	0,3	33,3	-	1,5	-	0,2
Altres	0,6	5,7	-	3,1	0,5	-	18,4	2,5	-	0,4
No votarà	0,1	0,7	-	-	-	-	-	3,4	0,6	0,2
No sap si votarà	20,2	19,7	13	3,9	8,3	34,7	40,1	34	56,2	41,3
No Cont.	2,3	5	2,3	-	3	-	2,3	4,2	5,1	35,3
N=	(613)	(67)	(107)	(54)	(328)	(21)	(21)	(145)	(83)	(137)

Font: Enquesta interna del PSC.

Les directrius del PSC, després de l'anàlisi de les enquestes internes, eren les següents: "Cal montar accions específiques orientades a dos grups ben definits: 1) El votant socialista del 28 d'octubre que pot tornar a l'abstenció per manca de motivació autonòmica i/o desgast del govern central. 2) Vot fluctuant, decidit a votar, però sense tria definitiva, que pot ésser sensible a la crítica "sucursalista" i/o al judici positiu envers Jordi Pujol i el seu govern. El primer grup es correlaciona positivament amb treballador, castellano-parlant, primer cinturó de Barcelona. El segon amb catalano-parlant, capes mitjanes, Barcelona ciutat i ciutats del segon cinturó" (32).

S'han analitzat, anteriorment, les causes de la inestabilitat de l'electorat socialista i els seus efectes. Es comprova

que existeix una estabilitat de l'estructura dels resultats electorals socialistes. Segonz el tipus d'elecció els resultats del PSC baixen o pugen en totes les comarques, fluctuant entre els alts resultats obtinguts en les eleccions legislatives i els baixos resultats en les autonòmiques.

QUADRE 6.18: Correlacions entre eleccions consecutives dels resultats percentuals de PSC i CiU.

	PSC	CIU
1977-79	0,82	0,57
1979-80	0,91	0,97
1980-82	0,74	0,86
1982-84	0,96	0,75

Les correlacions entre eleccions indiquen que el PSC no té una implantació homogènia en tot el país, demostrant-se la forta variació i volatilitat del seu electorat. Cal veure, però, si aquesta inestabilitat afecta de la mateixa manera l'electorat de l'altre partit majoritari a Catalunya, CiU, de 1977 fins a 1984. CiU no ha deixat de créixer electoralment des de 1979 en totes les comarques, demostrant una forta i homogènia implantació en tot el Principat, tendint les correlacions a minvar en cada contesa electoral, a conseqüència de la seva creixent penetració en zones on els seus anteriors resultats eren més baixos. Cal fer esment de la baixa correlació de 1977-79, però no s'ha d'oblidar que el 1977 Convergència va competir en el sí de la coalició Pacte Democràtic i, per tant, l'electorat del PDC es resitua el 1979. El punt

de referència de CiU s'inicia a partir de 1979, essent el cas del PDC un antecedent. La coalició CiU, per la tendència a la baixa en les seves correlacions, es pot tipificar com creixentment "catch all party" (33). Es veu, per tant, que ambdós partits són molt diferents i diferenciats quant a llur electorat i al tipus de partit.

QUADRE 6.19: Resultats electorals del PSC per comarques.

	1977 (SC)	1979	1980	1982	1984
Alt Penedès	26,7	22,9	18,7	32,6	18,6
Anoia	25,1	20,6	18,1	33,3	19,2
Bages	22,5	20,8	14,8	30,8	15,9
Baix Llobregat	29,0	25,2	16,4	48,6	26,3
Barcelonès	24,5	19,5	14,0	38,0	19,9
Berguedà	8,2	12,5	8,7	22,2	11,7
Garraf	31,9	24,6	20,0	39,6	20,8
Maresme	19,6	20,3	13,9	34,1	18,8
Osona	15,2	12,3	8,5	19,9	9,8
Vallès Occ.	22,4	21,0	14,7	44,0	23,0
Vallès Or.	25,1	23,0	15,1	38,6	21,4
Alt Empordà	16,9	19,9	14,9	28,2	16,1
Baix Empordà	21,3	21,9	13,1	30,5	16,3
Cerdanya	9,0	13,3	10,2	19,6	9,6
Garrotxa	24,2	16,8	11,0	20,9	11,3
Gironès	19,4	20,2	14,0	27,4	16,0
Ripollès	26,6	20,1	13,5	23,3	12,6
Selva	16,6	18,5	12,2	27,2	13,7
Alt Urgell	6,3	12,3	10,5	16,8	8,7
Garrigues	6,8	21,3	12,9	27,6	16,0
Noguera	10,7	13,3	9,6	23,1	9,9
Pallars Jussà	6,9	11,2	9,5	21,4	11,6
Pallars Sobirà	4,2	15,1	10,1	18,9	8,9
Segarra	7,9	9,3	4,6	16,3	6,5
Segrià	15,3	19,1	13,6	32,6	15,9
Solsonès	3,4	5,7	4,3	12,7	6,3
Urgell	11,4	14,5	10,1	21,8	10,7
Vall d'Aran	11,0	16,2	15,1	24,2	12,1
Alt Camp	22,5	20,4	12,8	30,3	16,7
Baix Camp	17,5	19,7	11,7	33,0	15,3
Baix Ebre	15,7	15,8	9,9	29,6	13,7
Baix Penedès	29,8	27,8	21,0	34,9	21,9
Conca Barbera	12,1	12,2	8,9	21,5	11,0
Montsià	17,3	21,1	15,0	34,4	16,2
Priorat	19,7	16,5	11,6	28,2	17,3
Ribera d'Ebre	14,1	16,3	9,7	30,6	14,0
Tarragonès	18,9	20,5	11,8	36,1	21,1
Terra Alta	9,6	12,1	8,9	20,0	8,0

QUADRE 6.20: Resultats electorals de CiU per comarques.

	1977 (PDC)	1979	1980	1982	1984
Alt Penedès	18,8	16,5	24,0	26,4	41,0
Anoia	17,1	15,9	25,9	24,4	39,4
Bages	21,7	15,9	26,5	26,0	39,4
Baix Llobregat	8,1	7,7	12,2	10,3	18,4
Barcelonès	9,7	9,3	14,8	15,5	26,9
Berguedà	31,0	16,0	27,9	29,8	45,5
Garraf	10,0	9,4	14,1	14,3	27,4
Maresme	23,6	16,7	25,0	23,4	35,5
Osona	26,3	22,5	31,7	34,4	49,3
Vallès Occ.	12,4	10,0	17,9	15,3	24,3
Vallès Or.	20,3	14,9	23,0	20,6	32,7
Alt Empordà	22,6	14,5	20,1	24,4	37,5
Baix Empordà	20,8	16,1	22,2	27,8	39,1
Cerdanya	18,9	19,1	24,6	31,8	50,6
Garrotxa	28,5	26,1	29,3	32,6	47,5
Gironès	19,9	15,4	25,9	27,2	39,3
Ripollès	17,4	19,4	27,6	34,3	50,9
Selva	23,8	19,4	28,7	29,8	41,5
Alt Urgell	19,2	11,4	20,3	28,1	44,6
Garrigues	33,9	9,2	15,9	21,4	37,6
Noguera	16,9	9,6	16,3	23,3	43,7
Pallars Jussà	27,1	14,4	20,0	34,2	38,1
Pallars Sobirà	35,6	8,3	16,5	22,2	43,2
Segarra	12,6	10,2	23,3	27,4	48,5
Segrià	15,8	8,1	13,3	15,3	29,3
Solsonès	24,1	20,7	28,9	34,2	53,2
Urgell	19,7	14,3	23,7	28,7	46,1
Vall d'Aran	10,7	9,8	17,2	16,7	33,2
Alt Camp	20,9	15,7	23,4	25,5	44,4
Baix Camp	12,8	10,4	14,7	16,0	29,1
Baix Ebre	6,8	6,1	8,9	11,5	28,6
Baix Penedès	16,8	15,4	16,1	22,3	34,5
Conca Barberà	12,1	13,7	21,1	21,5	43,3
Montsià	6,7	4,4	7,3	10,5	28,8
Priorat	12,7	8,8	13,0	20,4	36,0
Ribera d'Ebre	10,6	6,9	11,4	15,0	27,9
Tarragonès	10,3	9,3	13,2	14,1	26,1
Terra Alta	9,0	8,4	11,7	22,2	37,7

Quin tipus de sistema de partits és el català, multipartidisme moderat o polaritzat? El nombre de partits representats en el sistema de partits ha fluctuat de set a cinc de 1977 fins a 1986, però de 1977 a 1980 dels partits que conformaven el sistema de quatre a cinc partits eren importants; a partir de 1982 dels cinc partits presents, només dos poden ésser considerats grans pel seu nombre de vots i d'escons. Si en un principi es podria pensar que el sistema català se situa en el pluralisme polaritzat de 1977 a 1980, el nombre de partits importants ens demostra que cal emmarcar-lo des de les primeres eleccions en el pluralisme moderat. A partir de 1982, s'ha de tenir en compte que dos dels partits han obtingut la majoria absoluta en sengles eleccions i aquesta dada ens ha de permetre de trobar la definició del sistema de partits de Catalunya.

Sartori afirma que "la fórmula del pluralisme moderat no és el govern altern, sinó el govern de coalició dins de la perspectiva de les coalicions alternatives (la qual cosa no significa forçosament coalicions alternants). (...) La mecànica del pluralisme moderat tendeix a semblar-se i a imitar - encara que amb un grau major de complexitat - la mecànica del bipartidisme. En particular, l'estructura del pluralisme moderat continua essent bipolar. En lloc de dos partits, ens trobem generalment alineacions bipolars de coalicions alternatives. Però aquesta diferència no elimina el fet que la competència sigui essent centrípeta, ni, per tant, el fet que la mecànica del pluralisme moderat sigui encaminada cap a una política moderada" (34).

En el cas català aquestes alineacions bipolars es donen dins de l'eix esquerra-dreta, ja que tots els partits estan orien-

tats cap al govern, és a dir, estan disponibles per a formar coalicions governamentals. Només cal recordar el suport al Govern Pujol el 1980 per part d'ERC i d'UCD; o la coalició governamental de la Generalitat de 1984 entre CiU, que havia obtingut la majoria absoluta, i ERC. Es pot afirmar que el sistema de partits a Catalunya és d'un multipartidisme limitat i moderat, com a primera característica. A més, Shabad afirma que "de ahí que acaso pueda hablarse de convergencia sobre los "issues" del centro-periferia en Cataluña, más que de polarización partidista, (...) en general los datos ya citados apuntan una tendencia hacia la polarización en el nivel del electorado" (35). Aquesta polarització en l'electorat, segons Sartori, cal cercar-la en que la "fragmentació guarda relació amb una configuració multidimensional: una societat segmentada, poliètnica i/o multiconfessional" (36).

La decantació del sistema des de 1982 entorn a dos partits que s'alternen en victòries electorals, dues d'elles per majoria absoluta, no podria fer-nos pensar en un sistema de partit predominant o un sistema amb un partit dominant. Per partit dominant Sartori entén que "sempre que trobem, en una comunitat política, un partit que deixi enrera tots els demés, aquest partit és dominant en el sentit que és considerablement més fort que els altres" (37). Però per a Sartori el partit dominant no estableix cap tipus ni classe de sistema de partits. Segons ell "és correcte i encertat dir que determinats partits són "dominants". Però no s'ha demostrat que aquest qualificatiu mereixi la condició de categoria" (38). Sartori defineix el sistema de partit predominant de la següent manera "un sistema de partit predominant ho és en la mesura en que, i mentre, el seu principal partit es vegi constantment recolzat per una majoria guanyadora (la majoria

absoluta dels escons) dels votants. Es dedueix que un partit predominant pot, en qualsevol moment, cessar d'ésser predominant" (39). Però per a que un partit sigui tipificat de predominant, segons l'autor italià, cal que hagi obtingut tres majories absolutes consecutives. No es pot parlar de sistema de partits amb un partit predominant, ja que cap dels dos partits, PSC i CiU, han obtingut, com a mínim tres majories absolutes consecutives, sinó que s'han anat alternant segons el tipus d'elecció.

En canvi, es podria pensar que aquests dos partits són dominants segons el tipus d'elecció que es tracti. En altres paraules, el PSC seria el partit dominant en les eleccions legislatives i CiU en les autonòmiques. Però no sembla viable parlar de dos partits dominants sinó que es podria pensar que el sistema català de partits no està estabilitzat, i que l'alta mobilitat de l'electorat dona lloc a un "fet majoritari", que beneficia partits diferents en cada tipus d'elecció. Ni les eleccions autonòmiques constitueixen un "test" de les generals, ni els resultats d'aquestes poden projectar-se a les següents autonòmiques, quedant així exclosa la possibilitat de l'alternança: malgrat l'aparent mobilitat, la situació política catalana és una de les més immòbils.

QUADRE 6.21: Distància electoral entre els dos primers partits.

	1er Partit	2n Partit	Interval
1977	22,5	14,4	8,1
1979	20,0	13,0	7,0
1980	17,2	13,9	3,3
1982	36,5	17,9	18,6
1984	29,9	19,3	10,3
1986	28,0	21,9	6,1

(% sobre cens electoral)

Veiem com la distància tant electoral com parlamentària és molt elevada, a conseqüència de la ja apuntada tendència majoritària, sobre tot electoralment el 1982 amb 18,6% i el 1984 amb el 10,3%, i parlamentàriament en dues eleccions seguides el 1982 i el 1984, amb uns intervals de 27,66% i 24,44% respectivament, a més d'aconseguir la majoria absoluta en les eleccions de 1982 i de 1984 per part del PSC i CiU.

QUADRE 6.22: Distància parlamentària entre els dos primers partits sobre el percentatge d'escons.

	1er Partit	2n Partit	Interval
1977	31,91	23,40	8,51
1979	36,17	25,53	10,64
1980	31,85	24,44	7,41
1982	53,19	25,53	27,66
1984	54,07	29,63	24,44
1986	44,68	38,30	6,38

Es pot concloure que el sistema de partits de Catalunya és un multipartidisme moderat i limitat, encara que en el període de 1977 a 1980 es trobés en el llindar del pluralisme extrem i polaritzat. Es un sistema multidimensional amb una segmentació electoral marcada per l'existència d'una divisió-ria ideològica i una nacional, i amb dos partits destacats, el que podria portar a la llarga a una mecànica de bipartidisme imperfecte.

CONCLUSIONS

El PSC fou creat el juliol de 1978 per la unificació de tres partits existents que es disolgueren per a formar-lo: el PSC-Congrés, el PSC-Reagrupament i la Federació Catalana del PSOE. Va néixer com un partit diferenciat del PSOE, però vinculat a ell, a través del Protocol d'Unitat, com a partit federat, per la voluntat dels fundadors de participar en un projecte socialista a nivell de tot l'Estat. A diferència dels altres partits socialistes que s'integraren simplement en el si del PSOE, perdent les seves senyals d'identitat, el PSC no s'integrà com una federació més, sinó que és l'únic partit federat amb els socialistes espanyols a nivell estatal. Però les relacions del PSC amb el PSOE són complexes. Complexes ja que des de la fundació del Partit el juliol de 1978, i encara més enrera, amb els anomenats "Pactes d'Abril" del 1977, que iniciaven el camí vers la unitat, ja que no s'havia delimitat de manera clara el tipus de relació entre ells. Si jurídicament el PSC és independent del PSOE, i pel Protocol d'Unitat és un partit federat al partit socialista espanyol, no és menys clarificador que el tipus de relacions no es poden ni situar al nivell de partit federat independent ni al nivell d'una simple Federació del PSOE. Cal col·locar les relacions del PSC amb el PSOE al nivell d'un partit amb autonomia respecte a l'altre. El problema dels socialistes

catalans és delimitar i marcar de manera clara els límits i fronteres d'aquesta autonomia.

El PSC recull en el seu si dues tradicions del socialisme que han conformat i conformen dues cultures i dues sensibilitats diferents i diferenciades. Aquestes dues cultures es podrien descriure de forma esquematitzada de la següent manera: la tradició socialista catalana podria tenir antecedents en tradicions antiestatistes, anticentralistes, individualistes, autogestionaris, cooperativistes i amb influències anarcosindicalistes. Representa el que podria considerar-se la línia "societal" dins el socialisme europeu, en un corrent reconeixible des dels socialistes fabians fins al PSU rocardià. La tradició dominant en el socialisme espanyol, en canvi, té components estatistes, obreristes, jacobins, laics i republicans. Representa la línia "estatal" dins el socialisme europeu: cal recordar, per exemple, com Pablo Iglesias tradueix Kautsky a partir de la versió francesa feta per Jaurès. Aquestes dues "ànimes" beuen en les arrels històriques que han anat marcant la vida del socialisme a Catalunya, existint un "continuum" històric que arriba fins al present.

L'antiga organització del PSC-C ha anat impregnant amb la seva tradició, cultura i sensibilitat el Partit internament i externament, essent, l'altra, encarnada en la FC del PSOE, la minoritària. Això no vol dir que pervisquin els nuclis fundadors en el si del Partit i, per tant, sigui un Partit trencat internament, sinó que el que s'afirma és que la fractura interna ve donada per aquestes tradicions diferents. No es pot, per tant, fer una interpretació linial i identificar, de manera mecànica, els partits fundadors amb les cultures.

Aquesta descripció de les dues tradicions ens porta a plantejar-nos el tema de la posició socialista sobre les relacions entre Catalunya i l'Estat. Si pel PSOE la construcció i transformació de l'Estat és el tema bàsic, en canvi, pels socialistes catalans aquesta problemàtica els és més llunyana, tan llunyana com l'actuació de l'Estat a Catalunya. Però aquesta conformació de sensibilitats diferents té uns efectes sobre l'interior del Partit i sobre la seva projecció externa, cap a la societat, diferenciant-se els comportaments de grups i nuclis, tant en relació al marc català com pel que fa al conjunt espanyol. Aquests comportaments estan impregnats per aquelles cultures diferenciades.

La unitat del 1978 s'aconsegueix a través del pacte dels tres partits pre-existents. Si el repartiment de càrrecs era molt clar per l'existència de les quotes per a cada partit, a partir del 1980, amb el trencament d'aquest procediment es podria pensar que aquesta norma no escrita del pacte entre les èlites havia quedat esberlada. Però aquest trencament és només aparent ja que, a diferència de les quotes, el pacte s'ajusta en tot moment. El trencament decanta l'equilibri inestable cap a una de les dues tradicions, però en cap moment porta a la ruptura del Partit, ja que es procedeix a la recomposició de l'acord. Exemples de crisis són l'enfrontament intern que comportà el II Congrés del 1980; el tema de la "LOAPA"; l'intent fallit, el 1982, de prendre la direcció pels derrotats dos anys abans o el permanent problema de les complexes relacions amb el PSOE.

Els càrrecs de responsabilitat interna del Partit i els càrrecs d'elecció pública són majoritàriament pel sector que encarna la tradició socialista catalana, essent el sindicat socialista UGT, el feu de l'altra cultura.

Cal fer esment que, en tot aquest període, la tradició socialista catalana s'ha anat assentant i ha anat impregnant el Partit. L'eix de les dues cultures que travessa el Partit tant internament com externa, té com efecte que existeixi un equilibri inestable en el seu si entre sectors més catalanistes, per una banda, i sectors més obreristes, per l'altra. El discurs i els actes del PSC venen marcats, en gran mesura, per aquest eix intern.

Les característiques internes del Partit es poden situar en la problemàtica dels "partits de masses", examinant l'aplicabilitat dels criteris proposats pel politòleg francès Maurice Duverger. En primer lloc, l'afiliació al Partit és directa, amb un mecanisme de cotització individual reglamentat estatutàriament. La seva estructuració es basa en diferents esglaons: local, federació i nacional. Les relacions entre totes elles es realitzen verticalment i cal una comissió coordinadora, aprovada per la instància superior, perquè es pugui realitzar a nivell horitzontal. En segon lloc, l'articulació del Partit és complexa, rígida i forta; és reglamentada de manera molt minuciosa en l'intent de garantir la democràcia interna. Però, d'igual manera que en els partits de masses, existeixen diferents factors que l'atenuen. El primer factor és el sistema electoral proporcional que prima l'organització nacional (central) sobre les altres. Aquesta organització centralitza, en diversa forma, la designació de candidatures. El segon factor és la clàusula de l'exclusió de les minories que no obtinguin la quota mínima per a ésser representades als òrgans de govern. El primer factor centralitza el PSC "territorialment", el segon ho fa "políticament".

La relació entre el Partit i el Grup Parlamentari tendeix cada cop més a una interpenetració de les dues estructures, amb un equilibri entre elles, i a una acumulació dels dos tipus de càrrecs en les mateixes persones, facilitant la unitat de la direcció política. Aquesta simbiosi entre la direcció del Partit i el Grup Parlamentari produeix una forta concentració del poder, reforçada per l'existència d'un nucli comú als dos nivells de direcció, tant del Partit com dels Grups Parlamentaris Socialistes.

En canvi, les relacions del PSC amb els Grups Municipals es realitzen a dos nivells, un horitzontal, Agrupació-Grup Municipal, i un altre de vertical, que és el superior, que és qui controla i nomena els candidats.

Les relacions amb el sindicat socialista, Unió General de Treballadors, no han estat gens fàcils en el primer període del Partit. Recordem que fins al 1982 no és obligatòria la doble militància sindicat-partit. Però és a partir de l'assumpció de la secretaria general del sindicat per part de Justo Domínguez que les relacions entre partit i sindicat es clarifiquen, eliminant-se les tensions fins aleshores existents, bàsicament per haver realitzat la delimitació de camps propis de cada organització i per haver respectat la no ingerència de cap d'elles en els terrenys de l'altra.

La Joventut Socialista de Catalunya, que patí mimèticament tot el procés d'unificació de manera similar al Partit, es consolida a partir del 1982. La relació entre Partit i JSC és de plena autonomia per part d'aquesta enfront del PSC. La JSC és bàsicament el lloc de formació política dels futurs quadres del Partit, encara que cal recordar que el pas de l'una a l'altra no és automàtic, sinó que segueix els passos reglamentaris marcats pel Partit en qüestions d'afiliació.

La financiació del Partit és, en canvi, un punt que més l'acosta a una de les característiques del "catch-all party", ja que amb una taxa tan baixa d'afiliació és impensable que un partit s'autofinanciï a través d'ella. A més, cal fer esment a una distorsió financera com és la constant i contínua vida del partit sotmesa a, com a mínim, una campanya electoral anual. Aquesta dada ens permet entendre i copsar que el PSC (com la resta dels partits) depèn per a subsistir de les subvencions públiques i es troba lligat als crèdits per poder sufragar i fer front, tant als pressupostos ordinaris com als pressupostos derivats de les campanyes electoral.

La renovació i el recanvi de la direcció i dels dirigents del Partit parteix d'un moment inicial, el procés d'unificació, i la repartició dels càrrecs en base a unes quotes per cada partit fundador. Un dels possibles motius de la crisi del II Congrés del 1980 per part del sector que, posteriorment, vencé en aquest Congrés, era l'intent d'eliminar aquelles quotes, sota els postulats de realitzar realment la unitat i de no mantenir artificialment l'existència de les organitzacions pre-fundacionals. La crisi del II Congrés motivà, a part de la sortida d'un sector del Partit dels òrgans de direcció, una forta renovació interna en el si del Consell Nacional, màxim òrgan de direcció del PSC entre Congressos.

Es pot afirmar que existeix un cert equilibri entre membres estables i membres renovats, els quals s'igualen en nombre. Si s'hagués mantingut el nivell promig de renovació anterior i posterior al Congrés del 1980, la taxa de recanvi hagués estat més baixa. A més, quasi la meitat dels membres del

Consell Nacional ha ocupat algun càrrec d'elecció pública, la qual cosa ens indica una tendència a la notabilització d'aquest òrgan de direcció que reuneix en el seu si la Comissió Executiva del Partit, els consellers elegits pel Congrés i per les Federacions i els membres del Partit membres del Comité Federal del PSOE.

El tipus de direcció és col·legiat. El primer secretari és un "primus inter pares", però la tendència a la personalització del poder i a la visualització d'un líder que simbolitzi el Partit i els seus ideals ha portat a una preponderància del primer secretari sobre els altres. En segon lloc, de les dades es desprèn que existeix un nucli estable en el si de la Comissió Executiva, la qual té uns índexs de renovació baixos que ens indiquen que el recanvi ha estat escàs.

Com s'ha vist abans, hi ha una forta tendència a la centralització del poder en un nucli dirigent estable, reduït i relativament homogeni. Cal retindre una dada: en les tres instàncies del Consell Nacional es comprova el predomini de membres que es poden emmarcar dins de la tradició socialista catalana, la qual cosa ens indica la impregnació en aquests nivells d'una de les dues cultures que conformen aquest Partit.

L'afiliació al partit socialista es concentra bàsicament en cinc comarques, que representen el 65% del total del cens d'afiliats del PSC. Aquestes comarques són el Baix Llobregat, Barcelonès, Maresme, Vallès Occidental i Oriental; tenint en compte, a més, que el Barcelonès representa per si mateix el 35% de l'afiliació del Partit. Les dades mostren que la implantació en xifres d'afiliats del PSC se situa de manera predominant en les zones urbanes i industrialitzades, amb un

grau elevat d'immigració. En canvi, la seva implantació és escassa en les zones rurals, poc industrialitzades, amb una baixa taxa immigratòria.

Geogràficament l'assentament socialista se situa concèntricament entorn de Barcelona-ciutat, com un nucli bàsic; als municipis que formen la desapareguda Corporació Metropolitana en un segon nivell; i, finalment, a les comarques que envolten la ciutat comtal: el partit socialista és més urbà que rural.

La implantació del Partit a nivell local, és a dir, a nivell municipal com a primera força electoral en les tres eleccions municipals (1979/1983/1987), mostra, en la més pura tradició del partit de masses, com l'estructura orgànica del Partit a nivell local afavoreix l'accés a l'alcaldia. A més, el PSC és el partit majoritari en nombre d'alcaldies en els municipis de 10 mil fins a més de 100 mil habitants, en les zones esmentades anteriorment, el que el converteix en la primera força municipal de Catalunya.

La composició sociològica dels regidors en el període 1979-1983, mostra l'accés i el posterior assentament en càrrecs de responsabilitat, el 1979, de la generació formada políticament els anys seixanta. Aquest fet comporta uns problemes estructurals al Partit ja que en comptar amb una baixa afiliació, mal endèmic de tots els partits espanyols, el pas dels quadres intermedis a càrrecs de responsabilitat política ha deixat el Partit sense nexes d'unió entre la base i la cúpula del PSC.

Veiem ara, a partir de l'anàlisi dels delegats al III i IV Congressos del PSC, quines dades significatives sobresurten de la composició sociològica de l'anomenat "cercle interior"

del PSC, és a dir, dels militants i la seva extrapolació i conformació vers el Partit.

En primer lloc, es pot afirmar que el cercle interior del PSC el conforma com un partit jove, masculí, amb majoria de nascuts a Catalunya, laïc, amb un nivell d'estudis elevat, amb predomini dels tècnics de grau mig i d'universitaris, favorable a les carreres de Lletres (Dret/Lletres-Periodisme), predominantment de professions liberals i d'assalariats. En aquest segment cal remarcar la forta presència de càrrecs electius.

En segon lloc, el 79,38% dels delegats té un càrrec de responsabilitat interna en el Partit, majoritàriament situat en les Comissions Executives de les Agrupacions. Es a dir, més de les tres quartes parts dels delegats tenien un càrrec en el si del Partit. Dues terceres parts dels enquestats estaven afiliats al sindicat socialista, UGT, però amb una tendència més forta en els nascuts fora del Principat. Per càrrecs sindicals en la UGT, el 26,75% dels delegats declarava tenir-ne un.

Per càrrecs d'elecció pública, entre un 36% (en el Congrés del 1982) i un 40% (el 1984) n'ostentava un, situant-se de manera majoritària en el segment de regidors/diputats provincials. Pel que fa a dobles càrrecs, el 16,75% tenia un càrrec en el Partit i en la UGT, el 7,3% tenia un càrrec d'elecció pública i en la UGT, i el 33,8% tenia un càrrec de Partit i d'elecció pública. Per llocs de naixement, els nascuts a Catalunya eren predominants en els càrrecs de Partit i d'elecció pública, i els immigrants en els càrrecs sindicals de la UGT.

En tercer lloc, per membres dels antics partits fundadors per llocs de naixement, es comprova que l'antic PSC-C és, amb

una proporció de set a un, nodrit de nascuts a Catalunya. El PSC-R ho és també, però en una proporció menor, dos a un; i finalment, pels procedents de la FC del PSOE, la relació s'inverteix, predominant els nascuts a la resta d'Espanya en una proporció de dos a un.

Els delegats membres de l'antic PSC-C són molt presents en els càrrecs de responsabilitat del Partit i en els càrrecs d'elecció pública, i, a la inversa, el camp sindical, tant l'afiliació com els càrrecs de la UGT, és reservat als delegats membres de l'antiga FC del PSOE.

La implantació de l'electorat socialista se situa de manera predominant en les zones urbanes i industrials, amb una elevada taxa d'immigració, en zones rurals riques i en zones mixtes (rurals-industrials). Geogràficament la implantació electoral del PSC se situa en les zones entorn del Barcelonès, comprnent les comarques del sud d'aquest (Baix Llobregat, Garraf, Baix Penedès) i els dos Vallès. En canvi, té una escassa penetració electoral en les zones de predomini agrari i religiós, amb una baixa taxa d'immigració (Segarra, Solsonès, Terra Alta i Pallars Sobirà són les comarques amb els índexs electorals socialistes més baixos en les eleccions del període 1979-1984), és a dir, en l'anomenada Catalunya pobra.

Si ens fixem en les comarques que obtingueren els valors màxims electorals es dibuixen dos nivells de presència socialista, per una banda, les comarques que representarien el socialisme de modernització comarcal, rurals però no agràries, i, per l'altra, les que representarien el socialisme "sociològic", obrer i immigrant.

El "mapa" electoral de Catalunya té una tendència creixent a

la bipolarització electoral entre CiU i el PSC que han eixamplat el seu espai electoral a costa de la UCD i el PSUC respectivament, aprofitant la crisi i desaparició del primer, i la crisi i l'escissió del segon.

L'afiliació del Partit és més estable que el seu electorat. Les dades mostren, però, que existeix una relació entre l'afiliació i l'electorat. Aquesta relació, que sobresurt a la vista del càlcul de correlacions, mostra que si bé aquesta existeix, es vislumbra una tendència a la llarga cap a la independència d'una i altra. Aquestes dades reafirmen, un cop més, la relació entre la implantació de l'afiliació del PSC i els seus resultats electorals, l'estructura dels quals és estable ja que quan fluctua, segons el tipus d'elecció, ho fa en totes les comarques d'igual forma, demostrant una implantació no homogènia en tot el país, a l'inrevés de CiU que té una implantació homogènia i un creixement constant per eleccions i comarques.

La implantació del partit socialista en institucions de poder ha conformat unes èlites dirigents i, en gran mesura, un tipus de partit. La victòria electoral del 1982 amb l'arribada dels socialistes al govern de l'Estat, donà lloc a la corresponsabilitat del Partit en les tasques de govern amb la participació de dos ministres en el primer govern González. Suposà, també, el trasvàs de quadres del Partit cap a llocs de responsabilitat de l'administració central.

El fet més important, però, i que ha marcat més el PSC ha estat, sens dubte, la implantació a nivell municipal del Partit. El PSC ha vingut en les tres eleccions municipals celebrades fins el moment, havent controlat o controlant els ajuntaments més importants de Catalunya. El punt clau cal

situar-lo en la victòria socialista en les primeres eleccions municipals del 1979 ja que aquesta victòria local donà pas a la generació conformada políticament els anys seixanta cap a llocs de responsabilitat totalment nous per uns homes i dones formats, en gran mesura, en la clandestinitat. La paulatina municipalització del Partit a partir del 1979 s'ha anat eixamplant cada cop més, essent un fet evident avui en dia. Aquesta municipalització del PSC es traspassa també a l'interior del Partit en els òrgans de direcció. La classe política formada en els ents locals tenen una forta representació en el si dels òrgans dirigents del Partit.

Es a partir d'aquesta municipalització que els grans temes de debat intern i extern han aflorat. La modernització de la societat, l'autonomia local i el seu apropament al ciutadà o la idea dels Jocs Olímpics de Barcelona, entre d'altres, sorgiren dels líders municipals del PSC.

A diferència del PSOE que es caracteritza més per ésser un partit de govern i de construcció de l'Estat en la línia de la seva tradició, el PSC es caracteritza essencialment per ésser un partit més municipal, més proper al nivell local dins de la més pura de les tradicions que l'emmarquen.

El sistema català de partits té unes característiques pròpies que el diferencien del sistema espanyol de partits, no essent-ne un sub-sistema. El sistema català de partits és d'un multipartidisme moderat i limitat, encara que en el període 1977-1980 es trobés en el llindar del pluralisme extrem i polaritzat; amb una competència centripeta, multidimensional amb una segmentació electoral marcada per l'existència d'una divisòria ideològica i una divisòria nacional; i

amb dos partits destacats; el PSC i CiU, que predominen segons el tipus d'elecció de què es tracti- els socialistes guanyen les generals i els convergents les autonòmiques- el que podria portar a la llarga a imitar amb un grau major de complexitat la mecànica del bipartidisme imperfecte. Aquests dos partits es reparteixen més de la meitat de l'electorat per elecció, amb majories absolutes pel PSC i per CiU, el 1982 i el 1984, respectivament.

Per què el partit socialista veu a les eleccions generals i perd a les autonòmiques? El comportament de l'electorat socialista és selectiu segons el tipus d'elecció. Aquesta afirmació va lligada a les taxes d'abstenció en cada contesa electoral. Les taxes més elevades d'abstenció es produeixen en les eleccions autonòmiques i les derrotes socialistes es produeixen en aquest tipus de contesa electoral. D'altra banda, com han mostrat diversos estudis, i com es despren de les nostres dades, l'electorat socialista és un dels més fluctuants, existint una fracció substancial del mateix (que ha estat estimada a l'entorn del 30 % del seu vot "normal" en unes eleccions generals) que s'absté a les eleccions autonòmiques.

Per tant, es pot afirmar que la no mobilització de l'electorat en les eleccions al Parlament de Catalunya és un element negatiu clau per als socialistes. Aquesta no mobilització de l'electorat és visible quan s'analitza el nombre d'electors que s'abstenen i la diferència en nombre d'abstencions entre una i altra elecció.

Es comprova que existeix una abstenció selectiva, quan s'observa que a les eleccions generals es mobilitzen de manera massiva anteriors abstencionistes. Cal preguntar-se si són abstencionistes que es mobilitzen per anar a votar o, en

canvi, són votants habituals que s'abstenen ocasionalment, segons el tipus d'elecció. Si comparem les dades d'abstenció entre eleccions veiem que existeix una forta fluctuació d'abstencionistes entre eleccions generals i autonòmiques. Es pot pensar, per tant, que l'abstenció diferencial (o selectiva) a Catalunya se situa en sectors que s'abstenen segons el tipus d'elecció, només mobilitzant-se quan se celebren eleccions legislatives. L'electorat socialista que s'absté no canvia, en gran part, el seu vot segons el tipus d'elecció, sinó que resta fidel a una opció política determinada encara que s'abstingui.

S'ha situat la franja abstencionista de l'electorat socialista bàsicament en el seu segment immigrat, el qual no se sent implicat en les eleccions de caire autonòmic i només es mobilitza quan és cridat a les urnes per les sigles del partit socialista estatal. La qüestió bàsica que se li planteja al PSC és com mobilitzar aquesta franja abstencionista que és, en gran mesura, la responsable de perdre les eleccions al Parlament de Catalunya.

L'índex de volatilitat entre eleccions és, en general, elevat, amb un valor màxim entre 1980 i 1982. Es comprova que els nivells de canvi són alts, amb algunes fluctuacions lligades al tipus d'elecció, amb una mitjana de canvi de vot en el període 1980-1986 de l'ordre de 17,5%. Aquests canvis demostren que les proporcions dels partits i les seves posicions relatives de competència han variat, demostrant que no existeix una estabilitat de les proporcions mitjanes dels partits.

La inestabilitat de l'electorat a Catalunya també es comprova en analitzar els guanys i pèrdues de vots entre eleccions. Es pot veure, en primer lloc, que el trasvàs de vots entre 1977 i 1979 no és quantitativament important per la redefinició de molts partits que conformaven el sistema de partits. És a partir de 1980 quan es produeixen forts canvis d'orientació de l'electorat. Durant aquest període CiU ha aconseguit eixamplar el seu espai electoral cap a la seva dreta i cap a sectors immigrants, aprofitant la crisi de la UCD, i a partir de 1984 les pèrdues sofertes per AP-CP, quan aquesta coalició va ocupar el lloc electoral del partit centrista. El PSC, per la seva banda, va rebre un fort allau de vots, sobretot d'electors del PSUC, a partir de les eleccions de 1982, quan el partit comunista es trobava en plena crisi interna i escindit.

Es podria pensar que el sistema català de partits no està estabilitzat, i que l'alta mobilitat de l'electorat dóna lloc a un "fet majoritari" que beneficia partits diferents en cada tipus d'elecció. Malgrat l'aparent mobilitat, la situació política catalana és una de les més immòbils.

El PSC se situa en el sistema català de partits com el partit de l'oposició al govern de la Generalitat i alhora com a partit amb responsabilitats de govern a nivell central i a nivell local. El repte dels socialistes catalans és poder arribar al Govern de la Generalitat; però potser el problema de fons no és el de la possibilitat o no que els socialistes guanyin, sinó l'acceptació per part del sistema polític i de l'electorat català de la possibilitat de l'alternança.

NOTES

Notes al capítol primer.

- 1.- MOLAS, I., "El Partit Socialista Català", L'Àvenç, núm. 38, maig 1981, p. 54.
- 2.- MOLAS, I., op. cit., p. 55.
- 3.- COLL, J.- PANÉ, J., Josep Rovira, Barcelona (Ariel), 1978, p. 259.
- 4.- Veure COLL, J.- PANE, J., op. cit.
 VERRIE, F.P., "La formació del MSC", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 9-25.
 ALBERICH, M., "Cronologia del Partit Obrer d'Unificació Marxista. Primers anys de clandestinitat", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp.29-32.
 OLIVER, J., PAGES, J. i PAGES, F., La premsa clandestina. Propaganda y documentos antifranquistas, Barcelona (Planeta), 1978.
 MOLAS, I., "Història del socialisme a Catalunya: Cronologia 1939-1977", Debat, núm. 8, 1982, pp. 57-73.
- 5.- MOLAS, I., "El POUM i la fundació del MSC", Taula de Canvi, núm. 20, març-abril 1980, pp. 114-129.

"A la reunió fundacional <del MSC> assistiren persones de sectors diferents: Josep Rovira, Joan Guer, Josep Coll, Tomàs Pomés, Marcel·lí Antich, Forner pel POUM; Albert Foraster per la secció catalana del PSOE; Ambrosi Carrion, Ramon Vergés, Pere Bigatà, Enric Brufau, Joan Aleu per la Unió Socialista de Catalunya. A més a més, amb caràcter individual i a títol informatiu hi assistiren: Antoni Tomàs i Antònia Carrion del PSUC, Salvador Serra, de la Unió General de Treballadors; Josep Riu, Manuel Saló, Josep Estela i Jordi Lletger de l'Esquerra Republicana de Catalunya" (p.115).

- 6.- BARCELO, M., El pensament polític de Serra i Moret, Barcelona (Ed.62), 1986, p. 70.

- 7.- MORENO, C.- YSAS, P., L'oposició antifeixista a Catalunya (1939-1950), Barcelona (Ed. La Magrana), 1981, p. 69.
- 8.- MOLAS, I., op. cit., p. 57.
- 9.- BARCELO, M., op. cit., p. 79.
- 10.- MOLAS, I., op. cit., p. 59.
- 11.- BARCELO, M., op. cit., p. 80.
- 12.- BARCELO, M., op. cit., p. 81.
- 13.- MARTI GOMEZ, J., Joan Reventós, Barcelona (Planeta), 1980, p. 195.
- 14.- MARAGALL, P., "Un intent de reconstrucció de la història del FOC", Debat, núm. 4, juliol 1978, p. 97.
- 15.- MARAGALL, P., op. cit., pp. 81 i 90.
- 16.- MARAGALL, P., op. cit., pp. 94-95.
- 17.- MARTIN RAMOS, J.-L., "La trayectoria del MSC", Debat, núm. 5, juliol 1978, pp. 11-13.
- 18.- MARTI GOMEZ, J., op. cit., p. 206.
- 19.- MARTIN RAMOS, J.-L., op. cit., pp. 11-13.
- 20.- Entrevista personal realitzada a Joan Reventós (París el 10 de febrer del 1986).
Veure també de Joan Reventós, Un sol combat, Barcelona (Brijalbo), 1986, pp. 162-163.
- 21.- MARTI GOMEZ, J., op. cit., p. 206.
- 22.- MARTIN RAMOS, J.-L., op. cit., pp. 11-13.
- 23.- MARTIN RAMOS, J.-L., op. cit., pp. 11-13.
- 24.- MARTIN RAMOS, J.-L., op. cit., pp. 11-13.
- 25.- MARCET, J., Convergència Democràtica de Catalunya, Barcelona (Ed. 62), 1984, p. 20.
- 26.- MARTI GOMEZ, J., op. cit., pp. 194-195.
- 27.- Entrevista personal realitzada a Raimon Obiols els dies 26 d'octubre i 6 de novembre de 1987.
- 28.- MARTI GOMEZ, J., op. cit., p. 195.
- 29.- De ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., Los partidos políticos en la España actual, Barcelona (Planeta), 1982, pp. 115-116.
- 30.- MARCET, J., op. cit., pp. 35-36.

- 31.- CHAMORRO, E., Felipe González. Un hombre a la espera, Barcelona (Planeta), 1980, p. 130.
- 32.- GONZALEZ, F., Qué es el socialismo, Barcelona (La Gaya), 1976, p. 65.
- 33.- CHAMORRO, E., op. cit., p. 131.
- 34.- RAMIREZ, J.-P., Así se ganaron las elecciones, Barcelona (Planeta), 1977, p. 178.
- 35.- De ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., op. cit., p. 116.
- 36.- Entrevista personal realitzada a Raimon Obiols els dies 26 d'octubre i 6 de novembre de 1987.
- 37.- MARCET, J., op.cit., pp. 61 i 65.
- 38.- Diario de Barcelona, Domingo 16 de julio 1978, p.17.
- 39.- El País, Martes 18 de julio 1978, p. 15.
- 40.- El País, Martes 18 de julio 1978, p. 15.
- 41.- GONZALEZ, F., Socialismo es Libertad, Barcelona (Galba), 1978, p. 198.
- 42.- GONZALEZ, F., op. cit., p. 199.
- 43.- GONZALEZ, F., op. cit., pp. 199 i 201.
- 44.- GONZALEZ, F., op. cit. 1976, p. 63.
- 45.- GONZALEZ, F., op. cit. 1978, p. 200.
- 46.- Veure RODES, J. M., Edició i estudi preliminar de A. Fabra i Ribas- R. Campalans, Catalanisme i socialisme. El debat de 1923, Barcelona (Ed. La Magrana), 1985.
- RODES, J. M., "Socialdemocràcia catalana i qüestió catalana (1910-1934)", Recerca, núm. 7, 1976, pp. 125-146.
- RODES, J. M., "Socialismo y catalanismo. Notas de interpretación del socialismo catalán en torno a la "Unió Socialista de Catalunya" (1923-1936)", Historia 16, oct. 1978, pp. 56-62.
- BARCELO, M., El pensament polític de Serra i Marcet, Barcelona (Ed.62), 1986.
- CUADRAT, X., "La cuestión catalana y el PSOE: algunas consideraciones", Perspectiva Social, núm. 5, 1975.

- CUADRAT, X., "El PSOE i la qüestió nacional catalana (fins l'any 1923)", *L'Avenc*, núm. 5, set. 1977, pp.160-176.
- 47.- ALCARAZ, R., La Unió Socialista de Catalunya, Barcelona (Ed. La Magrana), 1987.
- 48.- ALCARAZ, R., op. cit., p.16.
- 49.- RODES, J. M., Estudi preliminar in Catalanisme i socialisme. El debat de 1923, Barcelona (Ed. La Magrana), 1985, p. X.
- 50.- RODES, J. M., op. cit., p. XXIX.
- 51.- ALCARAZ, R., op. cit., p. 61.
- 52.- ALCARAZ, R., op. cit., p. 153.
- 53.- MOLAS, I., "Los socialistas catalanes: la unificación frustrada de 1933", *Leviatán*, núm. 7, 1982, pp. 108-110.
- 54.- MOLAS, I., op. cit., p. 109.
- 55.- ALCARAZ, R., op. cit., p. 161.
- 56.- MOLAS, I., op. cit., p. 109.
- 57.- GUIDONI, P.- GONZALEZ, F., Entretiens sur le socialisme en Espagne, Paris (Téma Ed.), 1976, p. 83.
- 58.- Entrevista personal realitzada a Joan Reventós (Paris 10 de febrer 1986).
- 59.- ROSANVALLON, P., L'age de l'autogestion, Paris (Seuil), 1976, p. 347.
- 60.- GUIDONI, P.- GONZALEZ, F., op. cit., pp. 83 i 85.
- 61.- De ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., op. cit., p. 119.
- 62.- Entrevista personal realitzada a Jordi Font el dia 4 de desembre de 1987.
- 63.- Entrevista personal realitzada a Raimon Obiols els dies 26 d'octubre i 6 de novembre de 1987.
- 64.- LORES, J., La transició a Catalunya (1977-1984), Barcelona (Empúries), 1985, p. 76.
- 65.- LORES, J., op. cit., p. 76.

Notes al capítol segon.

- 1.- DUVERGER, M., Los partidos políticos, México (FCE), 1981.
- 2.- DUVERGER, M., op, cit., p.47.
- 3.- DUVERGER, M., op. cit., p.53.
- 4.- DUVERGER, M., op. cit., p.53.
- 5.- Composició del Consell de Federació (Art.20 dels Estatuts de 1984):

"Són membres del Consell de Federació: La Comissió executiva de Federació, un nombre de militants establerts per l'Assemblea de Federació dels quals un 30% seran elegits per l'Assemblea de Federació i un 70% elegits per les Assemblees de les Agrupacions en proporció al nombre de militants i garantint que totes les Agrupacions tinguin representació; els representants de Fronts d'Acció i Comissions d'Acció Sectorial seran elegits segons els mecanismes establerts pel Consell Nacional; i els Primers Secretaris de les Agrupacions que no ho siguin per un altre concepte. La representació de cada F.A. o C.A.S. serà com a màxim d'un militant, i la representació sectorial global no podrà ser superior a 10 consellers".

- 6.- DUVERGER, M., op. cit., p.54.
- 7.- DUVERGER, M., op. cit., p.55.
- 8.- Composició del Consell Nacional (Art.34 dels Estatuts de 1984):

"Els membres de la Comissió Executiva del Partit.

60 membres elegits pel Congrés.

Els representants elegits per les Federacions a raó d'un representant per cada 125 militants o fracció superior de 65, garantint que totes les Federacions tinguin representant i utilitzant a tal efecte el cens del Congrés.

Els Primers Secretaris de les Federacions que no siguin consellers per altres conceptes.

Els representants del Partit al Comitè Federal.

Fins a 10 membres elegits per les Organitzacions Sectorials del Partit d'acord amb la distribució que fixi el Consell Nacional en un reglament elaborat a tal efecte, atenent el nombre de militants inscrits a cada D.S., i fins a un màxim d'un per F.A. o C.A.S.

3 representants de la Joventut Socialista de Catalunya que siguin membres del Partit, amb veu però sense vot".

9.- Estructura del Secretariat de la Comissió Executiva del Partit (Art.41 dels Estatuts de 1984):

"Està integrat pel President, el Primer Secretari i els Secretaris de Coordinació Institucional, Organització, Política Municipal i Territorial, de Coordinació al Parlament de Catalunya, de Coordinació a les Corts Generals, Finances, Comunicació, Acció Sectorial, Cultura, Economia Social i Relacions Sindicals, Acció en el Moviment Obrer, Política Agrària, Política Industrial i Tecnològica, Comunitat Europea i set Secretaris Nacionals".

10.- DUVERGER, M., op. cit., p.75.

11.- Veure els articles dels Estatuts de 1984 que es refereixen a la reglamentació de la vida interna del Partit.

12.- DUVERGER, M., op. cit., p.75.

13.- SARTORI, G., Partidos y sistemas de partidos, Madrid (Alianza Ed.), 1980, p.136.

14.- SARTORI, G., op. cit., p.139.

15.- DUVERGER, M., op. cit., p.79.

16.- DUVERGER, M., op. cit., p.81.

17.- DUVERGER, M., op. cit., p.81.

18.- Veure DUVERGER, M., op. cit.

19.- TORRES DEL MORAL, A., "Los grupos parlamentarios", in R.E.P., núm.9, 1981, p.52.

"Hoy la afirmación habría que matizarla respecto de los partidos comunistas que han evolucionado hasta el llamado eurocomunismo y extenderla a casi todos los demás partidos".

20.- DUVERGER, M., op. cit., pp.212-230.

21.- DUVERGER, M., op. cit., pp.218-219.

22.- DUVERGER, M., op. cit., p.224.

23.- SOLE TURA, J.- APARICIO, M.-A., Las Cortes Generales en el sistema constitucional, Madrid (Tecnos), 1984, p.149.

24.- LORES, J., La transició a Catalunya (1977-1984), Barcelona (Empúries), 1985, p.186.

25.- Veure EL PAIS, diumenge 9 de desembre de 1984, pp.26-27.

26.- SOLE TURA, J.- APARICIO, M.-A., op. cit., p.144.

27.- DE ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., Los partidos políticos en la España actual, Barcelona (Planeta), 1982, pp.173-174.

"Esta decantación se produjo, sobretudo, por la diferenciación que se fue verificando entre partidos meramente regionales y los partidos específicamente regionalistas. En los primeros, su carácter regional significaba esencialmente un condicionamiento territorial, siendo en todo lo demás reproducción de la organización nacional: tal sería el caso del PSUC o del PSC. (...) En conjunto, los partidos que tenían un carácter meramente regional-geográfico fueron integrándose, como secciones territoriales o como partidos federados en organizaciones nacionales. (...) Por razones ideológicas, o de conveniencia, los partidos de izquierda (socialistas o comunistas) hubieron de transformarse, al menos oficialmente, en federaciones que comprendían no sólo secciones territoriales, sino auténticos partidos regionales. Efectivamente, en muchos casos las organizaciones regionales de los partidos dejaron de ser meras subdivisiones territoriales de los mismos para obtener un notable grado de autonomía interna e incluso una denominación propia, pese a la utilización paralela de las siglas del partido "madre". (...) Cabe que se planteen legítimas dudas sobre la efectiva autonomía de estos "partidos hermanos" dentro de la organización nacional, pero en muchos casos se ha demostrado, a veces dramáticamente, que esa autonomía existe (V Congreso del PSUC)".

28.- PITARCH, I.-E., "Los grupos parlamentarios", text polí-copiat no publicat, p.39.

29.- TORRES DEL MORAL, A., op. cit., p.51.

30.- MARCET, J.- JOVER, F., "Teoría y realidad en las relaciones del Gobierno con el grupo Parlamentario y el Partido Mayoritario", Ponència presentada a les Jornadas sobre el Gobierno, Barcelona, p.9.

31.- Composició del Grup Parlamentari:

Plenari (Art.5 del Reglament intern del Grup Parlamentari):

Tots els membres del Grup Parlamentari. A més del Secretari de Política Parlamentària.

Sessió ordinària: un cop al mes i abans d'un Plenari del Parlament a proposta del Portaveu.

Sessió extraordinària: a iniciativa de la direcció o d'una cinquena part dels membres.

Comissió Permanent (Art.3 R.I.G.P.):

Direcció organitzativa i política del Grup Parlamentari.
Disciplina interna del Grup.

Membres: responen davant del Plenari del Grup

President

Portaveu

Secretari

Membres de la Mesa del Parlament

Membres de Coordinació

Secretaria de Política Parlamentària (Art.6 R.I.G.P.):

Forma part de l'Executiva del Partit. Té la funció de coordinació de l'acció parlamentària amb la direcció del Grup Parlamentari.

Comissió Executiva del Partit informa de l'aplicació i proposa el Reglament intern del Grup Parlamentari al Consell Nacional qui ho ratifica (Arts.1 i 11 R.I.G.P.). Els membres del Grup responen davant del Consell Nacional (Art.2 R.I.G.P.).

- 32.- GUNTHER, R., SANI, G., SHABAD, G., El sistema de partidos políticos en España. Génesis y evolución, Madrid (CIS), 1986, pp.182-183.
- 33.- GUNTHER, R., SANI, G., SHABAD, G., op. cit., p.392.
- 34.- Sentència de la Junta Electoral Central de 17 de febrer de 1986, p.7.
- 35.- Memoria de Gestión del Comité Federal del PSOE de 1984, p.36.
- 36.- CACIAGLI, M., Elecciones y partidos en la transición española, Madrid (CIS), 1986, p.218.
- 37.- DE ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., op. cit., p.174.
- 38.- BOFILL, P., "La estructura interna", in Morodo et alii, Los partidos políticos en España, Barcelona (Labor), 1979, p.189.
- 39.- Memoria de Gestión del Comité Federal del PSOE de 1984, p.36.
- 40.- GUNTHER, R., SANI, G., SHABAD, G., op. cit., p.187.
- 41.- PUHLE, H.J., "El PSOE: un partido dominante y heterogéneo", in Linz-Montero (Eds), Crisis y cambios electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CEC), 1986, p.335.
- 42.- BOFILL, P., op. cit., p.192.
- 43.- Entrevista personal realitzada a Raimon Obiols els dies 26 d'octubre i 6 de novembre de 1987.
- 44.- DE ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., op. cit., p.174.
- 45.- DE ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., op. cit., p.174.
- 46.- CACIAGLI, M., op. cit., p.221.
- 47.- PUHLE, H.J., op. cit., p.338.

- 48.- SHABAD, G., "Las elecciones de 1982 y las autonomías", in Linz-Montero (Eds), op. cit., p.578.
- 49.- GUNTHER, R., SANI, G., SHABAD, G., op. cit., p.240.
- 50.- Informe de Gestió de 1980, p.45.
- 51.- Informe de Gestió de 1980, p.46.
- 52.- Informe de Gestió de 1982, p.17.
- 53.- Informe de Gestió de 1980, p.45.
- 54.- Informe de Gestió de 1980, p.45.
- 55.- Informe de Gestió de 1980, p.101.
- 56.- Informe de Gestió de 1980, p.102.
- 57.- Informe de Gestió de 1980, p.102.
- 58.- Informe de Gestió de 1980, p.103.
- 59.- Informe de Gestió de 1980, p.103.
- 60.- Informe de Gestió de 1980, p.103.
- 61.- DEL CASTILLO, P., La financiación de partidos y candidatos en las democracias occidentales, Madrid (CIS), 1985, p.217.
- 62.- Informe de Gestió de 1980, p.49.
- 63.- Informe de Gestió de 1980, p.49..
- 64.- Informe de Gestió de 1980, p.49.
- 65.- VON BEYME, K., Los partidos políticos en las democracias occidentales, Madrid (CIS), 1986, p.262.
- 66.- Pel període 1978-1984 s'ha tingut en compte la legislació vigent a l'època.
- 67.- Decret/Llei 20/1977 de 18 de març.
- 68.- Llei 39/1978 de 17 de juliol.
- 69.- Decret/Llei 113/1980 de 22 de gener.
- 70.- Informe de Gestió de 1980, p.50.
- 71.- VON BEYME, K., op. cit., p.263.
- 72.- DEL CASTILLO, P., op. cit., p.215.
- 73.- Informe de Gestió de 1980, p.50.
- 74.- Informe de Gestió de 1984, p.21.

- 75.- Informe de Gestió de 1982, pp.21-22.
- 76.- Informe de Gestió de 1982, p.51.
- 77.- Informe de Gestió de 1984, p.22.
- 78.- DEL CASTILLO, P., op. cit., p.225.
- 79.- Informe de Gestió de 1984, p.21.
- 80.- VON BEYME, K., op. cit., p.253.
- 81.- KIRCHHEIMER, O., "El camino hacia el partido de todo el mundo", in Lenk-Neumann (Eds), Teoría y sociología críticas de los partidos políticos, Barcelona (Anagrama), 1980, pp.328-350.
- 82.- DEL CASTILLO, P., op. cit., p.275.
- 83.- Informe de Gestió de 1982, p.50.
- 84.- Informe de Gestió de 1982, p.50.
- 85.- Informe de Gestió de 1982, p.50.
- 86.- Informe de Gestió de 1984, p.21.
- 87.- VON BEYME, K., op. cit., p.254.
- 88.- DEL CASTILLO, P., op. cit., p.225.

Notes al capítol tercer.

1.- DUVERGER, M., Los partidos políticos, México (FCE), 1961, pp.165-230.

2.- SCHONFELD, W.R., "La théorie de l'oligarchie de Robert Michels", in Revue Française des Sciences Politiques, vol.30, núm.4, 1980, pp.858.

3.- El nombre i la composició del Consell Nacional vé reglamentada pels Estatuts del Partit en la següent forma i èpoques:

1978-1980: 132 membres en total.

40% del total elegit pel Congrés del Partit.
60% del total elegit per les Federacions.
Els membres del Partit en el Comitè Federal del PSOE.
Els membres de la Comissió Executiva.

1980-1982: 165 membres en total.

40% del total elegit pel Congrés del Partit.
60% del total elegit per les Federacions.
Els membres del Partit en el Comitè Federal del PSOE.
Els membres de la Comissió Executiva.

1982-1984: 172 membres en total.

50 membres elegits pel Congrés del Partit.
10 membres, com a màxim, elegits per les Organitzacions sectorials.
Els membres elegits per les Federacions a raó d'un membre per cada 150 afiliats o fracció superior a 75 afiliats.
Els Primers Secretaris de les Federacions que no fossin Consellers per altres motius.
Els membres del Partit en el Comitè Federal del PSOE.
Els membres de la Comissió Executiva.
3 membres de las Joventuts Socialistes de Catalunya, amb veu però sense vot.

1984-1985: 222 membres en total.

60 membres elegits pel Congrés del Partit.
10 membres, com a màxim, elegits per les Organitzacions Sectorials.
Els membres elegits per les Federacions a raó d'un per cada 125 afiliats o fracció superior a 65 afiliats.
Els membres del Partit en el Comitè Federal del PSOE.
Els membres de la Comissió Executiva.
Els Primers Secretaris de les Federacions que no fossin Consellers per altres motius.

3 membres de les Joventuts Socialistes de Catalunya, amb veu però sense vot.

- 4.- Veure els dos articles de SCHONFELD, W.R., "La stabilité des dirigeants des partis politiques", in R.F.Sc.P., vol.30, núm.3, 1980, pp.477-505.
"La théorie de l'oligarchie de Robert Michels", in R.F.Sc.P., vol.30, núm.4, 1980, pp.946-866.
- 5.- DUVERGER, M., op. cit., p.192.
- 6.- Els càrrecs de designació no han estat comptabilitzats.
- 7.- S'ha comptabilitzat la pertinença al Consell Nacional, sense tenir en compte els períodes temporals. En aquest sentit, en el grup de 36 membres que han estat en tots els Consells Nacionals, dos d'entre ells els hi manca un any per a cobrir tots els anys del període 1978-1984.
- 8.- DUVERGER, M., op. cit., p.176.
- 9.- DUVERGER, M., op. cit., p.176.
- 10.- Veure W.R. Schonfeld, "La théorie de l'oligarchie de Robert Michels", op. cit., pp.846-866.
- 11.- CAYROL, R., "La direction du Parti Socialiste", in R.F.Sc.P., vol.28, núm.2, 1978, pp.201-219.
- 12.- FUHLE, H.J., "El PSDE: un partido predominante y heterogéneo", in Linz-Montero (Eds), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CEC), 1986, pp.343.
- 13.- CACIAGLI, M., Elecciones y partidos en la transición española, Madrid (CIS), 1985, p.220.
- 14.- SCHONFELD, W.R., op. cit., p.860.
- 15.- DE ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., Los partidos políticos en la España actual, Barcelona (Planeta), 1982, p.116.
- 16.- FUHLE, H.J., op. cit., pp.342-343.
- 17.- SANI, G., "Los desplazamientos del electorado: anatomía del cambio", in Linz-Montero (Eds), op. cit., p.20.
- 18.- BARTOLINI, S., "La afiliación en los partidos de masa: la experiencia socialista democrática (1889-1978)", in R.E.P., núm.15, 1980, p.64.
- 19.- LOPEZ GUERRA, L., "Sobre la evolución de las campañas electorales y la decadencia de los partidos de masas", in R.E.O.P., núm.45, 1976, p.99.

20.- LOPEZ GUERRA, L., op. cit., p.100.

21.- SCHONFELD, W.R., op. cit., p.858.

Notes al capítol quart.

1.- Informe de Gestió de 1980, p.17.

2.- Entrevista personal amb Isidre Molas (abril 1986).

3.- GUNTHER, R., SANI, G., SHABAD, G., El sistema de partidos políticos en España. Génesis y evolución, Madrid (CIS), 1986, p.185.

La xifra d'afiliació en el moment de la fusió segons aquests autors era "tanto para el PSOE como el PSC-C aseguraban que tenían entre 11.000 y 12.000 afiliados. Al sumar los 1.000 militantes del PSC-R, ello habría supuesto una cifra de 25.000 afiliados para el nuevo Partit dels Socialistes de Catalunya".

La Federació i el PSC-C varen afirmar tenir uns 5.000 afiliats cadascun d'ells, que sumats als afiliats del PSC-R, representava una xifra d'un 12.000 afiliats. Tot i així les dades d'afiliació estaven distorsionades però no sumaven el doble.

4.- BARTOLINI, S., "Gli iscritti ai partiti di Massa: Analisi dell'esperienze socialista in Europa (1889-1978)", in Rivista Italiana di Scienza Politica, núm.2, 1982, pp.241-278.

5.- Informe de Gestió de 1980, p.19.

"El procés sempre complexe d'elaboració de les llistes al Parlament de Catalunya, tornà a ésser motiu d'enfortaments. (...) No es correspon aquí el valorar la darrera etapa d'aquest període. Les eleccions al Parlament, als resultats de la qual la conflictivitat interna del Partit no pot ésser aliena".

6.- Informe de Gestió de 1984, p.17.

7.- Informe de Gestió de 1982, p.13.

8.- MARCET, J., Convergència Democràtica de Catalunya, Barcelona (Ed.62), 1984, p.135.

9.- Informe de Gestió de 1984, p.17.

Nomenclatura de les Federacions del Partit:

Federació	Comarca
I	Gironès, Garrotxa, Alt Empordà, Baix Empordà, La Selva i Ripollès.
II	Maresme
III	Vallès Oriental
IV	Vallès Occidental
V	Barcelonès Nord
VI	Barcelona-ciutat
VII	L'Hospitalet de Llobregat
VIII	Baix Llobregat Sud
IX	Baix Penedès
X	Garraf
XI	Bages, Solsonès i Berguedà.
XII	Anoia
XIII	Osona
XIV	Tarragonès, Alt Camp i Conca de Barberà.
XV	Baix Camp i Priorat.
XVI	Baix Ebre i Montsià.
XVII	Terra Alta i Ribera d'Ebre.
XVIII	Segrià, Garrigues, Noguera, Urgell i Segarra.
XIX	Alt Urgell, Andorra i Cerdanya.
XX	Baix Llobregat Nord
XXI	Alt Penedès
XXII	Pallars Jussà i Pallars Sobirà.
XXIII	Vall d'Aran
XXIV	Sabadell

10.- Informe de Gestió de 1982, p.27.

11.- Informe de Gestió de 1982, p.27.

12.- Informe de Gestió de 1982, p.27.

13.- Les dades sobre els regidors i el tractament estadístic són de l'Equip de Recerca sobre Elites Polítiques Locals, format per Montserrat Baras, Joan Botella, Jordi Capó i Gabriel Colomé.

14.- DUVERGER, M., Los partidos políticos, México (FCE), 1981, pp.139 i 145.

En el mateix sentit veure FITARCH et alii, Partits i parlamentaris a la Catalunya d'avui (1977-1979), Barcelona (Ed.62), 1980, p.164, quan Botella afirma que "el de la representativitat dels delegats respecte del conjunt dels afiliats del partit:

- Que només fossin elegits delegats, o ho fossin preferentment, els militants més prestigiosos, més reconeguts pels seus companys, potder més antics en el partit.

- Que, donat que el Congrés d'un partit implica una dedicació bastant intensa durant uns quants dies, determinades persones (afiliats de més edat, mestresses de casa, etc.), tenint una menor disponibilitat personal, tinguessin menys possibilitats que els seus companys per a ser elegits delegats.

- Que els valors culturals i socials dominants juguin una certa influència sobre la tria de les persones. Potser raons d'aquest tipus actuïn contra la presència de dones, o a favor, d'una certa sobrerrepresentació de les persones amb un nivell cultural més elevat.

- No s'ha de concloure, finalment, que amb la voluntat de crear certa "imatge" en l'opinió pública, els partits estimulin i potenciïn una presència superior de determinats sectors o grups. Com la realitat no sempre coincideix amb els valors ideològics i socials proposats, no és impossible pensar que els partits facin esforços per semblar "més catalans" o "més joves" o "...".

15.- CAYROL, R.- YSMAL, C., "Les militants du PS, originalité et diversité", in *Projet*, núm.165, 1982, p.572.

16.- PITARCH, I.-E., op. cit., p.166.

17.- Les dades del PSC-C han estat extretes del capítol 2 realitzat per Jordi Capó del llibre PITARCH et alii, op. cit., pp.58-84.

18.- Les dades del PSOE han estat extretes de TEZANOS, J.-F., "Radiografía de dos Congresos. Una aportación al estudio sociológico de los cuadros políticos del socialismo español", in *Sistema*, núm.35, 1980, pp.79-99.

19.- CAYROL, R.- YSMAL, C., op. cit., pp.572-586 i també HARDOUIN, P., "Les caractéristiques sociologiques du Parti Socialiste", in *R.F.S.C.P.*, vol.28, núm.2, 1978, pp.220-256.

20.- PITARCH, I.-E. et alii, op. cit., p.176.

21.- CAYROL, R.- YSMAL, C., op. cit., pp.572-586.

22.- TEZANOS, J.-F., "Estructura y dinámica de la afiliación socialista en España", in *R.E.P.*, núm.23, 1981, p.136.

Notes al capítol cinquè.

- 1.- MARCET, J., Convergència Democràtica de Catalunya. El partit i el moviment, Barcelona (Ed.62), 1984, pp.52-60.
- 2.- Les dades electorals del període 1979-1980 han estat estretes de l'Atlas electoral de Catalunya 1976-1980, de l'Equip de Sociologia Electoral de la U.A.B., Barcelona (Fund.J.Bofill), 1981.
Les dades electorals del període 1982-1984 han estat subministrades per l'Equip de Sociologia Electoral.
- 3.- CACIAGLI, M., Elecciones y partidos en la transición española, Madrid (CEC), 1986, p.202.
- 4.- VALLES, J.Ma., "La vida electoral a Catalunya: elecciones i referenda entre 1976 i 1980" in Atlas electoral de Catalunya 1976-1980, de l'Equip de Sociologia Electoral, Barcelona (Fund.J.Bofill), 1981, p.24:

"Una primera estructura de distribució del vot es caracteritza per una participació relativament elevada en el context general de Catalunya i per un predomini de convergents i socialistes, com a forces polítiques més importants a l'interior de la dreta i de l'esquerra respectivament.

Una segona estructura es defineix per una baixa participació i per la presència relativament equilibrada de convergents i centristes, mentre que els socialistes ocupen una posició menys sòlida.

Una tercera estructura de vot queda marcada per la baixa participació, per la posició relativament important dels socialistes i pel predomini de centristes al si del sector moderat de l'electorat.

Una quarta estructura inclou una participació mitja, la presència consistent de socialistes - acompanyats de valors importants dels comunistes -, i, des del 1980, la relativa preeminència de convergents sobre el seu més directe competidor, els centristes.

El primer esquema correspon, en línies generals, a les comarques gironines i de l'interior de la circumscripció de Barcelona, mentre que el segon - que podria constituir una variable de l'anterior - se situa geogràficament en el Pirineu i Pre-Pirineu lleidatà.

El tercer esquema correspon, fonamentalment, a l'hinterland de Lleida, comarques de Tarragona i terres de l'Ebre, tot i que poden trobar-se matisos diferencials per cadascuna de les zones esmentades.

Finalment, el quart esquema coincideix amb les comarques situades entorn de la capital del país, agrupades des de l'any 1964 sota la denominació - sense efecte legal - d'Àrea Metropolitana de Barcelona".

- 5.- SHABAD, G., "Las elecciones de 1982 y las autonomías" in Linz-Montero (Ed), Crisis y cambio: electores en la España de los años ochenta, Madrid (CEC), 1986, p.526.
- 6.- MONTERO, J.-R., "La vuelta a las urnas: participación, movilización y abstención", in Linz-Montero (Ed), op. cit., p.71.
- 7.- MONTERO, J.-R., op. cit., p.91.
- 8.- SHABAD, G., "Las elecciones de 1982 y las autonomías" in Linz-Montero (Ed), op. cit., p.571-572.
- 9.- DE ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., Los partidos políticos en la España actual, Barcelona (Planeta), 1982, p. 178.
- 10.- SALVADOR, E., "La geografía electoral de Barcelona-Ciutat" in Atlas electoral de Catalunya, op. cit., p. 130.
- 11.- PUHLE, H., "El PSOE: un partido dominante y heterogéneo", in Linz-Montero (Ed), op. cit., p. 324.
- 12.- LINZ, J.J. et alii, Informe sociológico sobre el cambio político en España 1975-1981, Madrid (Euroamérica), 1981, p.558-559.
- 13.- LINZ, J.J. et alii, Op. cit., p. 549.
- 14.- GUNTHER, R.- SANI, G.- SHABAD, G., El sistema de partidos políticos en España. Génesis y evolución, Madrid (CIS), 1986, p. 416.
- 15.- LINZ, J.J. et alii, op. cit., p. 442.
- 16.- LINZ, J.J. et alii, op. cit., p. 442.
- "Tanto el PSUC como el PSC-PSOE han sido capaces de integrar en sus filas, en su liderazgo y sobre todo en sus electorados a los naturales y a los inmigrantes, evitando o algunos dirán posponiendo los latentes conflictos entre las dos comunidades. Es hoy por hoy improbables que conflictos ideológicos, de facciones y tendencias, de personalidades, sean una manifestación indirecta de ese conflicto latente".
- 17.- DUVERGER, M., Los partidos políticos, México (FCE), 1981, p.127.
- 18.- BARTOLIINI, S., "Gli iscritti ai partiti di Massa: Analisi dell'esperienze socialista in Europa (1889-1978)", in Rivista Italiana di Scienza Politica, n.2, 1982, pp. 241-242.

- 19.- Informe de Gestió del Partit de 1980, p.19.
- 20.- DUVERGER, M., op. cit., p. 127.
- 21.- BARTOLINI, S., op. cit., p. 265.
- 22.- MARCET, J., op. cit., p. 181.
- 23.- DUVERGER, M., op. cit., p. 125.

Notes al capítol sisè.

- 1.- MOLAS, I., Los partidos políticos, Barcelona (Salvat), 1973, p.127.
  - 2.- RAE, D.W., Leyes electorales y sistemas de partidos políticos, Madrid (Cilep), 1977, p.47.
  - 3.- CHARLOT, J.- CHARLOT, M., "L'interactions des groupes politiques" in Grawitz-Leca, Traité de Science Politique, Paris (F.N.S.C.P.), 1985, Vol.3, p.513.
  - 4.- LOPEZ GUERRA, L., "La evolución del electorado 1977-1979" in J. de Esteban-L. López Guerra, Las elecciones legislativas del 1 de marzo de 1979, Madrid (CIS), 1979, p.514.
  - 5.- Veure els següents autors per a la discussió sobre el sistema de partits.
- AGUILLO, J., El sistema de partits polítics al País Valencià, València (Almudín), 1980.
- CORCUERA, J.- PEREZ CALVO, A., "En torno al referéndum del Estatuto de Autonomía del País Vasco. Notas sobre el subsistema de partidos vasco", in R.E.F., núm.12, 1979, pp.179-196.
- CORCUERA, J.- GARCIA HERRERA, M.A., "Sistema de partidos, instituciones y comunidades nacionalistas en Euskadi", in Revista de Política Comparada, núm.2, 1980, pp.155-190.
- LINZ, J.J. et alii, Informe sociológico sobre el cambio político en España, 1975-1981. IV Informe FOESSA, Madrid (Euramérica), 1981.
- PRADA FERNANDEZ, J.L., "El sistema de partidos políticos en Galicia. Una aproximación descriptiva", in P. de Vega (Ed), Teoría y práctica de los partidos políticos, Madrid (Edicusa), 1977, pp. 193-205.
- MARTINEZ CUADRADO, M., El sistema político español y el comportamiento electoral regional en el sur de Europa, Madrid (ICI), 1980.

- GUNTHER, R.- SANI, G.- SHABAD, G., El sistema de partidos políticos en España. Génesis y evolución, Madrid (CIS), 1986.
- 6.- SANTAMARIA, J., "Sistemas electorales y sistemas de partidos", in Cuadernos Económicos de I.C.E., núm.1, 1977, pp.5-24.
- SARTORI, G., Partidos y sistemas de partidos, Madrid (Alianza Ed.), 1976.
- 7.- LINZ, J.J.- MONTERO, J.R. (Eds), Crisis y cambio electoral y partidos políticos en la España de los ochenta, Madrid (CEC), 1986.
- GUNTHER, R.- SANI, G.- SHABAD, G., El sistema de partidos en España. Génesis y evolución, Madrid (CIS), 1986.
- MARAVALL, J.M., La política de la transición, Madrid (Taurus), 1984.
- 8.- SHABAD, G., "Las elecciones de 1982 y las autonomías", in Linz-Montero (Eds), op. cit., pp.525-586.
- BOTELLA, J., "Elementos del sistema de partidos de la Cataluña actual", in Papers, núm.21, 1984, pp.27-45.
- 9.- SHABAD, G., op. cit., pp.525-586.
- 10.- LINZ, J.J. et alii, op. cit.
- 11.- INGLEHART, R.- KLINGEMANN, H.D., "Party identification, Ideological Preference and the Left-Right Dimension Among Western Mass Public", in I. Budge, I. Crewe & D. Farlie (Eds), Party Identification and Beyond, New York (J. Wiley), pp. 243-273.
- 12.- BOTELLA, J., op. cit.
- 13.- Veure MURDZ MACHADO, S., Derecho público de las Comunidades Autónomas, Madrid (Ed. Civitas), 2 vol., 1983-1984.
- 14.- De ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., Los partidos políticos en la España actual, Barcelona (Salvat), 1982, p. 178.
- 15.- De ESTEBAN, J.- LOPEZ GUERRA, L., Op. Cit., p.178.
- 16.- SHABAD, G., op. cit., p.573.
- 17.- SHABAD, G., op. cit., p.573.

- 18.- VALLES, J.M., "La vida electoral a Catalunya: Elecciones i Referenda entre 1976 i 1980" in Equip de Sociologia Electoral de la UAB, Atlas de Catalunya 1976-1980, n.3, Barcelona (Fundació Jaume Bofill), 1981, p.48.
- 19.- KLAPPER, J.T., Electos de las comunicaciones de masas, Madrid (Aguilar), 1974, p.48.
- 20.- ROKKAN, S. (Ed.), Citizens elections Parties, Oslo, (Uni. Press), 1970, p.425.
- 21.- MONTERO, J.R., "Partidos y participación política: algunas notas sobre la afiliación política en la etapa inicial de la transición española", in R.E.P., n.23, sept-oct. 1987, p.70.
- 22.- PUHLE, H.J., "El PSOE: un partido predominante y heterogéneo", in Linz-Montero (Eds), op.cit., p.343.
- 23.- SHABAD, G., op. cit., p.571.
- 24.- SHABAD, G., op. cit., p.574.
- 25.- SANI, G.- SHABAD, G., "¿Adversarios o competidores?: la polarización del electorado", in Linz-Montero (Eds.), op. cit., p.614.
- 26.- LINZ, J.J. et alii, op. cit., p.542.
- Cal recordar que el PSA, en el Parlament de Catalunya de 1980, només tenia dos diputats.
- 27.- SARTORI, G., op. cit., p.159.
- 28.- SARTORI, G., op. cit., p.157.
- 29.- FOESSA, Informe, op. cit., p.542.
- 30.- SARTORI, G., op. cit., p.159.
- 31.- VON BEYME, K., Los partidos políticos en las democracias occidentales, Madrid (CIS), 1986, p. 389.
- 32.- Informe intern del PSC sobre l'enquesta de març del 1984.
- 33.- KIRCHHEIMER, O., "El camino hacia el partido de todo el mundo" in Lenk-Neumann (Ed.), Teoría y sociología críticas de los partidos, Madrid (Anagrama), 1980, pp. 328-348.
- 34.- SARTORI, G., op. cit., p.226.
- 35.- SHABAD, G., op. cit., p.578.

- 36.- SARTORI, G., op. cit., p.227.
- 37.- SARTORI, G., op. cit., p.247.
- 38.- SARTORI, G., op. cit., p.250.
- 39.- SARTORI, G., op. cit., p.251.

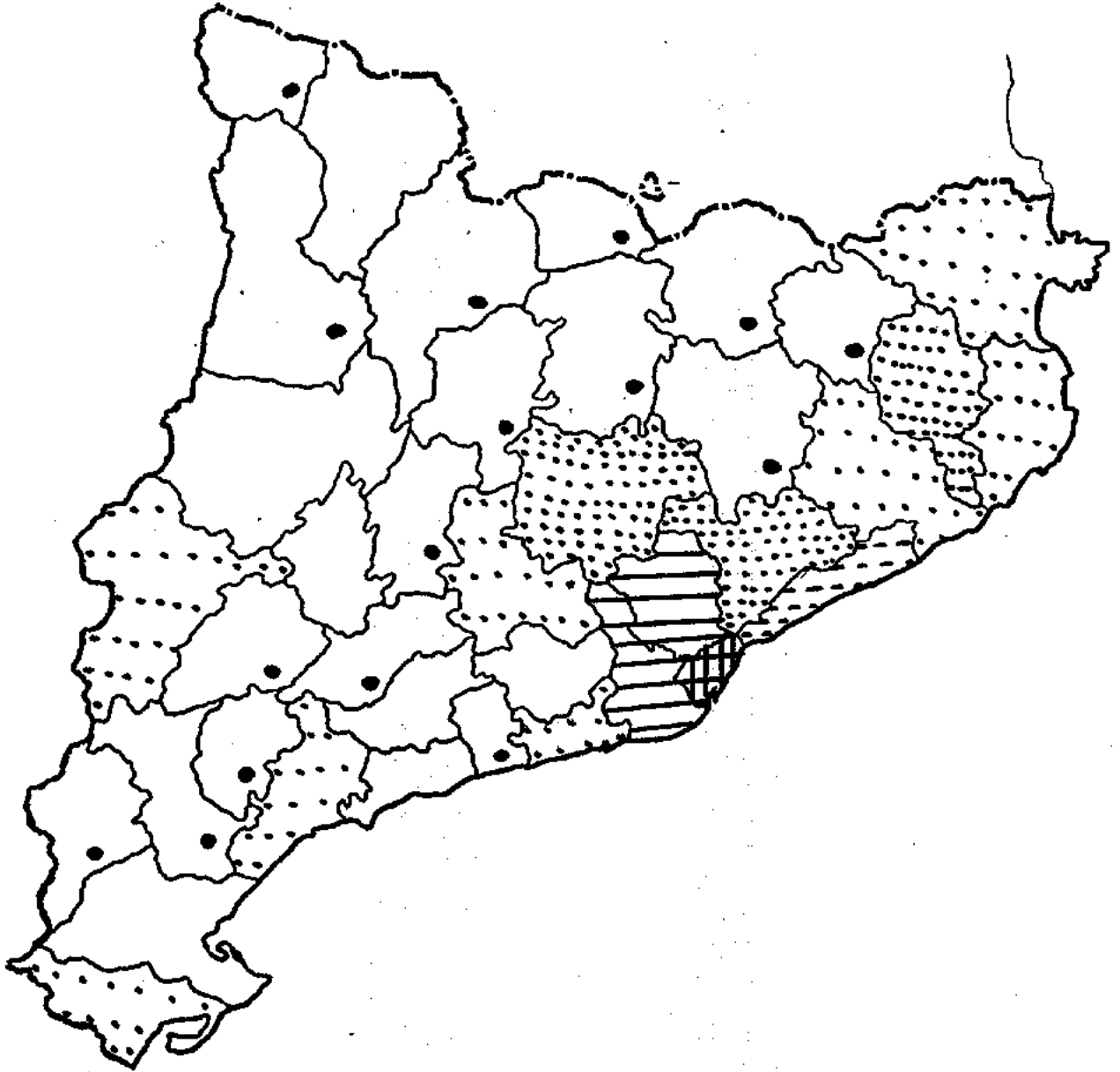
APENDIXS.

MAPES

AFILIACIO DEL PSC: 1979-1984.

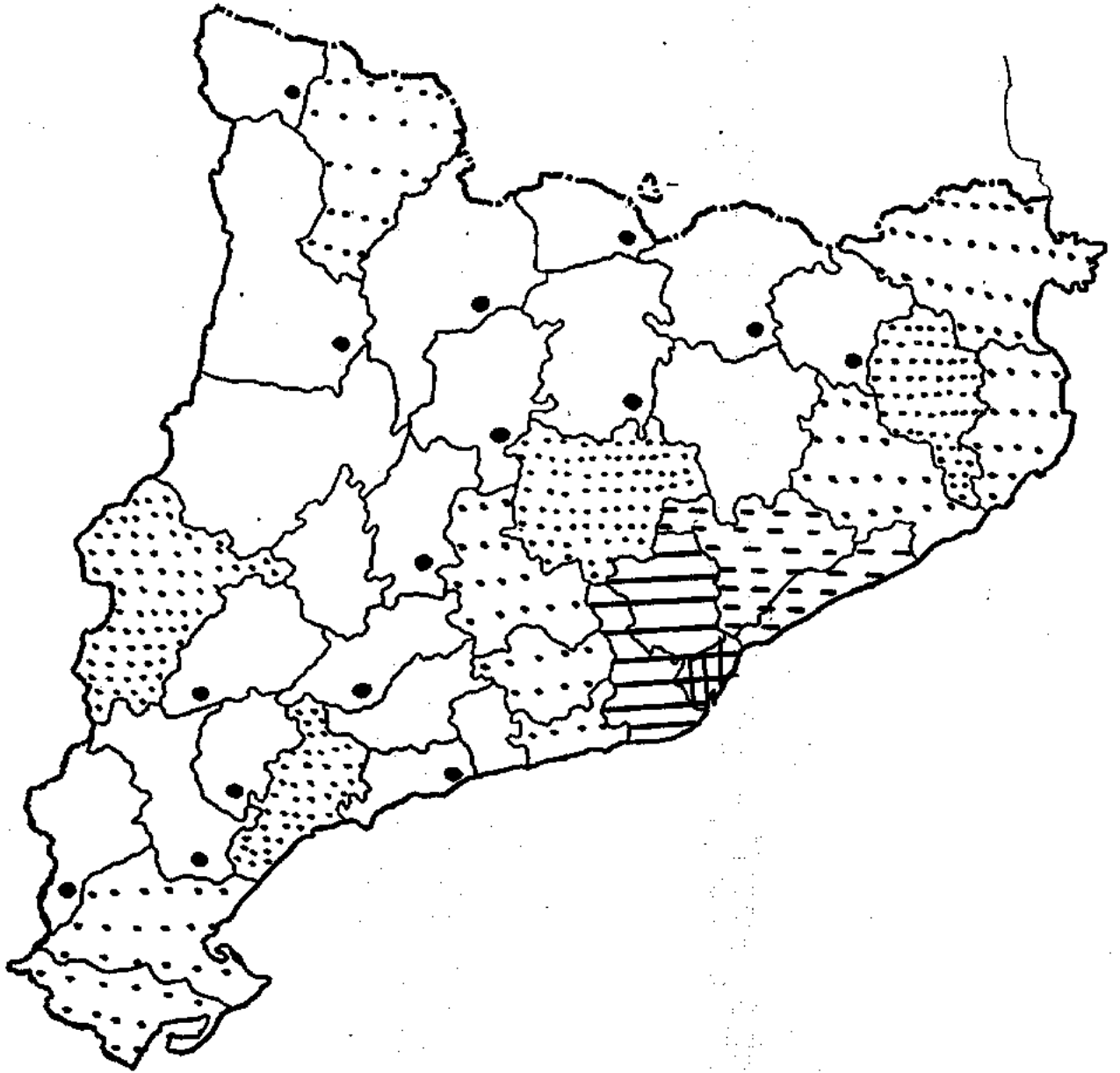
	Menys de 50 afiliats.
	51-100
	101-200
	201-300
	301-500
	501-1000
	1001-2000
	2001-4000
	Més de 4001

AFILIACIO 1979.

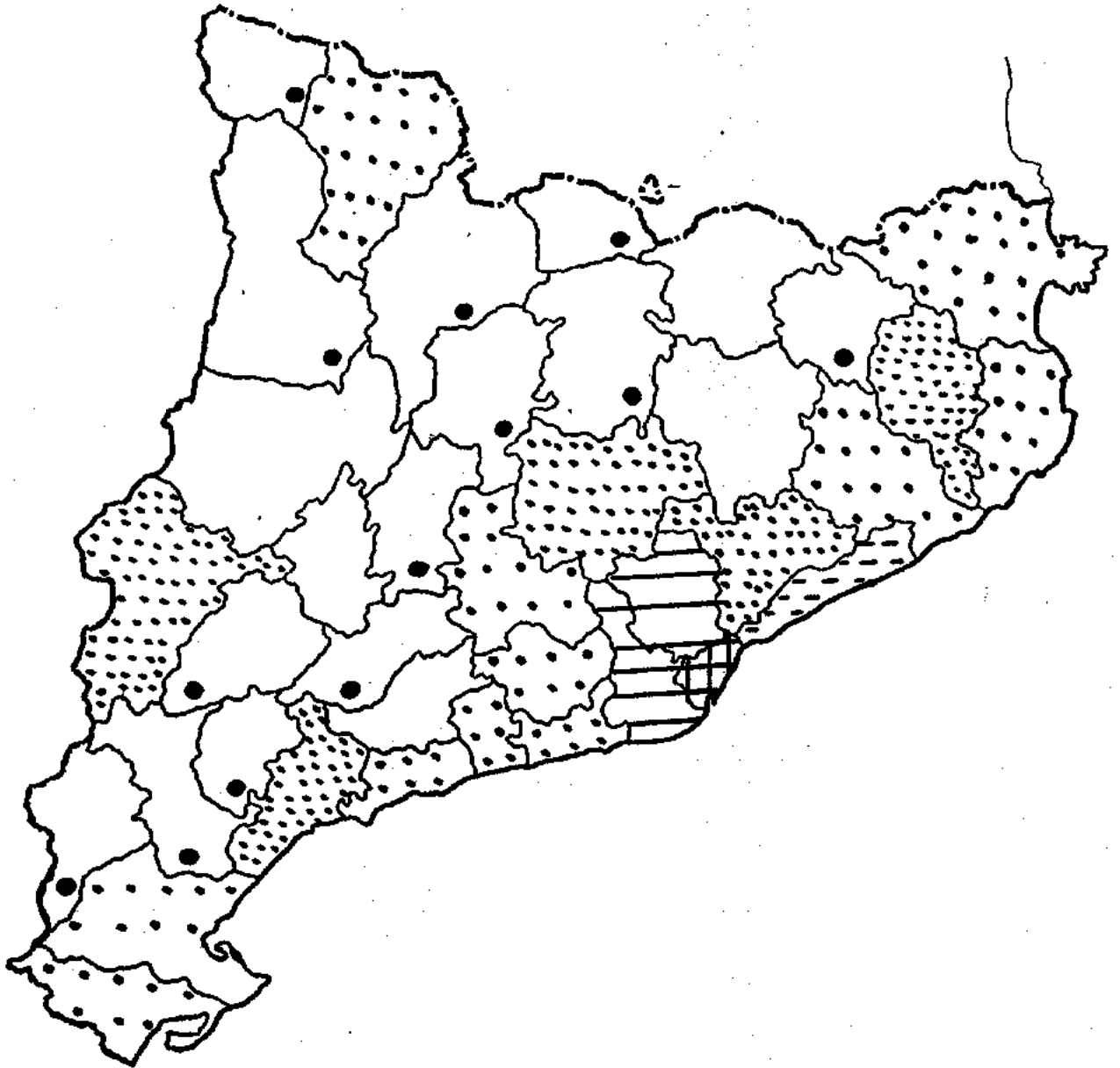

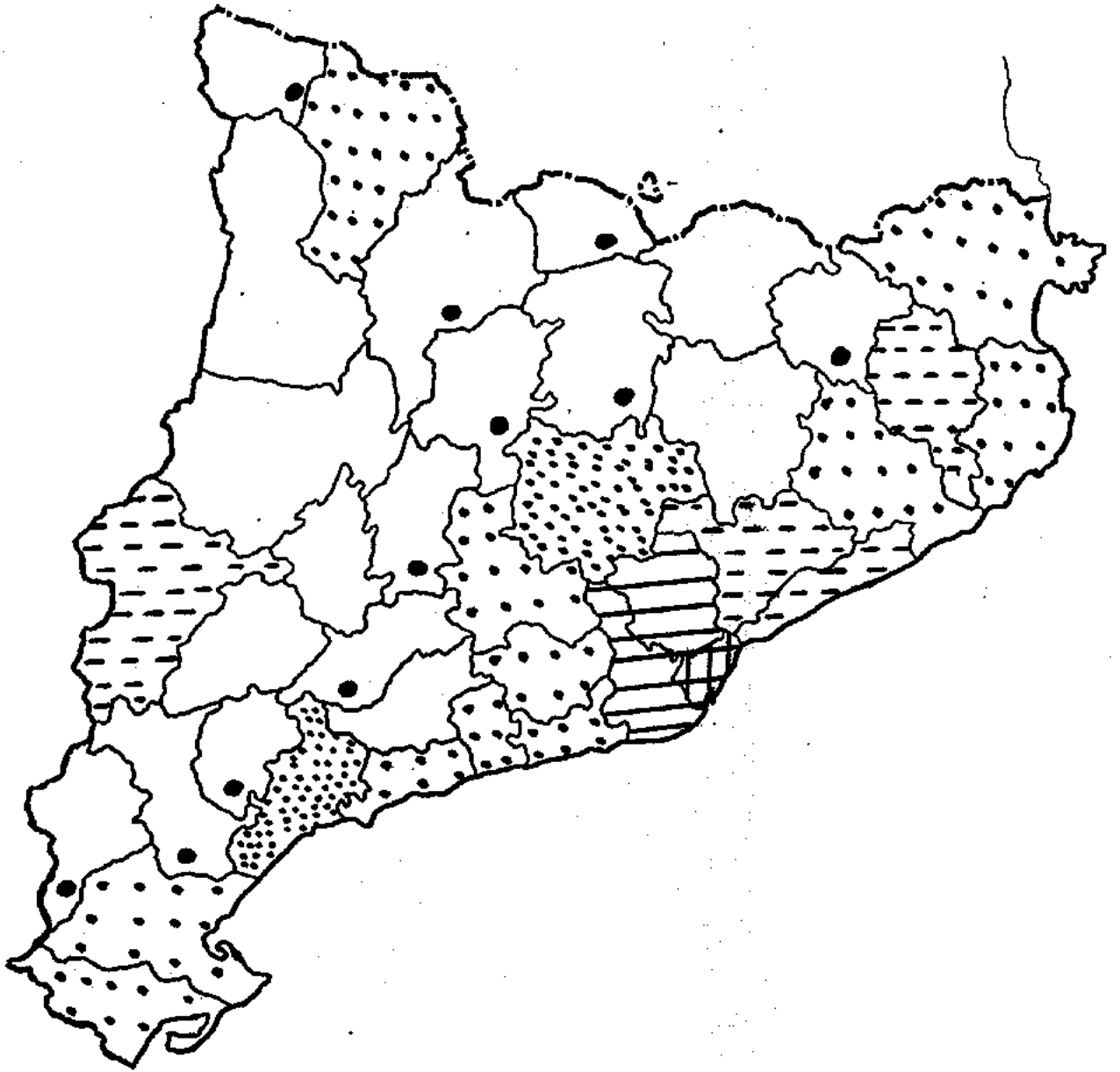

AFILIACIO 1980.

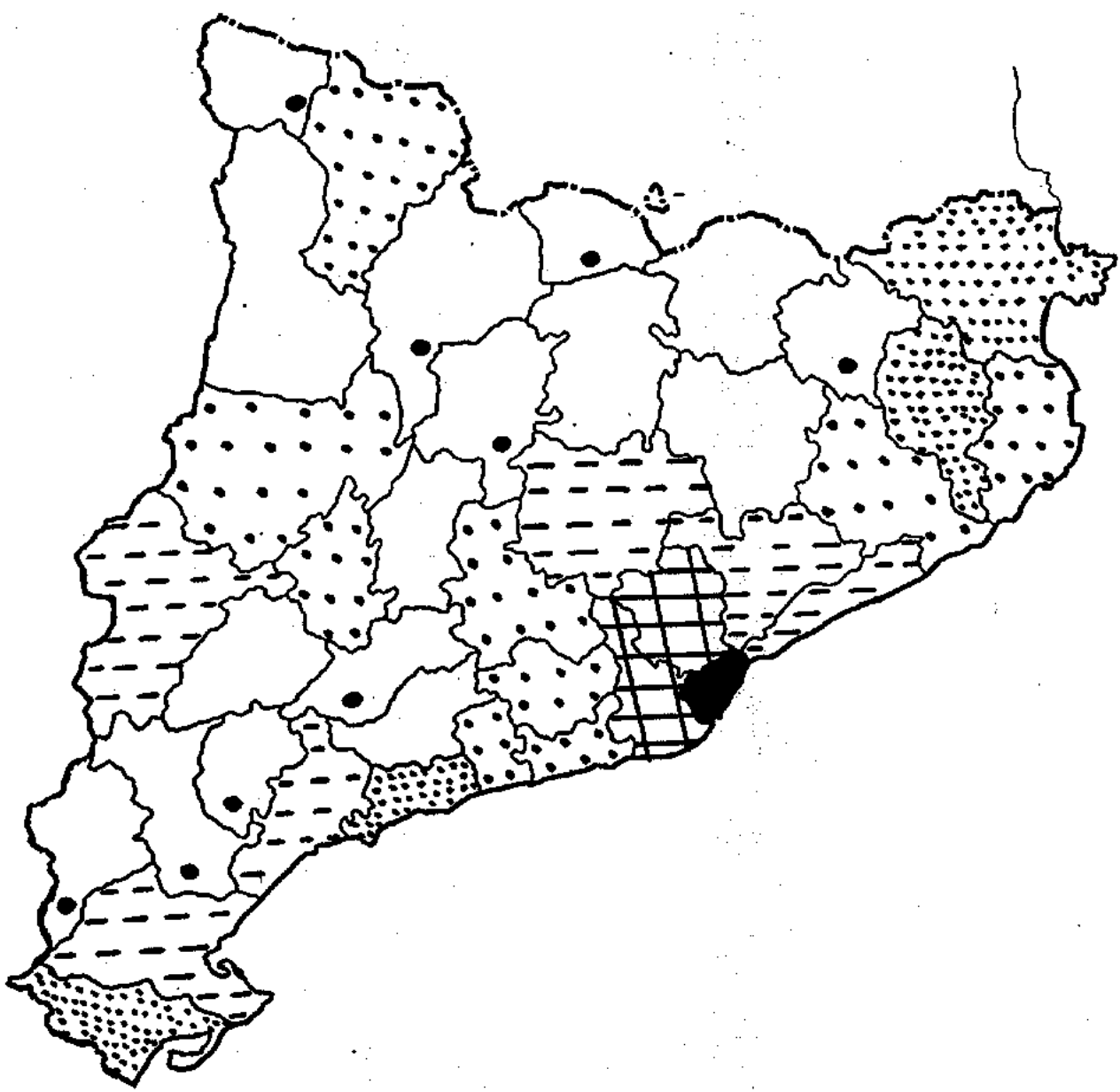

AFILIACIO 1981.

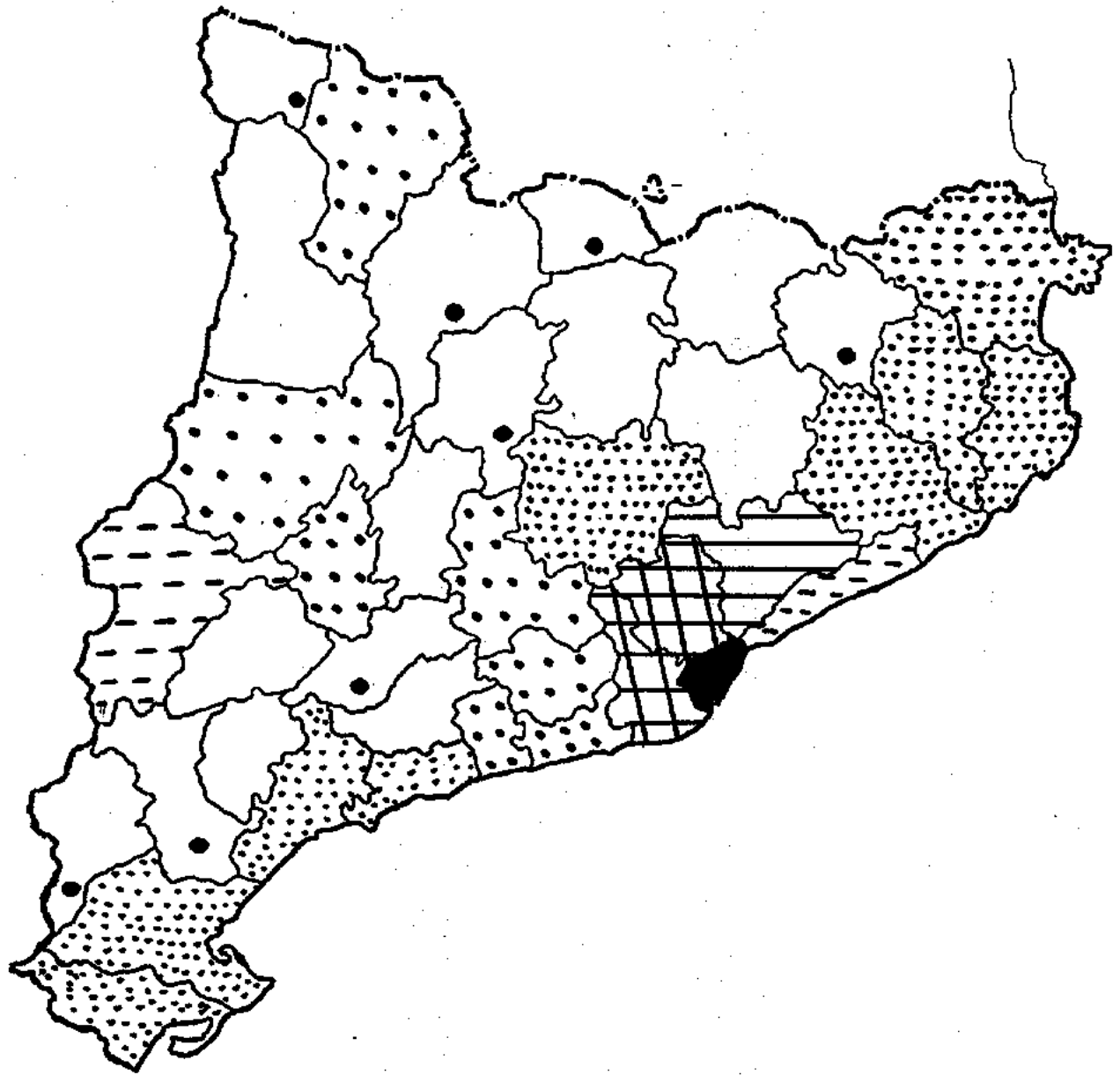

AFILIACIO 1983.

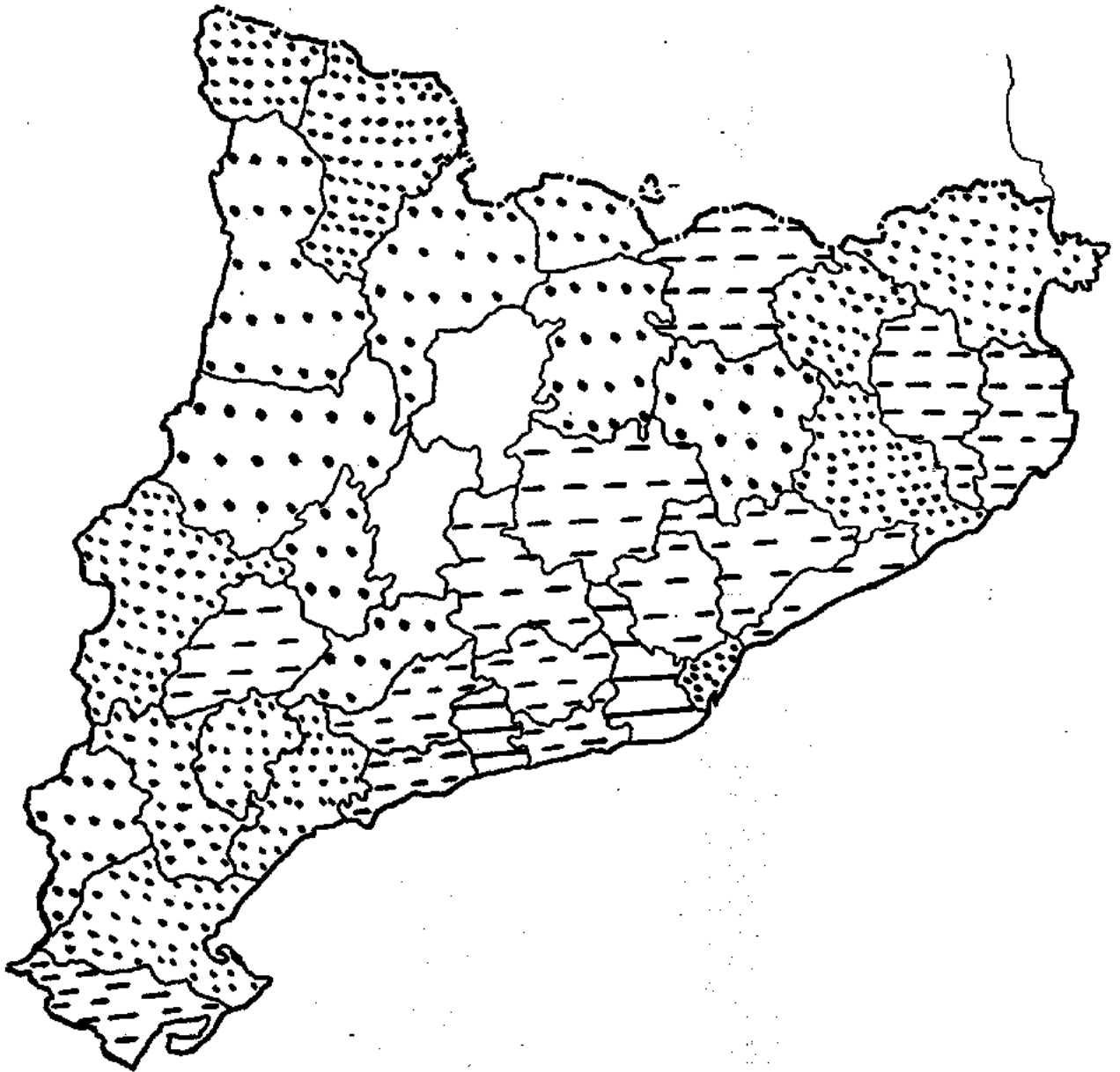

AFILIACIO 1984.

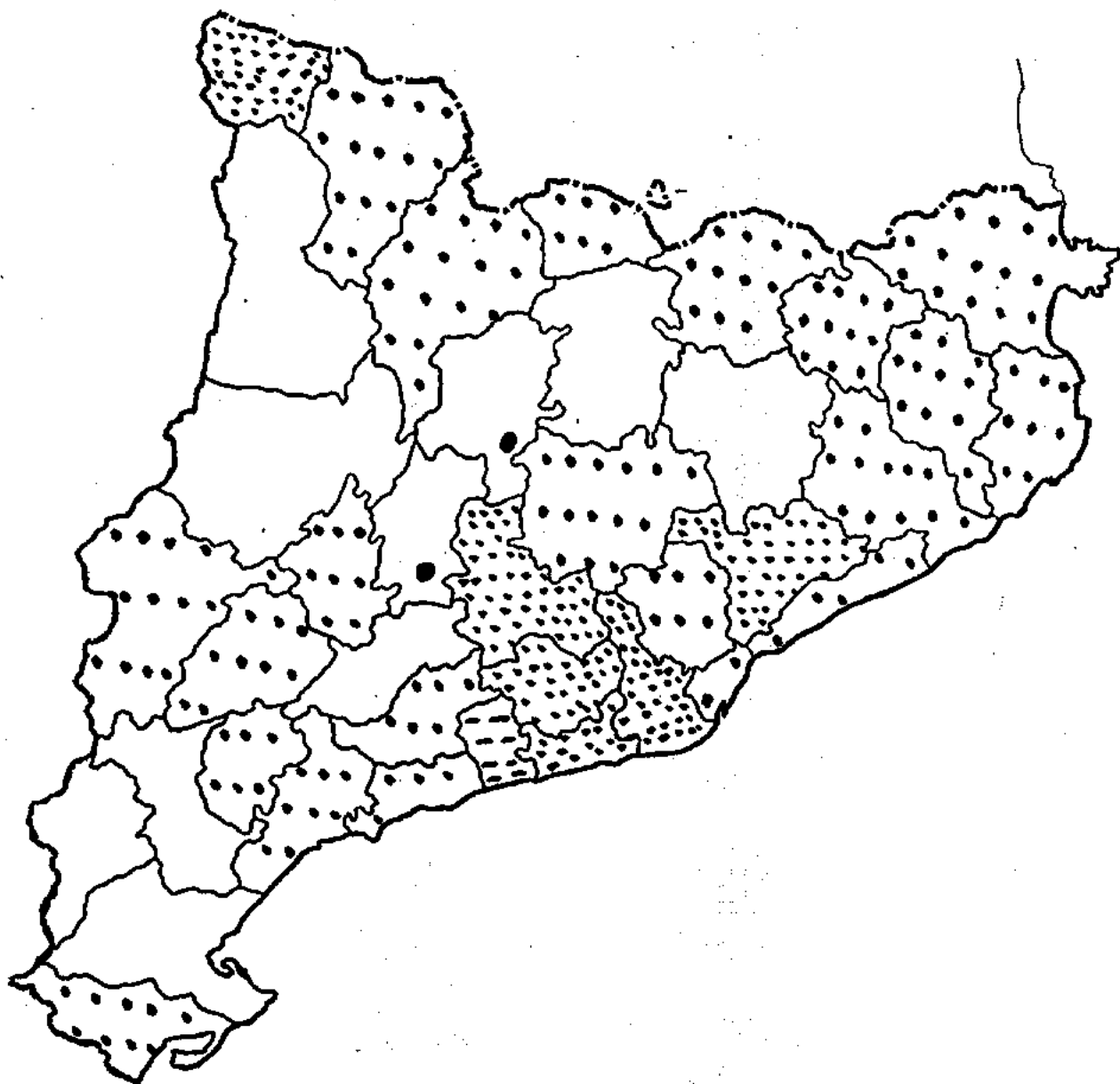

RESULTATS ELECTORALS: 1979-1980-1982-1984.

	Fins al 5% sobre cens electoral.
	5,1-10%
	10,1-15%
	15,1-20%
	20,1-25%
	25,1-30%
	30,1-35%
	Més del 35%

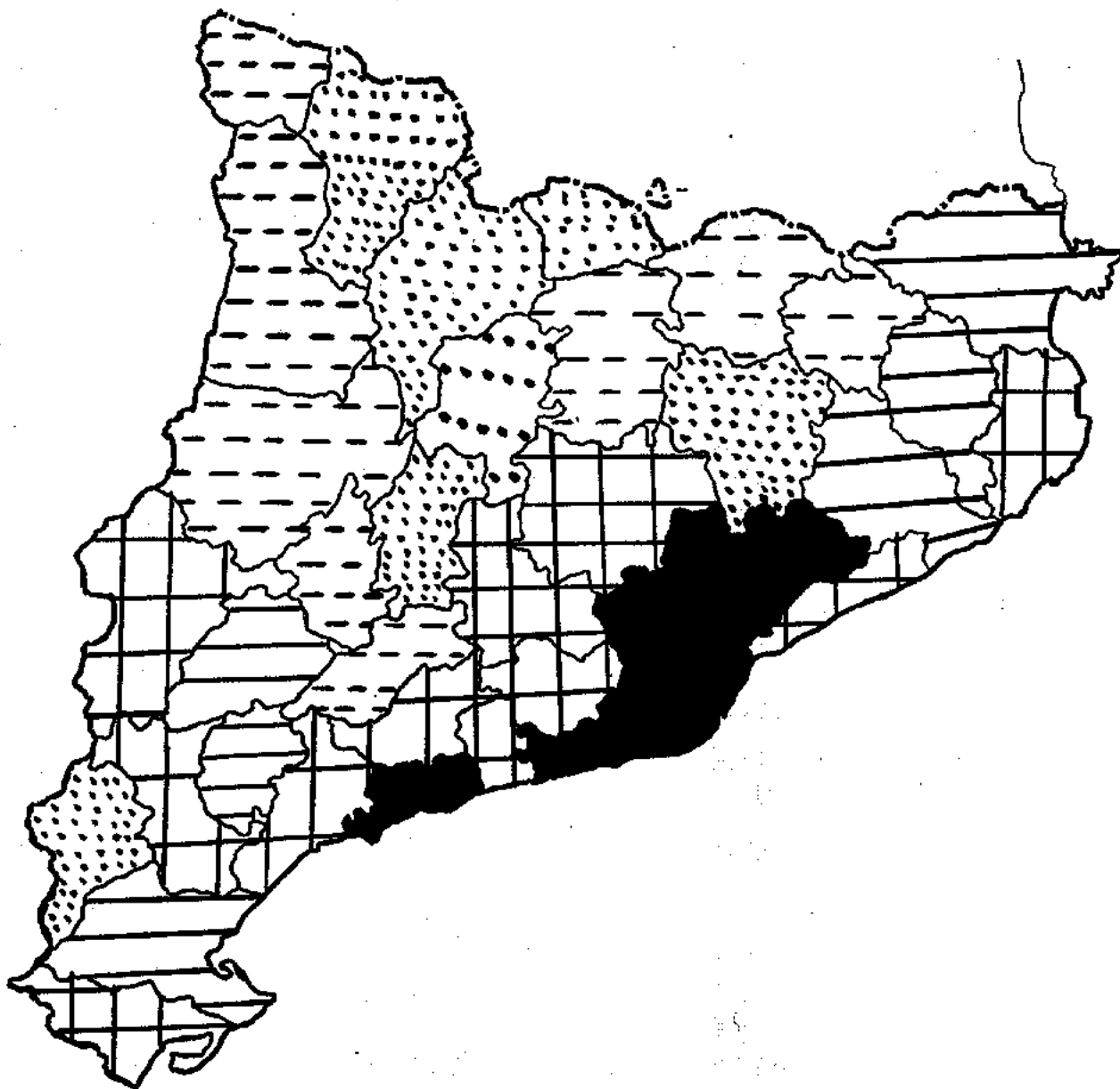

RESULTATS ELECTORALS: 1980.

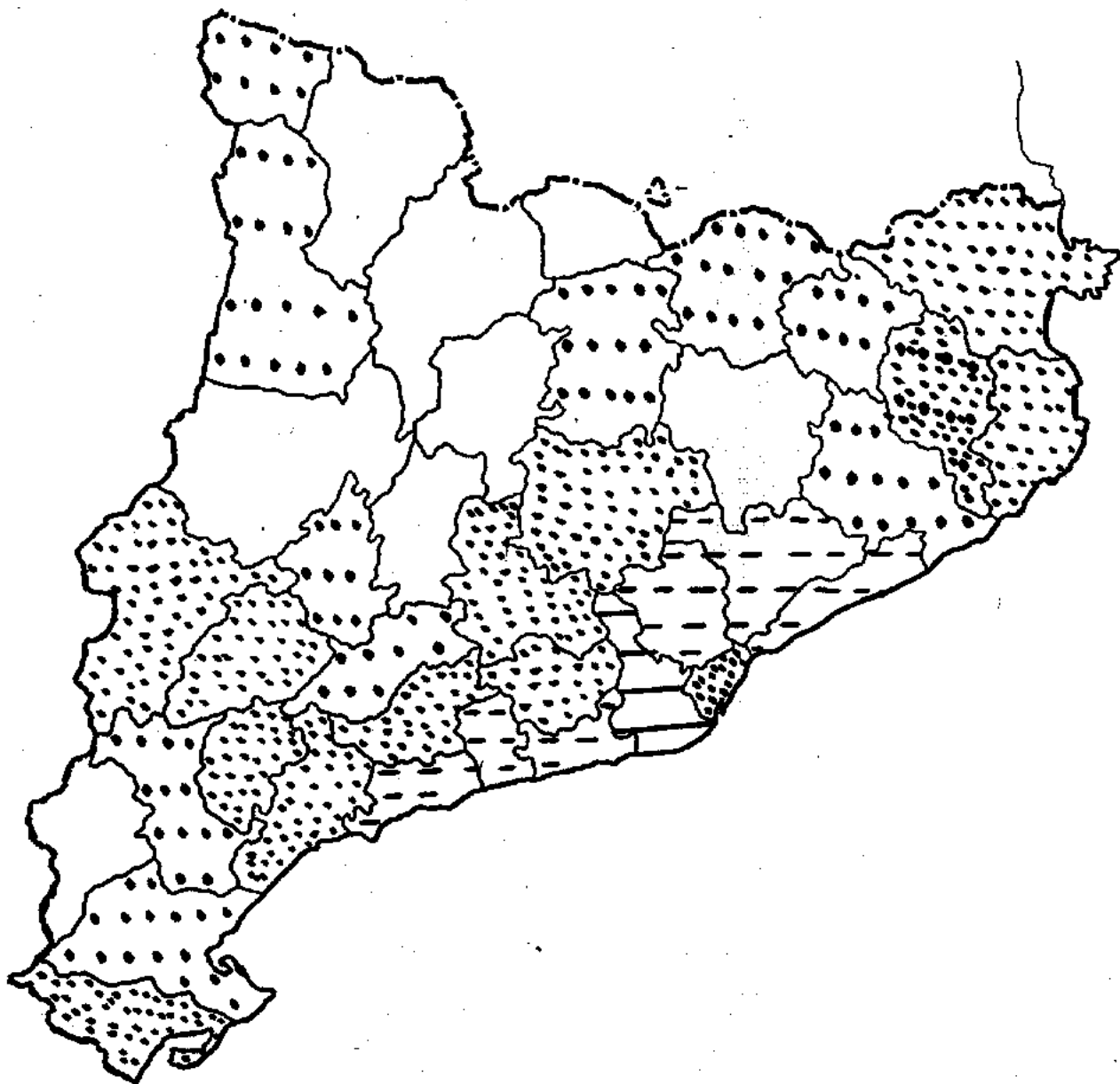

RESULTATS ELECTORALS: 1982.

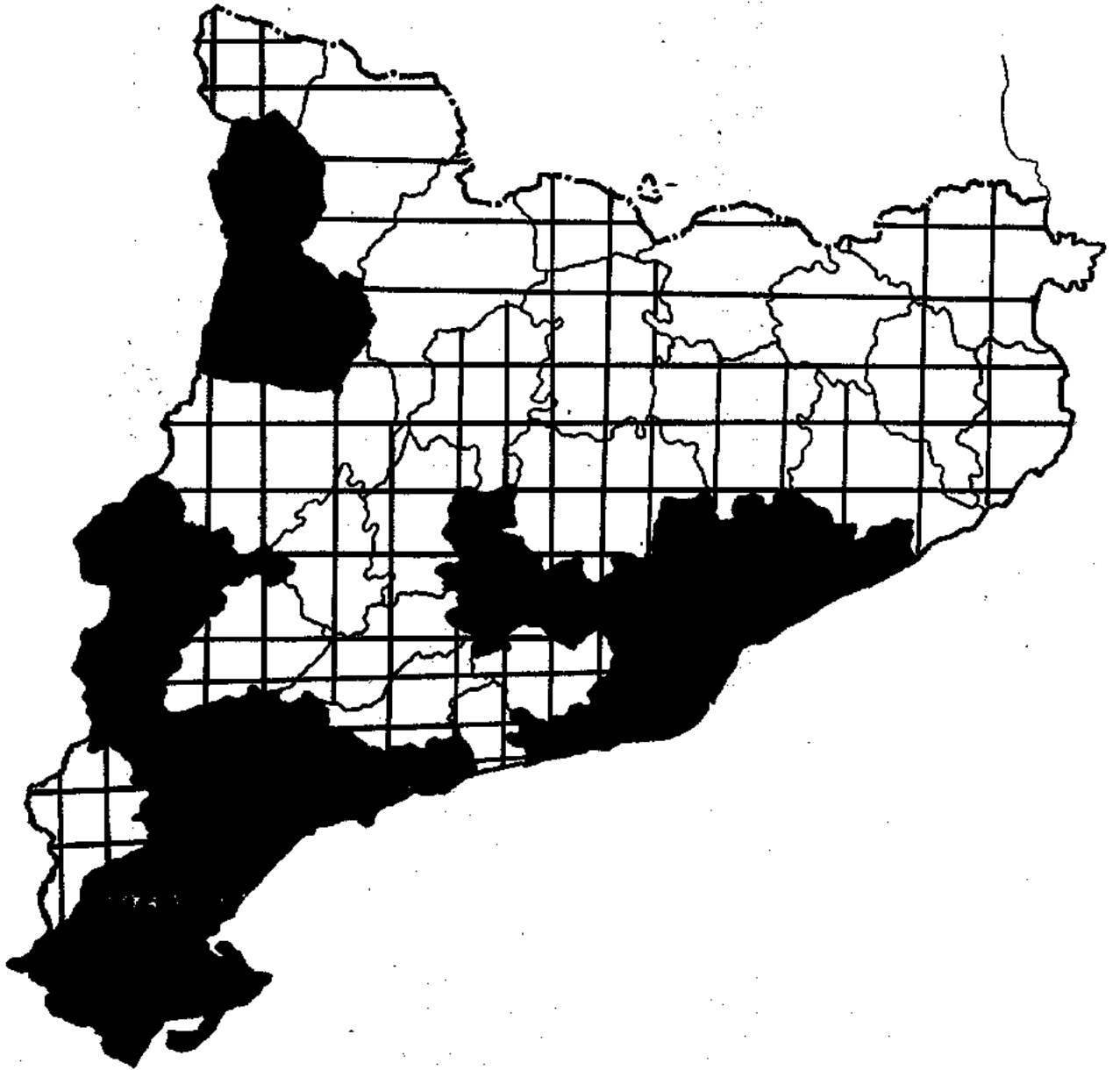
RESULTATS ELECTORALS: 1984.

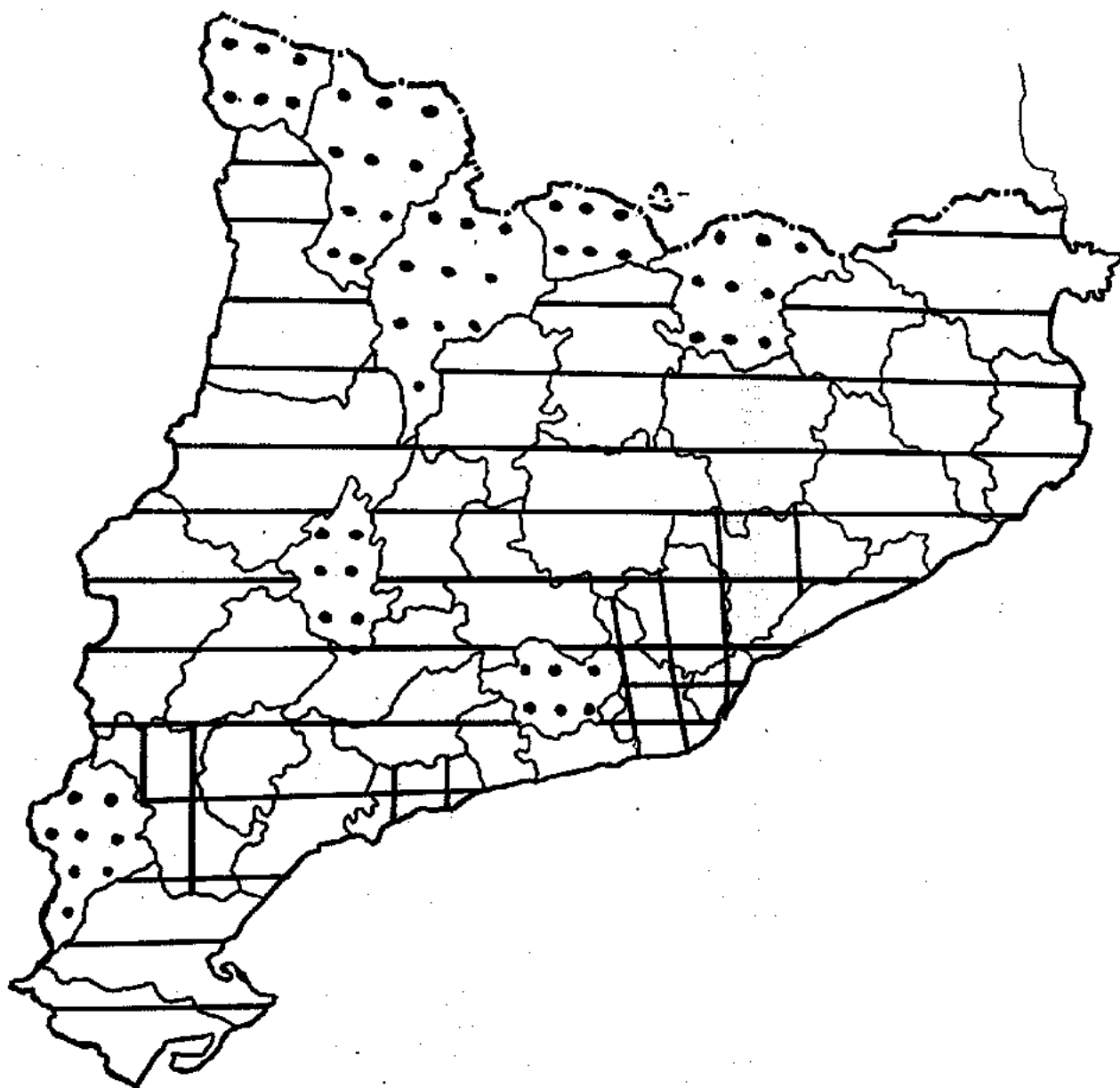
EVOLUCIO DELS RESULTATS ELECTORALS:
GUANYS I PERDUES ENTRE ELECCIONS.

	Menys del 10% sobre cens electoral.
	Menys 5,1-10%
	Menys 0,1-5%
	Més 0,1-5%
	Més 5,1-10%
	Més del 10%

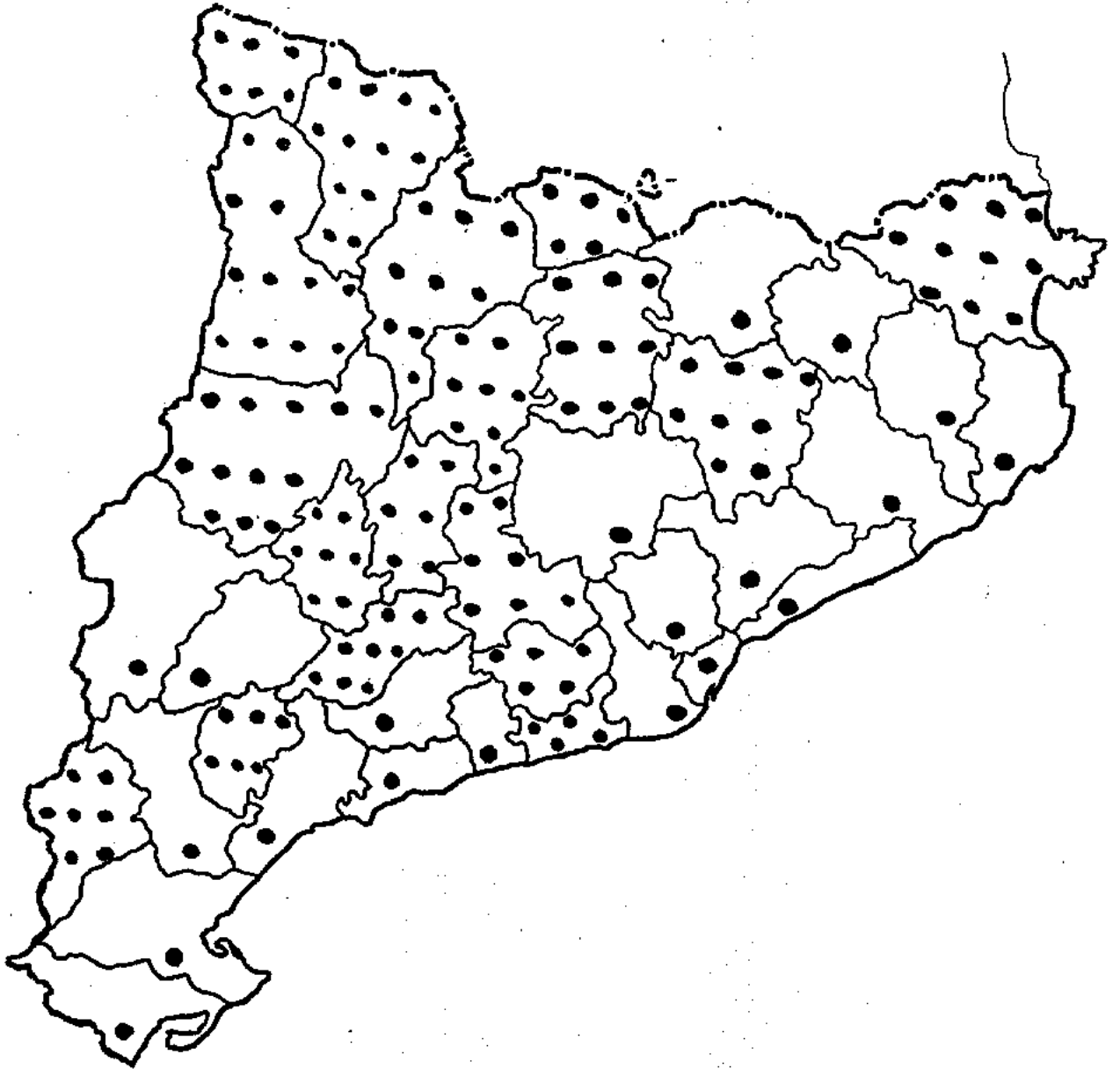
1979-1982

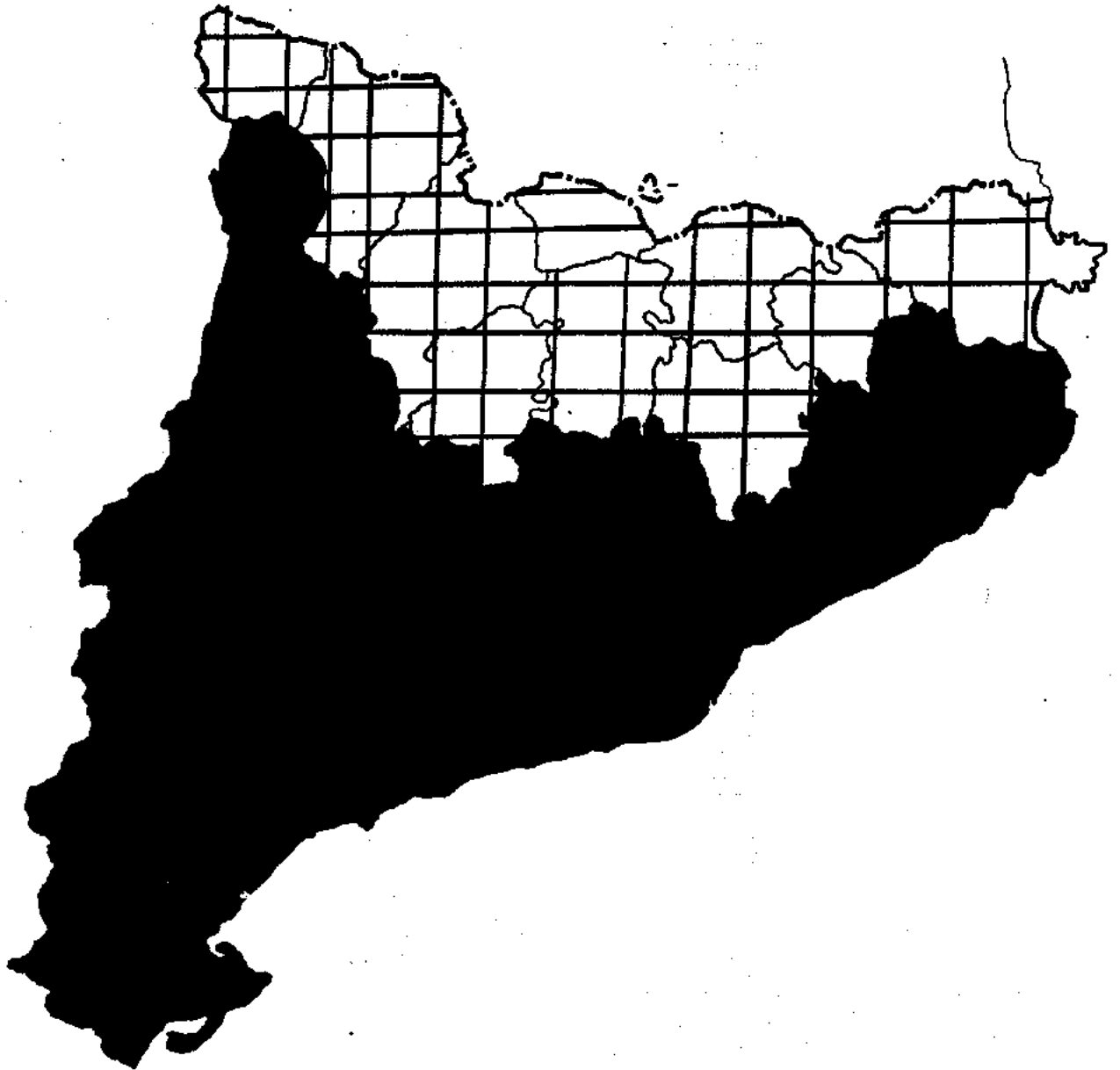
1980-1984

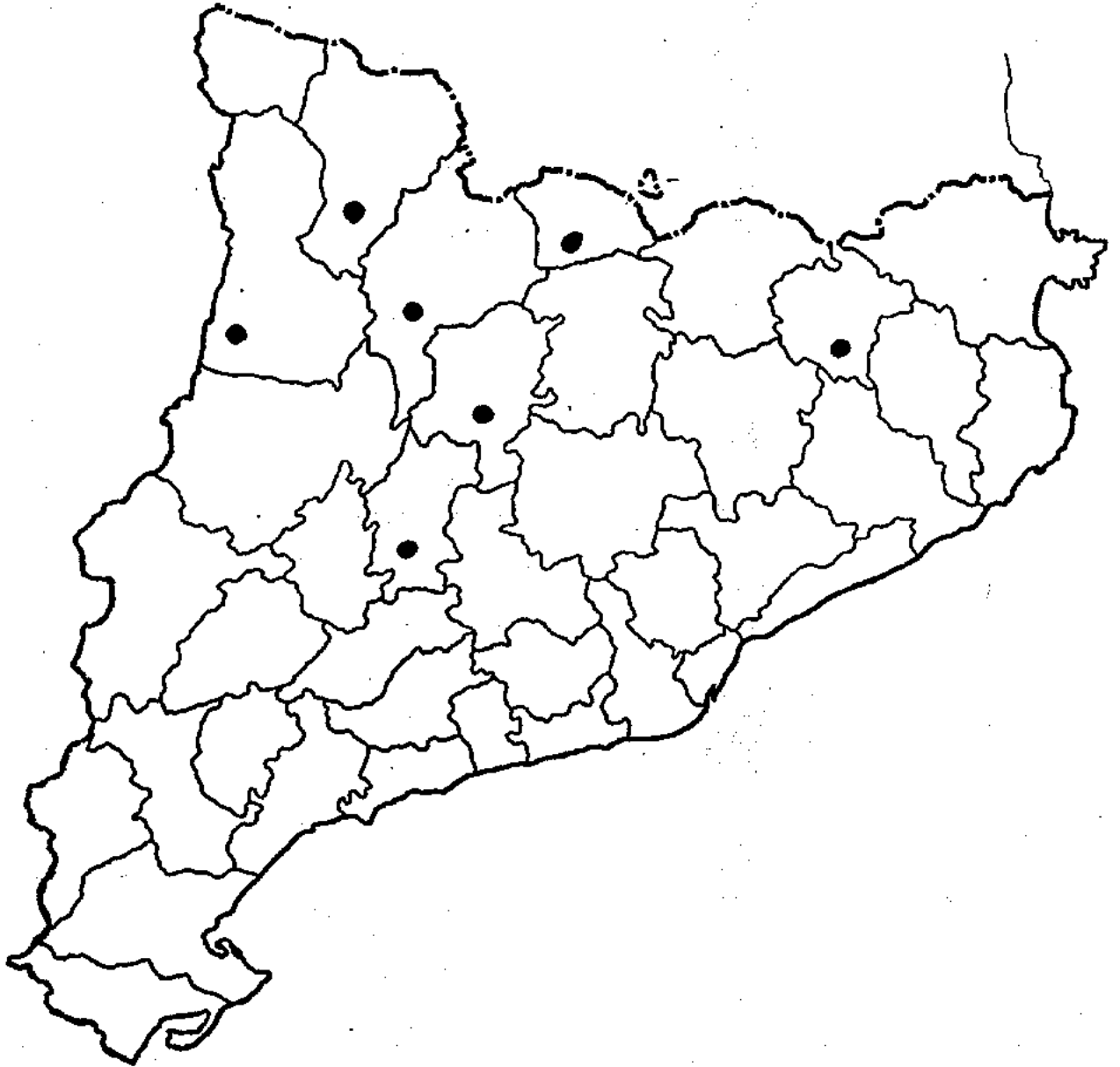
1979-1980

1980-1982

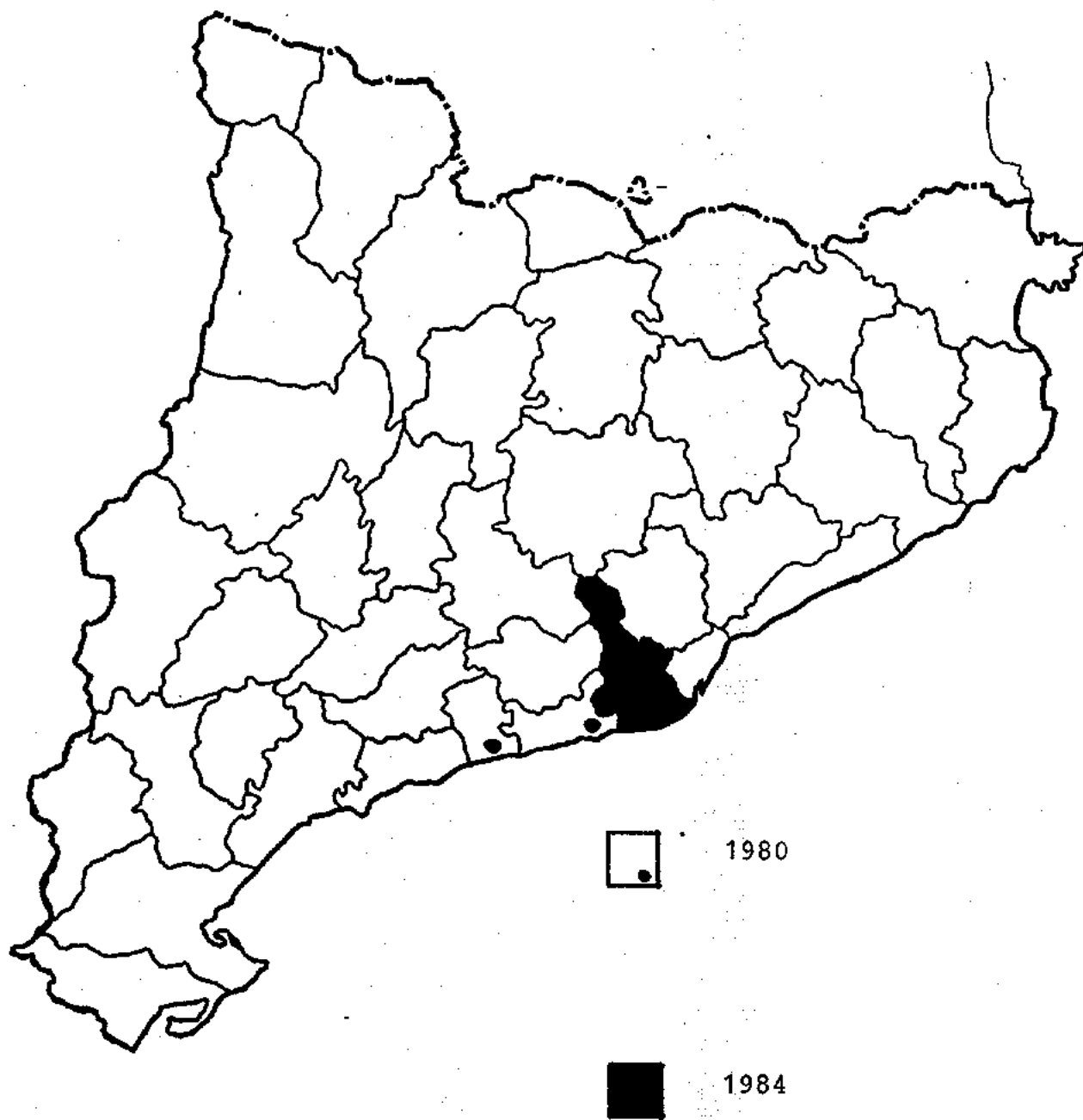
1982-1984

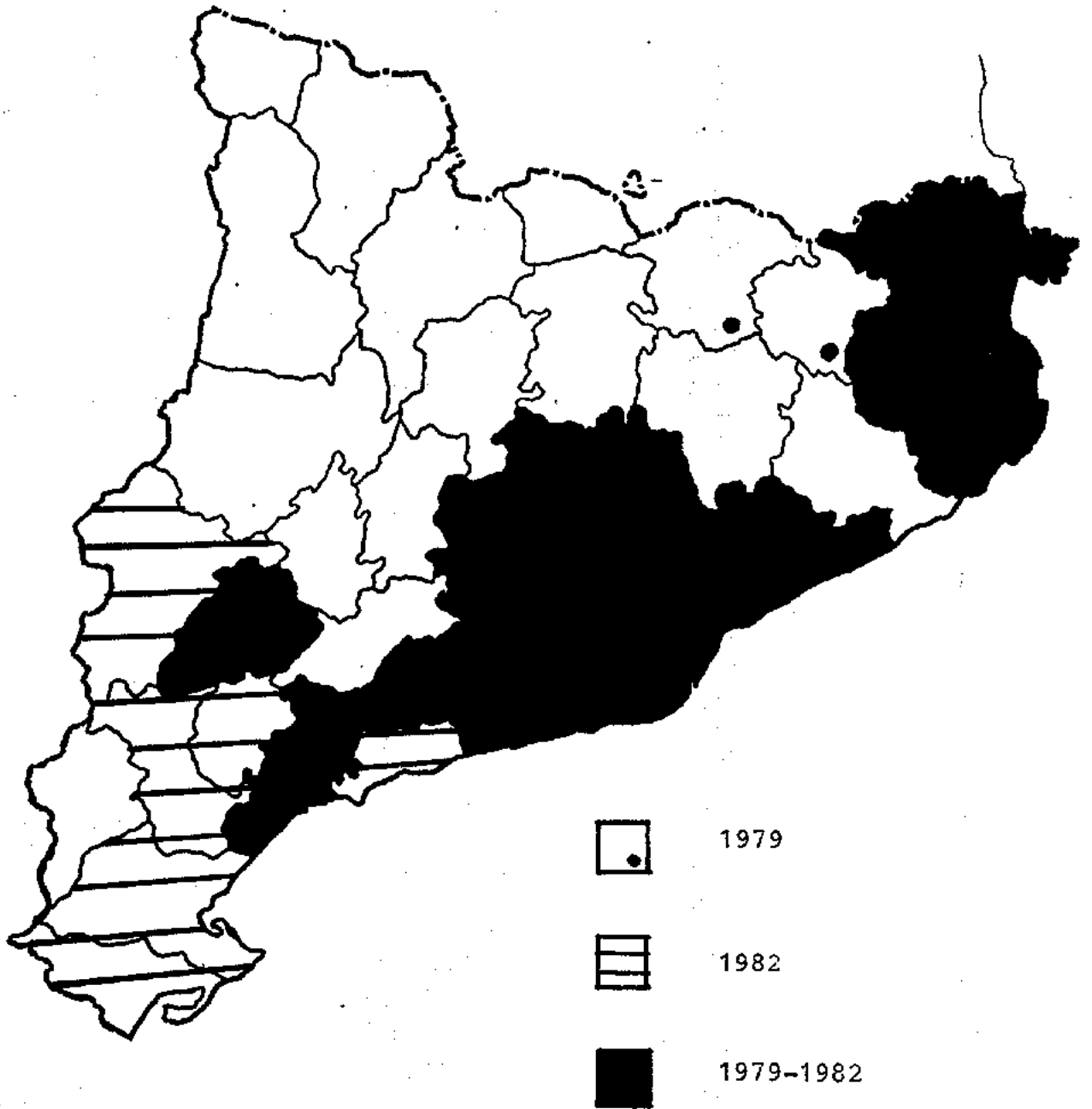

POSICIO ELECTORAL PER COMARCA.

PARLAMENT DE CATALUNYA: 1980-1984.

CONGRES DE DIPUTATS: 1979-1982.

EVOLUCIO DEL VOT.

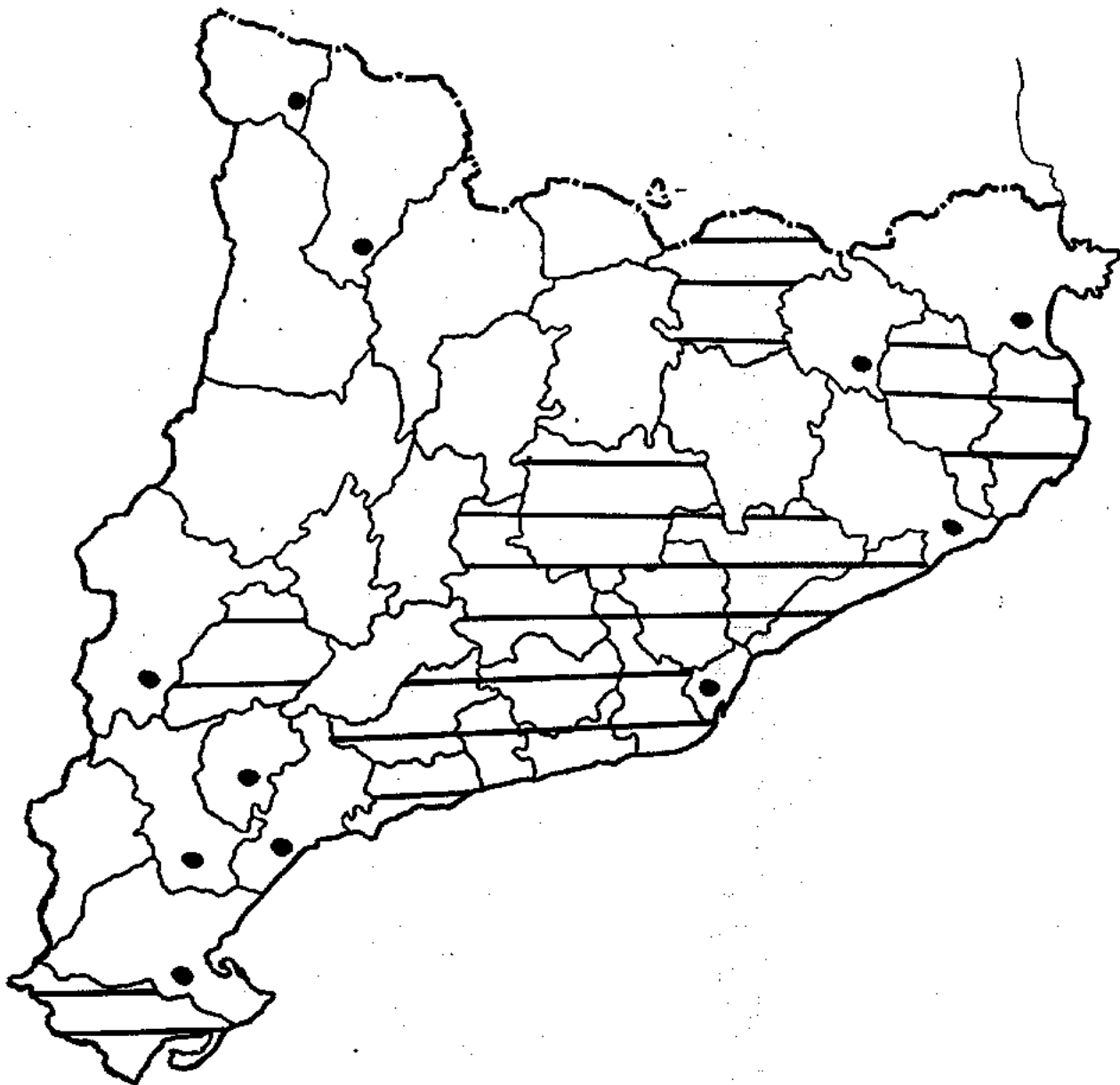

15-20% sobre cens electoral.

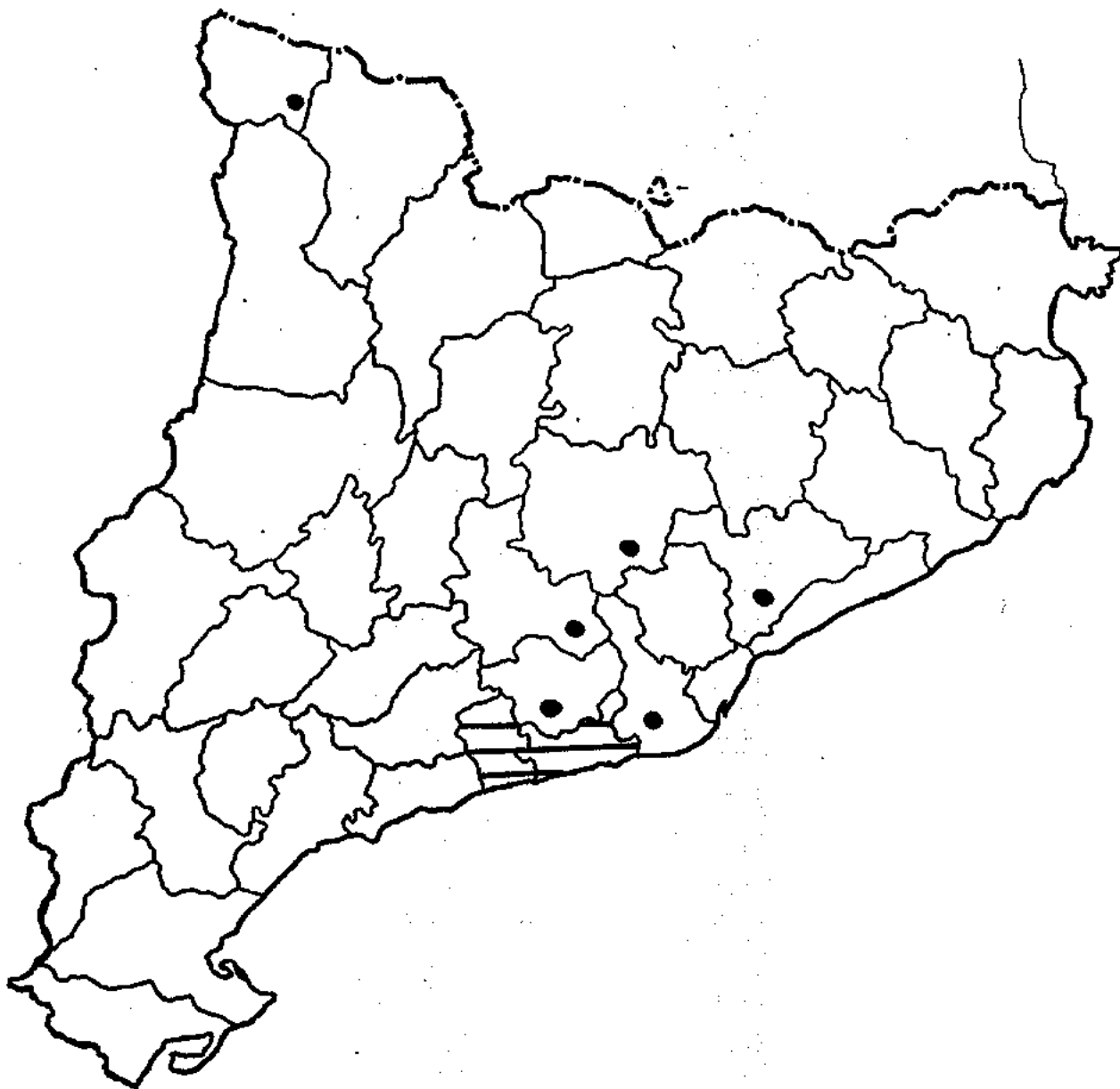

Més del 20%

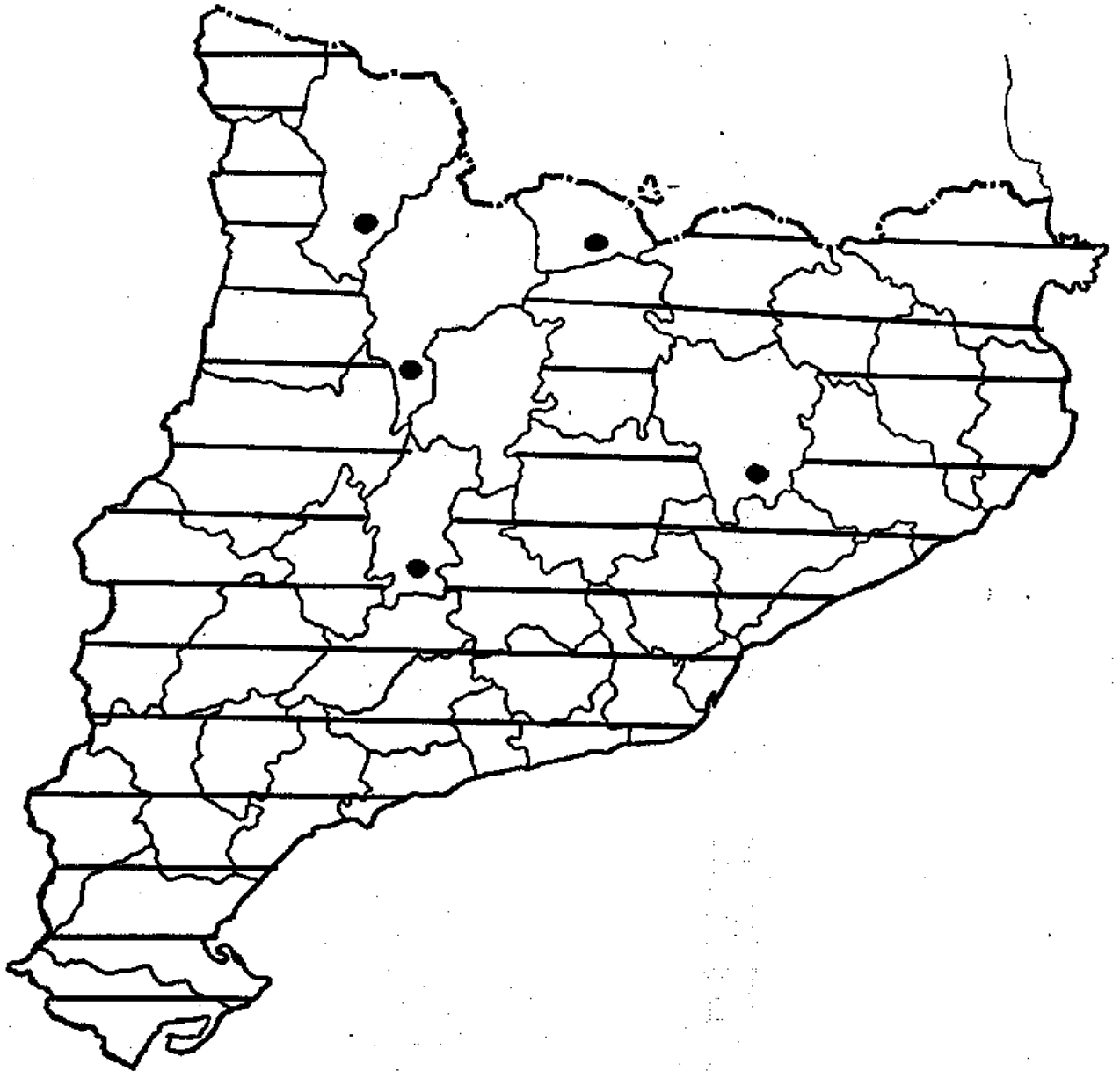
EVOLUCIO DEL VOT: 1979.

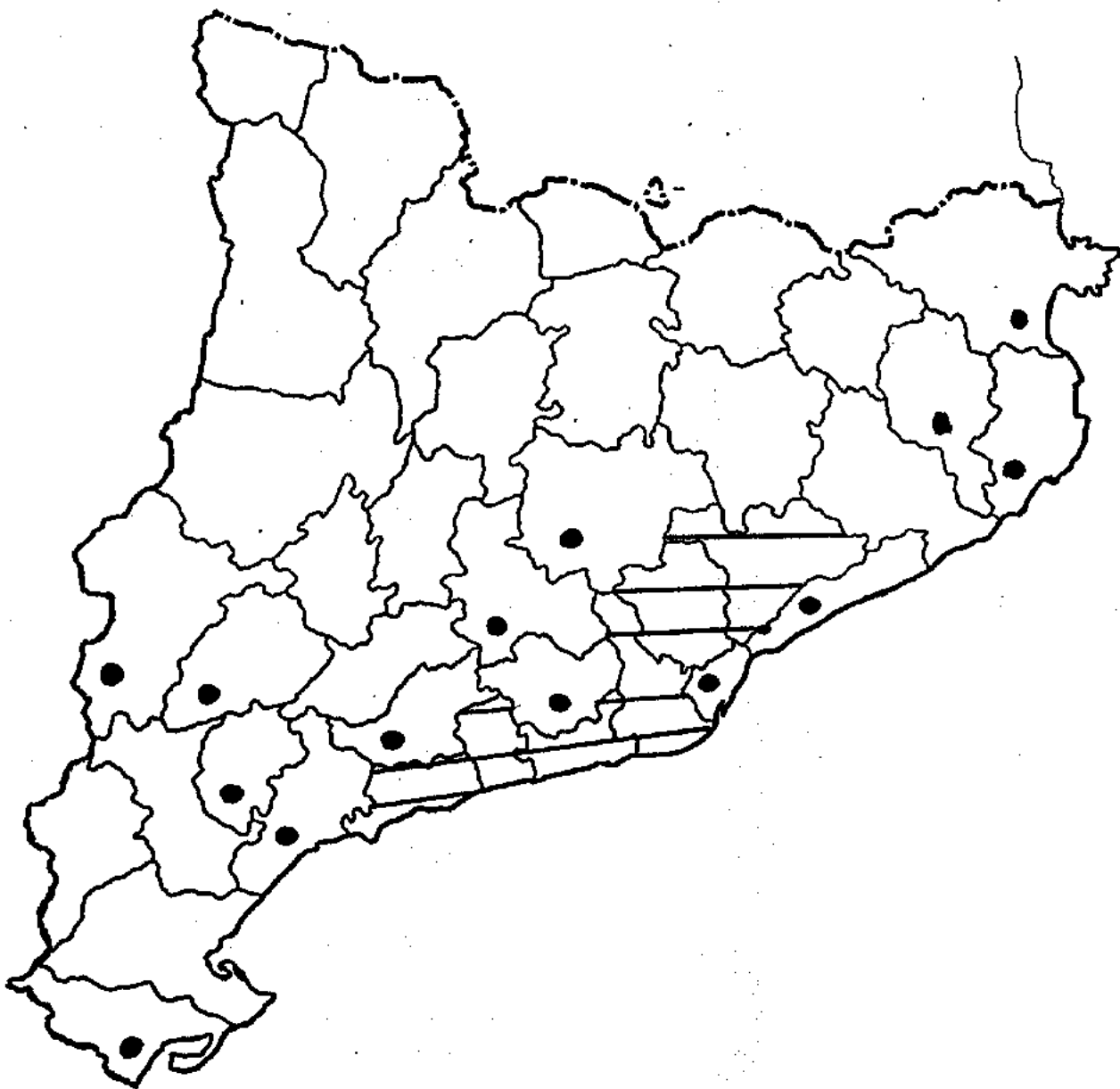
EVOLUCIO DEL VOT: 1980.

EVOLUCIO DEL VOT: 1982.

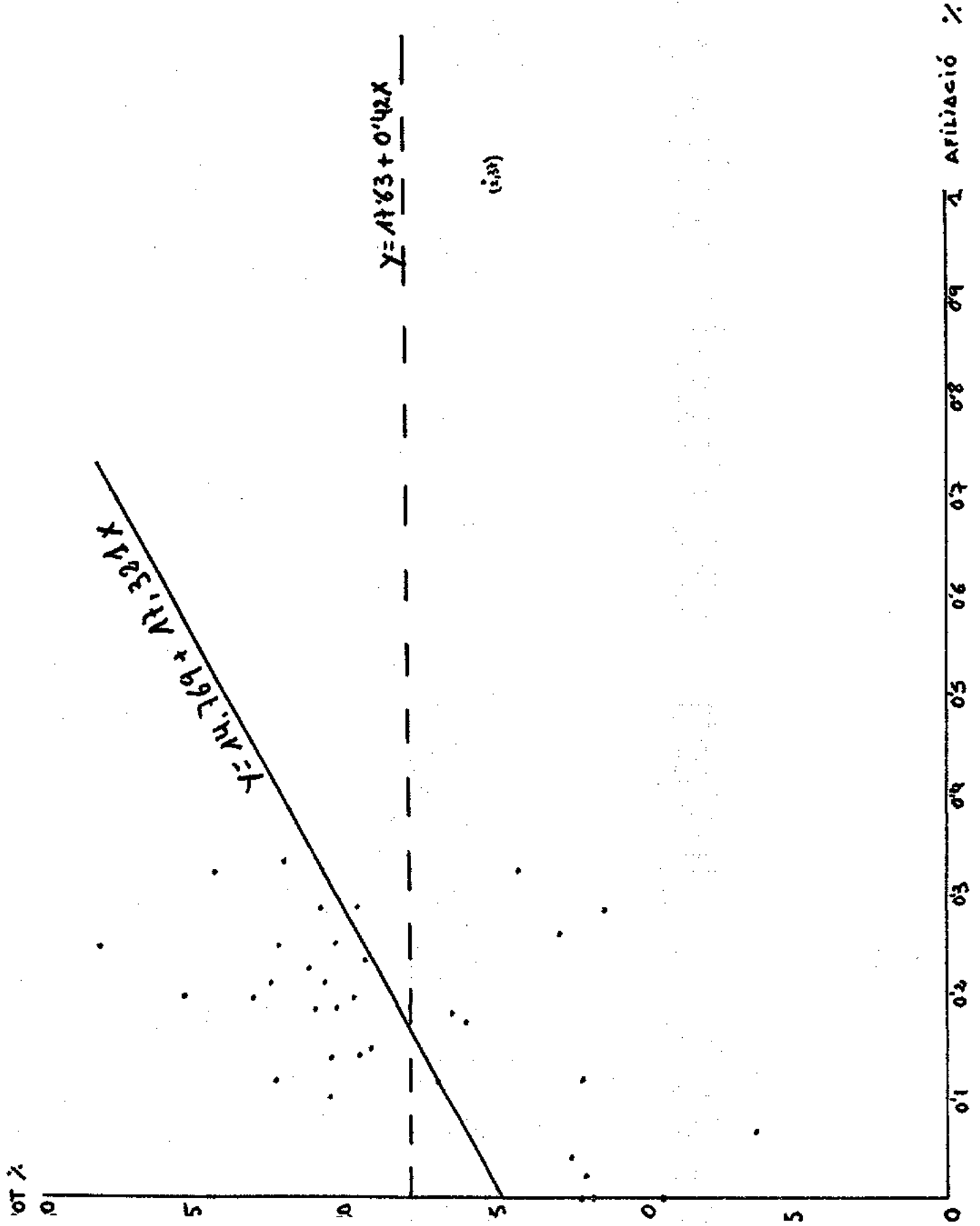
EVOLUCIO DEL VOT: 1984.

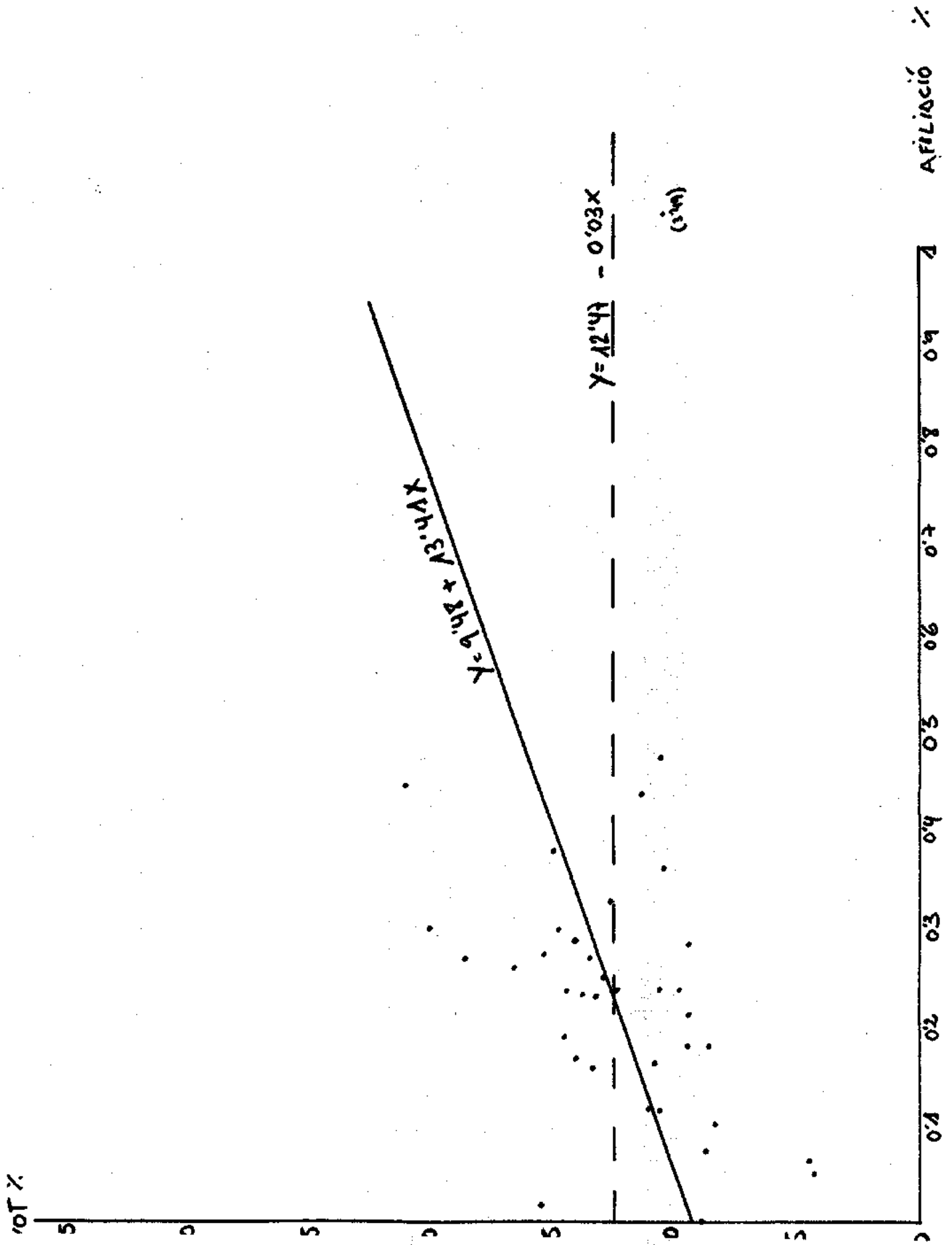

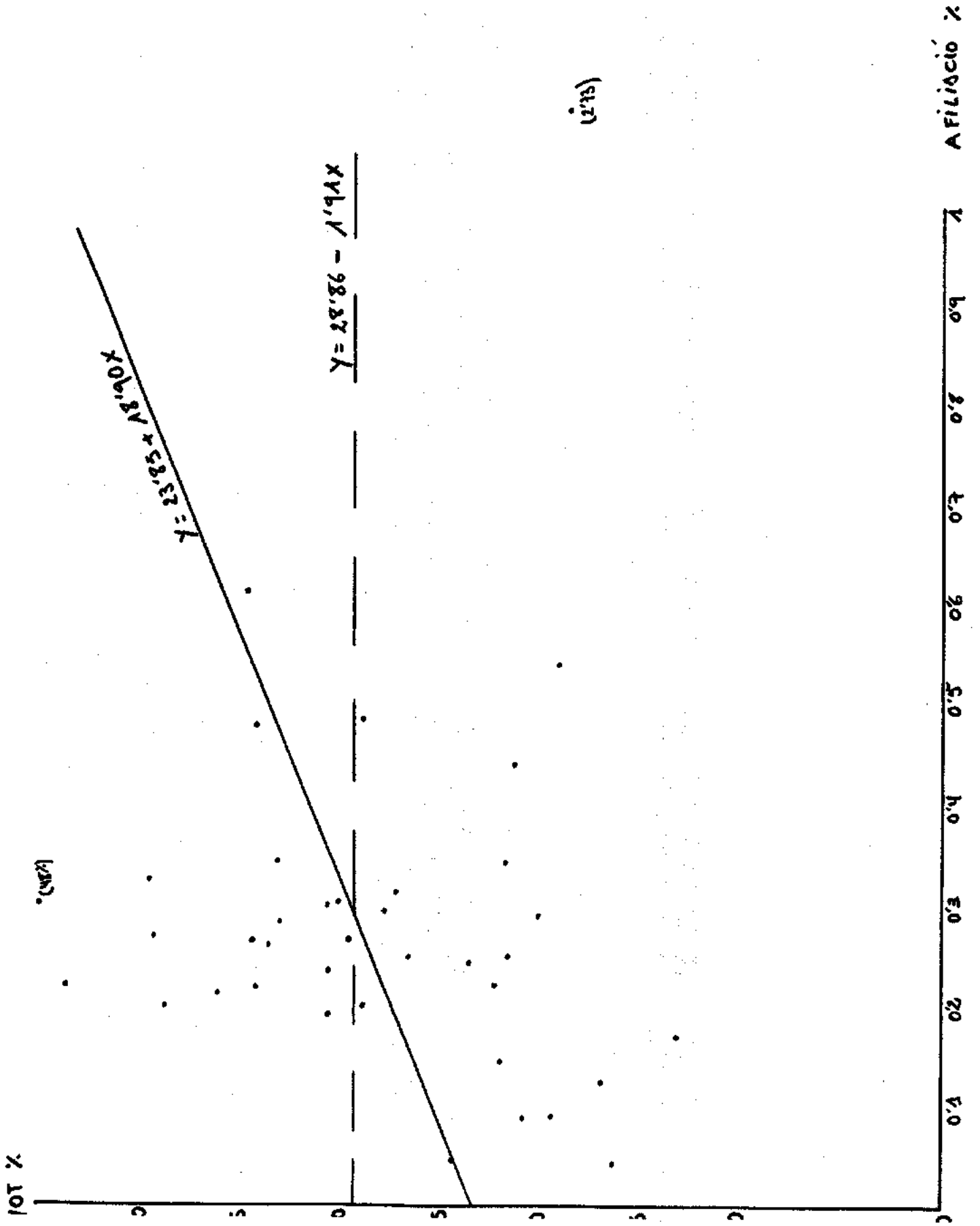

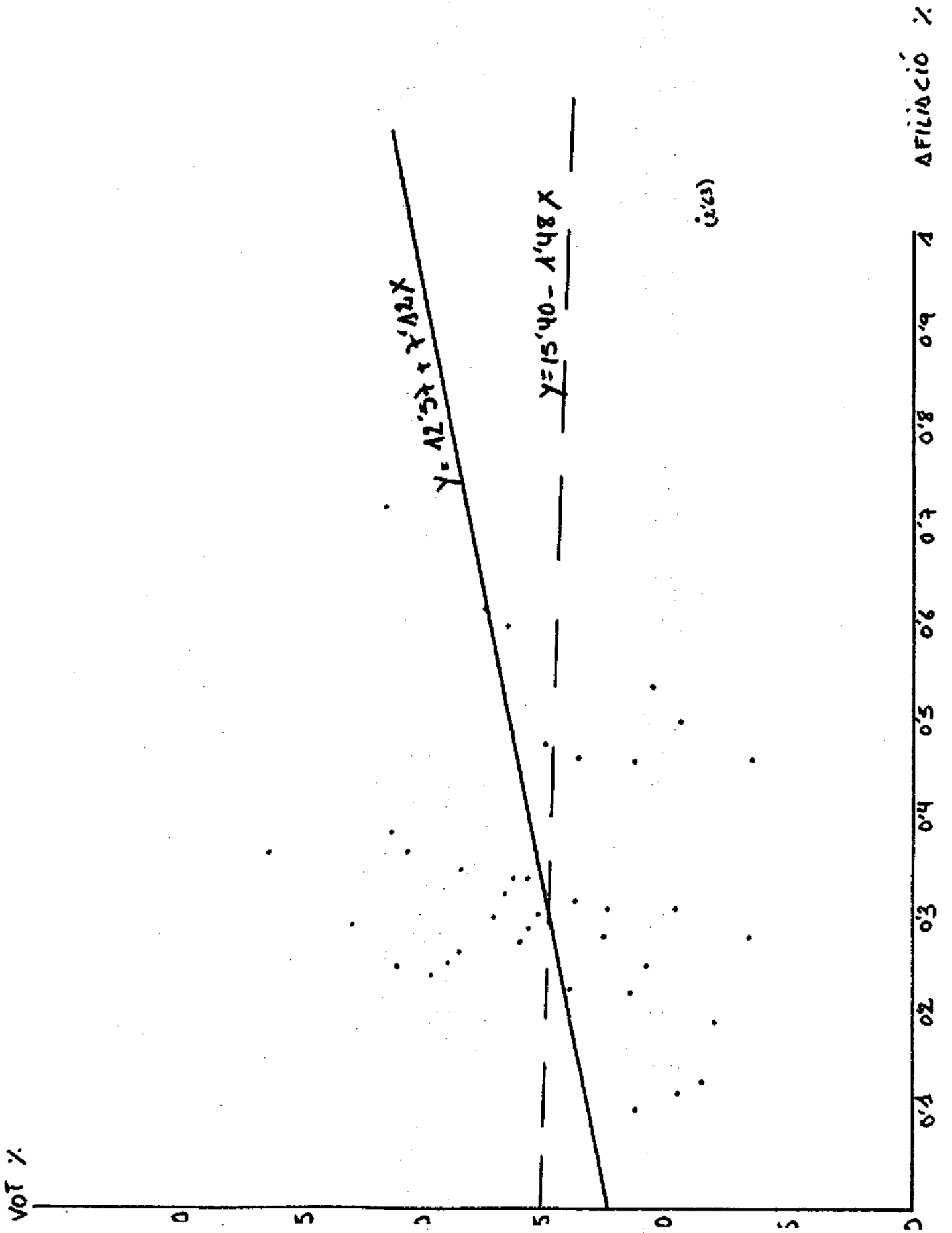
GRAFIGUES:

INDEX DE CORRELACIO ENTRE VOT I AFILIACIO.

TIPUS I DISTRIBUCIO DE LES AGRUPACIONS PER COMARQUES I
FEDERACIONS (1984).

1.- BARRI

Barcelonès:

Barcelona (VI): Ciutat Vella
 Eixample
 Sants- Montjuïc
 Sarrià- St. Gervasi
 Gràcia
 Horta- Guinardó
 Nou Barris
 Sant Andreu
 Sant Martí

L'Hospitalet (VII): Bellvitge
 Pubilla Casas
 Collblanc
 Centre- St. Josep
 Sta. Eulàlia

Vallès Occidental:

Sabadell (XXIV): Sabadell Centre
 Can Oriac
 Torre Romeu
 Sabadell Dest
 Sabadell Centre

2.- SECTORIAL

Barcelona (VI): Agrupació Socialista Universitària (ASU)

3.- COMARCAL

Garrotxa (I)	Cerdanya (XIX)
Solsonès (XI)	Andorra (XIX)
Berguedà (XI)	Alt Urgell (XIX)
Conca de Barberà (XIV)	Pallars Sobirà (XXII)
Tarragonès (XIV)	Vall d'Aran (XXIII)

4.- MUNICIPAL

Alt Empordà (I): Figueres

L'Escala
 Roses
 Llançà
 Castelló d'Empúries
 La Jonquera
 Port de la Selva
 St. Pere Pescador

Baix Empordà (I): Torroella de Montgrí

Palamós
 St. Feliu Guixols
 Palafrugell
 La Bisbal
 Sta. Cristina d'Aro
 Montràs
 Begur

Garrotxa (I): OlotGironès (I): Girona

Banyoles
 Salt
 Llagostera

Ripollès (I): Ripoll

Camprodon
 Campdevànol

La Selva (I): Sta. Coloma Farners

Anglès
 Lloret
 Blanes
 Hostalric
 Breda
 Tossa de Mar
 Massanet

Maresme (II): Mataró

Vilassar de Mar
 Premià de Mar
 Premià de Dalt
 El Masnou
 Alella
 Arenys de Mar
 Arenys de Munt
 Canet de Mar
 St. Pol de Mar
 Calella
 Malgrat
 Tordera
 Argentona
 Caldes d'Estrac
 Montgat (V)
 Tiana (V)

Vallès Oriental (III): Canovelles

La Garriga
 Granollers
 Mollet
 Montmeló
 Montornés
 La Llagosta
 St. Celoni
 St. Feliu de Codines
 L'Ametlla
 Cardedeu
 Martorelles
 St. Fost
 Sta. Maria
 Caldes
 Les Franqueses
 La Roca
 Lliçà de Vall
 Llinars

Vallès Occidental (IV): Barberà

St. Quirze
 Castellar
 Cerdanyola
 Montcada
 Palau
 Castellbisbal
 Ripollet
 Rubí
 St. Cugat
 Sta. Perpètua Mogoda
 Sentmenat
 Terrassa

Barcelonès (V): Badalona

St. Adrià de Besòs
 Sta. Coloma Gramanet
 Esplugues (VIII)
 St. Just Desvern (VIII)

Baix Llobregat Sud (VIII): Castelldefels

Cornellà
 Gavà
 Molins de Rei
 El Prat
 St. Boi
 St. Feliu
 St. Joan Despí
 St. Vicenç dels Horts
 Vallirana
 Viladecans

Baix Penedès (IX): El Vendrell

Calafell
 Sta. Oliva
 L'Arbog
 Bell-Ver
 Banyeres
 Cunit
 Roda Barà

Garraf (X): Vilanova
 Sitges
 Ribes

Bages (XI): Manresa
 Cardona
 Súria
 St. Joan de Vilatorrada
 Font Vilumara
 Avinyó
 Navarces
 Moià
 Santpedor
 Sallent
 Navàs
 Monistrol
 St. Fruitós
 Callús
 Castellbell
 Balsareny

Anoia (XII): Igualada
 Capellades
 Piera
 St. Martí Sesgueioles
 Vilanova del Camí
 La Pobla de Claramunt
 Sta. Margarida de Montbui
 Vallbona
 El Bruc
 Masquefa

Osona (XIII): Manlleu
 Vic
 Torelló
 Centelles
 L'Esquirol

Alt Camp (XIV): Vallès

Conca de Barberà (XIV): Sta. Coloma de Queralt

Tarragonès (XIV): Tarragona
 Vilaseca
 Constantí

Baix Camp (XV): Reus
 Cambrils
 Riudecanyes
 Montroig- Vandellós
 Selva del Camp
 Borges del Camp
 Alforja
 Vinyols
 Montbrió
 Riudoms
 Pratdip
 Vilaplana
 L'Aleixar

Priorat (XV): Falset

Masroig
 Porrera
 Cornudella
 Uldemolins
 Pradell
 Torroja

Ribera d'Ebre (XV): Mora d'Ebre

Flix
 Mora la Nova
 Ascó
 Torre de l'Espanyol

Baix Ebre (XVI): Tortosa

L'Ametlla
 Benifallet
 Xerta
 Paüls
 Perelló
 Roquetes
 Tivenys
 La Cava
 St. Jaume d'Enveja
 Camarles

Montsià (XVI): Amposta

Ampolla
 Alcanar
 La Sènia
 La Galera
 Mas Barberans
 St. Carles Ràpita
 Sta. Bàrbara
 Uldecona
 Frixinals
 L'Aldea

Terra Alta (XVI): Pinell de Bray

Batea
 Corbera d'Ebre

Garrigues (XVIII): Arbeca- Albi- Borges

Juneda
 Vinaixa
 Granyena
 Borges Blanques
 Granadella

Noguera (XVIII): Balaguer

Bellvís- Bell-Lloc
 Albesa
 Alfarràs
 Linyola
 Ponts
 Gimènells
 Bellcaire

Segarra (XVIII): Cervera

Sanahuja
 Guissona

Segrià (XVIII): Lleida

Mollerussa
Baix Segre
Almenar
Vilanova de la Barca
Alguaira
Torres de Segre
Almacelles
Artesa de Lleida

Urgell (XVIII): Tàrrrega

Ivars
Bellpuig
Agramunt
Barbens
Belianes

Baix Llobregat Nord (XX): St. Andreu Barca

Pallejà
Martorell
Olesa
Esparraguera
Corbera
Abrera
Papiol

Alt Penedès (XXI): Vilafranca

St. Sadurní d'Anoia
Pobles
Mediona
St. Llorenç d'Hortons
St. Pere Riudebitlles
Gelida

CARRECS DE DIRECCIO DELS PARLAMENTARIS DEL PARTIT.

Nota:

P = Parlament de Catalunya

D = Congrés de Diputats

S = Senat

Cn = Conseller del Consell Nacional

CE = Comissió Executiva del Partit

CF = Membre del Partit en el Comit  Federal del PSOE

Ganyet Solé, Joan			P	CE	P	P	P	P
			Cn					
García Guillamón, Dionisi								P
García Sáez, Luis			P	P	P	P	P	P
								CE
Gil Pachón, Florencio								F
								CE
González Navas, José			P	P	P	P	P	P
			CF					
Guerra Fontana, Rudolf	D	D	D	D	D	D	D	D
Guitart Domènech, Xavier			P	P	P	P	P	P
			Cn	Cn				
Jou Fonollà, Joaquim			P	P	P	P	P	P
Jover Presa, Pere			D	D	D	D	D	D
			CE	CE	Cn	Cn	Cn	Cn
Lajo Pérez, Rosa	D							
Limon Giménez, Andrés		D	D	D				
Lorda Alàiz, Felip	D		P	P	P	P	P	P
	CE		CE					
Lorente Castillo, Africa								P
								Cn
Lluch Martin, Ernest	D	D	D	D	D	D	D	D
	Cn	Cn	Cn	Cn	CE	CE	CE	CE
Maragall Noble, Jordi					S	S	S	S
Marcet Morera, Joan					D	D	D	D
					Cn	Cn	Cn-CE	Cn-CE
Marsal Muntalà, Jordi					D	D	D	D
					CE-Cn	Cn-CF	Cn	Cn
Martí Massaguer, Carles	S	S	S	S				
Martin Toval, Eduardo	D	D	P	P	D	D	D	D
	CE	CE	CE	CE	CE	CE-CF	CE	CE
Mata Garriga, Marta	D	D	P	P/S	P/S	P/S	P/S	P/S
			CE	CE-CF				CE
Molas Batllori, Isidre			P	P	P	P	P	P
			Cn	Cn-CF	CE	CE	CE	CE
Montero García, José			P	P	P	P	P	P
Nadal Company, Rafael		S	S	S	S	S	S	S
Nadal Farreras, Joaquim								P
								Cn-CE
Nadal Farreras, Manuel								P
								CF-Cn
Neira León, Francisco					D	D	D	D
Obiols Germà, Raimon	D	D	D	D	D	D	D	D
	CE	Cn	CE	CE	CE	CE	CE	CE
Oliart Pons, Joan			P	P	P	P	P	P
			Cn	Cn	Cn			
Pallach Carola, Emili								P
Paredes Hernández, Joan	D							
Parpal Marfà, Jordi								P
								Cn
Parras Collado, Francisco			D	D				
			Cn					
Pau Pernaú, Josep	D	D	D	D	D	D	D	D
Pérez Ciudad, Laureà			P	P	P	P	P	P
Planas Miró, Romà								P
Prats Català, Joan			P	P				
			Cn-CE	CE				
Ramos Molins, Francisco	D	D	D	D				
	CF							
Renau Manent, Dolors					D	D	D	D

Reventós Carner, Joan	D CE	D CE	P CE	P CE	P CE		
Riera Olivé, Santiago							P CE
Rocha Rocha, Xavier			D Cn				
Roig Borràs, Josep M.			P	P	P Cn	P Cn	
Rubert de Ventós, Xavier					D	D	D
Sala Grisó, Josep M.							P CE-CF
Santiburcio Moreno, Antoni			P Cn	P Cn	P Cn	P Cn	P Cn-CE
Simó Huguet, Josep M.			P	P	P CE	P CE	
Siurana Zaragoza, Antoni							P Cn
Sobrequés Callicó, Jaume	S	S	S	S			
Solé Sabarís, Felip	S						
Soto Cortés, José-Javier							P
Subirats Piñana, Josep	S	S	S	S			
Terradelles Redón, Daniel			P	P	P	P	P
Tomàs Torrents, Esteve			P CE	P CE	P CE	P CE	P CE
Triginer Fernández, Josep	D CE	D CE	D Cn	D Cn	D CE	D CE	D CE
Valentín José, Antón		D	D	D			
Valls Ortiz, Jaume			D	D			
Vancell Trullàs, Ramón					D	D	D
Verde Aldea, Josep	D CE	D CE	D CE	D CE	D CE	D CE	D CE
Vidal Riambau, Josep	D Cn	D Cn	D CE	D CE	S	S	S

MEMBRES DE LA COMISSIÓ EXECUTIVA DEL PARTIT: 1984.

SECRETARIAT

Alvarez Suárez, José M.
 Armet Coma, Lluís (Parlamentari de Catalunya)
 Aroz Ibáñez, Mercè
 Barenys Martorell, Rosa M. (Parlamentària de Catalunya)
 Clotas Cierco, Higiní (Parlamentari de Catalunya)
 De Puig Oliver, Lluís M. (Diputat del Congrés)
 Font Cardona, Jordi
 García Sáez, Luis (Parlamentari)
 Iceta Llorens, Miquel
 Maragall Mira, Ernest
 Marcet Morera, Joan (Diputat del Congrés)
 Mauri Majos, Joan
 Menéndez Pablo, Jordi
 Narbona Coll, Pere
 Navarro Gómez, Carles
 Obiols Germà, Raimon (Parlamentari de Catalunya)
 Reventós Carner, Joan (Ambaixador d'Espanya a França)
 Riera Olivé, Santiago (Parlamentari de Catalunya)
 Royes Vila, Manuel (Alcalde de Terrassa)
 Sal Grisó, Josep M. (Parlamentari de Catalunya)
 Sobrequés Callicó, Jaume

PLE

Abelló Alfonso, Joan M. (Parlamentari de Catalunya)
 Ballotbó Puig, Anna (Diputada del Congrés)
 Blanch Rodríguez, Joan (Alcalde de Badalona)
 Comas Basagañas, Joan (Parlamentari de Catalunya)
 Dalmau Ribalta, Antoni (President de la Diputació de
 Barcelona)
 Ferreriro Suárez, Juan-José (Regidor de Barcelona)
 Gil Pachón, Florencio (Parlamentari de Catalunya)
 LLuch Martín, Ernest (Diputat del Congrés i Ministre)
 Marina Pérez, Agustín (Alcalde de Castelldefels)
 Martí Jusmet, Francesc (Delegat del Govern a Catalunya)
 Martín Toval, Eduardo (Diputat del Congrés)
 Mata Garriga, Marta (Diputada del Congrés)
 Molas Batllori, Isidre (Parlamentari de Catalunya i Vice-
 President)
 Nadal Farreras, Joaquim (Parlamentari de Catalunya i alcalde
 de Girona)
 Pujana Fernández, Juan-Ignacio (Alcalde de L'Hospitalet)
 Santiburcio Moreno, Antonio (Parlamentari de Catalunya)
 Serra Serra, Narcís (Ministre)
 Triginer Fernández, Josep M. (Diputat del Congrés)
 Verde Aldea, Josep (Diputat del Congrés)
 Vilalta Oliva, Ramón (President de la Diputació de Lleida)

MEMBRES DE LES COMISSIONS EXECUTIVES DEL PSC.

	I	II	III	IV
Abelló Alfonso, Joan				x
Adroher Gironella, Enric	x	x		
Alvarez Suárez, José M.			x	x
Armet Comas, Lluís	x	x	x	x
Aroz Ibáñez, Mercedes			x	x
Ayguadé Ayguadé, Pere		x	x	
Balletbó Puig, Anna			x	x
Barenys Martorell, Rosa			x	x
Blanch Rodríguez, Joan		x	x	x
Bru Purón, Marina			x	
Casado Poveda, Esteban	x			
Casanovas Escussol, Jaume		x		
Cerdán Vindel, Leandro	x			
Cigarrán Rodil, Carlos	x			
Clotas Cierco, Higiní	x		x	x
Clotas Cierco, Salvador	x			
Colom Naval, Joan		x		
Comas Basagañas, Joan	x	x	x	x
Dalmau Ribalta, Antoni			x	x
De Puig Oliver, Lluís M.				x
Dominguez de la Fuente, Justo			x	
Ferrer Roca, Joaquim	x			
Font Bernaus, Josep	x	x	x	
Font Cardona, Jordi		x	x	x
Ferreiro Suárez, Juan-José	x	x	x	x
Fuertes Fuertes, Luis			x	
García Sáez, Lluís				x
Gil Pachon, Florencio				x
Iceta Llorens, Miquel				x
Jover Presa, Pere	x	x		
Lorda Aláiz, Felip	x			
Llach Marcaró, Joaquim			x	x
Lluch Martín, Ernest			x	x
Maragall Mira, Ernest				x
Maragall Mira, Pascual			x	x
Marcet Morera, Joan				x
Marina Pérez, Agustín			x	x
Marsal Muntalà, Jordi		x		
Marti Jusmet, Francesc	x		x	x
Martín Toval, Eduardo	x	x	x	x
Mata Garriga, Marta		x		x
Mauri Majos, Joan				x
Menéndez Pablo, Jordi				x
Molas Batllori, Isidre			x	x
Monells Figa, Joaquim			x	
Nadal Farreras, Joaquim				x
Narbona Coll, Pere				x
Navarro Gómez, Carlos		x	x	x
Obiols Germà, Raimon	x	x	x	x
Palop Rubio, Carlos			x	
Parpal Marfà, Jordi		x		
Prats Català, Joan		x		
Pujana Fernández, Ignacio	x			x
Reventós Carner, Joan	x	x	x	x
Riera Olivé, Santiago		x	x	x
Royes Vila, Manuel			x	x
Rueda Castillo, Camilo	x			

Sala Grisó, Josep M.	x	x	x	x
Santiburcio Moreno, Antonio				x
Serra Serra, Narcís			x	x
Simó Huguet, José M.			x	
Sobrequés Callicó, Jaume				x
Termens Beltran, Enric			x	
Tomàs Torrents, Esteve	x	x	x	
Torralba Rios, Justo	x			
Triginer Fernández, Josep M.	x		x	x
Urenda Bariego, Josep-Ign.	x			
Verdaguer Viaplana, Antoni	x			
Verde Aldea, Josep	x	x	x	x
Vidal Riambau, Josep M.		x		
Vilalta Oliva, Ramon		x		x

MEMBRES DELS CONSELLS NACIONALS.

Nota:

CE: Comissió Executiva del Partit.

Cn: membre del Consell Nacional.

CF: membre del Partit en el Comit  Federal del PSOE.

	I	II	III	IV
Abelló Alfonso, Joan M.		Cn	Cn	CE
Adroher Gironella, Enric	CE	CE	Cn	Cn
Adsera Puig, Carles			CF	
Aguado Masdeu, Joan			Cn	Cn
Aguiló, Jaume		Cn		
Alamillo Cuesta, Joan			Cn	Cn
Alcover Solanas, Pere		Cn	Cn	Cn
Alemaný Llaó, Francesc	Cn			
Almeida Villanueva, Ferran				Cn
Alonso Palacios, Eduardo				Cn
Alvarez Suárez, José M.			CE	CE
Andreu Carafi, Lluís	Cn	Cn	Cn	
Ané, Joan		Cn		
Antich Balada, Jaime	CF	CF	Cn	Cn
Armengol, Jordi		Cn		
Armet Comas, Lluís	CE	CE	CE	CE
Arnabat, Joan		Cn		
Arisa Coma, Miquel	Cn			
Aroz Ibáñez, Mercedes		Cn	CE	CE
Arru Ferrer, Joan	Cn			
Arroyo Rodríguez, Rafael	Cn			
Artemans Boix, Dolores			Cn	Cn
Artigues Martín, Simó			Cn	
Ayguadé Ayguadé, Pere		CE	CE	Cn
Badia, Josep		Cn		
Baiget Elias, Jordi				Cn
Bailac Puigdellivol, Assumpta				Cn
Baizán Muñoz, Ferran	Cn	Cn		
Balcells, Salvador	Cn			
Baldó Fortea, Víctor				Cn
Balletbó Puig, Anna	Cn	Cn	CE	CE
Barba, Rafael		Cn		
Barenys Martorell, Rosa	Cn		CE	CE
Batlle Bastardes, Albert	Cn	Cn	Cn	
Bedoya Alejandro, Santiago				Cn
Benach Malivern, Pere-Marti				Cn
Besora Agrelo, Joaquim	Cn			
Bermejo Díez, Eduardo	Cn			
Bertran Carbonell, Jaume		Cn		
Bertran Soler, Salvador	Cn			
Blanch Marqués, Josep M.				Cn
Blanch Rodríguez, Joan		CE	CE	CE
Boix, Isidor		Cn		
Boix García, Sebastià				Cn
Bonamusa Argelada, Ricard	Cn			
Bonet Bigorra, Amadeo	Cn			
Bonet Cendrós, José E.		Cn	Cn	
Borjá Jardí, Joan			Cn	
Borrega Cervera, Josep M.	Cn			
Bouso, Antonio		Cn		
Brichs Fabra, Ramon	Cn			
Bru Purón, Marina		Cn	CE	Cn
Buxeda, Joan		Cn		
Buxó, Alfons		Cn		
Cabarroques Sitges, M. Angels		Cn	Cn	Cn
Cadevall Soler, Magí		Cn		Cn
Calç Güell, Joan		Cn	Cn	Cn

Callol Soles, Rafael	CF			
Calvet Bel, Josep	Cn			
Campillo Monzo, Josep-Manuel			Cn	
Canals Morera, Anton	Cn	Cn		
Cantón Amate, Antonio				Cn
Canut Badia, Ramon	Cn			
Cañellas Trullas, Joan				Cn
Cañizares, José R.		Cn		
Capdevila Julián, Xavier			Cn	
Carbó Sanz, Ismael			Cn	
Cardellach López, Esteve				Cn
Cardenal Alemany, Ferran			Cn	Cn
Carnicer Vidal, Martí			Cn	
Carnisser Barrufet, Ignasi				Cn
Carpio García, Isidro	Cn	Cn	Cn	Cn
Casablanca Juanico, Miquel		Cn		
Casado Poveda, Esteban	DE			
Casals Roca, Miquel		Cn		
Casanovas Escussol, Jaume	Cn	CE	Cn	Cn
Casanovas Giner, Jordi			Cn	Cn
Casares Potau, Francesc	Cn			
Casas Gironella, Enric			Cn	Cn
Casas Vilalta, Montserrat			Cn	
Casco, Josep				Cn
Cases Porta, Ramon				Cn
Castellano Remesal, José	Cn	Cn		Cn
Castro Sanz, Carles		Cn		
Ceballos Domínguez, Julio	Cn			
Cerdán Vindel, Leandro	DE			
Chico Vara, Félix-Domingo				Cn
Cigarrán Rodil, Carlos	CE	Cn	Cn	Cn
Civil Desveu, Oriol				Cn
Clarià Esteban, Amadeo	Cn	Cn		
Clavé Morell, Joan				Cn
Clofent Rosique, Josep	Cn	Cn	Cn	Cn
Clotas Cierco, Higiní	CE	Cn	CE	CE
Clotas Cierco, Salvador	CE			
Colado Pérez, Ventura	Cn			
Coll Pàmies, Josep M.		Cn		Cn
Collazo Odriozola, Ariel-Bol				Cn
Colom Naval, Joan	Cn	CE	Cn	Cn
Comas Basagañas, Joan	CE	CE	CE	CE
Corbacho Chaves, Adolfo	Cn	Cn		
Corbacho Chaves, Celestino			Cn	Cn
Cornudella Barberà, Joan	Cn	Cn		
Cornudella Freixa, Joan	Cn			
Corominas Busqueta, Josep				Cn
Corominas Romagosa, Salvador			Cn	Cn
Costa Badia, Pere-Oriol		Cn	Cn	
Costa Ribot, Jordi	Cn			
Craviotto Bianco, Francisco				Cn
Crespo, Gonzalo		Cn		
Cristóbal Esteban, Angel				Cn
Cunillera Mastres, Teresa	CF	CF	CF	Cn
Curbet Hereu, Jaume				Cn
Dalmau Ribalta, Antoni		Cn	CE	CE
Damià de Sant Nicolàs, Joan				Cn
De Batlle Juan, Lluís				Cn
De Puig Oliver, Lluís M.	Cn		Cn	CE
Debaros Touriño, Manuel			Cn	Cn

Del Río Mateu, Jesús				Cn
Díaz, Alberto		Cn		
Dilla Pena, Antonio M.	Cn	Cn		
Dominguez de la Fuente, Justo			CE	
Dominguez Romanos, Pilar		Cn	Cn	
Duch Plana, Montserrat				Cn
Dumenjó Martí, Rosa M.		Cn	Cn	Cn
Duran Rabella, Antoni				Cn
Elgarrisia Domeque, Rosa				Cn
Esteva Masaguer, Francesc	Cn	Cn		
Expósito García, Raimundo				Cn
Fàbregas Guillén, Didac	Cn	Cn	CF	
Fajardo Moreno, Adelardo			Cn	
Fañanas Serrallonga, Miquel			Cn	Cn
Félix Daudi, Pere		Cn		
Fernández Jurado, Ramon		Cn		
Fernández Pavia, Amadeo			Cn	Cn
Ferran Serafini, Joan				Cn
Ferré Garcia, Lluïsa				Cn
Ferreiro Suárez, Juan-José	CE	CE	CE	CE
Ferrer, Ramon		Cn		
Ferrer Inglés, Emili	Cn	Cn		
Ferrer Roca, Joaquim	CE			
Font Bernaus, Josep	CE	CE	CE	Cn
Font Cardona, Daniel		Cn		
Font Cardona, Jordi		CE	CE	CE
Font Carrera, Joan		Cn		
Font Laguna, Mario	Cn		Cn	
Fuster Sobrepere, Joan		Cn		
Fuertes Fuertes, Luis			CE	
Gabizón Rodríguez, Mercè			Cn	Cn
Galcerán Margarit, Joan		Cn	Cn	
Gallego Rovira, Sebastià			Cn	
Gallet, Josep		Cn		
Ganyet Solé, Joan	Cn			
García España, José-Antonio			Cn	Cn
García García, Manuel	Cn	Cn		
García Sáez, Luis				Cn
García Trullas, Andreu	Cn		Cn	Cn
García Villajos, Juan		Cn		
Garrote Pereira, Dionisio			Cn	
Gavaldà Sans, Joan	Cn	Cn	Cn	Cn
Gavilanes Aramburu, Josep-Lluís				Cn
Gázquez, Salvador		Cn		
Gestí Cid, Josep			Cn	
Gil Mayoral, Guillermo	Cn	Cn		
Gil Pachon, Florencio				CE
Giménez Noguera, Josep				Cn
Ginés Pascual, Lluís			Cn	
Giral Quintana, Eugeni		Cn		
Giralt, Josep		Cn		
Gisbert, Arseni		Cn		
González de la Iglesia, Eliseo				Cn
González Montagut, Lluís M.			Cn	Cn
González Navas, José	Cn	CF		
Gorina, Pilar		Cn		
Gou, Josep		Cn		
Guallar Cánovas, Joaquín			Cn	Cn
Guasch Luján, Josep			Cn	Cn
Guitart Domènech, Xavier		Cn		

Hernández Gómez, Alberto	Cn			
Herrero García, Remigio	Cn			
Huertas Clavería, Josep M.	Cn			
Hurtado Cervero, Antonio				Cn
Iceta Llorens, Miquel			Cn	CE
Iñiguez Novales, Mariano				Cn
Jiménez Martínez, Miguel	CF			
Joan Prat, Amadeo				Cn
Jorge García, Fernando				Cn
Jou Fonollà, Joaquim	CF			
Jover Presa, Pere	CE	CE	Cn	Cn
Julià Bages, Joaquim			Cn	
Labòria Martorell, Jordi	Cn		Cn	
León Martínez, Desiderio				Cn
Linares Bogas, Antonio			Cn	
López Arias, Pere			Cn	
López Calvo, Eutiquio		Cn		
López Segura, José-Luis			Cn	Cn
López Vecino, Juan-José	Cn	Cn	Cn	Cn
López Velenguer, Julián		Cn		
López Vegas, Cipriano				Cn
López Vera, César	Cn	Cn		Cn
Lorda Alàiz, Felip	Cn			
Lorente Castillo, Africa	Cn		Cn	Cn
Llach Marcaró, Joaquim		Cn	CE	CE
Lladonosa Vall-Llebrera, Manuel	Cn			
Llobet Díez, Angel	Cn	Cn	Cn	Cn
Llopart Corsa, Josep M.			Cn	
Lloret López, Pere		Cn	Cn	Cn
Lluch Martín, Ernest	Cn	Cn	CE	CE
Madueño Sedano, Rafael	Cn	Cn	Cn	Cn
Magre Servet, Jaume				Cn
Manent Rodon, Ramon	Cn			
Mangas López, José	Cn			
Manzana Beloqui, Rafael			Cn	
Manzano Castellblanque, Josep	Cn	Cn		
Mañes Benedito, José			Cn	
Maragall Garriga, Joan-Anton				Cn
Maragall Mira, Ernest				Cn
Maragall Mira, Pasqual	Cn	Cn	CE	CE
Marcet, Jordi		Cn		
Marcet Morera, Joan			Cn	CE
Marina Pérez, Agustín	Cn		CE	CE
Márquez Morales, José		Cn		
Marsal Muntalà, Jordi		CE	Cn	Cn
Martí Jusmet, Francesc	CE	Cn	CE	CE
Martín Toval, Eduardo	CE	CE	CE	CE
Martínez Fraile, Raimon		Cn	Cn	
Martínez Jodar, Francisco				Cn
Martínez Martínez, Benito			Cn	
Martínez Riba, Miquel	Cn			Cn
Mas Bassa, Joan-Carles	Cn	Cn	Cn	Cn
Mas Estela, Manuel	Cn		Cn	Cn
Masgoret Llardent, Francisca	Cn			
Mata Garriga, Marta		CE		CE
Mata Perales, Enrica				Cn
Mauri Majos, Joan				Cn
Mayoral Antigas, Josep			Cn	Cn
Medina Gual, José M.		Cn		
Mellado Sánchez, Manuel				Cn

Menéndez Pablo, Jordi				CE
Messeguer Matedo, Antonio				Cn
Miranda Serrés, Miquel A.		Cn	Cn	Cn
Modol Pifarré, Josep				CF
Moeller Bentlin, Sabine	Cn			
Molas Batllori, Isidre	Cn	Cn	CE	CE
Monells Figa, Joaquim			CE	Cn
Monge Delamar, Felip				Cn
Monner Serres, Carles	Cn	Cn		
Montcunill Ciral, Nicolau			Cn	
Montes Pérez, Quintín			Cn	Cn
Montfort Heras, Jaume				Cn
Montilla Aguilera, José		Cn	Cn	Cn
Mora, Josep		Cn		
Mora, Lluís		Cn		
Moratalla Martínez, Josep M.			Cn	Cn
Moreno Labello, Joan				Cn
Moreno Palacios, Dagoberto		Cn	Cn	Cn
Moreno Rojo, Luis	Cn			
Morera Romero, Julio		Cn	Cn	
Mujal, Joan		Cn		
Muñoz Calvet, Bartolomé	Cn	Cn		Cn
Muñoz Chonizo, Rosario				Cn
Nadal Ferreras, Joaquim			Cn	CE
Nadal Ferreras, Manuel		CF	CF	Cn
Narbona Coll, Pere		Cn	Cn	Cn
Narváez Pazos, Francisco				Cn
Navarro Gómez, Carlos		CE	CE	CE
Navarro Molina, Angel		Cn		
Nicolau Compte, Josep-Oriol			Cn	
Noguer Carvellada, Antoni				Cn
Núñez González, José			Cn	Cn
Obiols Germà, Raimon	CE	CE	CE	CE
Octavio Fabregat, José	Cn			
Oliart Pons, Joan		Cn		
Ologaray Oti, Américo	Cn			
Ordóñez, Miguel		Cn		
Ortiz Martín, Antonio	Cn	Cn		
Ortiz Ruiz, Emilio-Antonio			Cn	
Osan Tort, Francesc				Cn
Otero Tricio, Andreu				Cn
Pachon, Rafael		Cn		
Padrós Vidal, Sebastià				Cn
Pafila Valls, Juan		Cn	Cn	
Pagueo García, Justo	Cn			
Palacín Badorrey, Lorenzo				Cn
Palop Rubio, Carlos			CE	Cn
Pareja Ligero, Francisco				Cn
Parpal Marfà, Jordi	Cn	CE	Cn	Cn
Parras Collado, Francisco	Cn			
Parrilla Conde, Fernando				Cn
Pedra Peñalver, Germà				Cn
Pedret Grenzner, Jordi		Cn	Cn	Cn
Pérez Garzón, Antonio			Cn	Cn
Pérez Llorca, Javier		Cn		
Pérez Picas, Jordi			Cn	Cn
Pérez Ramírez, Isabel			Cn	
Pérez Segura, Lluís-Miquel				Cn
Pérez Tornero, Luis				Cn
Pérez Vallverdú, Rosa	Cn			

Pérez Vila, Javier	Cn			
Pestaña Rodríguez, Didac				Cn
Richardo Bolaños, Manuel	Cn			
Pinto Balaguer, Joan				Cn
Prats Català, Joan	Cn	CE		
Prats Soler, Jordi				Cn
Puertas González, Antonio	Cn			
Pujana Fernández, Ignacio	CE		Cn	Cn
Pujals Pérez, Gemma				Cn
Pujol Bada, Esteve				Cn
Puyol Pérez, Angel	Cn			
Quintana Carrasco, Alfonso	Cn			
Ràfols Esteve, Josep				Cn
Rallo Piquet, Eduardo				Cn
Ramírez Ramírez, José-Antonio	Cn			
Ramos Molins, Francisco	CF			
Rangel Terrás, Joan			Cn	Cn
Raño Blasco, Josep M.				Cn
Raurich Puigdevall, Josep M.	Cn			
Reventós Carner, Joan	CE	CE	CE	CE
Ribera Rami, Alejandro		Cn	Cn	
Riera Olivé, Santiago		CE	CE	CE
Rimblas Simarro, Francisco	Cn			
Rivera, Anselm		Cn		
Robert Duran, Xavier	Cn		Cn	Cn
Robles Serrano, José-Antonio			Cn	
Rocha Rocha, Xavier	Cn		Cn	Cn
Rodríguez Miralles, Manuel			Cn	
Roig Boira, Jesús				Cn
Roig Borrás, Joan M.			Cn	
Roig Pérez, Antonio		Cn	Cn	Cn
Roma Conill, Joan			Cn	Cn
Romero Carrasco, Antoni			Cn	
Romo Medina, Marcelino	Cn			
Ros Domingo, Angel				Cn
Rosa Baserba, Carmel		Cn	Cn	
Roviroza Jané, Albert		Cn		
Royas Vila, Manuel	Cn		CE	CE
Rubio Arrebola, Francisco	Cn			
Rueda Castillo, Camilo	CE			
Ruiz Carbonell, Joan			Cn	Cn
Ruiz Llamas, Román		Cn	Cn	Cn
Ruiz Sabido, Juan-Fco.	Cn	Cn	Cn	Cn
Ruiz Serrano, P.-Antonio				Cn
Sabaté Ibarz, Xavier				Cn
Sacrats Villegas, Lluís				Cn
Sala Grisó, Josep M.	CE	CE	CE	CE
Sala Schnorkowski, Mercè				Cn
Salas Martí, Carles	Cn		Cn	
Salmerón Salas, Manuel			Cn	
Salvador Salvador, Jesús	Cn	Cn		
Sampere Arimón, Josep				Cn
Sanllehy García, Miquel		Cn	C	
San Nicolás Viayna, Manuel				Cn
Santiburcio Moreno, Antonio		Cn	Cn	CE
Sánchez Blanco, José M.			Cn	
Sánchez Camins, Ferran			CF	
Sánchez Caso, Antonio				Cn
Sánchez González, Celestino			Cn	Cn
Sánchez Moya, Anastasio		Cn	Cn	Cn
Sánchez Segovia, Miquel		Cn	Cn	

Sans Pairuto, Martí				Cn
Sarobe Vilella, Robert	Cn			Cn
Sarradell Almirall, Pedro		CF		
Satorras Trenche, Josep M.				Cn
Saura Conesa, Simón		Cn		Cn
Senabre Llavata, Enrique				Cn
Serra Ranús, Amadeu				Cn
Serra Febro, Mateu	Cn			
Serra Isert, Antoni			Cn	Cn
Serra Serra, Narcís	Cn	Cn	CE	CE
Sicilia Leon, Francisco		Cn	Cn	Cn
Simó Huguet, Josep M.			CE	Cn
Sitja Colas, Borja	Cn			
Siurana Zaragoza, Antonio	Cn		Cn	
Sobrequés Gallicó, Jaume				CE
Sogas Martí, Carles	Cn			
Sogas Mascaró, Félix	Cn			
Solé Targarona, Jordi			Cn	
Solé Ubeda, Josep-Lluís			Cn	
Soto Reverte, Ramon				Cn
Sureda Casamor, Joan		Cn		Cn
Surribas, Victor	Cn			
Taboas Juárez, Iasías				Cn
Termens Beltran, Enric	Cn		CE	Cn
Terrades Santacreu, Jordi		Cn	Cn	Cn
Tomàs Torrents, Esteve	CE	CE	CE	Cn
Toldrà Marín, Josep				Cn
Torrallba Ríos, Justo	CE			
Torrents Martorell, Joan			Cn	
Torrent Rius, Dolors	Cn			Cn
Tortajada Molina, Eduard		Cn	Cn	
Triginer Fernández, Josep M.	CE	Cn	CE	CE
Truñó Lagares, Enric	Cn			
Tudela, Antonio		Cn		
Urenda Bariego, Josep-Ignasi	CE	Cn	Cn	Cn
Valentín Antón, Vicente	Cn			
Vall Roca, Josep		Cn		Cn
Vallès Freixa, Misericòrdia			Cn	Cn
Valls Ortiz, Jaume	Cn			
Valls Torné, Ildefons				Cn
Vallverdú Gimeno, Jordi	Cn	Cn	Cn	Cn
Vaquer Bonet, Joan				Cn
Vegara Carrió, Josep M.	Cn			
Vela Aznar, José-Vicente	Cn		Cn	
Verdaguer Viaplana, Antoni	CE	Cn		
Verde Aldea, Josep	CE	CE	CE	CE
Vich Adzet, Joan		Cn	Cn	
Vidal, Ignacio		Cn		
Vidal Marcos, José M.		Cn		
Vidal Riembau, Josep M.	Cn	CE		
Vila Blanche, Francesc-Xavier				Cn
Vilageliu Roig, Teresa	Cn			
Vilalta Oliva, Ramon		CE		CE
Vilert Soler, Arcadi	Cn			
Viles Dalmau, Joan				Cn
Villacorta García, Julio		Cn	Cn	
Villanueva Margalef, Joan F.		Cn	Cn	Cn
Villarroya Tarrés, Jordi				Cn
Vixals Mayná, Rafael		Cn	Cn	
Xam-Mar Peña, José	Cn			
Zamora Morcuo, Constancio		Cn	Cn	

PROTOCOLO DE ASOCIACION DEL GRUPO PARLAMENTARIO SOCIALISTES
DE CATALUNYA (PSC-PSDE) AL GRUPO SOCIALISTA DEL CONGRESO DEL
GRUPO PARLAMENTARIO DEL PSDE.

Las condiciones de funcionamiento del Grupo Parlamentario Socialistas de Catalunya (PSC-PSOE), asociado al Grupo Socialista del Congreso del Grupo Parlamentario PSOE, son las siguientes, según acuerdo expreso entre ambos Grupos Parlamentarios:

1.- El Grupo Parlamentario Socialistas de Catalunya (PSC-PSOE) mantendrá portavoz o presidente y suplente en la Cámara de los Diputados.

2.- Dicho Grupo Parlamentario tendrá asimismo capacidad de representación a todos los efectos en las actuales normas de a Disposición de la Presidencia de las Cortes del 8 de julio de 1977, publicadas en el Boletín de las Cortes del 11 siguiente, y las que se prevean en el futuro reglamento provisional de funcionamiento de la Cámara de los Diputados de las Cortes, en su caso.

3.- Ambos Grupos Parlamentarios acuerdan una disciplina común de voz, acción y voto en el Congreso de Diputados, para lo cual la deliberación se producirá en asamblea común, y a través de reunión conjunta de los respectivos comités permanentes.

4.- Ambos Grupos Parlamentarios utilizarán servicios comunes que sufragarán proporcionalmente, y se dotarán de normas de funcionamiento análogas.

5.- Los anteriores acuerdos tendrán vigencia hasta que se culmine el proceso de unidad orgánica iniciado en Cataluña entre el PSC y la Federación Socialista de Cataluña (PSOE), en cuyo momento deberá estarse a los acuerdos resultantes del Congreso de Unificación.

FACTE D'ABRIL (1977) I PROTOCOLS D'UNITAT (1978).

FACTE D'ABRIL

El PSC, la FSC (PSOE) i socialistes independents acorden realitzar la unitat socialista a Catalunya mitjançant un procés que culminarà en la constitució d'un únic Partit Socialista de Catalunya, resultat de la unió dels socialistes de Catalunya. Aquest partit, plenament sobirà configurarà l'organització política del socialisme a Catalunya i la seva articulació amb el PSOE en la perspectiva de la unitat de tots els socialistes de l'Estat, a través d'un congrés democràtic a celebrar durant l'any, preparat per comissions d'ambdues organitzacions que elaborin, per assentiment comú, les propostes a l'esmentat congrés.

Aquesta unitat dels socialistes catalans s'acorda sobre les següents coincidències de principis:

- 1) La transformació de la societat mitjançant l'accés al poder polític per part dels treballadors.
- 2) La socialització dels mitjans de producció, distribució i canvi.
- 3) L'organització autogestionària de la societat.
- 4) La societat ha de satisfer els mitjans que assegurin la igualtat i la dignitat de l'home.
- 5) El reconeixement del dret d'autodeterminació a les nacionalitats i pobles de l'Estat espanyol.
- 6) La recuperació de les institucions i principis configurats en l'Estatut del 1932, la seva actualització i aprofundiment.

Les forces polítiques que subscriuen aquest acord coincidei-

xen a afirmar que els socialistes de l'Estat han d'establir organismes representatius i decisoris comuns que defineixen els elements estratègics i tàctics coincidents de la lluita de classes en aquest àmbit estatal. En llur propi àmbit les organitzacions socialistes de les diferents nacionalitats i regions de l'Estat tindran sobirania plena.

En aquest projecte unitari i d'articulació s'inscriu l'acord dels signants d'adoptar una posició comuna en relació a la seva possible participació en el proper procés electoral.

Amb aquesta finalitat, considerem fonamental la presentació d'una conjunta candidatura d'UNITAT SOCIALISTA DE CATALUNYA que mantingui aquesta denominació per damunt de les sigles de cada un dels seus elements integrants, per així aglutinar l'adhesió dels treballadors i de tots els ciutadans interessats en donar una orientació realment progressiva a la configuració política de Catalunya.

Les parts que prenen aquest compromís afirmen la voluntat de treballar en comú per la ràpida formulació d'un MANIFEST-PROGRAMA electoral per al qual prendan com a base els denominadors comuns de les respectives declaracions de principis i els corresponents programes de línia política i establir -per assentiment comú- la participació en les llistes de candidats.

Entre les finalitats indeclinables que aquesta candidatura d'unitat socialista vol servir, descol·len d'una manera explícita:

- 1) L'exigència constitucional d'una estructura de l'Estat que garanteixi a Catalunya l'aprofundiment de la seva autonomia, més enllà dels nivells previstos en l'Estatut del 1932 i d'acord amb les necessitats reals d'aquest moment, i aboni el procés d'autonomia de les diferents

nacionalitats i regions diferenciades de l'Estat espanyol. Per això, expressen la seva voluntat de treballar en comú amb totes les altres forces democràtiques catalanes presents en el Congrés de Diputats.

- 2) La col.laboració amb totes les altres forces socialistes representades en el Congrés de Diputats per a orientar, fins on sigui possible, una acció comuna en el seu si, per així configurar l'Estat d'cord amb unes línies susceptibles d'afavorir el progrés cap al socialisme, així com també l'adopció d'aquelles mesures que tendeixin a afavorir els interessos immediats DELS TREBALLADORS.

ABRIL-1977

DOCUMENT DE BASES DE LA UNITAT.
ACORD DE LA COMISSIÓ D'ENLLAÇ.

1a. EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA és l'organització política dels socialistes de Catalunya, resultant de la fusió de la FSC (PSOE) i el PSC. Afegirà a la seva denominació les sigles de les organitzacions pre-existents. Aquesta denominació només podrà ser modificada pel seu Congrés.

2a. EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) és un partit de classe i nacional que sorgeix de la voluntat constituent de les organitzacions socialistes de Catalunya i que, en virtut de la seva sobirania, decideix la participació en organismes representatius i decisoris comuns amb el PSOE en la forma que s'explicita en aquest document.

3a. El Congrés del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PDC-PSOE) és l'òrgan suprem del Partit. La seva competència serà exclusiva per establir la seva estructura interna, regular la seva disciplina, elaborar la seva línia política i el seu programa, a Catalunya.

4a. Per a definir conjuntament amb la resta de socialistes de l'Estat els elements estratègics coincidents de la lluita de classes, el PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) enviarà els seus delegats, elegits directament per les estructures organitzatives de base, al Congrés Federal del PSOE per que participin en les sessions, debats i resolucions que facin referència a les qüestions comuns de la lluita de classes a nivell de l'Estat.

L'aplicació a Catalunya de les resolucions preses per l'àmbit estatal serà portada a terme pel PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE). EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) tindrà plena sobirania en aquells àmbits de competència que els socialistes de Catalunya propugnem per a l'organització política del nostre país; d'acord amb el marc constitucional aprovat pels socialistes de tot l'Estat.

5a. Els membres del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) candidats a la Comissió Executiva Federal seran presentats o en el seu cas refrendats pel PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) a través dels seus delegats presents en el Congrés Federal.

6a. EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) estarà representat en el Comitè Federal Socialista. Aquesta representació serà designada pel propi PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) i en funció del criteri de proporcionalitat en virtut del nombre d'afiliats.

OCTUBRE 1977

BASES DE LA UNITAT APROVADES
PEL XVII CONGRES DE LA FSC (PSOE).

1. EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) és l'organització política dels socialistes de Catalunya resultant de la fusió de la FSC (PSOE) i el PSC(C), que sorgeix de la voluntat conjunta de les dues organitzacions, que establiran organismes representatius i decisoris comuns amb el PSOE.

2. El Partit sorgit de la unificació tindrà plena sobirania en aquells àmbits de competències que els socialistes de Catalunya propugnem per a l'organització política del nostre país, d'acord amb el marc constitucional aprovat pel PSOE a nivell de tot l'Estat.

El Congrés del partit és l'òrgan suprem. La seva competència serà exclusiva a Catalunya per:

- a) Elaborar el seu programa.
- b) Elaborar la seva línia política.
- c) Establir la seva disciplina interna, respectant íntegrament els següents punts:

- El respecte a la llibertat de consciència, al lliure pensament i a la lliure expressió de cadascun dels seus militants. La llibertat de discussió és total en el si del partit; tanmateix, cap tendència organitzada dins del Partit no serà permesa.

- L'Autonomia de cadascun dels seus òrgans dins la competència estatutària de cadascun d'ells.

- La disciplina respecte de les decisions adoptades pels organismes competents del Partit.
- El Partit és un instrument de la classe treballadora per la consecució de la seva completa emancipació i la unitat d'interessos de la classe fonamenta la unitat del Partit i les seves relacions amb altres Organitzacions de classes.

d) Regular la seva disciplina.

3. El Partit resultant de la fusió ha d'expressar la seva línia sindical mitjançant un suport incondicional a UGT, reiterant en tot moment l'obligatorietat de que tot militant del Partit sol·liciti l'ingrés a la UGT i desenvolupi una presència activa en les estructures del seu Sindicat respectiu.

Cas de donar-se interpretacions diferents sobre els límits de competències, qui dirigeix és el Comitè Federal del PSOE.

4. Per a definir conjuntament amb la resta dels socialistes de l'Estat els elements estratègics coincidents de la lluita de classes, el Partit sorgit de la unificació enviarà els seus delegats elegits directament per les estructures organitzatives de base, al Congrés Federal del PSOE, per que participin en les sessions, debats i resolucions que facin referència a les qüestions comunes de la lluita de classes a nivell de l'Estat.

L'aplicació a Catalunya de les resolucions preses per a l'àmbit estatal serà portada a terme pel futur Partit.

5. El Partit sorgit de la unificació estarà representat en el Comitè Federal mitjançant designació del propi partit i en funció del nombre d'afiliats.

Els socialistes de Catalunya candidats a la Comissió Executiva Federal seran presentats o refrendats si s'escau pel propi partit, a través de delegats presents en el Congrés Federal.

PROCES CAP A CONGRÉS D'UNITAT.

El Congrés de la Federació Socialista de Catalunya (PSOE) considera que per la culminació del procés unitari han de complir-se els següents objectius, el desenvolupament dels quals correspon al Comitè Nacional:

a) Preparació del Congrés d'Unificació i elaboració del seu reglament.

b) Estudi comparatiu de les ponències aprovades pels respectius congressos per la preparació de les ponències del Congrés d'Unificació. Per aquesta tasca, el Comitè Nacional nomenarà una Comissió que desenvolupi el procés de conjunció desitjat.

c) Promoure un procés de confluència en les organitzacions de base dels respectius partits que suposi la creació de comitès d'enllag entre les respectives organitzacions locals i comarcals per la coordinació política i organitzativa.

d) Les dates pel Congrés d'unificació seran fixades pels òrgans de direcció.

En base als mateixos criteris d'unitat socialista que el nostre Partit manté amb el PSD s'han d'orientar a la total

unitat socialista amb altres organitzacions que es reclamen del socialisme democràtic. Igualment ha d'obrir-se un procés per la base de contactes i inici de debats a tots els nivells, organitzatius, ideològics, estratègia, etc. que obri les portes en un futur no llunyà a la unitat total del socialisme a Catalunya.

BASES DE LA UNITAT APROVADES
PEL IIon CONGRES DEL PSC (C).

1. El Partit sorgit de la unificació entre el PSC(C) i la PSC (PSOE) i, en el seu cas, altres sectors socialistes, tindrà plena sobirania a tots els àmbits de competències que els socialistes propugnem per a l'organització política del nostre país, encara que no s'hagin materialitzat en el desenvolupament de les competències autonòmiques. Els socialistes de Catalunya aportaran a la lluita conjunta dels socialistes de l'Estat, per a l'establiment de marc constitucional, el projecte d'organització de l'Estat propugnat en cada moment històric pel partit sorgit de la unificació.

2. El PSC sorgit de la unificació tindrà plena sobirania en l'establiment del seu programa de govern, adequat al grau d'autonomia assolit per Catalunya en cada moment històric, en la perspectiva del ple exercici del dret al'autodeterminació.

3. El Congrés del PSC sorgit de la unificació serà l'òrgan suprem del Partit i

- a) Establirà la seva estructura interna.
- b) Regularà la seva disciplina.
- c) Elaborarà la seva estratègia, línia política i programa de govern per a Catalunya.
- d) Decidirà les seves relacions amb partits i organització nacionals i internacionals.
- e) Assumirà, prèvia discussió i ratificació pel Congrés del PSC, els acords sobre l'estratègia establerts en el Congrés dels socialistes de l'Estat.

4. El PSC sorgit de la unificació, en virtut de la seva sobirania, configurarà la seva articulació amb el PSOE, en la perspectiva de la unitat de tots els socialistes de l'Estat, i els delegats que elegeixi per als òrgans d'articulació dels socialistes de l'Estat ho seran com a conseqüència d'aquesta mateixa sobirania, és a dir, nominats directament pel Partit.

5. Els diputats del PSC a les corts de l'Estat podran constituir un grup parlamentari propi.

6. El PSC sorgit de la unificació restarà obert a la incorporació de tots els socialistes de Catalunya.

BASES DE L'ARTICULACIO

1. El Partit sorgit de la unificació elegirà els seus delegats al Congrés Federal del PSOE, amb garanties de proporcionalitat i de representativitat, per tal que participin en les sessions, debats i presa de resolucions referents a les qüestions comunes de la lluita pel socialisme en l'àmbit de l'Estat. Les resolucions del Congrés dels socialistes de l'Estat que poguessin afectar aspectes de la sobirania del Partit i d'alternatives compreses en el marc autonòmic per a Catalunya, que reivindicuem, no vincularan el Partit.

2. Els delegats que elegeixi el PSC participaran conjuntament amb els elegits pel PSOE en el Comitè federal dels socialistes de l'Estat. La participació en els òrgans executius dels socialistes de l'Estat serà feta a través de delegats del PSC nomenats directament pel Partit.

BASES DEL PROCES D'UNIFICACIO PSC(C) - FSC (PSOE).

El segon Congrés del PSC dóna mandat al Consell General del Partit per a desenvolupar les següents bases del procés d'unificació:

1. Establir després del Congrés del PSC(C) una comissió coordinadora entre el PSC(C) i la FSC (PSOE) per tal d'assolir els objectius següents:

a) De manera immediata establir la coordinació entre ambdós partits per tal de dur a terme conjuntament les tasques que han d'abordar els socialistes de Catalunya en la conjuntura actual: eleccions municipals, política de la Generalitat, actuació sindical, política parlamentària i impuls del procés de confluència de les bases.

b) Després del nostre II Congrés establir contactes urgents entre ambdós partits per tal de posar en comú els elements coincidents sobre la unitat socialista aprovats en els congressos respectius.

c) Creació d'una comissió d'unificació formada per membres d'ambdós partits per tal d'elaborar un reglament de Congrés d'Unificació, que haurà de ser presentat i aprovat pels respectius partits. Els terminis i procediments del procés de discussió congressual seran com a mínim els establerts en els estatuts del nostre partit.

d) Promoure un procés de confluència a tots els nivells, bo i acceptant les iniciatives en aquest sentit ja sorgides de les respectives organitzacions de base.

e) La comissió d'unificació rebra les possibles adhesions i propostes d'altres sectors socialistes que puguin participar en el Congrés d'Unificació.

2. Promoure que en el Congrés d'unificació s'estableixin unes comissions d'enllag entre el nou PSC sorgit de la unificació i el PSOE, per tal de coordinar els aspectes següents:

a) Els criteris de proporcionalitat del nombre de delegats als òrgans comuns a nivell d'Estat.

b) Els Comitès d'acció política, amb l'intercanvi de les diferents experiències sectorials.

c) Garantir que els militants socialistes que passin a fixar la seva residència a Catalunya o de Catalunya a la resta de l'Estat tinguin la possibilitat d'incorporar-se al partit socialista corresponent.

BASES DE LA UNITAT APROVADES PEL VÈ CONGRES DEL PSC (R).

La nostra forma d'entendre el PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA conseqüent amb les afirmacions d'amplitud ideològica i de la necessitat de que cobreixi la totalitat de l'espai socialista català, ens fa que el volguem recolzar sobre les següents bases:

1. Les bases ideològiques i programàtiques del PSC sorgit del procés d'unitat seran tals que donin cabuda en el seu si als diferents corrents de pensament socialista i a les concepcions que representen cadascun dels partits que s'hi integraran. En aquest sentit, s'evitaran les exclusions de cap corrent de pensament que, des de pressupòsits tal vegada diferents, conflueixin en la formulació d'un mateix programa d'actuació.

Per tant, el PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA restarà obert a la incorporació de tots els socialistes de Catalunya, i garantirà la possibilitat d'expressió de les diverses tendències i corrents de pensament que el nodriran, fruit de la seva democràcia interna. Així mateix es respectarà la llibertat de sindicació dels seus militans en el marc de les opcions sindicals d'orientació socialista.

2. La sobirania del PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA serà plena, és a dir exclusiva i exclouent en tots els àmbits de competència que els socialistes de Catalunya propugnem per l'organització política i constitucional del nostre poble, encara que no s'hagin traduït i materialitzat en el desenvolupament legal de les competències autonòmiques. Els socialistes de Catalunya aportaran a la lluita conjunta dels socia-

listes de l'Estat, per l'establiment del marc constitucional i institucional, el projecte d'organització de l'Estat promulgat en cada moment històric del PSC.

3. El Congrés del PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA, serà l'òrgan sobirà i suprem del Partit i

- a) establirà la seva estructura interna,
- b) regularà la seva disciplina,
- c) decidirà la seva estratègia, la línia política i els programes de govern per a Catalunya,
- d) decidirà les seves relacions amb partits i organitzacions nacionals i internacionals, s'adherirà a la II Internacional Socialista i participarà en la seva organització amb la perspectiva d'ésser membre de ple dret,
- e) després de discussió i aprovació, si s'escau, pel mateix Congrés, farà seus els acords sobre estratègia decidits en el Congrés dels socialistes de l'Estat.

4. Els diputats del PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA constituïran grup parlamentari autònom al Parlament de Catalunya i a les Corts de l'Estat.

III EL PROCÉS DE LA UNITAT DELS SOCIALISTES A CATALUNYA

El suport bàsic del procés cap a un nou PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA han d'ésser els actuals PSC (R), PSC (D) i la PSC del PSDE, oberts als altres partits i col·lectius que acceptin el procés vers la unitat.

Un procés precipitat i poc madurat podria tenir conseqüències negatives i per tant han d'ésser escalonat i progressiu, comportant les fases correlatives següents:

1. Promoure un moviment de sensibilització, confluència i treball en comú a nivell dels militants dels diferents partits en els camps de la política sectorial, local, municipal i sindical.

2. Reconeixent l'autonomia dels moviments juvenils, aquests establiran les bases del seu procés d'unitat.

3. Coordinació de tots els parlamentaris socialistes dels diferents partits en procés d'unitat, per dur a terme en el si de les Corts una política coherent amb el procés d'unió, especialment en la lluita política per l'Estatut.

4. Coordinació dels òrgans executius dels Partits interessats actualment en la unió, per dur a terme una política coherent envers la Generalitat i en la consecució de l'Estatut.

5. Anar a les eleccions municipals en el marc d'una federació socialista catalana, estable, que cal promoure ja des d'ara i que ens permeti avançar en el procés de la unió, cap al PSC sobirà.

6. Finalment, i en la darrera etapa de culminació del procés d'unitat, establir una comissió de coordinació dels partits prèviament federats per tal de:

- a) preparar el Congrés de la unió i el seu reglament,
- b) estudiar i comparar les resolucions aprovades pels respectius Congressos: programes, línies polítiques i sindicals, estatuts i línies sectorials...,
- c) preparar les noves ponències, síntesi de les anteriors, que hauran de fer seves els congressistes del nou PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA.

IV BASES DEL POSSIBLE PROCES DE FEDERACIO AMB EL PSOE

S'establiran unes comissions, en virtut de la pròpia sobirania del Partit per negociar amb el PSOE a nivell d'estat el procés de federació:

1. El PSC donarà forma, en virtut de la pròpia sobirania a la seva coordinació en procés de federació amb el PSOE; els delegats que envii als organismes d'articulació dels socialistes de l'Estat ho seran com a conseqüència de la seva sobirania.

2. Configurada la coordinació en procés de federació, els delegats del PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA als òrgans de federació dels socialistes d'Espanya seran elegits i nominats directament i sobirana pel PSC. També seran elegits i nominats sobiranament i directa pel PSC els membres o els delegats dels òrgans executius comuns/federats.

3. Els delegats que el PSC envii als òrgans de tot tipus resultant de la federació dels partits, participaran en les sessions, debats i presa de resolucions referente a les qüestions comunes de lluita per la democràcia i el socialisme a nivell d'Estat, en nom del Partit que representren, és a dir, el PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA.

4. El nombre de delegats que el PSC enviarà al Congrés dels socialistes de l'Estat serà definit en funció de bases proporcionals al cens electoral i al nombre d'afiliats.

5. Les resolucions del Congrés dels socialistes de l'Estat que poguessin afectar a aspectes de la sobirania del PARTIT SOCIALISTA DE CATALUNYA i/o alternatives compreses en el marc autonòmic per a Catalunya reivindicades pel PSC, no el vincularan.

PROTOCOL DE UNITAT DE LA FSC (PSOE), PSC-C I PSC-R
EN EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE).

1. EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) és l'organització política dels socialistes de Catalunya, resultant de la fusió de la FSC (PSOE), del PSC (C) i el PSC (R). Afegirà a la seva denominació les sigles de les organitzacions pre-existent, en el ben entès que el PSC (C) i el PSC (R) accepten les sigles úniques i comuns de PSC. Aquesta denominació només podrà ser modificada pel seu Congrés.

2. EL PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) és un partit de classe i nacional que sorgeix de la voluntat constituent de les organitzacions socialistes de Catalunya i que, en virtut de la seva sobirania, decideix la participació en organismes representatius i decisoris comuns amb el PSOE, en la forma que s'explicita en aquest document.

3. El Congrés del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) és l'òrgan suprem del Partit. La seva competència serà exclusiva per establir la seva estructura interna, regular la seva disciplina, elaborar la seva línia política i el seu programa a Catalunya.

4. Per definir conjuntament amb la resta dels socialistes de l'Estat els elements estratègics coincidents de la lluita de classes, el PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) enviarà els seus delegats, elegits directament per les estructures organitzatives de base, al Congrés Federal del PSOE,

perquè participin en les sessions, debats i resolucions que facin referència a les qüestions comunes de la lluita de classes a nivell de l'Estat.

L'aplicació a Catalunya de les resolucions preses per a l'àmbit estatal serà portada a terme pel PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE).

El PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) tindrà plena sobirania en aquells àmbits de competències que els socialistes de Catalunya propugnem per a l'organització política del nostre país, d'acord amb el marc constitucional aprovat en el seu programa pels socialistes de tot l'Estat.

5. Els membres del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) candidats a la Comissió Executiva Federal, seran presentats o referendats si s'escau pel PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) a través dels seus delegats presents en el Congrés Federal.

6. El PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) estarà representat en el Comitè Federal Socialistes. Aquesta representació serà designada pel propi PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) i en funció del criteri de proporcionalitat en virtut del nombre d'afiliats.

7. Els membres del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) que siguin assalariats hauran de militar sindicalment. L'opció sindical del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) és la UGT.

8. Els parlamentaris membres del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) s'atendran respecte a llur organització parlamentària al que hi ha establert en l'acord de constitució del grup parlamentari Socialistes de Catalunya.

9. El PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) mantindrà relacions polítiques internacionals dins del marc, decidit pel Congrés Federal del PSOE.

10. El símbol del PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA (PSC-PSOE) és el "Puny i la Rosa".

A la documentació, correspondència, etc., s'utilitzarà el nom complet del Partit acompanyat del símbol.

En banderes, pancartes i on sigui necessària la utilització del nom reduït s'utilitzaran les sigles PSC (PSC-PSOE), sempre acompanyades del "Puny i la Rosa". És patrimoni del nou Partit tota la simbologia de les organitzacions que es fusionen.

DISPOSICIO TRANSITORIA. Des del 1 de maig de 1978 fins la data del Congrés d'Unificació, tota la imatge pública del procés uniteri farà sempre referència als noms complets o, en tot cas, a les sigles completes dels tres partits que protagonitzen la unitat.

BIBLIOGRAFIA

Nomenclatura de las revistas:

R.E.P.	Revista de Estudios Políticos
R.F.Sc.P.	Revue Française des Sciences Politiques
R.I.Sc.P.	Rivista Italiana di Scienza Politica
G. & O.	Government and Opposition
R.E.O.P.	Revista Española Opinión Pública
R.P.C.	Revista de Política Comparada
B.J. of P.S.	British Journal of Political Science
R.E.I.S.	Revista Española de Investigaciones Sociológicas

- ABELLO, R., Les militants, 1927-1939, Paris (Gallimard), 1975.
- ABRAMS, M. - ROSE, R., Must Labour lose?, Harmondsworth (Penguin), 1960.
- ADRER-GIRONELLA, E., "El POUM, el partit d'una revolució desfigurada i traïda", Debat, núm. 5, juliol 1978, pp. 34-38.
- AGOSTA, A., "Le elezione del 1977 e le prospettive della nuova democrazia in Grecia", R.I.Sc.P., núm. 1, 1979, pp. 97-136.
- AGRANOFF, R., The new style in Election Campaigns, Boston (Holbrook), 1972.
- AGUILA TEJERINA, R. del, "Los partidos políticos y su lugar en el sistema político español I y II", R.D.F. (UNED), núm. 15 y 17, 1982-1983, pp. 119-151 i 113-151.
- AGUILO LUCIA, Ll., "Los grupos parlamentarios (Notas para su regulación en España)", Cuadernos de la Cátedra Federico Furio Ceriol, núm. 2, 1976, pp. 26-32.
- AGUILO LUCIA, Ll., El sistema de partits polítics al País Valencià, València (Almudín), 1980.
- ALBA, C.R., "Giovanni Sartori: Parties and Party Systems. A Framework for Analysis", R.E.P., núm. 2, mar-abril 1978, pp. 208-213.
- ALBERICH, M., "Crònologia del Partit Obrer d'Unificació Marxista. Primers anys de clandestinitat", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 29-32.
- ALCARAZ, R., La Unió Socialista de Catalunya, Barcelona (Ed. La Magrana), 1987.
- ALEXANDRE, P., Gaston Defferre, Paris (Solar), 1964.
- ALEXANDRE, P., Le roman de la gauche, Paris (Plon), 1977.
- ALLARDDT, E., "Social Sources of Finnish Communism: Traditional Emerging Radicalism", International Journal of Comparative Sociology, núm. 1, 1964, pp. 49-72.
- ALONSO DE LOS RIOS, C. - ELORDI, C., El desafío socialista, Barcelona (Laisa-Paperback), 1982.
- ALVAREZ CONDE, E., El régimen político español, Madrid (Tecnos), 1983.

- ALVIRA et alii, Partidos políticos e ideologías en España, Madrid (CIS), 1978.
- APARICIO, M.A., Introducción al sistema político y constitucional español, Barcelona (Ariel), 1983.
- APTER, D.E., "A comparative model for the study of politics", A.J.S., nov. 1958.
- APTER, D.E., The Politics of Modernization, Chicago (Univ. Chicago Press), 1965.
- ARNAUD, J., El socialismo sueco: una sociedad mixta, Barcelona (Península), 1974.
- ARON, R., "Introduction à l'étude des partis politiques", in Association française de science politique, Journées d'études des 27-27 nov. 1949, Paris (FNSP), 1949.
- ARRILLAGA, L., "El partido socialista francés: una alternativa de la izquierda", Sistema, núm. 23, mar. 1978, pp. 19-34.
- AUCLAIR, M., Jean Jaurès, Paris (Seuil), 1954.
- AUDRY, C., Léon Blum ou la politique juste, Paris (Julliard), 1955.
- AUDRY, C., Les militants et leurs morales, Paris (Flammarion), 1976.
- AVRIL, P., Essais sur les partis, Paris (Lib. Générale de Droit et Jurisprudence), 1986.
- AYACHE, G.- FANTONI, M., Les barons du PS, Paris (Fayolle), 1977.
- BACOT, P., "Le front de classe", R.F.Sc.P., núm. 2, vol. 28, avril 1978, pp. 277-295.
- BACOT, P., Les dirigeants du Parti Socialiste. Histoire et sociologie, Lyon (Presses Univ. Lyon), 1979.
- BAGUENARD, J., La France électorale, Paris (PUF), 1986.
- BALL, A., British Political Parties, London (MacMillan), 1981.
- BALCELLS, A., Marxismo y catalanismo (1931-1936), Barcelona (Anagrama), 1977.
- BARCELO, M., El pensament polític de Serra i Morat, Barcelona (Ed.62), 1986.
- BAR CENDON, A., "La participación política en España: análisis de dos factores determinantes", R.E.P., núm. 23, sept.-oct. 1981, pp. 211-232.

- BARILLON, R., La gauche française en mouvement, Paris (Plon), 1977.
- BARNES, S.H., Party Democracy: the internal politics of an Italian Socialist Federation, Yale (Yale Univ. Press), 1967.
- BARTOLINI, S., "Per un'analisi dei rapporti tra partiti socialisti e comunisti in Italia e Francia", R.I.Sc.P., n.º. 3, 1976, pp. 439-480.
- BARTOLINI, S., "La sinistra nei sistemi partitici europei (1927-1978): una analisi comparata della sua dimensione e composizione e dei problemi di sviluppo elettorale", R.I.Sc.P., n.º. 1, 1979, pp. 137-169.
- BARTOLINI, S., "La afiliación en los partidos de masa: la experiencia socialista democrática (1889-1978)", en R.I.P., n.º. 15, mayo-junio 1980, p. 64.
- BARTOLINI, S., "Gli iscritti ai partiti di Massa: Analisi dell'esperienza socialista in Europa (1889-1978)" R.I.Sc.P., n.º. 2, 1982, pp. 241-278.
- BARYONET, A., Le parti communiste français, Paris (John Didier), 1969.
- BASTIDA, F.- PUNSET, R.- OTTO, I., Lecciones de Derecho Constitucional, Oviedo (Univ. Oviedo), 1980.
- BAUCHARD, P., Léon Blum, le pouvoir pour quoi faire?, Paris (Arthaud), 1976.
- BEER, M., Histoire générale du socialisme et des luttes sociales, Paris (Les Revues), 1930.
- BELLONI-BELLER, "The study of party factions as competitive political organizations", Western Political Quarterly, Vol. XXIX, n.º. 4, 1976.
- BENET, J., Catalunya sota el règim franquista, Barcelona (Blume), 1978.
- BENSAID, D., L'Anti-Rogard, Paris (La Brèche), 1980.
- BERGOUIGNIOUX, A., Force ouvrière, Paris (Seuil), 1975.
- BERGOUIGNIOUX, A.-MANIN, B., La Social-démocratie ou le compromis, Paris (PUF), 1979.
- BERLINGUER, E.- CARRILLO, S.- MARCHAIS, G., La vía europea al socialismo, Barcelona (Península), 1977.
- BERSON, M. et alii, Les chemins de l'unité, Paris (Tecoa), 1974.
- BESSON, J. et alii, Sociologie du communisme en Italie, Paris (F.N.S.P.), 1974.

- BEYME, K. von, "Le trasformazioni organizzative nei partiti politici tedeschi", R.I.Sc.P., núm. 2, ag. 1982, pp.213-240.
- BEYME, LAVAU, FARNETI et alii, "Trade Unions and political parties" G. & O., núm. 4 (especial), vol. 13, autumn 1978.
- BEYME, K. von, Los partidos políticos en las democracias occidentales, Madrid (CIS), 1986.
- RIBES, G., Le système politique italien, Paris (PUF), 1974.
- BIHR, A.-HEINRICH, J.M., La Néo-social-démocratie ou le capitalisme autogéré, Paris (Le Sycomore), 1980.
- BIRNBAUM, P., Les élites socialistes au pouvoir. Les dirigeants socialistes face à l'Etat. 1981-1985, Paris (PUF), 1985.
- BIRNBAUM, P. (ed), Les élites socialistes au pouvoir, Paris (PUF), 1985.
- BIRNBAUM, P. et alii, Critique des pratiques politiques, Paris (Galilée), 1978.
- BIZOT, J.F., Au parti des socialistes, Paris (Grasset), 1975.
- BLONDEL, J., Political Parties, London (Willowood House), 1978.
- BLONDEL, J., The organization of governments: a comparative analysis of governmental structures, London (Sage), 1982.
- BLUMLER, J.G.-McQUAIL, D., Television in Politics, London (Faber and Faber), 1969.
- BOBBIO, N., ¿Qué socialismo? Discusión de una alternativa, Barcelona (Plaza y Janés), 1977.
- BODIN, L.- TOUCHARD, J., Front Populaire, Paris (A. Collin), 1961.
- BOFILL, P., "La estructura interna" in M? et alii, Los partidos políticos en España, Barcelona (Labor), 1979.
- BORDAS, L., "Algunes aportacions arran dels resultats electorals del 29 d'abril del 1984", L'Opinió Socialista, núm. 2-3, abril-set. 1984, pp. 34-42.
- BORELLA, E., Les partis politiques dans la France d'aujourd'hui, Paris (Seuil), 1973.
- BORZEIX, J.M., Mitterrand lui-même, Paris (Stock), 1973.
- BOIELLA, E.- MARCET, J., "La inmigración en Cataluña: electores, partidos y representación política", Sistema, núm. 45, 1981, pp. 53-73.

- BOIELLA, J., "Elementos del sistema de partidos de la Cataluña actual", *Papers*, núm. 21, 1984, pp. 27-45.
- BOITIGELLI, E.-WILIARD, C., *La naissance du Parti Ouvrier Français*, Paris (Ed. Sociales), 1981.
- BOUGLE, C., *Socialismes français*, Paris (A. Colin), 1946.
- BOURDET, Y., *Qu'est-ce qui fait courir les militants?; analyse sociologique des motivations et des comportements*, Paris (Stock), 1976.
- BRAND, C.F., *The British Labour Party. A short history*, Stanford (Stanford Univ. Press), 1964.
- BRON, J., *Histoire du mouvement ouvrier français*, Paris (Ed. Ouvrières), 1975.
- BUCI-GLUCKSMANN, C.-THERBORN, G., *Le défi social-démocrate*, Paris (Maspéro), 1980.
- BUDGE, I.-CREWE, I.-FRALIE, D. (Eds.), *Party Identification and Beyond*, London (John Wiley), 1976.
- BUNODIERE, C.-COHEN-SOLAL, L., *Les nouveaux Socialistes*, Paris (Téma), 1977.
- BURNLER, M.A., *Histoire du socialisme, 1830-1981*, Paris (Ed. Jannenck), 1981.
- BUSTELO, F. et alii, *El PSOE*, Barcelona (Avance), 1976.
- BUTLER, D.-STONES, D., *Political change in Britain. The evolution of electoral choice*, London (McMillan), 1981.
- CACIAGLI, M., *Elecciones y partidos en la transición española*, Madrid (CIS), 1986.
- CAPO, J., "Estrategia para un sistema de partidos", *R.I.E.P.*, núm. 23, sep.-oct. 1981, pp. 153-168.
- CARDELUS, J.-DROVAL, J.M.-PASCUAL, A., "La población en Catalunya", *Materiales*, núm. 8, 1978, pp. 71-102.
- CARRERAS, F.-VALLES, J.M., *Las elecciones*, Barcelona (Blume), 1977.
- CASARES, F., "Detencions i empresonaments de militants del MSC a l'any 1958", *Debat*, núm. 5, juliol 1978, pp. 16-20.
- CASTILLO, P. del, *La financiación de partidos y candidatos en las democracias occidentales*, Madrid (Siglo XXI), 1985.

- CATTANEO, M.A., Il partito politico nel pensiero dell'illuminismo e della Rivoluzione Francese, (Giuffrè), 1964.
- CAYROL, R., François Mitterrand, l'homme et les idées, Paris (Flammarion), 1974.
- CAYROL, R., "Les militants du Parti Socialiste", Projet, n°m. 88, sept.-oct. 1974, pp.929-941.
- CAYROL, R., "Le PS et l'autogestion", Projet, n°m. 98, 1975, pp.969-974.
- CAYROL, R., "Parti Socialiste, enfin les difficultés commentant", Projet, n°m. 118, 1977, pp.917-928.
- CAYROL, R., "Le Parti Socialiste à l'entreprise", R.E.Sc.P., n°m. 2, vol. 28, avril 1978, pp.296-312.
- CAYROL, R., "La direction du Parti Socialiste: organisation et fonctionnement", R.E.Sc.P., n°m. 2, vol. 28, avril 1978, pp.201-219.
- CAYROL, R. - HINCKER, F., "PS et PC, le changement?", Projet, n°m. 161, janvier 1982, pp. 32-49.
- CAYROL, R. - IGNAZI, P., "Cousins ou frères? Attitudes politiques et conceptions du parti chez les militants socialistes français et italiens", R.E.Sc.P., n°m. 4, vol. 33, août 1983, pp. 629-650.
- CAYROL, R. - TAVERNIER, Y., "Sociologie des adhérents du PSU", R.E.Sc.P., n°m. 28 (2), avril 1978, pp.296-312.
- CAYROL, R. - YSMAL, C., "Les militants du PS", Projet, n°m. 165, mai 1982, pp.572-586.
- CAZZOLA, F., Carisma e Democrazia nel Socialismo Italiano, (Istituto Sturzo), 1967.
- CAZZOLA, F., "Elettori e iscritti del Partito socialista dal 1946 al 1969", in G. Silvini (ED.), Partiti e partecipazione politica in Italia, Milan (Giuffrè), 1969.
- CHAMBERS, W.N., Political Parties in a New nation: The American Experience, 1974-1809, Oxford (Oxford Univ. Press), 1963.
- CHAMORRO, E., Felipe González: un hombre a la espera, Barcelona (Planeta), 1980.
- CHAPSAL, J. - LANDELLOT, A., La vie politique en France depuis 1940, Paris (PUF), 1975.
- CHAPUIS, R., Les chrétiens et le socialisme, Paris (Calman-Lévy), 1976.
- CHARLES, J. et alii, Le Congrès de Tours, Paris (Ed. Sociales), 1980.

- CHARLOT, J., "Nouvelles Etudes de Partis Politiques", R.F.Sc.P., août 1970, pp.818-821.
- CHARLOT, J., Les partis politiques, Paris (A. Collin), 1971.
- CHARLOT, J.- CHARLOT, M., "L'interactions des groupes politiques" in Grawitz-Leca, Traité de Science Politique, Paris (F.N.Sc.p.), 1985, vol. 3.
- CHARLOT, J., "La transformation de l'image des partis politiques", R.F.Sc.P., vol. 36, 1986, pp. 5-13.
- CHARLOT, M., La vie politique dans l'Angleterre d'aujourd'hui, Paris (A. Collin), 1969.
- CHARLOT, M., La persuasion politique, Paris (A. Collin), 1970.
- CHARLOT, M., "The Ideological Distance Between the Two Major Parties in Britain", European Journal of Political Research, n°m. 2, 1975, pp.173-180.
- CHARZAT, M., Le CERES par lui-même, Paris (Ch. Bourgeois), 1979.
- CHARZAT, M.- CHEVENEMENT, J.P.- TOUTAIN, G., Le CERES, un combat pour le socialisme, Paris (Calmann-Lévy), 1975.
- CHESNEAUX, J., Le PCE, un art de vivre, Paris (M. Nadeau), 1980.
- CHESTER, E.W., Radio, television and American Politics, New York (Sheed and Ward), 1969.
- CIERVA, R. de la, La historia perdida del socialismo español, Madrid (Ed. Nacional), 1972.
- CIRICI, A., "Algunes notes parcials sobre l'origen dels grups socialistes catalans a la post-guerra", Debat, n°m. 4, juliol 1978, pp. 37-40.
- COLE, G.D.H., Historia del pensamiento socialista, 6 vol., México (F.C.E), 2a. Edición, 1964.
- COLE, G.D.H., A History of the Labour Party from 1914, London (Routledge and Kegan Paul), 1978.
- COLOMER, J. et alii, Els grups polítics a Catalunya. Partits i programes, Barcelona (L'Avenc), 1976.
- COLOMER, J. M., Assamblea de Catalunya, Barcelona (L'Avenc), 1976.
- COLOMER, J. M., Els estudiants de Barcelona sota el franquisme, Barcelona (Curial), 1978.

- COLL, J.- PANE, Y., Josep Rovira. Una vida al servei de Catalunya i del socialisme, Barcelona (Ariel), 1978.
- COLLIARD, J.C., Los Regímenes Parlamentarios contemporáneos, Barcelona (Blume), 1981.
- COLTON, J., Léon Blum, Paris (Fayard), 1967.
- CORCUERA, J.- PEREZ CALVO, A., "En torno al referéndum de Autonomía del País Vasco. Notas sobre el subsistema de partidos vasco", in R.E.P., núm.12, 1979, pp.179-196.
- CORCUERA, J.- GARCIA HERRERA, M.A., "Sistema de partidos, instituciones y comunidades nacionalistas en Euskadi", in Revista de Política Comparada, núm.2, 1980, pp.155-190.
- COTTERET-EMERI, Los sistemas electorales, Barcelona (Dikos Tau), 1973.
- CRAIPEU, A.J., Le mouvement trotskyte en France, Paris (Syros), 1972.
- CROTTY, W.J. (Ed.), Approaches to the study of Party Organization, (Allyn and Bacon), 1968.
- CUADRAT, X., "La cuestión catalana y el PSOE: algunas consideraciones", Perspectiva social, núm. 5, 1975.
- CUADRAT, X., Socialismo y Anarquismo en Cataluña (1899-1911). Los orígenes de la CNI, Madrid (Ed. "Revista de trabajo"), 1976.
- CUADRAT, X., "El PSOE i la qüestió nacional catalana (fins l'any 1923)" (I), L'Avenc, núm. 5, set. 1977. pp.58-66.
- DAALDER, H.- MAIR, P., Western European Party Systems: Continuity and Change, London (Sage), 1983.
- DAGNAUD, M.- MEHL, D., "Profil de la nouvelle gauche", R.E. Sc.E., núm. 31 (2), avril 1981, pp. 372-393.
- DAHL, R.A., Poliarchy: participation and opposition, Yale (Yale Univ. Press), 1971.
- DAY, A.- DEGENHARDT, H. (Ed.), Political Parties of the World, Essex (Corgman), 1980.
- DENANTES, F., "Le communisme, une patrie", Écologist, n.º. 101, janvier 1976, pp. 9-22.
- DEFFERRE, G., Un nouvel horizon, Paris (Gallimard), 1965.
- DEFFERRE, G., Si demain la gauche, Paris (Laffont), 1977.

- DEMICHEL, F., "Remarques sur l'étude du PCF", Cahier du communisme, n.º. 3, mars 19-30, pp. 54-61.
- DENUER-BODUEL, "The political socialization of Activitis in British Communist Party", B.J. of P.S., part 1, january 1973, pp. 53-72.
- DERVILLE, J.- CROISAT, M., "La socialisation des militants communistes français", R.F.Sc.F., août-oct. 1979, pp.760-790.
- DIAZ, E., Legalidad, legitimidad en el socialismo democrático, Madrid (Civitas), 1978.
- DIAZ, E., Socialismo en España: el Partido y el Estado, Madrid (Ed. Mezquita), 1982.
- DI PALMA, G., "Destra, sinistra o centro? Sulla legittimazione di partiti e coalizione di partito nel Sud Europa", R.I.Sc.F., n.º. 2, 1978, pp. 171-212.
- DI PALMA, G., "Derecha, izquierda o centro? Sobre la legitimación de los partidos y coaliciones en el sur de Europa", Revista Departamento Derecho Político, n.º. 4, 1979, pp. 125-145.
- DI PALMA, G., "Founding coalitions in Southern Europe: legitimacy and hegemony", G. & C., n.º. 2, spring 1980, pp. 162-189.
- DITTRICH, K.- NOREY, L., "La partecipazione elettorale in Europa, 1945- 1978: miti e realtà", R.I.Sc.F., n.º. 2, 1980, pp. 265-292.
- DOGAN- ROSE (Eds.), European politics, Boston (Little Brown), 1971.
- DOLLEANS, E., Histoire du mouvement ouvrier, Paris (A. Collin), 1957.
- DONEUR, A., L'Internationale Socialiste, Paris (PUF), 1983.
- DOWNS, A., An Economic theory of Democracy, New York (Harper), 1957.
- DREYFUS, F.G., Histoire des gauches en France (1940-1974), Paris (Grasset), 1975.
- DROZ, J., Le socialisme démocratique, 1864-1960, Paris (A. Collin), 1966.
- DROZ, J. et alii, Histoire générale du socialisme, Paris (PUF), 1977.
- DUHAMEL, O., Changer le PC? Débats sur le gallocommunisme, Paris (PUF), 1979.
- DUHAMEL, O., La gauche et la Vème. République, Paris (PUF), 1980.

- DUVERGER, M., Les Partis Politiques, Paris (A. Collin), 1969.
- DUVERGER, M., La monarchie républicaine, Paris (Laffont), 1974.
- ECKSTEIN, H. - GURR, T.R., Patterns of Authority: a structural basis for political inquiry, New York (John Wiley and Sons), 1975.
- EGEA, F., "PSOE por el cambio... posible", España crítica, núm monográfico, núm 4, nov. 1982.
- ELDERSVELD, S.J., Political Parties: A behavioral Analysis, Chicago (Rand McNally), 1962.
- ELLEINSTEIN, J., Le parti communiste, Paris (Grasset), 1976.
- EPSTEIN, L., Political Parties in Western Democracies, New York (Praeger), 1967.
- EQUIP SOCIOLOGIA ELECTORAL (UAB), Atlas electoral de Catalunya 1976-1980, Barcelona (Fund. J. Bofill), 1981.
- EQUIP SOCIOLOGIA ELECTORAL (UAB), "Las elecciones al Parlamento de Cataluña de 29 de abril de 1984", E.E.P., núm. 40, nueva época, jul.-ag. 1984, pp. 155-188.
- EQUIPO JAIME VERA, La alternativa socialista del PSOE (algunas contribuciones), Madrid (Cuadernos para el Diálogo), 1977.
- ESTEBAN, J. de- LOPEZ GUERRA, L., "El socialismo en un sistema bipartidista: el caso británico", Sistema, núm. 15, oct. 1976, pp. 83-102.
- ESTEBAN, J. de- LOPEZ GUERRA, L., Las elecciones legislativas del 1 de marzo de 1979, Madrid (CIS), 1979.
- ESTEBAN, J. de- LOPEZ GUERRA, L., Los partidos políticos en la España actual, Barcelona (Planeta), 1982.
- ESTIVILL, J., "El Congrés de Montserrat: Una fita en l'evolució política del MSC", Debat, núm. 5, jul. 1978, pp. 21-24.
- EVIN, K., Michel Rocard ou l'art du possible, Paris (Simóen), 1979.
- EVIN, K. - CAYROL, R., "Les Partis politiques dans les entreprises", Projet, núm. 106, juin 1976, pp. 633-647.
- EVIN, K. - CAYROL, R., "Relations PS/PC depuis 1971: comment contrôler l'union?", Projet, núm. 121, janvier 1978, pp. 64-75.
- FABIUS, L., La France inégale, Paris (Hachette), 1979.

- FABRA i RIBAS, A.- CAMPALANS, R., Catalanisme i socialisme. El debat de 1923, Edició a cura de Jesús Ma. Rodés, Barcelona (Ed. La Magrana), 1985.
- FAGEN, R., Politics an Communication, Boston (Little Brown), 1966.
- FEATHERSTONE, K., "Elections and Parties in Greece", G. & O., núm. 2, vol. 17, spring 1982, pp. 180-194.
- FERNANDEZ-BRASO, M., Conversaciones con Alfonso Guerra, Barcelona (Planeta), 1983.
- FERNANDEZ TORRES, A., PSOE (Informe reunificación), Madrid (PSOE), 1976.
- FERRANDO BADIA, J., "Los grupos de presión", R.E.P., núm. 146, mar.-abr. 1966, pp. 101-132.
- FERRANDO BADIA, J., "Regulación jurídica constitucional de los partidos políticos de los regimenes de la democracia clásica. Especialconsideración del caso italiano", R.E.P., núm. 208-209, jul.- oct. 1976, pp. 35-60.
- FERRATON, H., Syndicalisme ouvrier et social-démocratique en Norvège, Paris (A. Collin), 1960.
- FINER, J., Anonymos Empire, London (Pall Mall), 1965.
- FISICHELLA, D., Partiti e Gruppi di Pressione, Milan (Il Mulino), 1972.
- FORTIER, D., "Between Nationalism and Modern France: The Permanent Revolution" in O. Pi-Sunyer (Ed), The Limits of Integration: Ethnicity and Nationalism in Modern Europe, Amherst (Univ. Massachusetts Press), 1971.
- FOUGEYROLLAS, P., La conscience politique dans la France contemporaine, Paris (Demöel), 1963.
- FRANKLIN, M. N.- MUGHAN, A., "The Decline of Class Voting in Britain : Problems of Analysis and Interpretation" in American Political Science Review, vol. 72, núm.2, 1978, pp.523-534.
- FSC PSOE, El PSOE. apunte histórico, Barcelona (FSC PSOE), 1978.
- FUNDACION PABLO IGLESIAS, 100 años de socialismo en España (Bibliografía), Madrid (Ed. P. Iglesias), 1979.
- GALLI, G., I Partiti Politici in Italia, 1861-1973, Torino (UTET), 1975.

- GARCIA COTARELO, R., "The crisis of Political Parties in Spain" in European Journal of Political Research, vol.9, núm.2, June 1981, pp. 215-218.
- GARCIA COTARELO, R. et alii, Introducción al sistema político español, Barcelona (Teide), 1982.
- GARCIA COTARELO, R., Los partidos políticos, Madrid (Sistema), 1985.
- GARRAUD, Ph., "Discours, pratiques et idéologie dans l'évolution du Parti Socialiste", R.F.Sc.P., núm. 2, vol. 28, avril 1978, pp. 257-276.
- GAXIE, D., "Economies des partis et rétributions du militantisme", R.F.Sc.P., núm. 27 (1), fev. 1977, pp. 123-154.
- GIESBERT, F.O., François Mitterrand, Paris (Seuil), 1977.
- GIGLER, A. - GETTER, R., "Conflict reduction in the post-election periode: a test of the depolarization thesis", Western Political Quarterly, 1978, pp. 363-376.
- GIMENEZ FERNANDEZ, M., Estudios de Derecho Electoral contemporáneo, Sevilla (Univ. Sevilla), 1977.
- GLUCKMAN, M. - EGGAN, F. (Eds.), Political Systems and the Distribution of Power, London (Tavistock), 1965.
- GOLDBERG, H., Jaurès, Paris (Fayard), 1970.
- GOMEZ LLORENTE, L., Aproximación a la historia del socialismo español, Madrid (Edicusa), 1976.
- GONZALEZ CASANOVA, J.A., "El régimen parlamentario de la República Federal de Alemania", Boletín de la Univ. de Santiago de Compostela, núm. 75-76, 1967-1968, pp. 213-231.
- GONZALEZ CASANOVA, J.A., "Un episodio nacional de Cataluña: los socialistas y la Generalitat provisional de 1977", R.F.C., núm. 10-11, 1984, pp. 359-372.
- GONZALEZ CASANOVA, J.A., La lucha por la democracia en Cataluña, Barcelona (Doposa), 1979.
- GONZALEZ ENCINAR, J.L. (Ed.), Autonomía y partidos políticos, Madrid (Tecno), 1984.
- GONZALEZ, F. - GUIDONI, P., Entretiens sur le socialisme en Espagne, Paris (Tema Action), 1976.

- GONZALEZ, F., ¿Qué es el socialismo?, Barcelona (La Gaya Ciencia), 1976.
- GONZALEZ, F., Socialismo en libertad, Madrid (Galba), 1978.
- GONZALEZ, F., España y su futuro, Madrid (Cuadernos para el Diálogo), 1978.
- GROSSER, A.- MENUDIER, H., La vie politique en Allemagne Fédérale, Paris (A. Collin), 1978.
- GUERRA, A., Felipe González: de Suresnes a la Moncloa, Madrid (Novalex), 1984.
- GUERRA, A. et alii, El futuro del socialismo, Madrid (Sistema), 1986.
- GUIDONI, P., Histoire du nouveau parti socialiste, Paris (Téma), 1973.
- GUILLAMET, J., Raimon Obiols. Catalunya oberta, Barcelona (Ed. 62), 1984.
- GUILLEM, A., L'autogestion généralisée, Paris (C. Bourgeois), 1979.
- GUNTHER, R.- SANI, G.- SHARAD, G., El sistema de partidos políticos en España. Génesis y evolución, Madrid (CIS), 1986.
- HAMON, H.- ROTMAN, P., L'effet Record, Paris (Stock), 1980.
- HAMON, H.- ROTMAN, P., La deuxième gauche, Paris (Ramsay), 1982.
- HANDS, G., "R. Michels and the study of political parties", B.J. of P.S., Part 2, april 1971, pp. 155-172.
- HARDQUIN, P., "Les caractéristiques sociologiques du Parti Socialiste", R.F.Sc.P., núm. 2, vol. 28, avr. 1978, pp. 220-256.
- HARMEL, C., "La composition sociale du Parti Communiste français", Est et Ouest, núm. 285, oct. 1962, pp. 5-11.
- HARMEL, C., Le Parti Socialiste. courants et conflits, Paris (B.H.S.), 1982.
- HENIG, S., Partidos políticos europeos, Madrid (EDERSA), 1976.
- HENIG, S., Political parties in the european community, London (G. Allen and Unwin), 1977.
- HENIG, S.- PINDER, J., Partidos políticos europeos, Madrid (Pegaso), 1976.
- HERMET, G.- ROSE, R.- ROUQUIE, A. (Eds.), Election without choice, London (McMillan), 1978.

- HERNU, C., Priorité à gauche, Paris (Demöel), 1969.
- HOWORTH, J., Edouard Vaillant, Paris (E.D.I.- Syros), 1982.
- HUERTAS CLAVERIA, J.M., Quatre apunts d'història del socialisme a Catalunya (1840-1945), Barcelona (Ed. PSC(PSC-PSOE)), 1981.
- HURTIG, C., De la SFIO au nouveau Parti Socialiste, Paris (A. Collin), 1970.
- INGLEHART, R.- KLINGEMANN, H.D., "Party Identification, Ideological Preference and the Left-Right Dimension Among Western Mass Public" in I. Budge, I. Crewe & D. Farlie (Eds), Party Identification and Beyond, New York (J. Wiley), 1976, pp.243-273.
- JANDA, K., A conceptual framework for the comparative analysis of Political Parties, Beverly Hill (Sage), 1970.
- JANDA, K., Political Parties, New York (Free Press), 1980.
- JEANNIERE, A., "Difficile et ambiguë: la militance aujourd'hui", Projet, núm. 136, juin 1979, pp. 706-716.
- JENNINGS, Sir I., El régimen político de la Gran Bretaña, Madrid (Tecnos), 1962.
- JIMENEZ DE PARGA, M., Los regímenes políticos contemporáneos, Madrid (Tecnos), 1971.
- JIMENO, A., El socialismo y el Estado, Madrid (Akal), 1977.
- JOUBERT, J.P., Révolutionnaires de la SFIO, Paris (F.N.S.P.) 1977.
- JOXE, P., Parti Socialiste, Paris (EPI), 1973.
- JUPP, J., Political Parties, London (Routledge and Kegan Paul), 1968.
- KAACK, H., "Sistema de partidos y legitimación del sistema político", R.E.P., núm. 5, sept.-oct. 1978, pp. 5-24.
- KERGOAT, J., "De l'agonie de la SFIO à la reconstruction du nouveau Parti Socialiste" in Profils de la Social-démocratie européenne, Paris (La Brèche), 1982.
- KERGOAT, J., Le Parti Socialiste, Paris (Le Sycomore), 1983.
- KIRCHHEIMER, O., "The transformation of Western European Party Systems" in J. LaPalombara- M. Weiner (Eds.), Political parties and political development, Princeton (Princeton Univ. Press), 1966, pp.177-200.

- KIRCHHEIMER, O., "El camino hacia el partido de todo el mundo" in Lenk-Neumann (Ed.), *Teoría y sociología críticas de los partidos políticos*, Barcelona (Anagrama), 1980.
- KLAPPER, J.T., *Efectos de las comunicaciones de masas*, Madrid (Aguilar), 1974.
- KRAEHE, R., *Le financement des Partis Politiques*, Paris (PUF), 1972.
- KRIEDEL, A., *Aux origines du communisme français*, Paris (Mouton), 1964.
- KRIEDEL, A., *Le Congrès de Tours*, Paris (Julliard), 1964.
- KRIEDEL, A., *Les communistes français*, Paris (Seuil), 1968.
- KRIEDEL, A., "Socialisme européen", *Projet*, núm. 146, juin 1980, pp. 703-714.
- LACOUTURE, J., *Léon Blum*, Paris (Seuil), 1979.
- LAGROYE, J.- LORD, G.- MOUNIER-CHAZEL, L.- PALARD, J., *Les militants politiques dans trois partis français: PC- PS- URD*, Paris (Pedone), 1976.
- LALUMIERE, D., *Les régimes parlementaires européens*, Paris (PUF), 1978.
- LANGE, P., *The communist Parties of Italy, France and Spain: Postwar change and continuity*, London (G. Allen and Unwin), 1981.
- LAPALOMBARA, J., *Interest Groups in Italian Politics*, Princeton (Princeton Univ. Press), 1967.
- LAPALOMBARA, J.- WEINER, M., *Political Parties and Political Development*, Princeton (Princeton Univ. Press), 1966.
- LASSWELL, H., *La política como reparto de influencias*, Madrid (Aguilar), 1974.
- LAURENS, A.- PFISTER, T., *Les nouveaux communistes*, Paris (Stock), 1973.
- LAVAU, G., *A quoi sert le Parti communiste français?*, Paris (Fayard), 1981.
- LAVROFF, D.G., *Le système politique français*, Paris (Dalloz), 1982.
- LEES, J.D., *Political Parties in modern Britain. An organizational and functional guide*, London (Routledge Kimber), 1972.
- LEFRANC, G., *Jaurès et le socialisme des intellectuels*, Paris (Aubier Montaigne), 1968.

- LEFRANC, G., Histoire du Front Populaire, Paris (Payot), 1973.
- LE GALL, G., Les socialistes, Paris (Marabout), 1977.
- LE GALL, G., "Le PS et les sondages", Pouvoir, núm.33, 1985.
- LENK, K.- NEUMANN, F. (Eds.), Teoría y sociología críticas de los partidos políticos, Madrid (Anagrama), 1980.
- LEONI, F., "La financiación de los partidos políticos en Italia", R.E.P., núms. 147-148, mayo-agosto 1966, pp. 173-184.
- LEONI, F., "Las corrientes en los partidos políticos italianos", R.E.P., núm. 151, En.-Feb. 1967, pp. 23-38.
- LEONI, F., "La evolución de los partidos políticos en la Europa Septentrional", R.E.P., mar.-abr. 1968, pp. 29-42.
- LEONI, F., "La organización interna de los partidos políticos en la constitución italiana", R.E.P., núm. 191, sep.- oct. 1973, pp. 221-228.
- LEQUENNE, M., "Vie militante et vie quotidienne", Critique communiste, núm. 11-12, dec.-janv. 1977, pp. 50-62.
- LETAMENDIA, P., Los partidos políticos en España, Paris (PUF), 1983.
- LICHTHEIM, G., Breve historia del socialismo, Madrid (Alianza), 1975.
- LIEBER, N., "Ideology and tactics of the French Socialist Party", G.&O., núm. 4, vol. 12, autumn 1977, pp. 455-473.
- LIGOU, D., Histoire du socialisme en France, 1871-1961, Paris (PUF), 1962.
- LINZ, J.J., "Cleavage and consensus in West German Politics: the early fifties", in Lipset-Rokkan (Ed.), Party Systems and Voters Alignments, New York (The Free Press), 1967, pp. 283-321.
- LINZ, J.J., El sistema de partidos en España, Madrid (Narcea), 1976.
- LINZ, J.J., "El sistema partitico spagnolo", R.I.Sc.P., núm. 3, 1978, pp. 363-414.
- LINZ, J.J. et alii, Informe sociológico sobre el cambio político en España, 1975-1981. IV Informe EOESEA, Madrid (Euramérica), 1981.

- LINZ, J.J.- MONTERO, J.R., Crisis y cambio: Electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CEC), 1986.
- LIPSET, S.M., Revolution and Counterrevolution. Change and Persistence in Social Structures, London (Heinemann), 1969.
- LIPSET- ROKKAN (Eds.), Party Systems and Voters Alignments, New York (The Free Press), 1967.
- LOEWENBERG, G., "The remaking of German Party System" in Dogan-Rose (Eds.), European Politics, Boston (Little Brown), 1971, pp.259-279.
- LOJENDIO, I.M. de, "Algunos problemas que plantea la constitucionalización de los partidos políticos", P. de Vega (Ed.), Teoría y práctica de los partidos políticos, Madrid (Edicusa), 1977, pp. 355-371.
- LOPEZ GUERRA, L., "Sobre la evolución de las campañas electorales y la decadencia de los partidos de masas", R.E.O.P., núm. 45, 1976, pp. 91-110.
- LOPEZ GUERRA, L., Las campañas electorales en Occidente (Propaganda y política en la sociedad de masas), Barcelona (Ed. Ariel), Fund. J. March, 1977.
- LORES, J., La transició a Catalunya (1977-1984), Barcelona (Empúries), 1985.
- LOSCHAK, D., La convention des institutions républicaines. E. Mitterrand et le socialisme, Paris (PUF), 1971.
- LOUIS, P., Histoire du socialisme en France, Paris (M. Rivière), 1950.
- LUCAS VERDU, P., "Los partidos políticos en el ordenamiento constitucional español", R.F.C., núm. 2, 1980, pp.33-70.
- LUCAS VERDU, P., "Consideraciones sobre el régimen jurídico de los partidos políticos", R.F.C., núm. 4, 1981, pp. 165-184.
- MABILEAU, A.- MERLE, M., Les partis politiques en Grande Bretagne, Paris (PUF), 1968.
- MACKENZIE, W.J.M., Elecciones libres, Madrid (Tecnos), 1962.
- MADELIN, H., "PCF: électeurs et militants", Cahiers de l'actualité religieuse et sociale, núm. 119, avril 1976, pp. 273-278.
- MAIRE, E., Demain l'autogestion, Paris (Sephers), 1976.

- MAISEL, L.- SACKS, P.M., The Future of Political Parties, London (Sage), 1975.
- MANCERON, C.- PINGAUD, B., François Mitterrand, Paris (Flammarion), 1981.
- MANDRIN, J., Socialisme et social-démocratie, Paris (Seuil), 1969.
- MANDRIN, J., Le socialisme et la France, Paris (Le Sycomore), 1983.
- MARAGALL, P., "Un instant de reconstrucció de la història del FOC", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 81-98.
- MARAVALL, J.M., "Eurocomunismo y socialismo en España: la sociología de una competición política", Sistema, núm. 28, 1979, pp. 51-73.
- MARAVALL, J.M., "Los apoyos partidistas en España: polarización y estabilidad", R.E.P., núm. 23, sept.-oct. 1981, pp. 9-32.
- MARAVALL, J.M., La política de la transición, Madrid (Taurus), 1981.
- MARCET, J., Convergència Democràtica de Catalunya. El Partit i el moviment, Barcelona (Ed. 62), 1984.
- MARCET, J.- JOVER, P., "Teoría y realidad en las relaciones del Gobierno con el Grupo Parlamentario y el partido mayoritario", Ponencia presentada en las Jornadas sobre el Gobierno, Barcelona, pag. 9, 1984.
- MARCOU, L., El movimiento comunista internacional desde 1945 Madrid (S.XXI), 1981.
- MARTI GOMEZ, J., Juan Reventós, Barcelona (Planeta), 1980.
- MARTI SALVAT, C., "Desperta't Catalunya", Debat, núm. 5, juliol 1978, pp. 29-33.
- MARTIN MERCHAN, D., Partidos políticos, Madrid (Ed. Ministerio Interior), 1981.
- MARTIN RAMOS, J.L., "La trayectoria del MSC", Debat, núm. 5, juliol 1978, pp. 7-15.
- MARTIN RAMOS, J.L., "El socialisme a Catalunya i la seva articulació amb l'organització socialista de l'Estat", L'Opinió Socialista, núms. 2-3, abril-set. 1984, pp. 17-24.
- MARTINEZ CUADRADO, M., El sistema político español y el comportamiento electoral regional en el sur de Europa, Madrid (I.C.I.), 1980.

- MAY, J., "Opinion Structure of Political Parties: the Special Law of Curvilinear Disparity" in Political Studies, vol.21, núm.2, pp.135-151.
- MAYER, D., Pour une histoire de la gauche, Paris (Plon), 1979.
- MAUROY, P., Héritiers de l'avenir, Paris (Livre de Poche), 1981.
- MCCORMICK, P., "The Labour Party: three unnoticed changes", B.J.of P.S., part 3, july 1980, pp. 381-387.
- MCKENZIE, R.T., Partidos políticos británicos, Madrid (Taurus), 1960.
- MER, J., Le parti de Maurice Thorez ou le bonheur communiste français: étude anthropologique, Paris (Payot), 1977.
- MERKL, P. (Ed), Western european party system, London (Free Press), 1980.
- MEYNAUD, J., Les groupes de Pression, Paris (PUF), 1960.
- MICHAUX, B., "L'adhésion au PCF, l'unité du parti et la diversité de ses membres", Cahiers du communisme, núm. 52, oct. 1976, pp. 80-90.
- MICHELS, R., "Some reflections on the Sociological Character of Political Parties", A.P.S.R., vol. XXI, núm. 4, nov. 1927, pp. 753-772.
- MICHELS, R., Les partis politiques, Paris (Seuil), 1971.
- MOLAS, I., Los partidos políticos, Barcelona (Salvat), 1973.
- MOLAS, I., "Socialisme i democràcia: reflexions teòriques sobre alguns temes d'estratègia", Taula de Canvi, núm. 2, nov.-des. 1976, pp. 21-34.
- MOLAS, I., "Los partidos de ámbito no estatal y los sistemas de partidos" in Pedro de Vega (Ed.), Teoría y práctica de los partidos políticos, Madrid (Edicusa), 1977, pp. 183-192.
- MOLAS, I., "Sur les attitudes politiques dnas l'après-franquisme", Pouvoir, núm. 8, 1979, pp. 13-23.
- MOLAS, I., "El POUM i la fundació del MSC", Taula de canvi, núm. 20, març- abril 1980.
- MOLAS, I., La ciutat llunyana, Barcelona (Ed. 62), 1980.
- MOLAS, I., "El partit socialista català", L'Avenc, núm. 38, 2a. Epoca, 1981.
- MOLAS, I., El socialisme com a voluntat de canvi, Barcelona (Ed. PSC(PSC-PSOE)), 1981.

- MOLAS, I., "Història del socialisme a Catalunya. Cronologia 1939-1977", Debat, núm. 8, 1982, pp. 57-73.
- MOLAS, I., "Los socialistas catalanes; la unificación frustrada de 1933", Leviatán, núm. 7, primavera 1982, pp. 108-110.
- MOLINERO, C.- YSAS, P., L'oposició antifeixista a Catalunya (1939-1950), Barcelona (Ed. La Magrana), 1981.
- MONNER, C., "Del CC a FSF", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 99-101.
- MONTERO J.R., "Partidos y participación política: algunas notas sobre la afiliación política en la etapa inicial de la transición española", R.E.P., núm. 23, sept.-oct. 1981, pp. 33-72.
- MONTERO, J.R., "La vuelta a las urnas: participación, movilización y abstención" in Linz-Montero (Ed.), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CIS), 1986.
- MORAGAS, M. de (Ed.), Sociología de la Comunicación de Masas, Barcelona (G. Gili), 1979.
- MORATO, J.J., El PSOE. Génesis. Doctrina. Hombres. Organización, desarrollo, acción y Estado actual, Madrid (Ayuso), 1976.
- MORENO, C.- YSAS, P., L'oposició antifeixista a Catalunya (1939-1950), Barcelona (Ed. La Magrana), 1981.
- MORGAN, R., "Social democracy in Europe: a comparative examination", G. & D., núm. 1, winter 1982, pp. 22-34.
- MORODO, R. et alii, Los partidos políticos en España, Barcelona (Labor), 1979.
- MORODO, R., La transición política, Madrid (Tecnos), 1985.
- MOTHE, D., "Le militant entre la théorie et la politique", Esprit, núm. 10, oct. 1966, pp. 390-397.
- MOTHE, D., Le métier de militant, Paris (Le Seuil), 1973.
- MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA, "III Conferència del POUm (vers la unitat socialista)", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 54-80.
- MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA, "Acta de Constitució del 'Moviment Socialista de Catalunya'", Debat, núm. 6, juliol 1979, pp. 101-103.

- MUÑOZ MACHADO, S., Derecho público de las Comunidades Autónomas, Madrid (Civitas), 2 vols., 1983-1984.
- NAMIER, L.B., Monarchy and the Party System, Oxford (Oxford Univ. Press), 1952.
- NANIA, G., Un parti de la gauche, le PSU, Paris (Gedalga), 1966.
- NANIA, G., Le PSU avant Rocard, Paris (Ed. Roblot), 1973.
- NAPOLITAN, J., The Election game and how to win it, Garden City (Doubleday), 1972.
- NAVARRO, J., PSOE. El desafío socialista, Madrid (Maisal), 1977.
- NEUMANN, S., Partidos políticos modernos, Madrid (Tecnos), 1965.
- NICHOLAS, R.W., "Factions: A comparative Analysis", in Gluckman-Eggan (Ed.), Political systems and the distribution of Power, London (Tavistock), 1965.
- NICOLAS MURIZ, J., "Notas sobre el sistema electoral alemán", R.E.O.P., núm. 45, 1976, pp. 111-132.
- NOELLE-NEUMANN, E., "El doble clima de opinión. La influencia de la Tv en una campaña electoral", R.E.I.S., núm. 4, pp. 67-101.
- NOHLEN, D., Sistemas electorales del mundo, Madrid (CEC), 1981.
- N.R.S., "Le renouveau socialiste et l'unité de la gauche (1958-1976)", La nouvelle Revue Socialiste, núm. especial, 1982.
- OBIOLS, R., Escrits al pas dels dies, Barcelona (Ed. PSC (PSC-PSOE)), 1983.
- OBIOLS, R.-RIGOL, J., Diàlegs a Barcelona, Barcelona (Laia), 1987.
- OBIOLS, R., Los futuros imperfectos, Barcelona (Plaza & Janés), 1987.
- OLIVA, A. de la, El mito socialista. Cien años de marxismo, Madrid (Punto), 1979.
- OLIVA, J., "Resoluciones aprovades a la I Conferencia del MS a l'interior", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 48-53.
- OLIVER, J., "La primera Conferència socialista a l'interior", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 45-47.

- OLIVER, J.- PAGES, J.- PAGES, P., La prensa clandestina. Propaganda y documentos antifranquistas, Barcelona (Planeta), 1978.
- OLSON, M., The logic of Collective Action, Cambridge (Harvard Univ. Press), 1965.
- OLSEN, M.E., "Three Routes to Political Party Participations", Western Political Quarterly, vol. XXIX, núm. 4, dic. 1976, pp. 550-560.
- OSTROGORSKI, M., Democracy and the organisation of political parties, 2 vol., New York (Hawse House), 1970.
- OTTO, I. de, Los regimenes políticos, Barcelona (Salvat), 1973.
- OZBUDUN, E., "El sistema partitico turco: institucionalizacion, polarizacion e fragmentacion", R.I.Sc.P., núm. 3, 1978, pp. 439-456.
- PADILLA BOLIVAR, A., El movimiento socialista español, Barcelona (Planeta), 1977.
- PALLACH, J., "El socialisme democràtic a Catalunya", Taula de canvi, núm. 2, nov.-des. 1976, pp. 5-12.
- PANE, J., "Cronologia del POUM. Primers anys de clandestinitat", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 29-36.
- PANEBIANCO, A., "Comunicación Política" in Bobbio-Matteucci, Diccionario de Política, Madrid (Siglo XXI), 1982.
- PARODI, J.L.- PERRINEAU, P., "Les leaders socialistes devant l'opinion: F. Mitterrand et M. Rocard, 1968-1979", Projet, núm. 134, avril 1979, pp. 475-492.
- PATERSON, W.E., "The SPD after Brandt's fall. Change or continuity?", G. & O., núm. 2, vol. 10, spring 1975, pp. 167-188.
- PATERSON, W.- THOMAS, A. (Ed.), Social democratic parties in Western Europe, New York (St. Martin Press), 1977.
- PEABODY, R. et alii, To Enact a Law. Congress and Campaign Financing, New York (Praeger), 1972.
- PECES-BARBA, G., Libertad, poder, socialismo, Madrid (Civitas), 1978.
- PELLING, H., A short history of the Labour Party, London (MacMillan), 1978.
- PEREZ ROYO, J., "La teoría del partido político de Umberto Cerroni", R.I.Sc.P., núm. 16, jul.-ag. 1980, pp. 185-195.

- FEYDRO CARO, M., Las escisiones del PSOE, Barcelona (Plaza y Janés), 1980.
- PFISTER, P., Les socialistes, Paris (A. Michel), 1977.
- PHILIP, A., Les socialistes, Paris (Seuil), 1969.
- PITARCH, I., "Ciudadanía Catalana" de Manuel Serra i Morat", Debat, núm. 5, juliol 1978, pp. 25-28.
- PITARCH, I., "Los grupos parlamentarios", text policopiat, no publicat.
- PITARCH, I. et alii, Partits i parlamentaris a la Catalunya d'ayui (1977-1979), Barcelona (Ed.62), 1980.
- PITARCH, I. et alii, El Parlamento de Catalunya, Barcelona (Ariel), 1981.
- POLLOCK, J., Party Campaign Funds, New York (Knopf), 1926.
- PORTELA, L., "El PDUM y la Alianza Nacional de Fuerzas Democráticas", Debat, núm. 4, juliol 1978, pp. 26-28.
- PORTELLI, H., "Que se passe-t-il au PS", Projet, núm. 121, janvier 1978, pp. 45-54.
- PORTELLI, H., le socialisme français tel qu'il est, Paris (PUF), 1980.
- POULAIN, J.C. et alii, La social-démocratie au présent, Paris (Ed. Sociales), 1979.
- POVOIR, "81: la gauche au pouvoir", Pouvoir, núm. 20 especial, 1982.
- POVOIR, "Les Sondages", Pouvoir, núm. 33 monogr., 1985.
- PRADA FERNANDEZ, J.L., "El sistema de partidos políticos en Galicia. Una aproximación descriptiva", in P. de Vega (Ed), Teoría y práctica de los partidos políticos, Madrid (Edicusa), 1977, pp.193-205.
- PSOE, "Proyecto de Bases de Organización y funcionamiento del Partido en Cataluña", Debat, núm. 6, jul. 1978, pp. 105-108.
- PUHLE, H.J., "El PSOE: un partido predominante y heterogéneo" in Linz-Montero (Ed.), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CIS), 1986.
- QUADRUPPANI, S., Des permanents des partis politiques, Paris (Ed. Métailié), 1979.

- QUER, J., "El MSC a l'exili", *Debat*, núm. 4, jul. 1978, pp. 41-44.
- RAE, D.W., *Leves electorales y sistemas de partidos políticos*, Madrid (CITEF), 1977.
- RALLINGS, C.S., "Two types of Middle-Class Labour voter?", *B.J. of P.S.*, Part 1, jan. 1975, pp. 107-111.
- RAMIREZ, J.P., *Así se ganaron las elecciones*, Barcelona (Planeta), 1977.
- RAMIREZ, M., "Teoría y práctica del grupo parlamentario", *R.E.P.*, núm. 11, sept.-oct. 1979, pp. 5-36.
- RAMIREZ, M., "Los partidos políticos en la Constitución española de 1978", *R.E.P.*, núm. 13, 1980, pp. 45-60.
- RAMIREZ, M., "Aproximación al sistema de partidos en España (1931-1981)", in *Estudios sobre Historia de España. Homenaje a Iuñón de Lara*, tomo II, Madrid (Univ. Menéndez y Pelayo), 1981, pp. 211-223.
- RAMIREZ, M., "El sistema de partidos en España tras las elecciones de 1982", *R.E.P.*, núm. 30, 1982, pp. 7-20.
- RANGER, J., "Le déchu du Parti Communiste français", *R.F.Sc.P.*, vol. 36, 1986, pp. 46-63.
- RAWSON, D. W., "The Life-Spain of Labour Parties" in *Political Studies*, vol.17, núm.3, 1969, pp.313-333.
- RAYSIDE, D. M., "The Impact of The Linguistic Cleavage on the "Governing Parties of Belgium and Canada" in *Canadian Journal of Political Science*, vol.11, núm.1, 1978, pp.61-97.
- REIF, K.H.- SCHIMITT, H., "Nueve elecciones nacionales de rango secundario: un marco conceptual por el análisis de los resultados de las elecciones para el parlamento europeo", *R.E.P.*, núm. 16, jul.-ag. 1980, pp. 7-57.
- REVENTOS, J., *Amics, companys i mestres*, Barcelona (Ed. PSC (PSC-PSOE)), 1982.
- REVENTOS, J., *Amb un altre nom*, Barcelona (Ed. 62), 1984.
- REVENTOS, J., *Un sol combat*, Barcelona (Grijalbo), 1986.
- RIKER, W.H., *The theory of Political Coalitions*, New Haven (Yale Univ. Press), 1962.

- RIKER, W.H., "The number of Political Parties. A reexamination of Duverger's Law", in Comparative Politics, october 1976, pp.93-106.
- ROBERTS, G. K., "La estrategia electoral del F.D.P., 1980", R.E.P., en.-feb. 1981, pp. 59-80.
- ROCARD, M., "Le PSU et l'avenir socialiste de la France" in Histoire et sociologie d'un parti, Paris (Le Seuil), 1969.
- ROCARD, M., Parler vrai, Paris (Le Seuil), 1979.
- ROCARD, M. et alii, Qu'est-ce que la social-démocratie?, Paris (Le Seuil), 1979.
- RODES, J. M., "Socialdemocràcia catalana i qüestió nacional (1910-1934)", Recerques, núm. 7, 1976, pp. 125-146.
- RODES, J. M., "Socialismo y catalanismo. Notas de interpretación del nacionalismo catalán en torno a la "Unió Socialista de Catalunya" (1923-1936)", Historia 16, núm. 30, oct. 1978, pp. 56-62.
- RODES, J. M., "Intellectuals i socialisme. Notes sobre l'especificitat històrica de la "via catalana". Primeres formulacions", Nous Horitzons, núm. 57, oct. 1979, pp. 40-42.
- RODES, J.M., Edició i estudi preliminar de A. Fabra i Ribas-R. Campalans, Catalanisme i Socialisme. El debat de 1923, Barcelona (Ed. La Magrana), 1985.
- ROIZ, J., "Participación política e igualdad", R.E.P., núm. 18, nov.-dic. 1980, pp. 171-178.
- ROKKAN, S.- ALLARDT, E. (Ed.), Mass Politics: Studies in Political Sociology, New York (Free Press), 1970.
- ROKKAN, S. (Ed.), Citizens, elections, Parties, Oslo (Univ. Press), 1970.
- ROKKAN, S., "Readers, Viewers, Voters" in Stein Rokkan (Ed), Citizens, elections, Parties, Oslo (Univ. Press), 1970, pp.417-431.
- ROKKAN, S., "Nation-Building, Cleavage Formation and the Structuring of Mass Politics" in Stein Rokkan (Ed), Citizens, elections, Parties, Oslo (Univ. Press), 1970, pp.72-144.
- ROKKAN, S., "Elecciones: sistemas electorales", Enciclopedia Internacional de las Ciencias Sociales, Madrid (Aguilar), 1974, vol. IV, pp. 160-176.
- ROLL, CH.- ANTRIL, A.H., Polis: their Use and Abuse in Politics, New York (Basic Books), 1972.

- ROSA, C., "Les aportacions del POUM al socialisme de Catalunya", L'Opinió Socialista, núms. 2-3, abr.-set. 1984, pp. 25-33.
- ROSA, G. de, I Partiti politici in Italia, Bergamo (Minerva Italica), 1975.
- ROSANVALLON, P., L'Age de l'autogestion, Paris (Le Seuil), 1976.
- ROSANVALLON, P., "Militantisme, l'envers du décor", CEDI Aujourd'hui, núm. 20, juil.-août 1976, pp. 4-12.
- ROSE, R., Influencing Voters. A Study in Campaign Rationality, London (Faber and Faber), 1967.
- ROSENBLOOM, D.C., The Political Market Place, New York (Quadrangle Books), 1972.
- ROSSI-LANDI, G., "Le PCF. Structures, composition, moyens d'action", in Le communisme en France, Paris (F.N.S.P.), 1969.
- SAINSBURY, D., Swedish Social democratic Ideology and Electoral Politics 1944-1948. A Study of the functions of Party Ideology, Stockholm (Almqvist and Wiksell Ind.), 1980.
- SALLES, R., "La classe ouvrière britannique et le parti travailliste", R.F.Sc.P., núm. 2, vol. 34, avr. 1984, pp. 229-258.
- SALOMON, A., ES, mise à nu, Paris (Laffont), 1980.
- SALVADOR, E., "La geografia electoral de Barcelona-ciutat" in Equip de Sociologia Electoral UAB, Atlas Electoral de Catalunya, Barcelona (Fundació J. Bofill), 1981.
- SANCHEZ AGESTA, L., El sistema político de la Constitución española de 1978, Madrid (Ed. Nacional), 1982.
- SANI, G., "Partiti e atteggiamenti di massa in Spagna e Italia", R.I.Sc.P., núm. 2, 1981, pp. 235-280.
- SANI, G., "Notas sobre el sistema italiano de partidos", R.E.P., núm. 27, 1982, pp. 29-63.
- SANI, G., "Los desplazamientos del electorado: anatomía del cambio", in Linz-Montero (Ed.), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CIS), 1986.
- SANI, G.- SHABAD, G., "Adversarios o competidores: la polarización del electorado", in Linz-Montero (Ed.), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los ochenta, Madrid (CIS), 1986.

- SANTAMARIA, J. (Ed.), Transición a la democracia en el sur de Europa y America Latina, Madrid (CIS), 1981.
- SANTOALLA, F., Derecho Parlamentario español, Madrid (Ed. Nacional), 1984.
- SARTORI, G., "El pluralismo polarizado en los partidos políticos europeos", R.E.P., núm. 147-148, mayo-ag. 1966, pp. 21-64.
- SARTORI, G., "European Political Parties: The Case of Political Pluralism" in G. LaPalombara-M. Weiner (Ed), Political Parties and Political Development, Princeton (Univ. Press), 1966, pp.137-176.
- SARTORI, G., Democratic Theory, New York (Praeger), 1967.
- SARTORI, G., "The typology of Party Systems: proposals for improvement", in S. Rokkan-E. Allardt (Ed), Mass Politics: Studies in Political Sociology, New York (Free Press), 1970.
- SARTORI, G., "Proporzionalismo, frazionalismo e crisi dei partiti", R.I.Sc.P., núm. 3, 1971, pp. 481-514.
- SARTORI, G., "Will democracy kill democracy? Decision-making by majorities and by committees", G. & Q., núm. 2, spring 1975, pp. 131-158.
- SARTORI, G., "Anti-elitism revisited", G. & Q., núm. 1, winter 1978, pp. 58-80.
- SARTORI, G., "Frammentazione, Polarizzazione e Cleavages: Democrazie Facili e Difficili", in R.I.Sc.P., núm.3, 1978, pp.339-361.
- SARTORI, G., Partidos y sistemas de partidos, Barcelona (Alianza Ed.), vol. 1, 1980.
- SARTORI, G., "Le "leggi" sulla influenza dei sistemi elettorali", R.I.Sc.P., núm. 1, vol. XIV, 1984, pp.3-40.
- SCHATTSCHNEIDER, E.E., Party Government, New York (Rinehart), 1942.
- SCHONFELD, W.R., "La stabilité des dirigeants des partis politiques", R.E.Sc.P., núm. 3, vol. 30, juin 1980, pp. 477-505.
- SCHONFELD, W.R., "La théorie de l'oligarchie de Robert Michels" R.E.Sc.P., núm. 4, vol. 30, août 1980, pp. 846-866.
- SCHONFELD, W.R., "Le RPR et l'UDF à l'épreuve de l'opposition", R.E.Sc.P., vol. 36, 1986, pp. 14-29.

- SEARA VAZQUEZ, M., El socialismo en España, México (Actlan), 1980.
- SEILER, D-L., Partis et familles politiques, Paris (PUF), 1980.
- SERRA MORET, M., L'ahir i el demà de Catalunya. Crida a la Joventut Catalana, Barcelona (Ed. Fund. R. Campalans), 1984.
- SERRA MORET, M., Reflexions sobre el demà de Catalunya, Barcelona (Ed. PSC (PSC-PSOE)), 1984.
- SEVE, L., Marxisme et théorie de la personnalité, Paris (Ed. Sociales), 1972.
- SEYD, P.- MINKIN, L., "The Labour Party and its members" in New Society, 20 sept. 1979.
- SHABAD, G., "Las elecciones de 1982 y las autonomías" in Linz-Montero (Ed.), Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta, Madrid (CIS), 1986.
- SJÖBLOM, G., Party Strategies in a Multiparty System, Lund (Student litteratur), 1968.
- SOLE, C., "La "catalanització" dels immigrants", Taula de Canvi, núm. 20, 1980, pp. 13-41.
- SOLE TURA, J.- APARICIO, M.A., Las Cortes Generales en el sistema constitucional, Madrid (Tecnos), 1984.
- SORAU, F., Party Politics in America, Boston (Little Brown), 1972.
- SOTELO, I., El socialismo democrático, Madrid (Taurus), 1980.
- SOTELO, I., Los socialistas en el poder, Madrid (El País), 1986.
- SPENCER WELLHOFER, E., "The effectiveness of Party. Organization: A cross-National, Time Series Analysis", in European Journal of Political Research, núm. 7, 1979, pp. 205-224.
- SPREAFICO-LAPALOMBARA, Elezioni e comportamento politico in Italia, Milano (Comunità), 1963.
- STAMMEN, Th., Sistemas políticos actuales, Madrid (Guadarrama), 1969.
- STAVE, B., The New Deal and the last Hurray: Pittsburgy Machine Politics, Pittsburgy (Pittsburgy Univ. Press), 1970.

- SUBILEAU, F., "Le militantisme politique sous la cinquième République", R.E.Sc.P., núms. 5-6, vol. 31, oct.-déc. 1981, pp. 1056-1068.
- SUBIRATS, M., "L'evolució de les forces socials: mobilització i desmobilització", Papers, núm. 21, 1984, pp. 9-26.
- TANNAHILL, R.N., The Communist Parties of Western Europe, Westport (Greenwood Press), 1978.
- TEER, F.- SPENCE, J.D., Political opinion polls, London (Hutchinson Univ. Library), 1973.
- TEZANOS, J.F., "Radiografía de dos Congresos. Una aportación al estudio sociológico de los cuadros políticos del socialismo español", Sistema, núm. 35 març 1980, pp. 79-99.
- TEZANOS, J.F., "Estructura y dinámica de la afiliación socialista en España", R.E.P., núm. 23, sept.-oct. 1981, pp. 117-152.
- TEZANOS, J.F., Sociología del socialismo español, Madrid (Tecnos), 1983.
- TIERNO GALVAN, E., España y el socialismo, Madrid (Tucar), 1976.
- TIERNO GALVAN, E., PSP. Una opción socialista, Madrid (Akal), 1976.
- TIERNO GALVAN, E., ¿Qué son las izquierdas?, Barcelona (La Gaya Ciencia), 1976.
- TIERNO GALVAN, E., Democracia, socialismo y libertad, Madrid (Ed. Paulinas), 1977.
- TIMMERMANN, H. (Ed.), I partiti comunisti dell'Europa mediterranea, Bologna (Il Mulino), 1981.
- TOMAS VILLAROYA, J., "Tres temas electorales italianos", Revista Instituto Ciencias Sociales, núm. 14, 1969, pp. 73-123.
- TORRES DEL MORAL, A., "Los grupos parlamentarios", R.D.P., núm. 9, 1981, pag. 23.
- TOUCHARD, J., La gauche en France depuis 1900, Paris (Le Seuil), 1977.
- TUSELL, X., La oposición democrática al franquismo, Barcelona (Planeta), 1977.
- VALADIER, P., "Les idées politiques de François Mitterrand", Projet, núm. 170, Déc. 1982, pp. 1174-1187.

- VALLES, J.M., "La vida electoral a Catalunya, eleccions i referenda entre 1976 i 1980" in Equip de Sociologia electoral UAB, Atlas electoral de Catalunya (1976-1980), Barcelona (Fundació J. Bofill), 1981.
- VARIS AUTORS, Le communisme en France, Paris (F.N.S.P.), 1969.
- VARIS AUTORS, Conferencia de los partidos socialistas de Europa del sur, Madrid (PSOE), 1976.
- VARIS AUTORS, Congresos del PSOE en el exilio, 2 vol., Madrid (Fund. P. Iglesias), 1981.
- VEGA, P. de (Ed.), Teoría y práctica de los partidos políticos, Madrid (Edicusa), 1977.
- VERDES-LEROUX, J., "Une institution totale auto-perpétuée le Parti Communiste français", Actes de la recherche en sciences sociales, núms. 36-37, fev.-mars 1981, pp. 33-63.
- VERDES-LEROUX, J., "Le champ scientifique et champ politique, l'étude du Parti communiste français", Actes de la recherche en sciences sociales, núms. 36-37, fev.-mars 1981, pp. 25-31.
- VERRIE, F.P., "La formació del MSC", Debat, núm. 4, jul. 1978, pp. 9-25.
- VINTEUIL, F., "Militer sans mythologies" Critiques communiste, num. 11-12, dec.-jan. 1977, pp. 63-71.
- VIVER-PI-SUNYER, C., "Naturalesa jurídica, organització i funcionament del Parlament de Catalunya", Administració Pública, núm. 4, juny-jul. 1981, pp. 7-152.
- WALLINE, J., "Les groupes parlementaires en France", Revue de Droit Public et de la Science Politique, núm. 6, nov.-déc. 1961, pp. 1170-1237.
- WELLHOFER, S.E.- HANBY, J.- HENNESSY, T. M., "Clientele Markets, Organizational Dynamics and Leadership Changes: A Longitudinal Comparison of The Norwegian and British Labour Party" in L. Maisel- P. M. Sacks (Ed), The Future of Political Parties London (Sage), 1975, pp.221-237.
- WILLARD, C., Les Guesdistes, Paris (Ed. Sociales), 1965.
- WRIGHT, W.E., A Comparative Study of Party Organisation, Columbia (Ch. Merrill), 1971.
- YSMAL, C., "La gauche française et les classes sociales", Projet, núm. 106, 1976, pp. 649-658.
- YSMAL, C., "La crise du PCF", Projet, núm. 129, nov. 1978, pp. 1086-1094.

YSMAL, C., "Avant le congrès du PCF", Projet, n°m. 135, mai 1979, pp. 595-604.

ZARISKI, R., "The Italian Socialist Party: a case study in fractional conflict", American Political Science Research, June 1962, pp. 372-390.